

Turun yliopisto
University of Turku

TURUN YLIOPISTO

OPINTO-OPAS

2011–2013

ERIKOISLÄÄKÄRIN TUTKINTO

LÄÄKETIETEELLINEN TIEDEKUNTA

SISÄLLYSLUETTELO

1. ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUSTA KOSKEVAT ASETUKSET	5
2. OPINTO-OIKEUDEN MYÖNTÄMINEN	5
3. HALLINTO JA PÄÄTÖKSENTEKO	6
4. ERIKOISLÄÄKÄRIN TUTKINNON TAVOITTEET JA RAKENNE.....	7
5. ERIKOISLÄÄKÄRIN TUTKINNON SUORITTAMINEN	8
5.1. Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus	8
5.1.1. Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu	9
5.1.2. Yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus ja runkokoulutus	9
5.1.3. Yliopistollinen keskussairaalapalvelu ja eriytyvä/erikoisalan koulutus	9
5.1.4. Toimipaikkakoulutus	9
5.2. Koulutusta ja palveluja koskevia yleisiä määräyksiä.....	10
5.2.1. Palveluajat.....	10
5.2.2. Keskeytyksien vaikutus	10
5.2.3. Palvelu eri tehtävissä	11
5.2.4. Suoritusten vanheneminen	11
5.2.5. Koulutusohjelman ja koulutusyksikön vaihtaminen	12
5.2.6. Usean erikoislääkärin tutkinnon suorittaminen	12
5.3. Kriteerit yliopiston ulkopuolisten koulutuspaikkojen hyväksymiselle	12
5.4. Arviointi ja erikoistuvan lääkärin ohjaus	13
5.4.1. Osallistuminen koulutuksen kehittämiseen ja arviointiin	13
5.4.2. Henkilökohtainen koulutus suunnitelma ja lokikirja	13
5.4.3. Henkilökohtainen ohjaaja/tutor.....	14
5.4.4. Erikoislääkärikoulutuksen arviointi	14
5.5. Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus.....	14
5.5.1. Tavoitteet.....	14
5.5.2. Laajuus.....	15
5.5.3. Koulutuksen kriteerit ja mitoitus	15
5.5.4. Kurssien anominen, hyväksyminen ja arviointi	15
5.5.5. Ulkomainen koulutus.....	16
5.5.6. Koulutuspaikan tuki koulutukseen.....	16
5.5.7. Moniammatillinen johtamiskoulutus osana erikoislääkärin tutkintoa	16
5.5.8. Säteilyturvallisuus terveydenhuollossa -koulutus osana erikoislääkärin tutkintoa ...	17
5.6. Valtakunnallinen kuulustelu.....	17
5.6.1. Tavoitteet.....	17
5.6.2. Kuulustelijat.....	17
5.6.3. Kuulusteluvaatimukset	17
5.6.4. Kuulusteluajankohdat ja –paikat	18
5.6.5. Kuulusteluun ilmoittautuminen	18
5.6.6. Kuulusteluvuorot	18
5.6.7. Kuulustelukysymysten asettaminen	18
5.6.8. Kuulusteluvastausten tarkastaminen	18
5.6.9. Kuulustelujen arvostelu.....	19
5.6.10. Kuulustelujen tuloksista ilmoittaminen	19
5.6.11. Kuulustelun vanheneminen	19
5.6.12. Oikaisumenettely.....	19
5.6.13. Alat, joihin kuuluu suullinen/käytännön osio.....	19
5.6.14. Lisäkoulutusohjelmien kuulustelut.....	20
6. SIIRTYMÄKAUDEN OHJEET.....	20

7. ULKOMAALAINEN ERIKOISLÄÄKÄRIN TUTKINNON SUORITTAJANA JA ULKOMAILLA SUORITETTU TUTKINTO	21
7.1. Euroopan talousalueen kansalainen.....	21
7.2. Euroopan talousalueeseen kuulumattoman valtion kansalainen.....	21
7.3. Euroopan talousalueen valtion kansalainen, joka on suorittanut lääkärintutkinnon ETA:n ulkopuolisessa valtiossa.....	21
7.4. Ulkomailla suoritettu erikoislääkärin tutkinto.....	22
8. TUTKINTOTODISTUKSEN HAKEMINEN	22
9. LAILLISTAMINEN ERIKOISLÄÄKÄRIN TUTKINNON JÄLKEEN	22
10. YLEISLÄÄKETIETEEN ERITYSKOULUTUS	23
10.1. Johdanto.....	23
10.2. Opinto-oikeus ja ilmoittautuminen.....	23
10.3. Hallintojärjestelmä ja päätöksenteko.....	23
10.4. Koulutuksen tavoitteet, rakenne ja sisältö.....	24
10.5. Käytännön palvelu.....	25
10.5.1 Terveyskeskuspalvelu.....	25
10.5.2. Sairaalapalvelu.....	25
10.5.3. Muu palvelu.....	25
10.5.5. Ulkomailla suoritettu palvelu.....	25
10.5.6. Arviointi ja lääkärin ohjaus.....	26
10.5.7. Kurssimuotoinen koulutus.....	26
10.6. Palveluja koskevia määräyksiä.....	26
10.6.1. Palveluajat.....	26
10.6.2. Keskeytyksien vaikutus.....	26
10.6.3. Toimiminen eri tehtävissä.....	26
10.6.4. Varusmies-/siviilipalvelu.....	26
10.7. Muussa kuin ETA-valtiossa suoritettu perustutkinto.....	27
10.8. Todistuksen hakeminen.....	27
10.9. Siirtymäkausi.....	27
11. ERIKOISLÄÄKÄRIN TUTKINNON KOULUTUSOHJELMAT	27
Anestesiologia ja tehohoito.....	28
Endokrinologia.....	30
Foniatria.....	33
Fysiatria.....	35
Gastroenterologia.....	37
Gastroenterologinen kirurgia.....	39
Geriatría.....	41
Ihotaudit ja allergologia.....	43
Infektiosairaudet.....	45
Kardiologia.....	48
Kuuhkosairaudet ja allergologia.....	50
Kliininen farmakologia ja lääkehoito.....	52
Kliininen fysiologia ja isotooppiilääketiede.....	54
Kliininen hematologia.....	56
Kliininen kemia.....	58
Kliininen mikrobiologia.....	60
Kliininen neurofysiologia.....	62
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit.....	64
Käsikirurgia.....	65
Lastenkirurgia.....	67

Lastenneurologia	69
Lastenpsykiatria	72
Lastentaudit	74
Liikuntalääketiede	80
Naistentaudit ja synnytykset	82
Nefrologia.....	85
Neurokirurgia	88
Neurologia.....	89
Nuorisopsykiatria	91
Oikeuslääketiede	94
Oikeuspsykiatria.....	96
Ortopedia ja traumatologia.....	98
Patologia	100
Perinnöllisyyslääketiede.....	102
Plastiikkakirurgia	104
Psykiatria	107
Radiologia	109
Reumatologia	111
Silmätaudit	113
Sisätaudit	115
Suu- ja leukakirurgia	117
Sydän- ja rintaelinkirurgia	119
Syöpätaudit.....	121
Terveysthuolto.....	123
Työterveyshuolto.....	125
Urologia	128
Verisuonikirurgia	130
Yleiskirurgia	133
Yleislääketiede.....	135
LIITTEET	137
Valtioneuvoston asetus erikoislääkärin tutkinnosta annetun asetuksen 6 ja 8 §:n muuttamisesta	137
Asetus erikoislääkärin tutkinnosta 4.9.1998/678.....	138
Asetus Yleislääketieteen erityiskoulutuksesta	141
Erikoistuvien lääkäreiden ja hammaslääkäreiden johtamisopinnot (10 op)	142

Erikoislääkärikoulutusta koskevat pysyväismääräykset ovat lääketieteellistä opetusta antavien yliopistojen yhteisesti sopimat määräykset, jotka koskevat kaikkia lääketieteellisiä tiedekuntia/ yksiköitä, erikoisaloja ja erikoistuvia.

1. ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUSTA KOSKEVAT ASETUKSET

Voimassa olevan erikoislääkäriasetuksen (678/98) mukainen koulutus alkoi 1.1.1999. Asetus toi merkittäviä muutoksia erikoislääkärikoulutukseen. Erikoisalojen määrä väheni aikaisemmasta 92:sta 49:ään. Koulutusohjelmista tuli 5 ja 6 vuoden koulutusohjelmia aikaisempien 6 ja 8 vuoden koulutusohjelmien sijasta. Erikoisalojen nimiin tuli muutoksia ja arvioinnista tuli osa koulutusta. Erikoislääkäriin tutkintoa koskeva asetusmuutos (A 1343/2002) tuli voimaan 1.1.2003. Asetus sisältää muutoksia terveyskeskuspalveluun sekä koulutuksen rakenteeseen. Terveyskeskuksessa suoritettavan palvelun pituus nousi aikaisemmasta 6 kuukaudesta 9 kuukauteen ja määrättiin, että koulutuksesta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella asetuksessa mainittuja erikoisaloja lukuun ottamatta.

Yliopisto voi kuitenkin tehdä poikkeuksen yliopistosairaalassa suoritetusta koulutusajasta, mikäli yliopistosairaalan ulkopuoliset koulutuspaikat eivät voi osoittaa kohtuullisessa ajassa koulutuspaikkaa (A 401/2007).

2. OPINTO-OIKEUDEN MYÖNTÄMINEN

Erikoislääkäriin tutkinnon voi suorittaa henkilö, joka on Suomessa saanut oikeuden tai luvan harjoittaa lääkärin ammattia. Nämä oikeudet ja luvat myöntää Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) lakien terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/94 ja 1030/2000) nojalla. Opinto-oikeutta ei voida myöntää rajoitetun luvan perusteella.

Opinto-oikeutta erikoislääkäriin tutkinnon suorittamista varten Turun yliopistossa haetaan tiedekunnalta lomakkeella, joka löytyy tiedekunnan kotisivulta <http://www.med.utu.fi/opiskelu/lomakkeet/>. Lomakkeen saa myös tiedekunnan kansliasta. Käyntiosoite on Itäinen Pitkäkatu 1, 1 krs. 20520 Turku. Jotta opinto-oikeus voidaan myöntää on opinto-oikeushakemuksen liite oltava täytettynä.

Opinto-oikeutta haetaan siltä yliopistolta, jonka vastuualueella erikoislääkärikoulutus on tarkoitus pääosin suorittaa. **Opinto-oikeus myönnetään vain yhteen koulutusohjelmaan (erikoisalalle) kerrallaan.** Erikoislääkäriin tutkinnon voi suorittaa vain yhdessä yliopistossa kerrallaan. Opinto-oikeus myönnetään hakijoille, jotka ovat saaneet Suomessa oikeuden harjoittaa lääkärin ammattia ja jotka osoittavat todistuksella riittävän suomen tai ruotsin kielen taidon. Opinto-oikeus ei takaa koulutuksen alkamista ja erikoistuvalla automaattista pääsystä erikoistumisvirkoihin, sillä valinnan tekee työnantaja. Erikoistumisvirkoihin pääsy ja niissä toimiminen edellyttää henkilön soveltuvuutta kyseiselle erikoisalalle.

Erikoistuvan lääkärin tulee olla läsnä olevana opiskelijana yliopistossa siihen asti kunnes tutkinto on suoritettu. Ilmoittautuminen tulee tehdä vuosittain viimeistään syyskuun ensimmäisellä viikolla osoitteessa: ilmoittautuminen@utu.fi.

Opinto-oikeuden hakemiselle ja sen yhteydessä tehtävälle ensimmäiselle ilmoittautumiselle ei ole asetettu määräaika.

Läsnäolevaksi ilmoittautunut opiskelija voi käyttää yliopiston tietoliikenne- ja kirjastopalveluja ja saada yliopiston henkilökohtaisen sähköpostiosoitteen. Erikoislääkäritutkintoa suorittavat opiskelijat eivät kuulu ylioppilaskuntaan ja näin ollen heidän ei tarvitse maksaa myöskään jäsenmaksua.

3. HALLINTO JA PÄÄTÖKSENTEKO

Erikoislääkärikoulutuksen parissa työskentelee monia toimijoita. Varsinainen päättävältä erikoislääkärikoulutuksessa on opetus- ja kulttuuriministeriöllä ja koulutusyksiköillä eli lääketieteellistä opetusta antavilla tiedekunnilla. Muut viranomaiset ja toimielimet ovat neuvoa-antavia tai niiden tehtävänä on koulutuksen kehittäminen ja koordinointi. Seuraavassa on kerrottu erikoislääkärikoulutuksen kannalta keskeisistä toimijoista ja heidän tehtävistään.

Erikoistuvan lääkärin edellytetään tutustuvan opinto-oppaassa selvitettyihin oman erikoisalansa vaatimuksiin sekä osallistuvan henkilökohtaisen koulutus suunnitelman laatimiseen sekä loki-kirjan pitämiseen saamastaan koulutuksesta. Lisäksi hänen tulee osallistua oman oppimisensa arviointiin ja koulutuksen kehittämiseen.

Koulutusohjelman vastuuhenkilö toimii oman koulutusohjelmansa osalta asiantuntijana ja vastaa koulutusohjelman toteuttamisesta. Vastuuhenkilö hyväksyy erikoistuvan lääkärin henkilökohtaiset koulutus suunnitelmat sekä seuraa ja arvioi koulutuksen ja oppimisen edistymistä.

Kouluttaja on koulutuksen vastuuhenkilön nimeämä. Hän vastaa osaltaan koulutuksen toteuttamisesta ja osallistuu arviointiin. Lääketieteellinen tiedekunta myöntää yliopistosairaalan ulkopuoliselle koulutuspaikalle koulutus oikeuden ja nimeää kouluttajan. Tämä vastaa koulutuspaikan koulutusedellytyksistä ja osallistuu arviointiin.

Henkilökohtainen ohjaaja (tutor) on erikoistuvan lääkärin tukihenkilö ja ohjaa myös erikoistuvaa lääkärinä tämän työtehtävissä ja huolehtii laaditun koulutus suunnitelman tarkoituksenmukaisuudesta sekä teoriakoulutuksen että käytännön koulutuksen osalta. Ohjaaja osallistuu myös arviointeihin.

Ammatillinen jatkokoulustoimikunnan tehtävänä on vastata ammatillisen jatkokoulutuksen kehittämisestä ja koordinoinnista Turun yliopiston vastuualueella. Erikoislääkärikoulustoimikunta käsittelee erikoislääkärin tutkintoon liittyviä asioita ja ohjaa koulutuksen käytännön toteutumista.

Alueelliset neuvottelukunnat toimivat yliopistojen yhteydessä alueellisina yhteistyöeliminä erikoislääkärikoulutuksen määrällisessä ja laadullisessa kehittämisessä (A 678/98). Lisäksi alueelliset neuvottelukunnat tekevät selvitykset koulutuspaikkojen saatavuudesta sekä antavat lausunnot yliopistolle koskien poikkeuspäätöstä yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimuksesta (A 401/2007). Neuvottelukunnissa ovat edustettuina yliopisto sekä sen erityisvastuualueen yliopistollinen keskussairaala, sairaanhoitopiirit, perusterveydenhuolto, suun terveydenhuolto, lääninhallitukset ja opiskelijat.

Koulutusyksikköjen (eli yliopistojen lääketieteellistä opetusta antavat tiedekunnat) toimivaltaan kuuluu päättää siitä, mitkä virat, toimet tai tehtävät ovat erikoislääkärikoulutukseen soveltuvia koulutusvirkoja. Tiedekunnat hyväksyvät koulutus sopimukset, jotka on tehty lääketieteellisen tiedekunnan ja yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen kanssa.

Tiedekunnat hyväksyvät erikoistumaan hakeutuvat koulutusohjelmiin, hyväksyvät koulutus suunnitelmat, nimeävät vastuuhenkilöt, kouluttajat ja kuulustelijat, käsittelevät palvelua ym. opintoja koskevia asioita sekä antavat tutkintotodistukset.

Tiedekunnat valvovat erikoislääkärikoulutusta vastuualueensa sairaaloissa, terveyskeskuksissa ja muissa yksiköissä. Tiedekunnat voivat myöntää erikoisalohtaisen poikkeuksen yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimuksesta, mikäli keskussairaala tai muut sairaalat eivät voi osoittaa koulutuspaikkaa kohtuullisen ajan kuluessa. Tiedekuntien tulee toimia keskenään yhteistyössä perustaessaan koulutusohjelmia, vahvistaessaan koulutusvaatimuksia ja järjestäessään niihin kuuluvaa koulutusta.

Yliopistollisissa sairaaloissa ja muissa koulutuspaikoissa, joiden kanssa on tehty koulutusso-
pimukset, suoritetaan erikoistuvien valinnat koulutusvirkoihin. Erikoistuvan lääkärin valinnasta
koulutusvirkaan neuvotellaan vastuuhenkilön kanssa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) päättää asianomaisen yliopiston esityksestä ja sosiaali-
ja terveysministeriötä kuultuaan, mitä erikoislääkärin tutkintoon johtavia koulutusohjelmia kus-
sakin yliopistossa on. Erikoislääkärin tutkinto voidaan suorittaa Helsingin, Itä-Suomen, Oulun,
Tampereen ja Turun yliopistojen lääketieteellistä opetusta antavissa tiedekunnissa.

Sosiaali- ja terveysministeriön alainen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
myöntää lisenssiaatin tutkinnon jälkeen hakemuksesta oikeuden harjoittaa lääkärin ammattia
laillistettuna ammattihenkilönä. Myös erikoislääkärin tutkinnon suorittaneet hakevat Valviralta
ammattinharjoittamisoikeutta.

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan (TANK) tehtävänä on antaa lausun-
toja ja tehdä aloitteita terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutuksesta, ammattitoiminnas-
ta ja viranomaisten välisestä yhteistyöstä (laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/94 ja
1030/2000).

Valtakunnallinen erikoislääkärikoulutuksen neuvottelutilaisuus toimii lääketieteellisten tiedekun-
tien ja muiden tahojen (OPM, STM, Valvira, Lääkäriliitto) yhteistyöelimenä koulutuksen kehittä-
misessä, ohjauksessa ja valtakunnalliseen kuulusteluun liittyvissä asioissa.

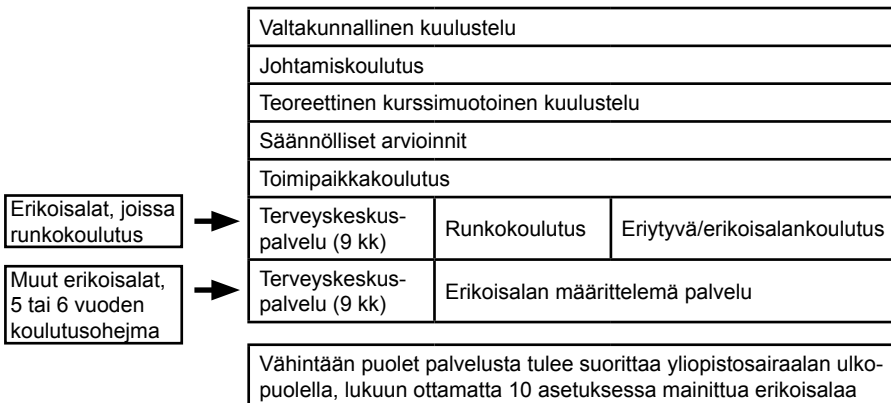
4. ERIKOISLÄÄKÄRIN TUTKINNON TAVOITTEET JA RAKENNE

Erikoislääkärikoulutuksen tavoitteena on perehdyttää lääkäri erikoisalansa tieteelliseen tietoon
ja antaa hänelle valmiudet alansa erikoislääkärin tehtäviin, ammattitaidon ylläpitämiseen sekä
toimimiseen erikoislääkärinä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Erikoisalan
lisäksi koulutuksessa perehdytään terveydenhuollon suunnitteluun, hallintoon ja moniammatil-
liseen yhteistyöhön.

Erikoislääkärikoulutuksen voi aloittaa heti lääketieteen lisenssiaatin tutkinnon ja laillistamisen
jälkeen.

Erikoislääkärikoulutus jakaantuu seuraaviin kokonaisuuksiin:

Erikoislääkäritutkinnon rakenne

1. Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus: Käytännön palvelu sisältää terveyskeskuspalvelun, runkokoulutuksen tai täydentävän koulutuksen sekä varsinaisen erikoisalalan koulutuksen. Tutkinnon pituus on 5 tai 6 vuotta alasta riippuen. Koulutusohjelman kokonaiskestosta tulee vähintään puolet suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa tiettyjä erikoislääkäriasetuksessa mainittuja erikoisaloja lukuun ottamatta (asetus 1343/2002). Poikkeuksen hakemisesta em. sääntöön säädetään asetuksessa 401/2007. Turun yliopiston vastuualueelle myönnettyistä poikkeuspäätöksistä löytyy tietoa lääketieteen yksikön kotisivulta tai koulutuspäälliköltä.

2. Koulutuksen arviointi: Erikoistuvan lääkärin tulee osallistua oman oppimisen ja koulutuksen kehittämiseen ja arviointiin.

3. Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus: Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen sisällöstä ja laajuudesta määrätään erikoisalakohtaisesti koulutusohjelmavaatimuksissa. Laajuus vaihtelee 60–220 tunnin välillä.

4. Moniammatillinen johtamiskoulutus/lähijohtajakoulutus: Erikoislääkärin tutkintoon tulee sisältyä Moniammatilliset johtamisopinnot -opintokokonaisuus vähintään 10 op:n laajuisena.

5. Valtakunnallinen kuulustelu: Valtakunnallisen kuulustelun erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset sovitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Lastenkirurgian ja plastiikkakirurgian koulutusohjelmissa järjestetään lisäksi suullinen kuulustelu.

Erikoislääkärikoulutuksen tulee olla suunniteltua ja ohjattua. Erikoiskoulutuksen aikana erikoistuva lääkäri osallistuu normaaliin kliiniseen työhön ja hankkii näin erikoisalansa käytännön taidot.

5. ERIKOISLÄÄKÄRIN TUTKINNON SUORITTAMINEN

5.1. Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus

5.1.1. Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu

Kaikkien erikoisalajien koulutukseen sisältyy terveyskeskuksessa suoritettavaa palvelua vähintään yhdeksän (9) kuukautta. Terveyskeskusjakson aikana erikoistuvan lääkärin tulee tutustua monipuolisesti terveyskeskuksen useaan toiminta-alueeseen ohjaajan ohjauksessa. Terveyskeskuspalvelun sisältö tulee selvittää terveyskeskuksen koulutusvastaavan antamassa koulustodistuksessa. Siinä tulee myös esittää koulutusjakson pituus ja viikkotuntimäärä. Palvelun koordinoi ja hyväksyy yleislääketieteen oppiala. **Tullakseen hyväksytyksi opintosuorituksena tulee terveyskeskusjaksoa suorittavalla olla opinto-oikeus joko erikoislääkäritutkintoon tai yleislääketieteen erityiskoulutukseen.** Yleislääketieteen vastuhenkilö voi päättää ennen opinto-oikeuden myöntämistä suoritettujen palvelun hyväksymisestä tapauskohtaisesti.

Terveyskeskusjakso suoritetaan yliopistojen hyväksymissä terveyskeskuksissa, jotka täyttävät yliopiston kanssa tehdyssä sopimuksessa määritellyt laatuksiteerit:

- Terveyskeskuksessa on nimetty koulutusvastaava ja koulutettavilla on käytössään lokikirja
- Terveyskeskuksen koulutusvastaava nimittää jokaiselle koulutusta suorittavalle lääkärille henkilökohtaisen ohjaajan, jonka tulee olla palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään.
- Ohjaukselle on työjärjestyksessä varattu riittävästi aikaa
- Terveyskeskuslaitoksissa on varmistettu riittävä osaaminen kunnan vastuulla olevan kansanterveystyön sekä kunnan perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon yhteistyössä.
- Terveyskeskuksessa työskentely sisältää keskeiset perusterveydenhuollon tehtävät

- Terveyskeskuksessa on järjestettävä toimipaikkakoulutusta vuodessa vähintään 100 tuntia, josta osan tulee olla moniammatillista. Koulutettavan tulee osallistua tähän koulutukseen.
- Koulutettavalla on mahdollisuus vähintään kerran kuukaudessa päästä päiväksi ulkopuoliseen koulutukseen.

Yllä olevat kriteerit koskevat erikoistuvia lääkäreitä, jotka saavat lääketieteen opetusta antavalta yksiköltä opinto-oikeuden 1.8.2011 lähtien ja jotka suorittavat terveyskeskuspalvelua 1.8.2011 lähtien. Aiemmin suoritettavat palvelut hyväksytään aiemmin voimassa olleiden vaatimusten mukaisesti.

Kaikkien yliopistojen lääketieteellisten tiedekuntien koulutusterveyskeskusten lista löytyy TaY:n sivuilta osoitteesta: [http://www.uta.fi/tiedekunnat/laak/tutkinnot/uta_laaktdk - tutkinnot erik-laak.html](http://www.uta.fi/tiedekunnat/laak/tutkinnot/uta_laaktdk_-_tutkinnot_erik_laak.html) sekä linkkinä muiden tiedekuntien sivuilta.

5.1.2. Yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus ja runkokoulutus

Joidenkin sisällöltään läheisten erikoisalojen koulutukseen sisältyy ns. runkokoulutus. Yhteinen runko-osa suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa. Tarkoituksena on varmistaa koulutuksen riittävä laaja-alaisuus ja tarkoituksenmukaisuus terveyspalvelujärjestelmän kannalta sekä taata mm. päivystystoiminnassa tarvittavat valmiudet. Runkokoulutusjaksolle voidaan nimetä oma vastuuhenkilö. Yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa työtä ohjaavat koulutusyksikön hyväksymä kouluttaja, henkilökohtainen ohjaaja ja muut erikoislääkärit.

Runkokoulutuksen jälkeen siirrytään sen alan eriytyvään koulutukseen, millä alalla erikoislääkärin tutkinto suoritetaan. Runkokoulutus tulee pääsääntöisesti suorittaa ennen eriytyvän koulutuksen aloittamista. Runkokoulutuksen päättyessä tarkistetaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja varmistetaan, että runkokoulutuksen tavoitteet on saavutettu.

5.1.3. Yliopistollinen keskussairaalapalvelu ja eriytyvä/erikoisalalan koulutus

Eriytyvän/erikoisalalan koulutuksen aikana erikoistuva lääkäri perehtyy oman erikoisalansa tietoon ja erikoislääkärin tehtäviin. Eriytyvä/erikoisalalan palvelu suoritetaan pääosin yliopistollisessa sairaalassa, mutta alakohtaisesti osia voidaan suorittaa muissakin koulutussairaaloissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimus.

Koulutuksesta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella asetuksessa mainittuja erikoisaloja lukuun ottamatta. Tiedekunnat voivat myöntää erikoisalakohtaisen poikkeuksen yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimuksesta, mikäli keskussairaala tai muut sairaalat eivät voi osoittaa koulutuspaikkaa kohtuullisen ajan kuluessa (A 401/2007).

Yliopistosairaalassa työtä ohjaavat koulutuksen vastuuhenkilö, muut kouluttajat, henkilökohtainen ohjaaja, yliopiston opetushenkilökunta ja sairaalan palveluksessa olevat erikoislääkärit.

5.1.4. Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään koulutuspaikassa työaikana 2–5 tuntia viikossa. Koulutustilaisuudet voivat olla seminaareja, demonstraatioita tai tilaisuuksia, joissa käydään järjestelmällisesti läpi oman erikoisalalan ja terveydenhuollon kokonaisuuden keskeisiä kysymyksiä.

5.2. Koulutusta ja palveluja koskevia yleisiä määräyksiä

Palveluita koskevat erikoisalakohtaiset koulutusvaatimukset on selvitetty koulutusohjelmakuvauksissa, jotka löytyvät tiedekunnan kotisivulta kohdasta ”opinto-opas”.

Erikoislääkärin tutkintoon voidaan hyväksyä palveluita, jotka ovat suoritettu lääketieteen lisen-siaatin tutkinnon ja sitä seuranneen laillistuksen jälkeen. Ulkomailla lääkäriin tutkinnon suoritta-neella erikoistujalla tulee olla voimassa oleva oikeus toimia lääkärinä Suomessa. Terveyskes-kuspalvelun hyväksymisen osalta ks. 5.1.1.

5.2.1. Palveluajat

Asetuksen mukaan erikoislääkärikoulutus suoritetaan ensisijaisesti kokopäivätyössä. Koulutus-ohjelman vastuuhenkilön harkinnan mukaan voidaan koulutukseen hyväksyä myös osa-aikaista palvelua, mikäli palvelulle asetetut tavoitteet saavutetaan ja osa-aikainen palvelu on viikoittain vähintään 50 % kokoaikaisesta palvelusta. Tällöin koulutusaika vastaavasti pitenee. Erityisistä sivistä vastuuhenkilö voi hyväksyä myös muunlaista osa-aikapalvelua.

Osa-aikaisesta palvelusta tulee sopia etukäteen koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa, mi-käli yli puolet koulutuksesta suoritetaan osa-aikaisena.

Lyhin erikoiskoulutukseksi hyväksyttävä yksittäinen palvelujakso on yksi kuukausi (kalenteri-kuukausi tai 30 päivää).

5.2.2. Keskeytyksien vaikutus

Kunakin koulutusvuonna (kalenterivuonna) sairaudesta tai muusta pätevästä syystä pidetystä virkavapaudesta, äitiys-, isyys- ja vanhempainlomasta tai opintovapaasta tentin lukua varten voidaan lukea koulutukseen **yhteensä** yksi kuukausi (30 päivää), mikäli virkamääräys on voi-massa. Yhteen raskauteen tai adoptioon liittyvästä äitiys-, isyys- tai vanhempainlomasta voi-daan lukea koulutukseen yhteensä vain kuukausi, vaikka loma/vapaat jakautuisivat eri vuosille. Kuukausi lasketaan hyväksi siihen koulutusosioon, minkä aikana vapaa on pidetty. Yksityis-asian vuoksi otettu virkavapaus pidentää palvelua virkavapauden ajan. Yhteenvedo palveluihin vaikuttavista keskeytyksistä alla:

Keskeytyspäiviksi ei lasketa mm. seuraavia:

1. vuosilomapäivät
2. lomarahavapaat
3. säästövapaat (palkalliset)
4. aktiivivapaat
5. päivystysvapaat
6. täydennyskoulutus (työn edellyttämä/palkallinen)
7. ulkomainen koulutus (palkallinen)

Kun mm. seuraavien päivien yhteenlaskettu määrä ylittää 30 pv kalenterivuodessa, vähenne-tään ylimenevä aika suoraan palvelusta:

1. sairausloma (palkallinen)
2. tilapäinen hoitovapaa (palkallinen/palkaton)
3. pakottavat perhesyyt
4. äitiysloma, isyysloma, vanhempainvapaa
5. opintovapaalain mukainen opintovapaa
6. opiskelu (palkaton)

7. lukuloma kuulustelua varten
8. kertausharjoitukset

Seuraavat päivät vähennetään suoraan palvelusta:

1. yksityisasia (palkaton)
2. virkavapaus/työloma (palkallinen/palkaton)
3. sairausloma/palkaton
4. hoitovapaa (palkaton)
5. vuorotteluvapaa (palkaton)
6. sopeuttamisvapaa

5.2.3. Palvelu eri tehtävissä

Koulutuksen vastuuhenkilön hyväksymä palvelu erikoislääkärin pätevyyttä edellyttävässä virassa, toimessa tai tehtävässä hyväksytään erikoiskoulutukseksi edellyttäen, että erikoistuva lääkäri osallistuu varsinaisissa koulutusviroissa oleville tarkoitettuun koulutukseen ja että hänellä on kouluttaja.

Toimimista apulaisopettajan, päätoimisen tuntiopettajan tai muussa vastaavassa virassa hyväksytään erikoiskoulutukseen enintään kaksi vuotta edellyttäen, että siihen liittyy ao. alan sivuvirka yliopistollisessa keskussairaalassa tai kliinistä toimintaa.

Minkä tahansa koulutusyksikön erikoistumisviroissa suoritettu erikoiskoulutuksen palvelu hyväksytään kaikissa koulutusyksiköissä ao. koulutusohjelman vaatimusten mukaiseksi palveluksi.

Palvelu puolustusvoimissa /siviilipalvelussa

Erikoislääkärikoulutukseen voidaan hyväksyä sotilaslääketieteen koulutusta/puolustusvoimissa tapahtuvaa palvelua sekä siviilipalveluun liittyvää palvelua erikoisalan vastuuhenkilön päätöksellä toimenkuvan perusteella. Koulutus tulee tapahtua päätoimisessa lääkärin tehtävässä lääketieteen opetusta antavan tiedekunnan hyväksymässä koulutuspaikassa.

Tutkijana toimiminen

Tutkimustyötä voidaan hyväksyä erikoislääkärin tutkintoon yhteensä **enintään** yksi (1) vuosi. Tutkimustyö tehdään päätoimisena tutkijana ja sen tulee olla erikoisalaan liittyvää ja vastuuhenkilön puoltamaa. Tutkimustyö lasketaan siihen koulutusosioon (keskussairaala/yliopistosairaala tai muu yliopistosairaalan ulkopuolella tehty tutkimus esim. yliopisto), missä tutkimustyö on tosiasiallisesti tehty.

Palvelu ulkomailla

Osa erikoislääkärin tutkintoon kuuluvasta palvelusta voidaan suorittaa ulkomailla. Lääketieteellinen tiedekunta päättää palvelun hyväksymisestä sisällön perusteella kuultuaan vastuuhenkilöä. Ulkomaisen kliinisen palvelun hyväksymisen edellytyksenä on lääkärin oikeudet kyseisessä maassa. Tällöin osaksi tutkintoa voidaan hyväksyä myös ennen Valviran laillistusta tehtyjä palveluja (AHOT).

5.2.4. Suoritusten vanheneminen

Pakollinen ja kaikille erikoisalaille yhteinen 9 kuukauden terveystieteiden palvelu sekä erikoislääkärin tutkintoon pakollisena sisältyvä johtamiskoulutus eivät vanhene. Mikäli koulutukseen kuuluu enemmän kuin 9 kuukautta terveystieteiden palvelua, se vanhenee kymmenessä (10) vuodessa. Muuhun koulutukseen kuuluvat palvelut sekä teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen kurssit vanhenevat kymmenessä (10) vuodessa. Valtakunnallinen kuulustelu vanhenee neljässä (4) vuodessa. Vanhenemissäännöt koskettavat myös toista tai kolmatta tutkintoa suoritta-

via: aiempi erikoislääkärintutkinto ei oikeuta automaattiseen palveluiden hyväksymiseen, jos ne ovat yli 10 vuotta vanhoja todistusta haettaessa. Vaikka erikoistujalle olisi tehty välipäätös, suoritukset eivät saa olla tutkintotodistusta haettaessa vanhentuneita (välipäätös ei estä palveluita vanhenemasta).

Erityisestä syystä erikoistuva lääkäri voi saada **pidennystä** suoritustensa (palvelut, teoriakoulutus ja tentti) voimassaoloon (esim. äitiys- ja vanhempainloma). Hoitovapaan osalta palvelujen vanhenemisessa voidaan pidennyksenä huomioida äitiys- ja vanhempainrahaan oikeuttava aika (noin yksi vuosi).

5.2.5. Koulutusohjelman ja koulutusyksikön vaihtaminen

Koulutusohjelman vaihtaminen tapahtuu samaa menettelyä noudattaen kuin haettaessa ensimmäistä kertaa opinto-oikeutta erikoislääkärin tutkintoon. Samalla tulee ilmoittaa luopuvansa vanhasta opinto-oikeudesta. Uusi koulutusohjelma suoritetaan uuden opinto-oikeuden myöntämisen ajankohtana voimassa olevien säädösten mukaisena.

Vaihtaessaan yliopistoa erikoistuvan lääkärin on sekä ilmoitettava vaihdostaan vanhaan yliopistoon että haettava opinto-oikeutta uudesta yliopistosta. Yliopistoa vaihdettaessa erikoistuvalla on oikeus jatkaa opintojaan ensimmäisen opinto-oikeuden myöntämisen ajankohdan mukaisten säädösten vaatimuksilla.

5.2.6. Usean erikoislääkärin tutkinnon suorittaminen

Lääkäri voi suorittaa useampiakin erikoislääkärin tutkintoja. Tällöin tutkinnot tulee suorittaa peräkkäin **ts. tutkintoja ei voi suorittaa samanaikaisesti**. Eri erikoislääkärin tutkintoihin kuuluva koulutus on suoritettava vain niiltä osin kuin tutkintovaatimukset poikkeavat toisistaan. Suorituksen vanhenemista koskevat määräykset ovat voimassa myös tällaisissa tapauksissa.

5.3. Kriteerit yliopiston ulkopuolisten koulutuspaikkojen hyväksymiselle

Lääketieteellistä opetusta antavat tiedekunnat valvovat erikoislääkärikoulutusta ja koulutuspaikkoja. Tiedekunta voi hyväksyä kriteerit täyttäviä yliopistosairaalan ulkopuolisia terveydenhuollon yksiköitä koulutuspaikoiksi, jotta erikoistuvalla lääkäriille voidaan taata mahdollisimman monipuolinen ja laaja-alainen koulutus. Erikoislääkärikoulutuksen tulee myös kyetä vastaamaan terveyspalvelujärjestelmän ja sen asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin sekä turvata lääkäreiden saatavuus terveyspalvelujärjestelmässä.

Kouluttaja ja henkilökohtainen ohjaaja

Kouluttajan tulee olla pääsääntöisesti alan dosentti. Paikalliset olosuhteet huomioiden, kouluttajaksi voidaan nimetä myös alan erikoislääkäri. Kouluttajalla tulisi olla myös pedagogista koulutusta.

Koulutuspaikan resurssit

- koulutus tulee toteuttaa lääketieteellisen tiedekunnan hyväksymän erikoisalan koulutusohjelman mukaan
- potilasaineiston tulee olla riittävän monipuolinen ja yliopistosairaalan potilasaineistoa täydentävä
- yksikön tulee päivystää niillä aloilla, joilla päivystys on olennaista, takapäivystyksen tulee olla kunnossa
- yksikössä tulee olla sopiva alan kirjasto, jossa on erikoisalan tenttivaatimuksissa vaadittavat kirjat ja lehdet sekä elektroniset tiedonsaantijärjestelmät
- erikoistuvan lääkärin tulee osallistua säännölliseen toimipaikkakoulutukseen (mm. säännöllinen meeting-toiminta), jota edellytetään 2–5 tuntia viikossa lukukausien aikana

- toimipaikkakoulutuksen lisäksi tulee mahdollisuuksien mukaan järjestää muuta, erikoistuvien lääkärien tarpeista lähtevää koulutusta, joka määritellään koulutus sopimuksissa. Erikoistuvien lääkärien tulee myös voida osallistua (mm. evo-raham tai Aluehallintoviraston kautta työntäjille maksettavan tuen turvin) ulkopuoliseen koulutukseen.

Koulutuspaikkaa koskeva sopimus

Koulutuspaikaksi hakevan sairaalan, terveyskeskuksen tai muun terveydenhuollon yksikön tulee ottaa yhteyttä ko. koulutusohjelman vastuuhenkilöön (yliopiston professori tai dosentti) ja neuvotella koulutus sopimuksesta ja sen sisällöstä. Koulutus sopimuksessa tulee käydä ilmi hyväksyttävä koulutusaika, kouluttajat ja mitkä valmiudet erikoistuvan lääkärin tulee saavuttaa koulutusjakson aikana. Koulutusjakson tavoitteiden seuraamiseen voidaan käyttää myös lokikirjaa.

Koulutus sopimus toimitetaan lääketieteellisen tiedekunnan hallintoon. Koulutus sopimuksen al-lekirjoittavat koulutusohjelman vastuuhenkilö ja koulutuspaikan edustaja. Koulutus sopimukset hyväksyy lääketieteellinen tiedekunta. Mikäli koulutuspaikan toiminnassa tai kouluttajatilanteessa tapahtuu oleellisia muutoksia, tulee niistä viipymättä tiedottaa lääketieteelle tiedekunnalle. Tiedekunta päättää koulutusoikeuksien jatkamisesta ja/tai mahdollisen uuden sopimuksen tarpeesta. Koulutuspaikaksi hyväksytyin sairaalan tai terveyskeskuksen tulee osallistua yliopiston järjestämään arviointiin.

Henkilökohtainen koulutus sopimus

Silloin kun ei ole tarkoituksenmukaista tehdä koulutuspaikkasopimusta, voidaan tarpeen mukaan tehdä erikoistuvaa lääkäriä koskeva henkilökohtainen koulutus sopimus. Sopimus tarkoittaa, että koulutusohjelman vastuuhenkilö ja sairaalassa tai terveyskeskuksessa oleva kouluttaja tekevät yhdessä erikoistuvan kanssa koulutus sopimuksen, jossa määritellään hyväksyttävä koulutusaika sekä opeteltavat tiedot ja taidot. Henkilökohtaisen koulutus sopimuksen hyväksyy koulutusohjelman vastuuhenkilö ja sopimuksesta toimitetaan kopio lääketieteellisen tiedekunnan hallintoon opinto-oikeushakemuksen pakollisena liitteenä.

Valinta yliopistosairaalan ulkopuoliseen koulutuspaikkaan

Jos yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus on ennen varsinaista yliopistosairaalassa suoritettavaa koulutusjaksoa, yliopistosairaalan ulkopuolisen kouluttajan tulee neuvotella koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa valinnasta ennen lopullista päätöksentekoa.

Ulkopuolisten koulutuspaikkojen määrä

Erikoislääkäreiden alueellinen ja valtakunnallinen tarve tulee ottaa huomioon erikoisaloittain päätettäessä ulkopuolisten koulutuspaikkojen määristä. Koulutuspaikkojen määrä tulisi määrittää siten, että erikoistuminen sujuu joustavasti.

Työterveyshuollon ja yleislääketieteen erikoisaloilla on omat sopimusmallit, jotka noudattavat pääosin em. kriteerejä.

5.4. Arviointi ja erikoistuvan lääkärin ohjaus

5.4.1. Osallistuminen koulutuksen kehittämiseen ja arviointiin

Koulutusprosessin kehittäminen ja arviointi tarkoittaa sekä erikoistuvan lääkärin oppimisen arviointia että opetuksen, koulutusympäristön ja koulutusohjelman arviointia. Erikoistuvan lääkärin oma itsearviointi muodostaa osan oppimisen arvioinnista.

5.4.2. Henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja lokikirja

Erikoistuva lääkäri tekee opinto-oikeutta hakiessaan henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman, jonka vastuuhenkilö tai hänen valtuuttamansa kouluttaja käyvät läpi erikoistumiskoulu-

tuksen alussa. Erikoistuvan lääkärin aikaisempi työkokemus ja omat oppimistavoitteet otetaan suunnitelmaa laadittaessa huomioon. Suunnitelmasta tulee käydä ilmi koulutukselle asetettavat tavoitteet sekä eri koulutusvaiheiksi hyväksyttävät ajanjaksot ja suunnitellut koulutuspaikat. Koulutuksen edistymisestä tulee raportoida viimeistään runkokoulutusvaiheen lopussa, mutta tarvittaessa jo aikaisemmin. Koulutuksen seurannasta vastaa koulutuksen vastuuhenkilö.

Koulutusyksikön tulisi tarjota erikoistujalle ao. erikoisalalan lokikirja runkokoulutusvaiheen alussa.

Koulutusyksikkö vastaa lokikirjan sisällöstä, mutta erikoistuva lääkäri siihen tulevien merkintöjen ajantasaisuudesta. Lokikirjan merkinnöillä voidaan osoittaa jo saatu koulutus ja toisaalta miltä osa-alueilta koulutusta tulisi vielä saada.

Lokikirjan saa koulutusohjelman vastuuhenkilöltä tai erikoislääkärikoulutuksen kotisivulta.

5.4.3. Henkilökohtainen ohjaaja/tutor

Erikoistuvalla lääkärille nimetään henkilökohtainen ohjaaja eli tutor, joka on erikoistuvan lääkärin tukihenkilö, ja joka ohjaa kussakin koulutuspaikassa työtehtävissä toimimista. Tutor/ohjaaja voi olla sama koko koulutuksen ajan, runkokoulutusvaiheeseen ja eriytyvään vaiheeseen voidaan nimetä oma tutor/ohjaaja tai tutor/ohjaaja voi olla koulutuspaikkakohtainen. Ohjaajan tulee myös osallistua koulutusprosessin arviointiin.

5.4.4. Erikoislääkärikoulutuksen arviointi

Oppimisen ja koulutuksen arvioinnin perustan muodostavat etukäteen asetetut tavoitteet, joihin suorituksia ja saavutuksia verrataan. Koulutusohjelmalla ja myös sen eri jaksoilla tulee olla selkeät ja tarkoituksenmukaiset tavoitteet. Arvioinnissa voidaan käyttää apuna sitä varten laadittuja lomakkeita. Koulutuksen vastuuhenkilö vastaa koulutuksen seurannasta. Vastuuhenkilön ja erikoistuvan lääkärin tulee arvioida tarvittaessa koulutuksen alussa asettamiensa tavoitteiden saavuttamista toistuvasti. Erikoistuva lääkäri ja hänen henkilökohtainen ohjaajansa/tutorinsa selvittävät yhdessä eri koulutusjaksojen alkaessa jaksolle asetetut tavoitteet ja sovittavat ne yhteen erikoistujan henkilökohtaisten tavoitteiden kanssa sekä arvioivat oppimista jaksojen ja koulutusohjelmien tavoitteiden pohjalta jaksojen aikana ja niiden lopulla.

On suositeltavaa, että erikoistuva lääkäri voi arvioida myös ohjaajansa toimintaa. Tämä hyödyttää myös ohjaajan työtä ja sen kehittämistä. Erikoisalat antavat yksityiskohtaisemmat ohjeet arvioinnista omissa koulutusohjelmissaan.

5.5. Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Kurssimuotoisen koulutuksen vähimmäismäärä vaihtelee koulutusohjelmittain. Tiedekunta järjestää tai hyväksyy kurssimuotoisen koulutuksen. Suoritettavien kurssien tulee muodostaa erikoistumisen kannalta mielekäs, suunnitelmallinen kokonaisuus. Osallistuminen osoitetaan erillisellä todistuksella tai lokikirjan merkinnällä.

Työnantajan, joka saa valtion maksamaa tukea erikoislääkärikoulutuksesta, tulee antaa erikoistuvalla lääkärille työaikana mahdollisuus osallistua vuosittain kurssimuotoiseen koulutukseen ja osallistua tästä aiheutuviin kustannuksiin. Teoreettinen koulutus suoritetaan erikoistumiseen varatussa ajassa. Vuosittain tulee voida suorittaa vaadittu teoreettisen koulutuksen kokonaisuus määrää jaettuna erikoistumiseen vaadittujen koulutautumisvuosien määrällä.

5.5.1. Tavoitteet

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus on perusopintoja syventävää ja alalla toimimisen kan-

nalta tärkeitä aihekokonaisuuksia käsittelevää opetusta. Suoritettavien kurssien tulee muodostaa erikoistumisen kannalta mielekäs kokonaisuus. Suunnitelma teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen eri osa-alueista tehdään henkilökohtaisen koulutussuunnitelman yhteydessä. Koulutuksen vastuuhenkilö hyväksyy suunnitelman. Osallistuminen osoitetaan erillisellä todistuksella tai lokikirjamerkinnoilla.

Tiedekunnat vastaavat hyväksytyjen koulutusohjelmien tasosta ja laadusta. Tavoitteena on, että tiedekunnat tarjoaisivat koko vaaditun kurssimuotoisen koulutuksen itse tai yhteistyössä jonkin muun tahon kanssa. Tiedekunta voi hyväksyä kursseja, joiden järjestäjänä ovat mm. erikoisalayhdistys, lääkäriyhdistykset tai muu lääketieteellinen taho. Koulutuksen tulee tällöinkin täyttää teoreettiselle koulutukselle asetetut vaatimukset. Teollisuus tai yritys ei voi olla yksin koulutuksen järjestäjänä. Yksityisten yritysten tulee valmistella ja järjestää koulutus niin, että mukana on aina lääketieteellinen taho, kuten yliopisto, klinikka tai erikoisalayhdistys. Ulkopuolisten järjestäjien tulee selkeästi raportoida hakemuksessa yhteistyö lääketieteellisten tahojen kanssa. Ohjelman sisällöstä vastaavan henkilön tai yhdistyksen (esim. erikoislääkäri- tai lääkäriyhdistys) tulee edustaa jotakin niistä erikoisaloista, joille koulutusta haetaan. Koulutus voidaan silti hyväksyä teoreettiseksi koulutukseksi myös muille anotuille erikoisaloille. Koulutusohjelman aiheiden otsikoinnissa ei saa näkyä kauppanimiä tai logoja.

5.5.2. Laajuus

Asetuksen mukaan erikoislääkärin tutkintoon kuuluu vähintään 80 tuntia teoreettista kurssimuotoista koulutusta. Tämä voi olla ao. erikoisalan opintoja syventävää tai tiettyjä muita aihekokonaisuuksia käsittelevää koulutusta. Oman erikoisalan koulutuksen osuuden tulee kuitenkin olla vähintään 60 tuntia. Sellaisilla aloilla, joilla on yhteinen runkokoulutus, teoreettista kurssimuotoista koulutusta tulee suorittaa sekä runkokoulutuksen että erikseen eriytyvän koulutuksen aikana. Eriytyvän koulutuksen volyyymi on vähintään 40 tuntia.

5.5.3. Koulutuksen kriteerit ja mitoitus

Suosittelavia ovat laajat kokonaisuudet, esimerkiksi oppiaineiden itsensä järjestämät vuosittain toistuvat kurssit. Pienillä erikoisaloilla voidaan kurssimuotoinen koulutus järjestää yhteistyönä. Yhtä opetustuntia vastaa 45 minuutin luento tai muu opetustilanne. Alle 3 tunnin mittaisia yksittäisiä (3 x 45 min) koulutustilaisuuksia ei hyväksytä (poikkeuksena vuosittaiset Lääkäripäivät). Koulutuksen suositellaan sisältävän luentojen ohella aktiivisia opetusmenetelmiä (pienryhmäopetus, tehtävät, yms.). Opetusvolyyymi on pystyttävä selkeästi tunnistamaan koulutustilaisuuden ohjelmasta. Tehtävien lisäksi laajempiin kursseihin voi liittyä myös kuulusteluja.

5.5.4. Kurssien anominen, hyväksyminen ja arviointi

Kurssien hyväksymistä teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi haetaan etukäteen siltä yliopistolta, missä on kurssin suunnittelu- ja järjestämisvastuu. Täysin ulkopuoliset järjestäjät pyytävät hyväksymistä lähimmästä kyseisen erikoisalan koulutusta järjestävästä tiedekunnasta. Hakemuksesta tulee käydä ilmi kurssin järjestäjä(t), tuntimäärä ja kurssin vastuuhenkilö. Lisäksi on ilmoitettava tavoitteet, kenelle kurssi on tarkoitettu, hinta ja mahdolliset vaatimukset etukäteismateriaalista ja -valmistautumisesta. Tieto tarvittavasta kirjallisuudesta, jos kyseessä on laajempi kokonaisuus, johon sisältyy tehtäviä tai kuulustelu. Yksityiskohtainen ohjelma liitetään hakemukseen. Hakemuksesta tulee ilmetä koulutuksen kohderyhmä. Turun yliopiston hakuohjeet – ja lomake löytyvät tiedekunnan www-sivulta: www.med.utu.fi

Kun kurssi on hyväksytty teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi, tiedekunta ilmoittaa järjestäjälle hyväksytyt erikoisalut ja tuntimäärät. Missä tahansa yliopistossa hyväksytty kurssi hyväksytään kaikissa yliopistoissa teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi.

Kurssin järjestäjän tulisi tiedottaa kurseista ja koulutustilaisuuksista hyvissä ajoin etukäteen esimerkiksi Promedicon (Lääkäreiden ammatillisen kehittymisen tuki ry) koulutuskalentereissa sekä Lääkärilehdessä.

Arviointi

Koulutuksen järjestäjältä edellytetään palautteen keräämisestä koulutuksesta. Palaute voidaan kerätä strukturoidulla lomakkeella tai avoimilla kirjallisilla kysymyksillä. Kaiken palautteen ja arvioinnin tarkoituksena on auttaa kurssien järjestäjiä kehittämään jatkokoulutusta sekä samalla kehittää ja parantaa erikoislääkärikoulutuksen teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen laatua. Koulutuksen järjestäjän on pyydettäessä annettava palautteen yhteenveto ja osallistujien lukumäärätieto tiedekunnan käyttöön arviointia varten.

5.5.5. Ulkomainen koulutus

Ulkomailla järjestettäviä kurseja hyväksytään vastuuhenkilön esityksestä. Myös ulkomaisten kurssien kohdalla noudatetaan edellä esitettyjä kriteereitä. Pelkkä ulkomainen konferenssi sellaisenaan ei tuo hyväksymistä. Jos kurseilla on käytössä ns. kredit-järjestelmä, sitä voidaan erikoisalakohtaisesti käyttää Suomeen sovellettuna.

5.5.6. Koulutuspaikan tuki koulutukseen

Työnantajan, joka saa valtion maksamaa tukea erikoislääkärikoulutuksesta, tulee antaa erikoistuvulle lääkärille työaikana mahdollisuus osallistua vuosittain kurssimuotoiseen koulutukseen. Työnantajan tulee osallistua myös tästä aiheutuviin kustannuksiin. Koulutuksen tulee olla mahdollista suorittaa koko erikoistumiseen varatussa ajassa (esimerkiksi vaadittu teoreettisen koulutuksen kokonaismäärä jaettuna erikoistumiseen vaadittujen kouluttautumisvuosien määrällä).

5.5.7. Moniammatillinen johtamiskoulutus osana erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin tutkintoa

Erikoislääkärin tai erikoishammaslääkärin tutkintoa suorittamaan 1.8.2009 tai sen jälkeen ilmoittautuneet:

Erikoislääkärin tai -hammaslääkärin tutkintoon tulee sisältyä 10 opintopistettä moniammatillista johtamiskoulutusta. Tutkintoon vaadittavat moniammatilliset johtamisopinnot (10 op) sisältävät 3-6 op laajuiset teoreettiset kurssimuotoiset opinnot, 2-5 op laajuisen projektityön ja 2-5 op laajuisen portfolion.

Koulutuksen esittely, rakenne ja teoreettisten kurssien tarjonta löytyvät osoitteesta <http://www.med.utu.fi/sivustot/medimerc/>

Koulutettavat voivat suorittaa erikoistumiskoulutukseen kuuluvat johtamisopinnot koulutuksensa missä vaiheissa tahansa.

Turun yliopistossa tarjottavia johtamisopintojen teoreettisia kurssimuotoisia suoritteita voi soveltuvin osin korvata myös muissa lääketieteen ja hammaslääketieteen opetusta antavien tiedekuntien vastaavalla erikoistumiskoulutukseen suunnitellulla johtamiskoulutuksella.

Erikoislääkärin tai erikoishammaslääkärin tutkintoa suorittamaan ennen 1.8.2009 ilmoittautuneet:

Näiden erikoistumiskoulutuksessa olevien lääkäreiden ja hammaslääkäreiden tutkintoon tulee sisältyä 20 tuntia terveydenhuollon hallinnollista koulutusta. Tämä vaadittava terveydenhuollon hallinnon koulutus voidaan suorittaa:

1. osallistumalla erilaisiin jatko- ja täydennyskoulutustapahtumiin, joiden suorittamisesta on hyväksytty soveltuva tuntimäärä erikoistumiskoulutuksen teoreettisiin opintoihin hallinnon alalta, tai
2. suorittamalla vähintään yhden opintopisteen (1 op vastaa 27 tuntia opintoja) laajuinen moniammatillinen johtamiskoulutuskurssi.

5.5.8. Säteilyturvallisuus terveydenhuollossa -koulutus osana erikoislääkärin tutkintoa

Säteilyturvakeskuksen (STUK) vahvistaman säteilysuojelukoulutusta terveydenhuollossa koskevan ohjeen (ST 1.7/17 helmikuu 2003) mukaisesti tulee säteilytutkimuksia tekevien erikoislääkäreiden koulutukseen sisältyä 0.5-1 opintoviikkoa alaan liittyvää säteilyturvallisuus-koulutusta. Säteilysuojelukoulutusvaatimus on kirjattu koulutusohjelmakohtaisesti niiden alojen teoreettisen koulutuksen kohtaan, joita ST 1.7. ohje koskee. Näitä aloja ovat gastroenterologia, kardiologia, kliininen fysiologia ja isotooppi lääketiede, ortopedia ja traumatologia, syöpätaudit sekä urologia. Koulutuksesta tulee olla erillinen todistus.

5.6. Valtakunnallinen kuulustelu

Kuulustelujen valtakunnallisesta koordinaatiosta huolehtii Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan opintotoimistossa työskentelevä valtakunnallinen yhdyshenkilö. Yhdyshenkilön tehtävänä on myös kuulustelurekisterien pitäminen, erilaiset tilastointitehtävät ja tarvittaessa kuulustelijoiden yhteistyön avustaminen. Valtakunnallinen erikoislääkärikoulutuksen asiointuntijakokous koordinoi ja käsittelee kuulustelua koskevia asioita. **On suositeltavaa, että erikoistuvalla myönnetään työnantajan toimesta palkallinen virkavapaa erikoislääkärikuulusteluun valmistautumista varten.** Kuulusteluihin liittyvää ajankohtaista tietoa (mm. kuulusteluajankohdat, ilmoittautuminen, kuulusteluvaatimukset, vanhat tenttikysymykset) löytyy osoitteesta www.med.helsinki.fi

5.6.1. Tavoitteet

Valtakunnallisen erikoislääkärikoulutuksen tavoitteena on mitata erikoistuvan teoreettista tietoa ja osaamista sekä kykyä toimia tarkoituksenmukaisesti erikoislääkärin kohtaamisissa tilanteissa.

5.6.2. Kuulustelijat

Yliopistot veloitetaan nimeämään kullekin tiedekunnassa edustetulle erikoisalalle kuulustelija, joka ilmoitetaan yhdyshenkilölle. Mikäli jollakin erikoisalalla kuulustelurasitus on suuri, voivat koulutusohjelmien vastuuhenkilöt sopia useamman kuulustelijan nimeämisestä samasta yliopistosta. Kukin yliopisto maksaa kuulustelupalkkiot omille kuulustelijoilleen.

Tiedekunnan tulee ryhtyä toimenpiteisiin uuden kuulustelijan nimeämiseksi esim. kuulustelijan eläkkeelle siirtymisen vuoksi. Mikäli kuulustelija ei pysty toimimaan ennalta sovitusti kuulustelijana (esim. ulkomaanmatka, virkavapaus), tulee siitä välittömästi ilmoittaa yhdyshenkilölle ja **omaan yliopistoon.**

5.6.3. Kuulusteluvaatimukset

Yliopistot vahvistavat kuulusteluvaatimukset koulutusohjelmien kuulustelijoiden valtakunnallisesti sovitusta yhtenäisestä esityksestä. Vaatimukset tarkistetaan kaikissa yliopistoissa samanaikaisesti kahden vuoden välein. Kuulustelijat toimittavat yhteisenä esityksensä erikoisalohtaiset kuulusteluvaatimukset yhdyshenkilölle tarkistettavaksi ennen niiden vahvistamista. Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä, minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

5.6.4. Kuulusteluajankohdat ja –paikat

Valtakunnallinen erikoislääkärikuulustelu järjestetään kaikissa yliopistoissa samanaikaisesti kolme kertaa vuodessa: kaksi kertaa kevätlukukaudella ja kerran syyslukukaudella. Yliopistot järjestävät kuulustelutilaisuuden omalla paikkakunnallaan. Kuulusteluun voi osallistua millä tahansa kuulustelupaikkakunnalla, mikäli toisen yliopiston kuulustelupaikassa on tilaa.

5.6.5. Kuulusteluun ilmoittautuminen

Kuulusteluun ilmoittaututaan sähköisen ilmoittautumisjärjestelmän <http://www.med.utu.fi/opis-kehu/tentit/erikoislaakari.html>

kautta viimeistään viisi (5) viikkoa ennen kuulustelua siihen tiedekuntaan, jonka kirjoilla on opiskelijana. Kuulusteluun osallistuvan tulee olla ilmoittautunut läsnä olevaksi yliopistonsa kirjoihin.

Patologian tenttijät voivat ilmoittautua kuulustelun eri osioihin (essee- ja preparaattikuulustelu) erikseen. Osiot voi halutessaan tehdä myös samalla kertaa. Radiologian tenttijät tekevät esseekuulustelun ja kuvakuulustelun eri tenttikertoina, siten että ensin on saatava esseekuulustelu hyväksytysti läpi ennen kuin voi ilmoittautua kuvatenttiin.

5.6.6. Kuulusteluvuorot

Kullakin erikoisalalla eräitä erikseen soveltavia poikkeuksia lukuun ottamatta toimii vuorollaan kaksi kuulustelijaa yhdessä. Kuulusteluvuorot ilmoitetaan isoilla aloilla kuulustelijoille kunkin vuoden alussa, jotta kuulustelijat voivat varautua tehtävään. Pienillä aloilla kuulusteluvuoroja ei sovita etukäteen, vaan kysymykset pyydetään ennen kuulustelua, johon on ilmoittautunut kuulusteltavia. Kuulustelijat pyritään valitsemaan siten, ettei omia koulutettavia tule kuulusteltaviksi.

5.6.7. Kuulustelukysymysten asettaminen

Vuorossa olevat kuulustelijat laativat kysymykset yhdessä ja toimittavat ne viimeistään kaksi viikkoa ennen kuulustelua yhdyshenkilölle/tenttihallintajärjestelmään. Kuulustelu voi sisältää esim. essee-kysymyksiä ja myös monivalintakysymyksiä, mikäli kuulustelijat niin haluavat. Kysymykset laaditaan suomeksi ja myös ruotsiksi, jos kuulusteltava on sitä ilmoittautuessaan pyytänyt. Kuulustelu perustuu, paitsi koulutusohjelmassa mainittuun kirjallisuuteen, lehtiin ja lainsäädäntöön, myös siihen kunkin erikoisalalan käytännön tietoon, joka erikoistuvalla lääkärielle on kertynyt. Kuulusteltavat esiintyvät kuulustelussa koodeina. Kuulustelutulosten tultua erikoistujalla on mahdollisuus saada tietää kuulustelun arvostelijat.

5.6.8. Kuulusteluvastausten tarkastaminen

Yhdyshenkilö toimittaa vastauspaperit ensimmäiselle kuulustelijalle. Ensimmäinen kuulustelija arvostelee kaikki vastaukset itsenäisesti ja toimittaa sitten vastauspaperit toiselle kuulustelijalle arvosteltaviksi. Kullekin kuulustelijalle varataan pääsääntöisesti kolme viikkoa aikaa kuulusteluvastausten tarkastamiseen. Jälkimmäinen kuulustelija palauttaa vastaukset arvosteluineen yhdyshenkilölle. Kuulustelijoiden on neuvoteltava keskenään tuloksista, ja ilmoitettava yksi lopullinen pistemäärä kuulusteluyhdyshenkilölle. Vastaukset on palautettava kuuden viikon kuluessa siitä kun tentti on järjestetty.

5.6.9. Kuulustelujen arvostelu

Kuulustelut arvostellaan asteikolla hyväksyty/hylätty ja käyttäen pisteystystä. Kuulustelijoiden tulee neuvotella keskenään siitä, ketkä ovat kuulustelussa hyväksyty ja ketkä hylätty. Hylätyistä kuulusteluista on annettava kirjallinen vastine joko vaadittavien asiakokonaisuuksien luettelona

tai henkilökohtaisena palautteena. Tenttivastaukset säilytetään Helsingin yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa vähintään puolen vuoden ajan kuulustelun jälkeen. Kuulusteltavalla on mahdollisuus saada omalla kustannuksellaan jäljennös omista vastauksistaan. Hylätyt tenttijät saavat kopiot vastauspapereistaan ilman eri maksua.

Mikäli erikoistuva hylätään kolmessa kuulustelussa, siitä tiedotetaan sekä erikoistuvalla että vastuuhenkilölle. Heitä kehoitetaan keskustelemaan ongelmista, jotka ovat johtaneet hylkäykseen. Kolmen hylkäyksen jälkeen erikoistuja ei voi osallistua seuraavaan kuulusteluun. Tätä sovelletaan takautuvasti huhtikuun 2005 tentistä alkaen. Hylkäyksistä johtuvaa karenssia on alettu laskea syyskuun 2003 tentistä lähtien. Kolmeen hylkäykseen lasketaan kaikki reputukset riippumatta siitä, onko jättänyt joitakin tenttikertoja väliin.

5.6.10. Kuulustelujen tuloksista ilmoittaminen

Tuloksien tultua yhdyshenkilölle hän lähettää sähköpostilla kirjallisen tiedon henkilökohtaisesti kuulusteltaville. Koulutusyksiköt saavat tiedon omien opiskelijoidensa tuloksista sähköisesti tenttihallintajärjestelmästä.

5.6.11. Kuulustelun vanheneminen

Kuulustelu vanhenee neljässä vuodessa.

5.6.12. Oikaisumenettely

Kuulusteltava voi kirjallisesti pyytää oikaisua kuulustelun päätöksestä 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin hän on saanut kuulustelun tulokset tietoonsa. Yhdyshenkilö toimittaa oikaisupyynnön kuulustelun arvostelleille kahdelle kuulustelijalle, joiden tulee antaa perusteltu vastauksensa kohtuullisessa ajassa. Mikäli kuulusteltava on vielä tyytymätön päätökseen, hän voi hakea oikaisua Turun yliopiston tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon.

5.6.13. Alat, joihin kuuluu suullinen/käytännön osio

Kirjallisen kuulustelun lisäksi pidetään suullinen kuulustelu seuraavilla aloilla: lastenkirurgia ja plastiikkakirurgia. Erikoisalajat suunnittelevat kuulustelun, joka suoritetaan hyväksytyyn kirjallisen osion jälkeen. Suullinen kuulustelu pyritään järjestämään noin kolmen viikon sisällä kirjallisen kuulustelun tulosten saapumisesta. Tenttipäivät ilmoitetaan kirjallisen tentin tulosten saapumisen jälkeen.

Suullisen kuulustelun tentaattoreina toimii kaksi tentaattoria. He ovat pääsääntöisesti samat tentaattorit kuin suullista kuulustelua edeltävässä kirjallisessakin kuulustelussa. Kuulustelijat tulevat muista kuin siitä yliopistosairaalaista, missä kuulusteltava on pääasiallisen koulutuksensa saanut, jos se vain on mahdollista. Kuulustelupaikkakunta sovitaan erikseen tapauskohtaisesti. Pyrkimyksenä on järjestää kuulustelu sillä paikkakunnalla, missä kuulusteltava on erikoistumisensa suorittanut. Suullisen kuulustelun vaatimukset ovat samat kuin kirjallisessa kuulustelussa.

Suullisen kuulustelun tarkoitus on testata kuulusteltavan kykyä hallita kokonaisuuksia, ei detaljeja. Kuulustelussa pyritään arvioimaan kuulusteltavan kykyä suunnitella diagnostiset tutkimukset, tulkita löydökset ja suunnitella nykytiedon pohjalta asianmukainen hoito ongelmataapauksissa. Kuulusteltavan on kyettävä loogisesti perustelemaan valitsemansa tutkimukset ja hoitolinjat, ei välttämättä löytämään oikeaa diagnoosia kuulustelutilanteessa. Kuulustelussa käytettävä materiaali muodostuu kliinisistä tiedoista, röntgenkuvista ja laboratoriovastauksista. Lastenkirurgian suulliseen kuulusteluun liittyy leikkausdemonstraatio, jossa kuulusteltava suorittaa tavallisen lastenkirurgisen toimenpiteen, esim. nivustyräleikkauksen kuulustelijoiden val-

vonnassa. Plastiikkakirurgian suullisessa kuulustelussa kysytään pääasiallisesti hoitoratkaisuja kuvina esitettyihin potilastapauksiin.

Suullisesta tentistä annetaan kirjallinen lausunto ja jos tentittävä reputtaa, lausunnossa perustellaan reputuksen syy. Jos suullisessa tentissä reputtaa, ensimmäinen uusimismahdollisuus on seuraavan alalla järjestettävän kirjallisen kuulustelun jälkeinen tentti. Sama pätee silloin jos erikoistuva ei pääse osallistumaan heti kirjallisen kuulustelun jälkeen järjestettyyn suulliseen tenttiin/ ei saa sovittua kuulustelijoiden kanssa erillistä ajankohtaa.

Kukin yliopisto huolehtii kuulustelijoiden palkkioiden maksamisesta. Kuulusteluohjeet ja lisätiedot kuulustelujen järjestämisestä ovat luettavissa:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/

5.6.14. Lisäkoulutusohjelmien kuulustelut

Lisäkoulutusohjelmiin sisältyvät kuulustelut on mahdollista suorittaa valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelutilaisuuden yhteydessä kaikkien yliopistojen lääketieteellistä opetusta antavissa tiedekunnissa. Lisäkoulutuskuulustelun voi kuitenkin suorittaa myös muina aikoina, jolloin lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilö tai hänen nimeämänsä henkilö huolehtii tenttiin liittyvistä järjestelyistä.

Lisäkoulutusohjelmien kuulusteluihin ilmoittaudutaan omaan yliopistoon/tiedekuntaan ja lisäkoulutuksen vastuuhenkilölle. Mikäli lisäkoulutuskuulustelu suoritetaan valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun yhteydessä, tulee vastuuhenkilön ilmoittaa tenttijät viimeistään viisi viikkoa ennen kuulustelua tiedekuntaan.

Vastuuhenkilö toimittaa kuulustelukysymykset viimeistään kaksi (2) viikkoa ennen kuulustelua tiedekuntaan. Kuulustelun jälkeen vastuuhenkilö huolehtii että tenttivastaukset tulevat tarkistetuksi ja ilmoittaa tentin tuloksesta kuulusteltavalle.

Suullisen kuulustelun arvosteluun tyytymätön erikoistuja voi pyytää oikaisua oman yliopistonsa lääketieteelliseltä tiedekunnalta.

6. SIIRTYMÄKAUDEN OHJEET

Asetus erikoislääkärin tutkinnosta (678/98) tuli voimaan 1.1.1999. Samalla kumoutuivat vanhan erikoislääkärin asetuksen (691/1985, 1436/93) mukaiset koulutusohjelmat. Mikäli henkilö on suorittanut tai aloittanut vanhan asetuksen mukaisen erikoislääkärin koulutuksen, voidaan hänen suorittamansa opinnot ja palvelut hyväksyä uuden asetuksen mukaiseksi koulutukseksi niiltä osin kun ne vastaavat ko. koulutusohjelman vaatimuksia. Erikoistuva siirtyy erikoistumaan omalle alalleen asetuksen 678/1998 mukaisesti. Asetusta on muutettu asetuksella 1343/2002.

Lääkärit, jotka ovat suorittaneet orientoivan vaiheen, voivat hyväksyttää orientoivan vaiheen palveluita uuden erikoislääkärin tutkinnon osaksi, mikäli ne vastaavat tutkintovaatimuksia.

Erikoislääkärin tutkintoa koskeva asetusmuutos (1343/2002) tuli voimaan 1.1.2003. Terveyskeskuksessa suoritettavan palvelun pituus nousi aikaisemmasta 6 kuukaudesta 9 kuukauteen ja koulutuksesta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella asetuksessa mainittuja aloja lukuun ottamatta.

Asetuksen 678/98 6§:n 4 momentin ja asetuksen 1343/2002 perustelumuiotuksen perusteella yliopistot voivat käyttää harkintaa kokeneen lääkärin kohdalla vaadittavan terveyskeskuspalvelun pituuden suhteen. Lisäksi yliopistot voivat käyttää harkintaa toista spesialiteettia suorittavan

lääkärin kohdalla aikaisempaan tutkintoon suoritettujen palvelujen hyväksymisessä silloin, kun tutkintoihin sisältyy yhteinen runkokoulutus. Hyväksyminen perustuu aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen yliopistoasetuksen mukaisesti.

Yliopistojen tutkintoja koskevan asetuksen (794/2004, 25§) mukaan opiskelija saa yliopiston päätöksellä lukea hyväkseen muussa kotimaisessa tai ulkomaisessa korkeakoulussa tai muissa oppilaitoksissa suorittamiaan opintoja sekä korvata tutkintoon kuuluvia opintoja muilla samantasoilla opinnoilla. Opiskelija saa yliopiston päätöksen mukaan lukea hyväkseen sekä korvata tutkintoon kuuluvia opintoja myös muulla tavoin osoitetulla osaamisella (Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen korkeakouluissa OPM 2007:4)

7. ULKOMAALAINEN ERIKOISLÄÄKÄRIN TUTKINNON SUORITTAJANA JA ULKOMAILLA SUORITETTU TUTKINTO

7.1. Euroopan talousalueen kansalainen

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) myöntää Euroopan talousalueen kansalaiselle hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa lääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä toisen johdon ja valvonnan alaisena tai oikeuden harjoittaa lääkärin ammattia itsenäisesti laillistettuna lääkärinä tai laillistettuna yleislääkärinä. Laillistuksen jälkeen lääkäri voi hakea opinto-oikeutta erikoislääkärikoulutukseen. Koulutukseen hyväksymisen edellytyksenä on todistuksella osoitettu vähintään tyydyttävä suomen tai ruotsin kielen taito.

7.2. Euroopan talousalueeseen kuulumattoman valtion kansalainen

Euroopan talousalueeseen kuulumattoman valtion kansalainen voi saada Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta lääkärin ammatinharjoittamisluvan edellyttäen, että

- hän on suorittanut hyväksyttävän lääkärin perustutkinnon
- hänellä on riittävä suomen tai ruotsin kielen taito
- hän on suorittanut vähintään 6 kuukauden pituisen lääkäriharjoittelun suomalaisessa sairaalassa tai terveyskeskuksessa
- hän on suorittanut 3-osaisen kuulustelun (kliininen, hallinto ja käytäntö) Tampereen yliopiston lääketieteen yksikössä.

Ammatinharjoittamisluvan myöntämiseen vaaditaan lisäksi, että lääkäriellä on työpaikka terveydenhuollon laitoksessa. Luvan myöntämisen jälkeen lääkäri voi hakea opinto-oikeutta erikoislääkärikoulutukseen.

7.3. Euroopan talousalueen valtion kansalainen, joka on suorittanut lääkärintutkinnon ETA:n ulkopuolisessa valtiossa

Euroopan talousalueen valtion kansalaiselta (myös suomalaiselta), joka on suorittanut lääkärintutkinnon talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa, vaaditaan ennen laillistuksen myöntämistä edellä mainitun 3-osaisen kuulustelun suorittaminen Tampereen yliopistossa. Laillistuksen ja todistuksella riittävän kielitaidon osoittamisen jälkeen lääkäri voi hakea opinto-oikeutta erikoislääkärikoulutukseen.

7.4. Ulkomailta suoritettu erikoislääkärin tutkinto

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) myöntää Euroopan talousalueen valtiossa suoritettun erikoislääkärin tutkinnon perusteella vastaavan alan erikoislääkärin oikeuden Suomessa.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) päättää myös muualla ulkomailla suoritettun erikoislääkärin koulutuksen hyväksymisestä ja mahdollisesta täydentävästä koulutuksesta.

8. TUTKINTOTODISTUKSEN HAKEMINEN

Erikoistuvan tulee ottaa todistusta hakiessaan huomioon, että tutkintotodistus myönnetään siitä yliopistosta, jonka vastuualueella yliopistollinen koulutus on pääosin suoritettu.

Erikoistuvan lääkärin suorittettua kaikki erikoislääkärin tutkintoon vaadittavat palvelut ja teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen opinnot sekä erikoisalakohtaisen valtakunnallisen kuu-
lustelun hän voi hakea tutkintotodistusta nettisivuilta löytyvällä lomakkeella tai sen voi hakea lääketieteellisen tiedekunnan kansliasta. Hakemuksen liitteenä tulee olla palvelu- tai työtodistukset, joista näkyvät työssäälojakso, viikkotyöaika ja mahdolliset keskeytykset sekä koulutusta koskevat muut mahdolliset selvitykset. Lokikirja tulee palauttaa vastuuhenkilölle ja käydä hänen kanssaan läpi ennen tutkinnon hyväksymistä.

Mikäli erikoistuva on tyytymätön opintosuoritusten hyväksi lukemista koskevaan päätökseen, oikaisua voi pyytää koulutusohjelman vastuuhenkilöltä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saannista. Erikoistuva voi pyytää oikaisua tähän päätökseen tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut kouluttajan päätöksestä tiedon.

9. LAILLISTAMINEN ERIKOISLÄÄKÄRIN TUTKINNON JÄLKEEN

Erikoislääkärin tulee hakea Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta oikeutta harjoittaa erikoislääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Hakemuslomake ja ohjeet löytyvät Valviran [www-sivuilta osoitteesta www.valvira.fi](http://www.sivuilla osoitteesta www.valvira.fi)

Hakemuksen liitteenä tulee esittää tiedekunnan antama jäljennös erikoislääkärin tutkintotodistuksesta.

Hakemus lähetetään osoitteella:

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
PL 210
00531 Helsinki

Valviran käyntiosoite on Lintulahdenkuja 4, 00500 Helsinki, puh. (09) 772 920. Ammatinharjoittamisoikeutta koskevasta päätöksestä peritään toimitusmaksu ja päätös lähetetään hakijan ilmoittamaan osoitteeseen postiennakkona.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto lähettää tiedon päätöksestä KELAn terveys- ja toimeentulo-osastolle ja lisäksi mm. yliopistojen lääketieteellisille tiedekunnille.

Leimasimet tulee tilata itse (leimasinvalmistajia löytyy mm. ammattilehdestä). Leimasintilauksen mukaan on liitettävä kopio Valviran myöntämästä ammatinharjoittamispäätöksestä. Leimasimessa on oltava seuraavat tiedot: etunimi, sukunimi, oppiarvo, erikoisalaj ja yksilöintitunnus (ent. sv-numero).

10. YLEISLÄÄKETIETEEN ERITYISKOULUTUS

Ohjeet koskevat 1.5.2011 jälkeen opinto-oikeuden saaneita.

10.1. Johdanto

Perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen suorittaminen täyden laillistuksen edellytyksenä poistui 1.5.2011. Perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen nimi muuttui yleislääketieteen erityiskoulutukseksi.

Yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittaminen on edellytys oikeudelle toimia lääkärinä sosiaaliturvajärjestelmän piirissä muussa EU-/ETA-maassa kuin Suomessa. Yleislääketieteen erityiskoulutuksen kesto on kolme vuotta. Koulutus on määritelty EU-direktiivissä 2005/36/EY (artikla 28) sekä hallituksen esityksessä 326/10, laissa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta 312/2011 ja valtioneuvoston asetuksessa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen muuttamisesta 377/2011. Yleislääketieteen erityiskoulutukseen voidaan ottaa henkilö, joka on suorittanut Suomessa lääketieteen lisensiaatin tutkinnon tai ulkomailla vastaavan tutkinnon, joka kuuluu lääkärintoimen harjoittamisen vaatimuksiin.

Kolmeen vuoteen voidaan lukea hyväksi Suomessa (tai Belgiassa) suoritetusta LL- tutkintoon sisältyvästä kliinisestä koulutuksesta enintään 1 vuosi. Näin yleislääketieteen erityiskoulutuksen pituus on Suomessa LL -tutkinnon suorittaneilla kaksi (2) vuotta. Mikäli LL -tutkinto on suoritettu muualla kuin Suomessa (tai Belgiassa) yleislääketieteen erityiskoulutukseen ei voida hyväksi lukea koulutusta ennen LL -tutkintoa, vaan koulutukseen tulee sisältyä 3 vuotta palvelua LL-tutkinnon jälkeen.

Perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen asetuksen 1435/93 mukaisen opinto-oikeuden saaneet voivat halutessaan siirtyä yleislääketieteen erityiskoulutukseen.

10.2. Opinto-oikeus ja ilmoittautuminen

Lääketieteen lisensiaatin tutkinnon ja Valviran myöntämän laillistuksen jälkeen tiedekunnalta voi hakea opinto-oikeutta yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittamiseksi. Opinto-oikeus haetaan siitä yliopistosta missä on suorittanut lisensiaatin tutkinnon. Ao. yliopisto antaa myös todistuksen koulutuksen suorittamisesta riippumatta siitä, missä palvelut on suoritettu.

Koulutukseen voidaan ottaa henkilö, joka on suorittanut lääketieteen lisensiaatin tutkinnon Suomessa tai vastaavan tutkinnon ulkomailla ja jolla on sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valviran) myöntämä laillistus tai lupa harjoittaa lääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Muualla kuin Suomessa tutkinnon suorittaneelta edellytetään lisäksi todistuksella osoitettu vähintään tyydyttävä suomen tai ruotsin kielen taito.

Yleislääketieteen erityiskoulutuksen (YEK) voi halutessaan suorittaa samanaikaisesti erikoislääkärikoulutuksen kanssa suorittamalla koulutukseen kuuluvan palvelun ja 16 tunnin mittaisen kurssimuotoisen terveydenhuollon hallintoon ja sosiaaliturvajärjestelmään perehdyttävän koulutuksen.

Yleislääketieteen erityiskoulutusta suorittavan tulee olla läsnä olevana opiskelijana yliopistossa siihen asti kunnes koulutus on suoritettu. Ilmoittautuminen tulee tehdä vuosittain syyskuun ensimmäisellä viikolla. osoitteessa: ilmoittautuminen@utu.fi.

10.3. Hallintojärjestelmä ja päätöksenteko

Yleislääketieteen erityiskoulutuksen hallintojärjestelmä on sama kuin erikoislääkärikoulutuksen-

sa. Koulutusyksiköt eli yliopistojen lääketieteelliset tiedekunnat vastaavat siitä, että koulutus on yleislääketieteen erityiskoulutuksesta annetun asetuksen (377/2011) ja direktiivin (2005/36/EY) mukainen. Koulutusyksikön toimivaltaan kuuluu hyväksyä ne terveyskeskukset ja sairaalat, joissa suoritettu palvelu hyväksytään perusterveydenhuollon lisäkoulutukseksi.

Koulutusyksiköt valvovat myös koulutuksen toteuttamista vastuualueensa sairaaloissa, terveyskeskuksissa ja muissa koulutuspaikoiksi hyväksytyissä yksiköissä. Tiedekunnat rekisteröivät yleislääketieteen erityiskoulutusta suorittavat lääkärit koulutukseen, hyväksyvät teoreettisen koulutuksen, vastaavat palveluja ym. opintoja koskevista asioista ja antavat todistuksen.

Yleislääketieteen erityiskoulutuksen vastuuyksikkö on yleislääketieteen oppiaine. Sen tehtävänä on vastata koulutuksen sisällöllisestä kehittämisestä.

10.4. Koulutuksen tavoitteet, rakenne ja sisältö

Tavoitteena on perehdyttää koulutuksessa oleva lääkäri perusterveydenhuollossa toimivan lääkärin tehtäviin, terveydenhuollon hallintoon ja sosiaaliturvajärjestelmään sekä yhteistyöhön terveydenhuollon ja sosiaalihuollon alalla toimivan henkilöstön kanssa. Eri toiminta-alueisiin tutustumisen lisäksi on tärkeää, että koulutuksessa olevalla lääkärillä on mahdollisuus saada kuva potilaan kokonaishoidosta, hoidon porrastuksesta ja hoitoa tukevista konsultaatiomahdollisuuksista sekä lääkärityön kliinisestä hallinnasta. Myös kokemusten saaminen moniammatillisesta tiimityöstä ja tiimin johtamisesta osana nykyaikaista työyhteisöä kuuluu koulutusvaiheen sisältöihin.

Palvelunsa aikana koulutuksessa oleva lääkäri toimii vastuullisena työntekijänä noudattaen niitä säädöksiä ja määräyksiä, joita tehtävistä on erikseen annettu. Lisäksi lääkärin tulee koko koulutuksen ajan osallistua säännöllisesti toimipaikkakoulutukseen. Koulutuksessa oleva lääkäri vastaa itse toiminnastaan myös päiväystaikana.

Terveyskeskukselle ja sairaalalle asetetut kriteerit:

Yleislääketieteen erityiskoulutukseen hyväksyttävän terveyskeskus- ja sairaalapalvelun tulee tapahtua tiedekunnan hyväksymässä koulutuspaikassa. Kunkin lääketieteellisen tiedekunnan yleislääketieteen oppialat solmivat koulutussopimukset omalla vastuualueellaan.

Hyväksytyssä koulutuspaikassa tulee täytyä ainakin seuraavat kriteerit:

- Terveyskeskuspalvelu tulee tehdä suorassa palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään. Tämä koskee myös 1.9.2010 lähtien perusterveydenhuollon lisäkoulutukseen opinto-oikeuden saaneita.
- Koulutuksessa olevan on arvioitava terveyskeskuksen koulutusympäristö, jotta palvelu voidaan hyväksyä.
- Koulutuspaikassa tulee olla tehtävään nimetty ohjaaja-/kouluttajalääkäri, joka vastaa työn monipuolisuudesta, käytännön työn ohjauksesta ja antaa todistuksen suoritetusta palvelusta. Hänellä tulee olla mahdollisuus kouluttautua tehtävään yliopiston kanssa sovitulla tavalla.
- Koulutuspaikassa on säännöllistä toimipaikkakoulutusta vähintään 100 tuntia vuodessa.
- Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus osallistua vähintään kolmeen yleislääketieteen yksikön järjestämään koulutukseen koulutusjakson aikana ja mahdollisuuksien mukaan myös muuhun ulkopuoliseen koulutukseen keskimäärin yhtenä päivänä kuukaudessa.
- Opiskelijan käytössä ovat sähköposti sekä yhteydet verkossa oleviin tietokantoihin ja kirjastoihin.

Tampereen yliopiston verkkosivuilta löytyy lista kaikista valtakunnan koulusterveyskeskuk-

sista www.uta.fi/tiedekunnat/laak. Lista ilmoitetaan myös EVO- korvauksia maksaville lääninhallituksille. Yleislääketieteen erityiskoulutukseen sisältyvän sairaalapalvelun voi suorittaa sairaaloissa, jotka on hyväksytty erikoislääkärikoulutuksen koulutuspaikoiksi. Tämän lisäksi sairaalapalvelua voi suorittaa muissa sairaaloissa, jotka koulutusyksiköt ovat hyväksyneet koulutuspaikaksi edellä mainittujen kriteereiden perusteella.

10.5. Käytännön palvelu

Yleislääketieteen erityiskoulutuksen kesto on kokopäiväisesti suoritettuna Suomessa (ja Belgiassa) LL -tutkinnon suorittaneilla kaksi vuotta. Siihen kuuluu terveyskeskuspalvelua, sairaalapalvelua ja näihin liittyvää toimipaikkakoulutusta, muuta koulutusyksikön hyväksymää palvelua sekä kurssimuotoista koulutusta.

Mikäli lääkärin tutkinto on suoritettu muualla kuin Suomessa (tai Belgiassa), tulee yleislääketieteen erityiskoulutukseen sisältyä palvelua vähintään 3 vuotta lääkärin tutkinnon jälkeen.

10.5.1 Terveyskeskuspalvelu

Koulutukseen kuuluu vähintään 9 kuukautta palvelua tiedekunnan hyväksymässä terveyskeskuksessa. Lääkärin tulee perehtyä useaan toiminta-alueeseen mm. terveyskeskuksen ajanvarausvastaanottoon, päivystykseen, lastenneuvolan sekä äitiysneuvolan toimintaan, kotisairaanhoidon, vuodeosastotoimintaan, mielenterveysohjon sekä vanhainkodin ja palvelutalon toimintaan. Terveyskeskuspalvelu tulee suorittaa hyväksytysti ja sen sisältö tulee selvittää kouluttajan antamassa työtodistuksessa. Terveyskeskuspalvelu tulee tehdä suorassa palvelusuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään.

Tämä koskee myös 1.9.2010 lähtien perusterveydenhuollon lisäkoulutukseen opinto-oikeuden saaneita.

Terveyskeskuspalvelun laaja-alaisuus ja monipuolisuus tulee toteutua 9 kuukauden aikana. Mikäli palvelu suoritetaan jaksoissa eri terveyskeskuksissa, tulee opiskelijan huolehtia siitä, että hän perehtyy eri terveyskeskusjaksojen aikana useaan toiminta-alueeseen. Monipuolisen ja laaja-alaisen palvelun sisältö tulee selvittää kouluttajan antamalla sisällön selvityslomakkeella.

Koulutuksessa olevan lääkärin koulutusta ohjaa ja seuraa nimetty ohjaaja. Terveyskeskuspalvelun aikana suositellaan käytettäväksi lokikirjaa tai vastaavaa.

10.5.2. Sairaalapalvelu

Koulutukseen kuuluu vähintään 6 kuukautta hyväksytyssä koulutussairaalassa. Myös sairaalapalvelun ajan koulutuksessa olevan lääkärin koulutusta ohjaa ja seuraa nimetty ohjaaja. Sairaalassa häntä koskevat tavanomaiset takapäivystysjärjestelyt.

10.5.3. Muu palvelu

Koulutuksesta enintään 6 kuukautta voi olla palvelua muussa tiedekunnan hyväksymässä yleislääkärin tehtäviin suuntautuvassa julkisen tai yksityisen terveydenhuollon laitoksessa tai yksikössä (mm. esim. lääketieteellinen tutkimus).

10.5.5. Ulkomailla suoritettu palvelu

Ulkomailla suoritettua palvelua voidaan hyväksyä osaksi yleislääketieteen erityiskoulutusta sisällön perusteella.

10.5.6. Arviointi ja lääkärin ohjaus

Koulutusprosessin kehittäminen ja arviointi tarkoittaa sekä lääkärin oppimisen arviointia että opetuksen, koulutusympäristön ja koulutusohjelman arviointia. Lääkärin oma itsearviointi muodostaa osan oppimisen arvioinnista. Koulutuksen tukityökaluna tulee käyttää valtakunnallisesti tuotettua lokikirjaa.

10.5.7. Kurssimuotoinen koulutus

Koulutusyksikön hyväksymä tai järjestämä vähintään 16 tunnin terveydenhuollon hallintoon ja sosiaaliturvajärjestelmään perehdyttävä kurssimuotoinen koulutus.

Yleislääketieteen erityiskoulutusta järjestävät klinisen laitoksen yleislääketieteen ja perusterveydenhuollon sekä kansanterveystieteen oppiaineet.

10.6. Palveluja koskevia määräyksiä

Yleislääketieteen erityiskoulutukseen (YEK) ei voida hyväksyä ennen laillistamista suoritettuja palveluja

10.6.1. Palveluajat

Lyhin koulutukseksi hyväksyttävä palvelujakso on kuukausi kokopäiväistä työtä. Koulutus voidaan suorittaa osittain myös osa-aikaisella palvelulla, jolloin kokonaispalveluaika vastaavasti pitenee. Osa-aikaiseksi palveluksi voidaan katsoa vähintään 50 % kokopäiväisestä palvelusta. Alin hyväksytyt viikkotuntimäärä on 18.5 tuntia käsittävä viran tai toimen hoito.

Palvelua ei voida suorittaa kokonaisuudessaan osa-aikaisilla palvelussuhteilla vaan koulutukseen tulee sisältyä kokopäivätoimista palvelua vähintään 3 kuukautta sairaalassa ja vähintään 3 kuukautta terveyskeskuksessa. Osa-aikaisen palvelun sisällön tulee olla täysipäiväistä palvelua vastaavaa.

10.6.2. Keskeytyksien vaikutus

Kunakin koulutusvuonna sairaudesta tai muusta pätevästä syystä pidetystä virkavapaudesta, koulutusta varten otetusta virkavapaasta, äitiys-, isyys- ja vanhempainlomasta voidaan lukea koulutukseen yksi kuukausi, mikäli virkamääräys on voimassa. Yhdestä äitiys-, isyys- tai vanhempainlomasta voidaan lukea koulutukseen vain kuukausi, vaikka loma jakautuisi eri vuosille. Yksityisasian vuoksi otettu virkavapaus pidentää palvelua virkavapauden ajan.

10.6.3. Toimiminen eri tehtävissä

Toimimista tutkimustehtävissä hyväksytään koulutukseen edellyttäen, että siihen sisältyy ao. alan sivuvirka yliopistollisessa keskussairaalassa tai terveyskeskuksessa tai kliinistä toimintaa palvelun sisällön perusteella. Sairaalapalveluun tulee kuitenkin sisältyä vähintään kolmen kuukauden jakso vuodeosasto- tai poliklinikkatyöskentelyä.

10.6.4. Varusmies-/siviilipalvelu

Varusmies- ja siviilipalveluun sisältyvä työskentely päätoimisissa lääkärin tehtävissä hyväksytään sisällön perusteella. Yleislääketieteen erityiskoulutukseen edellytetään 9 kuukautta terveyskeskuspalvelua ja 6 kuukautta sairaalapalvelua. Tämän ajan lisäksi varusmieslääkärinä toimimisesta voidaan tapauskohtaisesti hyväksyä palvelua sisällön perusteella. Siviilipalvelun hyväksyminen ratkaistaan myös tapauskohtaisesti palvelun sisällön perusteella.

10.7. Muussa kuin ETA-valtiossa suoritettu perustutkinto

Muu kuin ETA-valtion kansalainen voi toimia Suomessa lääkärinä vain sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) luvalla. Ammatinharjoittamisluvan saaneet lääkärit suorittavat lääketieteellisissä tiedekunnissa yleislääketieteen erityiskoulutuksen. Suomen kansalaiselta, joka on suorittanut lääkärin perustutkinnon muussa kuin ETA-valtiossa, vaaditaan oikeuteen harjoittaa lääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä lisäksi, että hän on suorittanut Valviran erikseen määräämät lisäopinnot ja kuulustelun. Vastaavat määräykset lisäopinnoista ja kuulustelusta koskevat ETA-valtion kansalaista, joka on suorittanut lääkärintutkinnon muussa kuin ETA-valtiossa.

10.8. Todistuksen hakeminen

Suorittuaan yleislääketieteen erityiskoulutukseen vaadittavat palvelut ja kurssimuotoisen koulutuksen koulutettava toimittaa todistushakemuksen tiedekuntaan, jossa on kirjoilla. Hakemuslomakkeen saa tiedekunnan kotisivulta (www.med.utu.fi). Liitteeksi tulee esittää jäljennökset palvelutodistuksista, teoreettisesta koulutuksesta ja lokikirja. Työ-/palvelutodistuksissa tulee näkyä työjakso, viikkotuntimäärä ja keskeytykset. Palvelut tulee olla kouluttajan hyväksymiä.

Yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittamisesta tehdään erillinen merkintä terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin (Terhikki). Tiedekunnasta toimitetaan tieto koulutuksen suorittamisesta suoraan Valviraan. Valvira antaa tarvittaessa erillisen todistuksen yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittamisesta.

10.9. Siirtymäkausi

Nämä määräykset koskevat niitä, jotka kirjoittautuvat yleislääketieteen erityiskoulutukseen 1.5.2011 alkaen tai ovat kirjoittautuneet aikaisemmin perusterveydenhuollon lisäkoulutukseen 1.9.2010 alkaen ja siirtyvät yleislääketieteen erityiskoulutukseen. Ennen 1.9.2010 perusterveydenhuollon lisäkoulutukseen kirjoittautuneiden kohdalla noudatetaan silloin voimassa olleita määräyksiä.

11. ERIKOISLÄÄKÄRIN TUTKINNON KOULUTUSOHJELMAT

Kunakin erikoisalan kuulusteluvaatimukset ovat luettavissa Helsingin yliopiston [www-sivulta](http://www.helsinki.fi)

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

ANESTESIOLOGIA JA TEHOHOITO

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja valtakunnallisen tutkinnon kuulustelija:

Professori Klaus Olkkola
klaus.olkkola@utu.fi

Puh. (02) 313 0000 (TYKS:n vaihde)

Anestesiologian, tehohoidon, ensihoidon ja kivunhoidon klinikka
C-siipi, 7 krs., TYKS, 20520 TURKU

Koulutusohjelman tavoitteet:

Anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan erikoislääkärin tehtävissä siten, että hän:

- Hallitsee tutkimus-, synnytys-, leikkaus- yms. toimenpiteiden edellyttämät anestesia- ja kivunlievitysmenetelmät.
- Hallitsee yleisteho-osaston potilaiden hoito- ja potilasvalinnan periaatteet sekä kykenee toimimaan yleisteho-osaston lääkärimänä.
- Hallitsee elimistön fysiologisen tasapainon ylläpitämiseen ja palauttamiseen liittyvät diagnostiset toimenpiteet ja hoidon.
- Hallitsee kriittisesti sairaan tai vammautuneen ensiavun ja ensihoidon sekä kykenee lääkinnälliseen pelastustoimintaan suuronnettomuustilanteessa.
- Tuntee ongelmallisten kiputilojen yleisen diagnostiikan ja hoitoperiaatteet sekä hallitsee niiden edellyttämät alansa valmiudet.
- Kykenee hoitamaan muut alansa äkilliset tilanteet ja tekemään alansa kuuluvat muut diagnostiset ja terapeutitset toimenpiteet.
- Kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa.
- Kykenee osallistumaan oman alansa tieteelliseen tutkimukseen, kehittämiseen ja suunnitteluun.
- Kykenee jakamaan alansa yleistä terveystietoa.
- On perehtynyt terveydenhuollon hallintoon.

Koulutuksen sisältö:

Koulutukseen kuuluu yleiskoulutus, erikoistumisalan koulutus ja teoreettinen kurssimuotoinen koulutus. Erikoistumisalan koulutus koostuu käytännön palvelusta ja toimipaikkakoulutuksesta.

Yleiskoulutuksen tarkoituksena on perehdyttää koulutettava perusterveydenhuoltoon ja hoidon porrastukseen sekä syventää koulutettavan tietämystä erikoisalaa vahvistavilla, erityisesti diagnostiikkaan suuntautuneilla erikoisaloilla. Erikoistumisalan koulutuksen tavoitteena on antaa koulutettavalle riittävät tiedot ja taidot anestesiologiasta ja tehohoidosta, jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn sekä valmiudet ammattitaidon ylläpitämiseen anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkärinä.

Koulutettavan tulee sopia koulutussuunnitelmasta kirjallisesti vastaavan kouluttajan kanssa jo koulutuksen alkuvaiheessa, jotta suunnitelmasta saadaan koulutettavan kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukainen. Koulutussuunnitelmaa voidaan tarvittaessa tarkistaa erikoistumisen kuluessa.

Yliopistosairaalan ulkopuolista koulutusta hyväksytään tehtyjen sairaala- tai henkilökohtaisten koulutussovimusten osoittamassa laajuudessa. Tällä hetkellä Turun yliopistolla on voimassa olevat koulutussovimukset Etelä-Pohjanmaan keskussairaalan, Forssan sairaalan, Kanta-Hämeen keskussairaalan, Keski-Suomen keskussairaalan, Loimaan aluesairaalan, Päijät-Hämeen keskussairaalan, Reumasäätiön sairaalan, Salon aluesairaalan, Satakunnan keskussairaalan ja TYKS Vakka-Suomen sairaalan kanssa. Anestesiologian, tehohoidon, ensihoidon ja kivunhoidon klinikka on valmis tekemään sairaalakohtaisia koulutussovimuksia muidenkin asiasta kiinnostuneiden sairaaloiden kanssa. Koulutuksesta yliopistosairaalan ulkopuolella vastaa kyseisen yksikön ylilääkäri tai toinen hänen nimeämänsä erikoislääkäri.

Yliopistosairaalassa kunkin koulutettavan koulutussuunnitelma tehdään yhdessä tutorerikoislääkärin kanssa, jonka tehtävänä on tukea koulutettavaa koulutustavoitteiden saavuttamisessa sekä käydä säännöllisiä arviointikeskusteluja koulutettavien kanssa. Käytännön tasolla koulutuksesta vastaavat yliopistosairaalan eri yksiköiden vastaavat lääkärit.

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Erikoisalan koulutus: 5 v 3 kk

Anestesiologian ja tehohoidon erikoisalaa tukeva/täydentävä koulutus: Enintään 1 v 3 kk palvelua sairaalan tai muun sopivan terveydenhuollon organisaation anestesiologiaa ja tehohoitoa tukevan/täydentävän erikoisalan lääkärin tehtävissä (sisätaudit, kardiologia, kirurgia, keuhkosairaudet ja allergologia, lastentaudit, kliininen fysiologia ja isotooppi lääketiede, kliininen neurofysiologia, kliininen farmakologia ja lääkehoito) tai muuta koulutusohjelman vastuuhenkilön hyväksymää vastaavaa palvelua, mukaan luettuna anestesiologian ja tehohoidon erikoisalaan liittyvä tutkimustyö. Osa anestesiologian ja tehohoidon erikoisalaa tukevasta/täydentävästä koulutuksesta voi olla myös työskentelyä anestesiologian ja tehohoidon alalla, mutta se edellyttää aina sopimista vastaavan kouluttajan professori Klaus Olkkolan kanssa.

Anestesiologian ja tehohoidon eriytyvä koulutus

Yhteensä vähintään 4 v palvelua anestesiologiassa ja tehohoidossa, josta yliopistosairaalassa korkeintaan 3 v, mutta vähintään 2 v ja yliopiston hyväksymässä muussa sairaalassa (keskus-, alue- tai kaupunginsairaalassa tai vastaavassa) 1–2 v tehdyn koulutussopimuksen mukaan.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutusta (luentoja, seminaareja ja demonstraatioita) järjestetään 40 viikkona vuodessa 3-5 tuntia viikossa. Niissä käydään läpi anestesiologian ja tehohoidon keskeiset alueet ja käsitellään ajankohtaisia kysymyksiä. Koulutusohjelma julkaistaan lukukausittain. Muita toimipaikkakoulutuksen muotoja ovat mm. bed side-opetus ja henkilökohtainen toimenpideohjaus. Teho-osastoilla koulutettava saa opetusta ensisijaisesti päivittäisillä potilaskierroilla ja potilastyöskentelyn yhteydessä. Koulutettava pitää erikoistumisalan koulutusjaksonsa aikana 2-6 seminaariesitelmää.

Teorettinen kurssimuotoinen koulutus (80 tuntia)

Koulutettavan on osallistuttava koulutussuunnitelman mukaisesti koulutusyksikön/tiedekunnan järjestämään tai hyväksymään koulutukseen 60 tuntia anestesiologian ja tehohoidon alalla. Koulutus toteutetaan siten, että se muodostaa koulutettavan kannalta mielekkään kokonaisuuden anestesiologian ja tehohoidon erityiskysymyksistä ja niihin liittyvistä seikoista. Eri yhdistysten järjestämien koulutustilaisuuksien hyväksymisestä teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi päättää yliopisto. Ulkomaisten kongressien ja muiden koulutustilaisuuksien hyväksymisestä päättää koulutusohjelman vastuuhenkilö. Koulutettavan on lisäksi osallistuttava vähintään 20 tuntia kestävään hallinnolliseen koulutukseen. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Koulutusvirat:

TYKS:ssa on erikoistuvan lääkärin virkoja yhteensä 13. Yliopistosairaalan ulkopuolissa sairaaloissa koulutuspaikkojen lukumäärä vaihtelee koulutussopimusten mukaisesti. Tarkempia tietoja koulutuspaikkojen määrästä yliopistosairaalan ulkopuolelta saa vastaavalta kouluttajalta professori Klaus Olkkolalta tai asianomaisen sairaalan anestesiologian ja tehohoidon ylilääkäriltä.

Oppimisen ja koulutuksen toimivuuden arviointi:

- Koulutettavat osallistuvat yliopistosairaalassa ollessaan vuosittain European Society of Anaesthesiology:n järjestämään In-Training Assessment -kuulusteluun (<http://www.euroanesthesia.org/sitecore/content/Education/European%20Diploma/ITA.aspx>). Kuulustelun kustannuksista vastaa koulutuspaikka. Omalla kustannuksellaan kuulusteluun voivat osallistua myös yliopistosairaalan ulkopuolella työskentelevät erikoistuvat lääkärit.
- Säännöllisissä tapaamisissa tutorerikoislääkärin ja kouluttajien kanssa arvioidaan koulutuksen edistymistä ja tuloksellisuutta. Arvioinnin kohteena on koulutettavan edistyminen ammatillisesti, suhtautuminen potilaisiin ja yhteistyökyky. Lisäksi koulutettava arvioi lukukausittain kirjallisesti saamaansa koulutusta.
- Lokikirjan ja sairaalan tietojärjestelmistä saatavan tiedon avulla seurataan koulutettavan kokemuksen karttumista ja työskentelyaikaa eri toimipaikoissa riittävän monipuolisen koulutuksen varmistamiseksi. Kaikkien koulutettavien tulee pyytää lokikirja vastaavalta kouluttajalta koulutusohjelmaan ilmoittauduttaessa, jotta koulutus ja palaute voidaan dokumentoida opintojen alusta alkaen.
- Yksikön koulutus arvioidaan säännöllisesti eurooppalaisten standardien mukaisesti

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

ENDOKRINOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Pirjo Nuutila
pirjo.nuutila@utu.fi
sisätautien klinikka, TYKS
20520 Turku

Puh. (02) 313 1868

Koulutusohjelman yleiskuvaus:

Maamme yliopistojen endokrinologian opetuksen vastuhenkilöt ovat pyrkineet siihen, että koulutus toteutuisi eri paikoissa mahdollisimman pitkälle samojen tavoitteiden mukaan, ja siksi yhteisissä kokouksissa on sovittu identtisistä koulutustavoitteista.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus 2 v 3 kk

Eriytyvä koulutus 3 v

Runkokoulutus 2 v 3 kk on yhteinen sisätautialojen kanssa. Se on palvelua sisätautien erikoisalain koulutus-
viroissa erikseen sovittua keskussairaalassa ja/tai aluesairaalassa.

Eriytyvä koulutus

3 vuotta palvelua endokrinologian koulutusvirassa yliopistosairaalassa. Osa siitä voidaan sopimuksen mukaan suorittaa keskussairaalassa tai ulkomaisessa yksikössä. Jotta koulutettava saisi koulutusaikana laajemman kuvan alasta, kuin mitä TYKS-piirin potilasaineisto pystyy tarjoamaan, on sovittu, että koulutettava osallistuisi lukukausiaikoina HYKS:n endokrinologian koulutusohjelmaan n. 1 x/kk. Eriytyvästä koulutuksesta voidaan korvata tieteellisellä tutkimustyöllä, joka kohdistuu endokrinologiaan ja metabolisiin sairauksiin, korkeintaan 6kk. Yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen kanssa tehdään koulutussopimukset.

YKSITYISKOHTAINEN SISÄLLÖLLINEN KUVAUS

Koulutuksen jälkeen koulutettavan on kyettävä itsenäisesti hoitamaan seuraavien sairauksien ja tilojen diagnostiikka ja hoito:

Endokrinologia

1. Kilpirauhassairaudet

- tyreotoksikoosi
- hypotyreoosi
- kilpirauhastulehdukset
- raskauteen liittyvät kilpirauhasongelmat
- struuma
- kilpirauhasen pahanlaatuiset kasvaimet (yhteistyössä kirurgien ja onkologien kanssa)
- Basedowin taudin silmäoireyhtymä yhteistyössä oftalmologien kanssa
- sattumoomat
- laboratoriodiagnostiikan sudenkuopat

2. Luuston ja kalsiumaineenvaihdunnan sairaudet

- hyperparatyreoosi
- hypoparatyreoosi
- hyperkalsemia
- hypokalsemia
- osteoporoosi
- munuaissairauteen liittyvä luusairaus
- muut metaboliset luustosairaudet kuten osteomalasia ja Pagetin tauti

3. Lisämunuaissairaudet

- feokromosytooma
- hyperkortisolismi
- hyperaldosteronismi

- lisämunuaiskuoren vajaatoiminta
 - steroidisynteesin häiriöt kuten 21-hydroksilaasidefekti
 - sattumoomat
4. Aivolisäkkeen sairaudet
- prolaktinooma
 - akromegalia
 - Cushingin tauti
 - TSH:ta tuottavat aivolisäkekasvaimet
 - toimimattomat aivolisäkekasvaimet
 - aivolisäkkeen vajaatoiminta
 - pituitaarinen apopleksia
 - hypofysiitti
 - sattumoomat
5. Vesi- ja suolatalouden häiriöt
- polyuria (hypotalaminen ja renaalinen diabetes insipidus sekä polydipsia)
 - hyponatremia mukaan lukien epätarkoituksenmukainen ADH:n erity
 - hypernatremia
 - hypo- ja hyperkalemia
 - hypo- ja hypermagnesemia
 - hypo- ja hyperfosfatemia
 - Gonadien sairaudet
 - miehen hypogonadismi
 - naisen hypogonadismi
 - hirsutismi yhteistyössä gynekologi-endokrinologien kanssa
 - miehen intertiiteetti
6. Galaktorea ja gynekomastia
7. Hypoglykemia
8. Lihavuus ja syömishäiriöt
- ravitsemustilan arviointi
 - tehostettu ravitsemushoito
 - sairaalloisen lihavuuden hoito
 - lihavuuden leikkaushoidon jälkeinen seuranta ja ravitsemus
 - lihavuuteen liittyvät endokriiniset häiriöt
 - anoreksia-potilaan endokriiniset häiriöt ja hoito sisätautiosastolla
9. Porfyriasairaudet
10. Neuro-endokriiniset kasvaimet mukaan lukien karsinoidioireyhtymä ja GEP-tuumorit yhteistyössä kirurgi-
en ja onkologien kanssa
11. MEN-oireyhtymät
12. APECED
13. Lipoproteiiniaineenvaihduksen erityisongelmat

Diabetologia

- Diagnostiikka
- alentunut glukoosin sieto
- gestationaalinen diabetes
- tyypin 1 diabetes
- tyypin 2 diabetes
- sekundaari-diabetes

Hoito

- alentunut glukoosin sieto
- ruokavaliohoito tyypin 1 ja tyypin 2 diabeteksessa
- liikunta
- tyypin 2 diabeteksen tablettihoito
- insuliinihoito tyypin 1 ja tyypin 2 diabeteksessa mukaan lukien insuliinipumppuhoito
- sokeritasapainon seurantamenetelmät
- diabeteksen hoito kirurgisten toimenpiteiden yhteydessä
- infektiot
- hypoglykemiaongelmat
- ketoasidoosi
- hyperosmolaarinen nonketoottinen kooma
- maitohappoasidoosi

- hoidon opetuksen periaatteet
- omahoitoon ja hoitoon sitoutumiseen vaikuttavien tekijöiden tunteminen
- silmäsairauden toteaminen yhteistyössä oftalmologien kanssa
- munuaissairauden toteaminen, hoito ja seuranta yhteistyössä nefrologien kanssa
- hermosairaus
- diabeettiset jalkaongelmat
- diabeteksen makroangiopaattiset komplikaatiot
- lipidihäiriöt
- kohonnut verenpaine
- impotenssi
- diabeteksen hoito raskauden aikana yhteistyössä obstetrikkojen kanssa
- gestationaalisen diabeteksen hoito ja seuranta
- raskautta edeltävä neuvonta

Koulutuksen jälkeen koulutettavalla tulee olla perustiedot ja käsitys seuraavista asioista

- edellä mainitut sairaudet lapsilla
- kasvuhäiriöt
- endokriinisten sairauksien kirurgisen hoidon pääperiaatteet
- pahanlaatuisten endokriinisten kasvaimien solusalpaajahoido
- vaihdevuosisien hormonihoido
- prostatahyperplasian endokriininen hoito
- akuuttien diabeettisten silmäkomplikaatioiden hoidon pääperiaatteet
- uremian aktiivihoido diabeetikolla
- hormonimääritysten teoria ja käytäntö
- endokriinisten kuvantamismenetelmien teoria ja käytäntö
- perinnöllisyysneuvonta periytyvien endokriinisten sairauksien yhteydessä

Koulutuksen jälkeen koulutettavalla tulee olla valmius

- yhteistyöhön kirurgien, neurologien, gynekologien, pediatrien, onkologien ja oftalmologien kanssa
- toimia diabetesyhteistyöryhmän jäsenenä
- vastata yhteistyössä muiden diabeteslääkäreiden ja -hoitajien kanssa alueensa diabeteksen hoidon järjestelyistä ja laadunseurannasta
- järjestää yhteistyössä muiden endokriiniseen sairauksiin perehtyneiden lääkäreiden kanssa alueensa endokriinisten sairauksien diagnostiikka ja hoito

Koulutusvirat:

Sisätautiklinikan koulutusvirkoja (tällä hetkellä 26 kpl), käytetään tarkoituksenmukaisella tavalla eri koulutusohjelmien tarpeen mukaan.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalan koulutus vähintään 80 tuntia, josta runkokoulutuksen aikana suoritetaan vähintään 40 tuntia ja eriytyvän koulutuksen aikana vähintään 40 tuntia. Hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Erityisvaatimuksena on osallistuminen amerikkalaiselle, eurooppalaiselle tai pohjoismaiselle postgraduate-kurssille. Teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi käyvät kansainväliset kongressit, Suomen Endokrinologiyhdistyksen järjestämät koulutustilaisuudet ja muut vastuunhenkilön hyväksymät koulutustilaisuudet.

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Arviointi toteutetaan henkilökohtaisen koulutussuunnitelman mukaisesti, yleensä 2 - 3 kertaa koulutuksen aikana. Arvioinnissa korostuu tasapuolisuus ja tasa-arvoisuus. Jokaisella erikoistuvalla on oma tutorinsa, jonka kanssa erikoistuva käy formaalisen koulutuskeskustelun 1-2 kertaa vuodessa. Suunnitelman toteutumisessa keskeistä on vertailu oppimistavoitteiden toteutumiseen. Mahdollisuuksien mukaan tukena käytetään portfolio-systeemiä.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

FONIATRIA

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Dosentti Eeva Sala
eeva.sala@tyks.fi
Korvaklinikka, TYKS
20520 Turku

Puh. (02) 313 1538

Koulutuksen tavoitteet:

Viisivuotisen foniatrian (puhe- ja äänihäiriöt) koulutusohjelman suoritettuaan foniatrian erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä siten, että hän hallitsee omanalansa sairauksien ehkäisyä, diagnostiikkaa, hoidon ja lääkinällisen kuntoutuksen tuntee

- puhutun kielen kommunikaatiojärjestelmän rakenteen, toiminnan ja toimintahäiriöt sekä hallitsee näiden hoidon ja terapian sekä tuntee tärkeimmät korvaavat ja tukevat kommunikaatiomenetelmät
- hallitsee instrumentaalisen foniatrian diagnostiikkaa
- kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa
- kykenee osallistumaan alansa kehittämisen ja suunnitteluun
- kykenee jakamaan alansa yleistä terveystietoutta
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon

Koulutuksen sisältö:

Koulutuksessa käydään läpi foniatrian alan kliinisen tutkimuksen, hoidon ja kuntoutuksen yleiset järjestelyt ja käytännöt. Aihealueita ovat äänihäiriöt, lasten puheen ja kielen kehityshäiriöt, hankitut kielelliset häiriöt, ääntämisen häiriöt, suulaen rakenteen ja toiminnan häiriöt, puherytmin häiriöt, lukemisen ja kirjoittamisen häiriöt sekä nielemishäiriöt. Aihealueet voivat painottua eri tavoin koulutusohjelman vastuhenkilön ja koulutettavan sopimuksella. Tämän lisäksi koulutukseen kuuluu runkokoulutuksena perehtyminen kuulontutkimukseen ja -kuntoutukseen sekä korva-, nenä- ja kurkkutautien tutkimus- ja hoitomenetelmiin.

Koulutuksen rakenne:

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus 1v 3kk

- 6 kk Audiologia (työskentely yliopistosairaalassa)
- 6 kk Korva-, nenä- ja kurkkutaudit (voidaan suorittaa kokonaan tai osittain keskussairaalassa)
- 3 kk Allergologia, ihotaudit, keuhkosairaudet, lastentaudit, lastenneurologia, lastenpsykiatria, neurologia, psykiatria, ja plastiikkakirurgia (voidaan suorittaa kokonaan tai osittain keskussairaalassa) tai vaihtoehtoisesti 3 kk palvelu fonetiikan, logopedian tai fysiologian tai muussa vastaavassa laitoksessa.

Eriytyvä koulutus

3 vuotta foniatrian erikoisalalan koulutusvirassa yliopistosairaalassa.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen laajuus on 3 - 5 tuntia viikossa. Toimipaikkakoulutuksen muodot ovat:

- Toimipaikkakoulutuksen laajuus on 3 - 5 tuntia viikossa. Toimipaikkakoulutuksen muodot ovat:
- luennot, seminaarit ja kirjallisuusreferaatit
- ohjattu puhe- ja äänihäiriöiden tutkimus ja terapia
- potilasmeetingit
- muiden erikoisalojen konsultaatiot

Toimipaikkakoulutukseksi voidaan hyväksyä myös muiden alojen (esim. lastenneurologia, lastenpsykiatria, neurologia, korva-, nenä- ja kurkkutaudit, logopedia) aiheiltaan sopivat seminaarit ja vastaavat koulutustilaisuudet.

Koulutusvirat:

TYKS, 1 erikoistuvan lääkärin virka.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalalan koulutusta vähintään 60 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Kurssimuotoinen koulutus sisältää opintoja seuraavista aihepiireistä:

- puhe- ja äänifysiologia, äänihäiriöt ja terapia
- kuulontutkimus ja kuntoutus
- kielen- ja puheenkehitys ja sen häiriöt
- puheen rytmin häiriöt
- psykogeeniset kommunikaation häiriöt
- neurologisten sairauksien aiheuttamat puheen ja kielen häiriöt
- puhe-elinten anomaliat ja puhehäiriöt
- geneettiset sairaudet foniatriassa
- geriatrinen foniatria
- instrumentaalinen foniatrinen diagnostiikka
- korvaavat ja tukevat kommunikaation apuvälineet
- fonetiikan ja lingvistiikan perusteet
- (neuro-)psykologiset ja logopediset tutkimusmenetelmät
- fonokirurgian periaatteet ja indikaatiot

Koulutettava voi käyttää hyväkseen foniatrian ja muiden erikoisalayhdistysten sekä yliopistojen järjestämää jatko- ja täydennyskoulutusta sekä soveltuvia ulkomaisia kursseja.

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Koulutettavalle laaditaan henkilökohtainen koulutusohjelma, jonka toteutumista seurataan lokikirjan avulla. Koulutuksen käytännön toteutumisesta vastaa koulutettavalle nimettävä henkilökohtainen vastuhenkilö (tutor). Arviointi toteutetaan koulutusohjelman vastuuhenkilön, tutorin ja koulutettavan keskinäisissä arviointikokouksissa.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

FYSIATRIA

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Ylilääkäri Katri Laimi

katri.laimi@tyks.fi

Fysiatrian yksikkö, os. 961, TYKS, 20520 Turku.

Puh. (02) 313 2272

Koulutuksen tavoitteet:

Yleiset: Fysiatrian erikoislääkärin tulee koulutusohjelman suoritettuaan hallita alaan kuuluva diagnostiikka, hoidolliset ja kuntoutusmenetelmät ja niiden teoreettinen perusta kyeten soveltamaan niitä taudeissa, vammoissa ja toimintakykyongelmissa, joissa nämä menetelmät ovat osoittautuneet tehokkaiksi huomioiden myös kustannus - hyöty näkökohdat. Tautien tai vammojen vaikutus toimintakykyyn on erilainen eri taudeissa, taudin vaiheissa, eri ihmisillä (mm. ikä vaikuttaa), erilaisissa elämäntilanteissa ja ympäristöissä. Näin ollen mm. psykososiaaliset tekijät / resurssit on sairauden hallinnassa usein huomioitava.

Tiedot

Fysiatriassa tukielimistön liikkeet ja niiden häiriöt ovat keskeisiä tutkimuksen ja hoidon kohteita. Lääketeollisen diagnostiikan ja toimintakyvyn arvioinnin teoreettisesta perustasta ja kliinisestä soveltamisesta on hallittava erityisesti seuraavat osa-alueet fysiatriaan soveltuvin osin:

- hermo-lihas-niveljärjestelmän sekä hengityksen ja verenkiertoelimistön rakenne ja normaali toiminta perustana rakenteellisten ja toiminnallisten vaurioiden ehkäisyyn, diagnostiikkaan, hoitoon ja kuntoutukseen.
- fysiatriaan soveltuville osin kliininen biomekaniikka, kehon osien liikeoppi (kinesiologia) ja kipua välittävän järjestelmän toiminta ja patologia
- toiminnallisia vaurioita arvioivat kliiniset tutkimusmenetelmät ja niitä täydentävät erityistutkimukset (CT, MRI, ultraääni, luustokartoitus, ENMG ym. neurofysiologiset tutkimukset), yleisimmät käytössä olevat suorituskyvyn mittausten menetelmät (lihastoiminnan mittaukset, kvantitatiivinen kävelyanalyysi jne), kipu ja häiritseminen
- fysikaaliset hoitomenetelmät, terapeuttisen harjoittelun perusteet, puuttuvaa toimintakykyä kompensoivat apuvälineet (proteesit, ortoosit, pyörätuolit, tuet ym. vammaisteknologia)
- fysiatriaan kuuluvat toimenpiteet työ- ja kotiympäristössä toimintakyvyn parantamiseen ja ympäristön hallintaan tarvittavat muutokset (ergonomia, liikkumisesteet, ajokyky, ympäristönhallintateknologia yms).

Taidot

Kliinisen taidon kartuttaminen koulutuksen aikana kohdistuu poliklinikka ja vastaanotto toiminnassa erityisesti TULE-sairauksiin ja vammoihin ja näihin liittyviin neuromuskulaarijärjestelmän vaurioiden aiheuttamiin toimintakykyongelmiin ja kroonistuneisiin kiputiloihin. Tällaisia ovat esimerkiksi selän, niskan ja olkapään sairaudet, kumulatiiviset traumat, muut raajojen toimintahäiriöt, traumojen ja leikkausten ja sädehoidon jälkitilat. Muiden erikoisalojen (vrt. lastentaudit) spesifisiin ja eräiden erityisryhmien (vrt. urheilijat, musikoit, tanssijat) kuntoutusongelmiin perehdytään soveltuville osin. Konsultaatiopyyntöjä tulee lähes kaikilta lääketieteen erikoisaloilta; eniten työterveyshuollosta, kirurgeilta, neurologeilta ja kroonisen kivun hoitoyksiköstä. Fysiatrian alaan kuuluu erityisesti monien vaikeavammaisten kuntoutuksen suunnittelu, sen ajoitus, kuntoutumisprosessin koordinointi ja seuranta ('life-time care') sekä moniammatillinen työryhmätoiminta. Nämä piirteet korostuvat erityisesti vaikeavammaisen laitokuntoutuksessa. Kuntoutuksen erityisosaamista vaativia sairauksia tai vammoja on lukuisia; muun muassa selkäydinvammat, eräät muut neurologiset vammat, monivammat, palovammat, krooninen kipu, leikkausten jälkitilat ja ikääntyneiden itsenäisen selviämisen ongelmat. Ammatillinen kuntoutustutkimus ja työkyvyn arviointi edellyttää usein fysiatrian asiantuntemusta ja lausuntoja. Lisäksi on tunnettava Suomen kuntoutuslainsäädäntö, vammaisen yhteiskuntaan ja työelämään sopeuttamisen ongelmat, vammautumisen primaari- ja sekundaaripreventioon liittyvät tekijät oman erikoisalalan osalta (vrt. vanhusten kaatuminen), fysiatrian koulutuksen ja kliinisen työn eurooppalainen harmonisointiprosessi (White Book on Physical and Rehabilitation Medicine), jonka avainkohtia myös tämä koulutusohjelma seuraa tavoitteena valmius hankkia halutessa myös eurooppalainen (European Board of Physical and Rehabilitation Medicine) diplomi.

Asenteet

Kroonisesta sairaudesta tai vaikeasta vammasta kuntoutuva ei välttämättä hyödy riittävästi yksittäisistä lääketieteellisistä toimenpiteistä ilman samanaikaista laajempaa biopsykososiaalisen mallin mukaista kuntoutusohjelmaa, jonka tulee olla oikein ajoitettu, hyvin suunniteltu ja organisoitu. Tämä edellyttää myös lääkäriltä

sekä tiimin muiden jäsenien että potilaan ja hänen ympäristönsä näkemysten huomioimista ja tarvittaessa potilaan ohjaamista muiden kuntoutusjärjestelmien asiakkaaksi.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutus aika on 5 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Erikoisalnan koulutus 4v 3kk

Siitä suositellaan suoritettavaksi 3kk palvelua (vähintään 1 - 2kk jaksoina) jollain seuraavista aloista: geriatria, kirurgia, kliininen neurofysiologia, neurologia, ortopedia ja traumatologia, lastentaudit, psykiatria, sisätaudit ja työterveyshuolto.

Eriytyvä koulutus

Palvelua yliopistosairaalan erikoislääkärin koulutusvirassa edellytetään 2 vuotta. Reumasäätiön sairaalasta, sairaala Ortonista ja Invalidisäätiön Käpylän kuntoutuskeskuksesta hyväksytään yliopistosairaalan palvelua ½-1 vuotta. Erityisesti sellaisissa erikoislääkärijohtoisissa keskussairaaloissa tai aluesairaaloissa, joissa on poliklinikan lisäksi kuntoutusvuodeosasto, voidaan yleensä suorittaa kokonaan yliopistosairaalan ulkopuolinen eriytyvä koulutus. Kuntoutuslaitoksissa suoritettujen palvelun hyväksyminen tapahtuu tehtyjen koulutussovimusten mukaan tai tapauskohtaisesti harkiten kuitenkin niin, että johonkin koulutusyksikköön hyväksytty palvelu hyväksytään myös muissa suomalaisissa koulutusyksiköissä. Tieteellisen, päätömisena (esim. EVO-rahoitus) tehdyn tutkimuksen hyväksyminen osaksi eriytyvää koulutusta harkitaan tapauskohtaisesti (esim. puoli vuotta.)

Toimipaikkakoulutus

Pääosa tapahtuu päivittäisenä käytännön työnohjauksena. Lisäksi viikottain järjestetään kirjallisuusmeetingit, seminaarit, potilastapausdemonstraatiot ja tarvittaessa teknologiademonstraatioita. Kirjallisuuteen ja tietokantoihin on vaivaton pääsy työpisteessä.

Koulutusvirat:

TYKS, 2 erikoistuvan lääkärin virka.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (60+20 tuntia)

Erikoistuva osallistuu tiedekunnan järjestämään tai hyväksymään kurssimuotoiseen koulutukseen. Koulutusta pyritään järjestämään valtakunnallisesti yhteistyössä muiden yliopistojen ja alan tieteellisen yhdistyksen toimesta ja mahdollisuuksien mukaan myös laajempaan pohjoismaisena ja eurooppalaisena yhteistyönä. Koulutukseen kuuluu hallinnon 20 tunnin kurssi. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Koulutuksen arviointi:

Koulutuksen tavoitteiden yksityiskohtaista toteutumista seurataan itsearvioinnin, kouluttajan arvioinnin ja kehityskeskustelujen avulla. Kussakin koulutusvaiheessa asetetaan henkilökohtaiset tavoitteet huomioiden kouluttajan ja koulutuspaikan vahvuudet ja heikkoudet. Keskeinen koulutuksen seurannan ja arvioinnin menetelmä on loki/päiväkirja, johon rekisteröidään koulutuksen tavoitteet ja saavutetut taidot. Valtakunnalliseen kuulusteluun valmistautumista helpottaa 2005 alusta voimaan tullut ja vuosittain päivitettävä kysymyspankki (<http://www.societas.fi>), josta 2/3 kysymyksistä valitaan.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

GASTROENTEROLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Dosentti Rauli Leino

rauli.leino@tyks.fi

Sisätautien klinikka, TYKS, 20520 Turku

Puh. (02) 313 2004

Ohjaavat kouluttajat: Erikoislääkäri Heimo Nurmi ja erikoislääkäri Hannu Lähteenoja

Yleistä:

Gastroenterologian koulutuksessa pyritään täyttämään **European Union Medical Specialities Gastroenterology section/European Board of Gastroenterology (EUMS/EBG)** antamien suositusten vähimmäisvaatimukset helpottamaan Suomessa koulutetun gastroenterologin hakeutumista töihin EU-maissa. Saatuaan gastroenterologin pätevyyden Suomessa koulutettava voi anoa EBG:ltä **Eurodiplomia**, joka myönnetään EBG:n suositusten mukaisen ja EBG:n hyväksymässä koulutuspaikassa koulutetulle gastroenterologille.

Koulutusohjelman tavoitteet:

Koulutuksen tavoite on opettaa gastroenterologisten sairauksien keskeiset kysymykset niin, että koulutuksen jälkeen on valmius toimia vastuunalaisena gastroenterologian alan asiantuntijana ja kouluttajana erikoissairaanhoidossa. Tätä varten koulutettavan on hankittava riittävät teoreettiset tiedot gastrointestinaalikanavan, haiman, sappiteiden ja maksan sairauksien etiologiasta, patogeneesista, kliinisestä kuvasta ja hoidosta sekä niiden diagnostiikkaan käytettävistä laboratorio- ja kuvantamismenetelmistä sekä perehdyttävä sairauksien hoitoon liittyviin eettisiin ja terveystaloudellisiin näkökohtiin. Koulutettava sopii koulutuksen vastuuhenkilön kanssa koulutusohjelmasta, josta laaditaan suunnitelma.

Koulutusohjelman rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus 2 v 3 kk

Eriytyvä koulutus 3 v

Runkokoulutus 2 v 3 kk

on yhteinen sisätautialojen kanssa. Se on palvelua sisätautien erikoisalain koulutusviroissa erikseen sovitussa keskussairaalassa ja/tai aluesairaalassa.

Eriytyvä koulutus

3 vuotta palvelua gastroenterologian koulutusvirassa, josta vähintään 2 vuotta tulee olla yliopistosairaalapalvelua. Yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen kanssa tehdään koulutussopimukset. Enintään 6 kuukautta eriytyvästä koulutuksesta voidaan korvata tieteellisellä tutkimustyöllä. Erityisestä syystä voidaan koulutukseen hyväksyä lisäksi enintään 6 kuukautta tutkimustyötä, mikäli vastuuhenkilö arvioi tutkimustyön tukevan erikoisalain koulutusta ja mikäli erikoisalain kliiniset vaatimukset tavoitetaan.

Voimassa olevat koulutussopimukset:

Satakunnan keskussairaala	1 v
Salon aluesairaala	1 v
Vakka-Suomen aluesairaala	6 kk
Turunmaan sairaala	6 kk
Turun kaupungin sairaala	6 kk
Porin kaupungin sairaala	6 kk

Koulutusvirat:

Gastroenterologian koulutusvirkoja on 1-2

Teoreettinen koulutus:

Erikoisalain koulutus vähintään 80 tuntia, josta runkokoulutuksen aikana suoritetaan vähintään 40 tuntia ja eriytyvän koulutuksen aikana vähintään 40 tuntia. Hallinto- ja johtamiskoulutusta suositellaan suoritettavaksi runkokoulutuksen aikana 10 tuntia. Hallinto- ja johtamiskoulutusta yhteensä vähintään 20 tuntia. Niille, jotka

kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Kurssimuotoinen koulutus on suositeltavaa suorittaa laajoina kokonaisuuksina gastroenterologian keskeisiltä alueilta.

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Runkokoulutusvaiheen koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla, ja se toimii apuvälineenä laadunvarmistuksessa. Erikoistuva lääkäri osallistuu lisäksi oman oppimisensa arviointiin sekä koulutuksen kehittämiseen. Jokaisella erikoistuvalla on oma tutorinsa, jonka kanssa erikoistuva käy formaalisen koulutuskeskustelun 1-2 kertaa vuodessa. Gastroenterologian eriytyvän koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla, joka tulee antaa erikoistuvalla lääkärille runkokoulutusvaiheen alussa. Lokikirja toimii apuvälineenä laadunvarmistuksessa. Erikoistuva lääkäri osallistuu lisäksi oman oppimisensa arviointiin sekä koulutuksen kehittämiseen.

Korvaava koulutus:

Korvaavaa koulutusta voidaan hyväksyä enintään yhteensä kuusi kuukautta. Korvaava koulutus voi olla Kliinistä fysiologiaa, ellei funktiotutkimuksiin saa riittävää koulutusta omassa yksikössä

- a. Kirurgista koulutusta akuuttihoitoyksikössä ja/tai toimenpide-endoskopiassa
- b. Gastrointestinaalikanavan patologjaa
- c. Gastrointestinaalikanavan syöpien hoitoon perehtymistä
- d. Gastroenterologisten sairauksien sädediagnostiikka
- e. Kliinistä fysiologiaa
- f. Alan tieteellistä tutkimustyötä

Korvaavaksi koulutukseksi voidaan hyväksyä myös koulutuksen vastuuhenkilön harkinnan mukaan ulkomailta saatu EBG:n hyväksymässä paikassa hankittu koulutus (trainee exchange EUmaissa).

Toimipaikkakoulutus:

Erikoistuva lääkäri osallistuu koulutuspaikan järjestämiin sisäisiin meetingeihin vähintään kolme tuntia viikossa, josta kaksi tuntia käsittää osaksi tai kokonaan gastroenterologiaa.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

GASTROENTEROLOGINEN KIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Jari Ovaska

jari.ovaska@tyks.fi

Kirurgian klinikka, TYKS, 20520 Turku

Puh. (02) 313 0207

Koulutusohjelman yleiskuvaus:

Runkokoulutus on sovittu samansisältöiseksi kaikilla kirurgian erikoistumisaloilla. Sen tavoitteena on antaa jokaisen erikoisan kirurgille valmiudet toimia sairaalapäivystäjänä. Elektiivisen toiminnan valmius tähtää niiden kirurgisten sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, jotka ovat tavallisia eivätkä edellytä erikoiskirurgista osaamista. **Jokaisen tulee kuitenkin hallita erikoiskirurgisten toimenpiteiden indikaatiot sekä päivystyskirurgiassa että elektiivisessä kirurgiassa.**

Lääkärin ilmoittautuessa koulutusohjelmaan hänen tulee neuvotella koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa koulutuksensa toteuttamisesta. Neuvottelun perusteella tehdään erikoistuvalla lääkärille henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja sovitaan sen toteuttamisesta Turun yliopiston kanssa sopimuksen tehneiden sairaaloiden erikoistumisohjelmissa. Vastuuhenkilö nimeää erikoistuvalla lääkärille vastuukouluttajan(t) sekä henkilökohtaisen tutorin. Suurin osa runkovaiheen koulutuksesta tapahtuu siis TYKS:n ulkopuolisissa sairaaloissa. Usein yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus on ennen varsinaista yliopistosairaalassa suoritettavaa koulutusjaksoa ja tällöin erikoistuvien lääkäreiden valinnan suorittavat ulkopuolisen paikan kouluttaja sekä yliopistosairaalan vastuuhenkilö yhdessä noudattaen erikoislääkäritoimikunnan sekä EU:n lääkärikoulutuksen neuvoa antavan komitean (ACMT) antamien suositusten periaatteita.

Koulutuksen tavoitteet:

Gastroenterologisen koulutusohjelman tavoitteena on antaa koulutettavalle gastrokirurgian erikoislääkärin valmiudet toimia keskussairaالاتasolla vatsaelinkirurgiasta vastaavana lääkärinä.

Hänen tulee hallita seuraavat kirurgian osa-alueet:

- Väestön gastroenterologisen kirurgian tautikirjo ja epidemiologia
- Vatsaelinsairauksien kliiniset oireet ja löydökset sekä diagnostiset menetelmät
- Hoitosuunnitelman laatiminen ja sen ymmärrettävä selostaminen potilaalle
- Leikkausindikaatiot ja -kontraindikaatiot, sekä leikkauskelpoisuuden arviointi
- Leikkausmenetelmien valinta ja preoperatiivinen hoito
- Tyypilleikkaukset (erillinen lokikirja)
- Postoperatiivinen hoito sekä jälkihoito ja kuntoutus
- Ruuansulatuskanavan endoskopiat
- Päivystystoiminta
- Hoitotulosten arviointi
- Uusien hoitomuotojen ja diagnostisten menetelmien käyttöönotto, sekä alan kehityksen seuraaminen
- Perehtyneisyys terveydenhuollon hallintoon sekä kustannusrakenteeseen
- Potilas-lääkäri suhteen kehittäminen

Koulutusmuodot ovat teoreettinen ja käytännön koulutus. Koulutusohjelman hyväksymisen edellytyksenä on kirurgian runkovaiheen (3 vuotta) ja siihen kuuluvan kuulustelun hyväksytyt suorittaminen. Koulutus perustuu ohjaavan kouluttajan kanssa tehtävään yksilölliseen koulutussuunnitelmaan.

Leikkausteknisen käytännön koulutuksen ja henkilökohtaisten valmiuksien kehittymistä seurataan toimenpide-lokikirjalla. Koulutettava osallistuu koulutuksen edistymisen seurantaan säännöllisillä arviointitapaamisilla kouluttajan kanssa.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk (sisältyy runkokoulutukseen)

Runkokoulutus

3 vuotta suoritetaan pääsääntöisesti toimimalla erikoistuvan lääkärin viroissa Turun yliopiston kanssa koulutussopimuksen tehneissä keskus- ja aluesairaaloissa. Koulutuspaikoista ja koulutukseen käytettävistä erikoistuvan lääkärin viroista yliopisto tekee sopimuksen kunkin sairaalalaitoksen kanssa erikseen.

Eriytyvä koulutus

3 vuotta suoritetaan työskentelemällä yliopistoklinikassa gastroenterologisen kirurgian osastolla. Koulutuksesta voidaan 6 kk:n jakso suorittaa toisessa kotimaisessa tai ulkomaisessa gastroenterologisen kirurgian yksikössä.

Toimipaikkakoulutus

Koulutus tapahtuu TYKS:n kirurgian klinikan vatsaelinkirurgisella osastolla, kirurgian poliklinikalla sekä leikkaussalissa ja teho-osastolla seuraavasti:

- Osastokierroilla ja teho-osastolla opettajan johdolla
- Endoskopiapoliklinikalla opettajan opastuksella ja valvonnassa
- Henkilökohtaisesti ohjattujen ja myöhemmin avustettujen leikkausten yhteydessä lokikirjan mukaisesti, niin että kaikki tyyppitoimenpiteet tulee läpikäytyä
- Ohjattujen ja valvottujen jälkiseuranta- ja konsultaatiopoliklinikoiden yhteydessä
- Patologiyyhteismenteingeissä (2 t/kk)
- Radiologiyyhteismenteingeissä (2 t/kk)
- Sisätautiyyhteismenteingeissä (1 t/vk)
- Kliinikkakokouksissa (2 t/kk)

Koulutusvirat:

Kirurgian klinikalla on 19 erikoistuvan lääkärin virkaa, joita käytetään eri koulutus-suuntien tarpeen mukaan.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalan koulutus vähintään 80 tuntia sekä hallinto- ja johtamiskoulutusta 20 tuntia. Hallintokoulutusta on suoritettava yhteensä 20 tuntia kolmen vuoden aikana. Klinikka järjestää Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).teoreettista koulutusta klinikkakokousten ja jatkokoulutuskurssien muodossa vähintään 80 tuntia. Lisäksi suoritetaan vähintään 7 vrk/vuosi teoreettista kurssimuotoista koulutusta oman sairaalan ulkopuolella.

Klinikan järjestämät syventävät jatkokoulutuskurssit, Suomen Gastrokirurgien, Gastroenterologiayhdistyksen ja Kirurgiyhdistyksen järjestämät tieteelliset kokoukset, pohjoismaiset, eurooppalaiset ja muut kansainväliset kongressit ja kurssit soveltuvin osin. Koulutettavalle opetetaan valmiudet alansa asioiden suulliseen ja kirjalliseen esittämiseen sekä kotimaisilla että kansainvälisillä foorumeilla.

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Kirurgian eri erikoisalojen yhteistä runkovaiheen koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla. Oppimisprosessin seuranta perustuu erikoistuvan lääkärin pitämään opintokansioon ja lokikirjaan. Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin. Kuten edeltä käy ilmi, runkovaiheen kirurgia koostuu useammasta osiosta, ja erikoistuvalla on eduksi asettaa kullekin osiolle omat oppimispäämäärät ja osion lopussa arvioida, onko hän saavuttanut asettamansa päämäärät. Peruskirurgiajakson aikana tulee jokaisen erikoistujan suorittaa teoreettista kurssimuotoista koulutusta vähintään 60 tuntia ja ylläpitää lokikirjaa, johon merkitään leikkaustoimenpiteet. Jokaiselle runkovaiheen koulutettavalla pitää olla oma henkilökohtainen tutor, joka säännöllisesti seuraa ja tukee koulutettavan toimintaa kyseisessä koulutusyksikössä. Koulutusyksikön ylilääkärin on vähintään kahdesti vuodessa seurattava koulutuksen edistymistä ja tehtävä siitä kirjallinen merkintä erikoistujan koulutuskansioon. Peruskirurgian koulutusyksikössä järjestetään säännöllinen viikoittainen meeting -ohjelma, hyväksyttävät kirjastopalvelut sekä mahdollisuus osallistua kohtuullisessa määrin ulkopuoliseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Runkokoulutukseen kuuluu yliopiston järjestämän suullisen kuulustelun suorittaminen ennen erikoiskoulutusvaiheen aloittamista.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

GERIATRIA

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Matti Viitanen
matti.viitanen@utu.fi
Turun kaupungin sisätautisairaala
Kunnallissairaalanatie 20
20700 Turku

Puh. (02) 269 1996

Koulutuksen tavoitteet:

Geriatrian erikoislääkärin koulutusohjelman tavoitteena on tuottaa geriatrian erikoislääkäreitä, jotka kykenevät toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä niin laitoksissa kuin avohoidossa:

- tuntevat vanhenemiseen liittyvät biologiset ja toimintakyvyn muutokset
- erottavat vanhenemismuutokset sairauden aiheuttamista oireista
- tuntevat vanhuuteen liittyvien sairauksien epidemiologian, syyt, patogeneesin ja erikoispiirteet
- hallitsevat vanhuuteen liittyvien tautien diagnostiikan, hoidon, lääkinnällisen kuntoutuksen ja ehkäisyä
- hallitsevat iäkkäiden lääkehoidon yleisperiaatteet, lääkkeiden tavallimmat interaktiot ja hoito-myöntyvyyteen vaikuttavat tekijät
- hallitsevat kognitiivisen häiriön arvioimisen, siihen liittyvät sairaudet ja siihen vaikuttavat muut tekijät
- kykenevät huomioimaan kokonaistilanteen potilaan diagnostiikassa, hoidossa ja kuntoutuksessa
- kykenevät arvioimaan hoitomahdollisuudet, lopettamaan hoitotoimenpiteet, jotka eivät hyödytä potilasta ja järjestämään saattohoidon
- kykenevät toimimaan geriatrian erityiskysymysten kouluttajana terveydenhuollon koulutuksessa
- tuntevat geriatrisen terveydenhuollollisen suunnittelun ja pystyvät johtamaan iäkkäiden potilaiden hoidossa ja kuntoutuksessa oleellista ryhmätyöskentelyä

Koulutuksen sisältö:

Runkokoulutuksessa olevien lääkärin pitää saada koulutusta vanhuuden sairauksista ja niiden erityispiirteistä. Erikoistuvan pitää saada myös käsitys avohoidon mahdollisuuksista hoitaa monisairas, toimintakyvyltään heikentynyt, iäkäs potilas. Koulutusta antavien yksiköiden on taattava riittävä kierto eri toimipisteiden välillä monipuolisen koulutuksen turvaamiseksi. Geriatrian erityyvä koulutuksen osallistuvien lääkärin tulee saada laaja-alaista geriatrian koulutusta äkillisten vanhuuteen liittyvien tautien, dementoivien sairauksien ja muiden kroonisten tautien alueelta. Lisäksi erikoistuvalla pitää varata mahdollisuus osallistua hoivasairaalan- ja saattohoitoon. Jokaiselle koulutuksessa olevalle nimetään henkilökohtainen ohjaaja ja laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma koulutusohjelman vastuuhenkilön tai hänen valtuuttamansa kouluttajan kanssa.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 5 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa Turun kaupunginsairaalan ulkopuolella.

Runkokoulutus

2 vuotta on yhteinen yleislääketieteen, terveydenhuollon ja työterveyshuollon kanssa. Koulutuksen suorittamiseksi lääkärin tulee palvella kokopäiväisesti lääkärin tehtävissä koulutusyksikön hyväksymässä terveyskeskuksessa vähintään 9 kuukautta ja koulutusyksikön hyväksymässä sairaalassa vähintään 6 kuukauden ajan ja osallistua säännöllisesti edellä mainittujen terveydenhuollon toimintayksiköiden toimipaikkakoulutukseen. Koulutukseen voidaan hyväksyä 3 kuukautta päätoimista tutkimus- tai opetustyötä geriatriaan tai siihen läheisesti liittyviltä alueilta.

Eriytyvä koulutus

3 vuotta, josta

- 1,5 vuotta geriatriaa, josta 6 kk voi olla geriatriaan läheisesti liittyvää toimintaa avoterveydenhuollossa
- 1 vuosi sisätauteja
- 3 kuukautta neurologiaa
- 3 kuukautta geropsykiatriaa/psykogeriatriaa
 - edellä mainittuun voidaan hyväksyä 6 kk tutkimus- ja opetustyötä geriatrian alueelta
 - eriytyvään koulutukseen tulisi sisältyä 1 vuoden palvelu geriatrian yliopistoyksikössä.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa. Erikoistuvat valmistavat kerran lukukaudessa oman esityksen ajankohtaisesta aiheesta. Erikoistuvat osallistuvat myös oppiaineen järjestämiin PGS- koulutustilaisuuksiin.

Koulutusvirat:

TKS, 4 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (80 tuntia):

Kurssimuotoista koulutusta suositellaan suoritettavaksi laajoina kokonaisuuksina geriatrian keskeisiltä alueilta. Tähän tulee sisältyä vähintään 20 tuntia terveydenhuollon suunnittelua ja hallintoa käsittelevää koulutusta. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johdantamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Lisäksi erikoistujan on suoritettava yleislääketieteen erityiskoulutukseen kuuluva 16 tunnin terveydenhuollon hallintoon ja sosiaaliturvaan perehdyttävä koulutus.

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Runkokoulutusvaiheen koulutuksen etenemistä seurataan opintosuunnittelukeskusteluihin. Erikoistuva lääkäri osallistuu lisäksi oman oppimisensa arviointiin ja koulutuksen kehittämiseen oman ohjaajansa kanssa.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

IHOTAUDIT JA ALLERGOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutuksen vastuhenkilö:

Professori Veli-Matti Kähäri
veli-matti.kahari@utu.fi
Iho- ja sukupuolitautioppi
TYKS, 20521 Turku

Puh. (02) 313 1600

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutuksen tavoitteena on, että koulutusohjelman suoritettuaan ihotautien- ja allergologian erikoislääkäri hallitsee ihotautien diagnostiikan, hoidon ja kuntoutuksen, muiden sairauksien ilmentämien iho-oireiden diagnostiikan, allergisten sairauksien diagnostiset toimenpiteet ja erotusdiagnoosiin, hoitokäytännöt sekä lääkinnällisen ja ammatillisen kuntoutuksen. Ammatti-ihotautien osalta tulee hallita niitä koskeva lainsäädäntö, diagnostiikka ja lääkinnällinen ja ammatillinen kuntoutus. Erikoislääkäriin tulee hallita sukupuolitautilien diagnostiikka ja hoito sekä ihokirurgia omaan erikoisalaansa liittyen. Lisäksi erikoislääkäriillä tulee olla valmius oman erikoisalan lääketieteellisen tiedon kriittiseen arviointiin.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9kk

Ihotautien ja allergologian erikoisalalle on myönnetty erikoisalakohdainen poikkeuslupa yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimuksesta (50/50-sääntö) 31.10.2013 päättyväksi ajaksi. Päätöstä sovelletaan niihin erikoistuviin, jotka ovat saaneet opiskeluoikeuden ennen poikkeuslupapäätöstä sekä niihin, jotka saavat opiskeluoikeuden poikkeuslupapäätöksen aikana.

Erikoistumiskoulutus 5v 3kk

Erikoistumiskoulutuksen tulee sisältää 3kk sisätautien palvelua sisätautien erikoislääkäriin johtamassa yksikössä. Erikoisalan käytännön koulutukseen voi sisältyä palvelua yliopistollisessa keskussairaalassa enintään 3 vuotta. Loput erikoisalan koulutuksesta tulee suorittaa muussa vastuuhenkilön ja tiedekunnan hyväksymässä yksikössä. Erikoisalan käytännön koulutuksen tulee sisältää palvelua sairaalalääkäriin tehtävässä seuraavasti:

- yleisdermatologiassa vähintään 3 vuotta (ihotautien poliklinikalla ja ihotautiosastolla)
- allergologiassa vähintään 1 vuosi
- sukupuolitaudeissa 3-6kk
- valinnainen täydentävä jakso 3-6kk

Valinnainen täydentävä koulutus voidaan suorittaa yliopistollisessa sairaalassa tai muussa vastuuhenkilön ja tiedekunnan hyväksymässä yksikössä ja se voi sisältää esimerkiksi seuraavia osa-alueita:

1. allergologiaa
2. ammatti-ihotauteja
3. ihokirurgiaa (mukaan lukien laserhoidot)
4. Ihopatologiaa
5. sukupuolitauteja

Erikoistumiskoulutuksen käytännön palvelusta voidaan korvata yhteensä enintään 6 kuukautta alaan liittyvän tieteellisen tutkimuksen suorittamisella. Tieteellinen työ voi kuitenkin korvata enintään 6 kuukautta yleisdermatologiasta tai enintään 3 kuukautta allergologiasta, sukupuolitaudeista tai valinnaisesta jaksosta riippuen siitä, mihin osa-alueeseen tutkimus liittyy.

EU-säännösten mukaisesti voidaan erikoistumiskoulutukseen hyväksyä myös korkeintaan yksi vuosi ulkomaisessa koulutusyksikössä saatua koulutusta. Tästä tulee kuitenkin sopia etukäteen vastuuhenkilön kanssa.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

Koulutusvirat: TYKS, 4 erikoistuvan lääkärin virkaa

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (80 tuntia):

Koulutukseen voidaan hyväksyä eri yliopistojen, Suomen ihotautilääkäriyhdistyksen, Työterveyslaitoksen ja muiden tieteellisten seurojen ja valtakunnallisten järjestöjen järjestämät alan jatkokoulutustilaisuudet sekä osallistuminen alan kansainvälisiin koulutustilaisuuksiin. Koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia kaikille erikoisaloille kuuluvaa johtamis- ja hallinnon koulutusta. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet:

Erikoistuvan lääkärin osallistuminen oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin: Koulutuksen toteuttaminen tapahtuu seuraavasti:

1. Erikoistuva ilmoittautuu koulutusohjelmaan. Tämä ei vielä sinänsä oikeuta koulutusvirassa toimimiseen.
2. Hänellä on perusterveydenhuollon ja sisätautien koulutusjakso (yht. 12 kk) pääosin suoritettu.
3. Vastuuhenkilö hyväksyy koulutusohjelmaan (vastuuhenkilö pitää rekisteriä koulutusohjelmaan ilmoittautuneista ja siinä olevista, jotta voidaan turvata koulutusvirkojen ja –työsuhteiden riittävyys). Tässä vaiheessa voidaan suorittaa ensimmäinen arviointi henkilön soveltuvuudesta alalle, esim. erikoistuva itse arvioi soveltuvuuttaan alan virassa sijaisena toimimisensa perusteella.
4. Koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma, aloitetaan suoritusten kirjaaminen lokikirjaan.
5. Valitseminen erikoistumisvirkaan (ei pakollinen)
6. Teoreettinen koulutus

Erikoistuvan oppimista seurataan lokikirjan avulla. Lokikirja on yhteensopiva alan kaikkien koulutusyksikköjen kesken. Kullekin erikoistuvalla tullaan laatimaan yksilöllinen koulutussuunnitelma ja nimeämään henkilökohtainen kouluttaja, jonka kanssa koulutussuunnitelman etenemistä seurataan. Lisäksi nimitään koulutuspaikakohtainen ohjaaja. Erikoistuva osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin säännöllisesti toistuvissa tapaamisissa ohjaajan ja vastuuhenkilön kanssa.

Erikoistumiskoulutuksessa olevilta edellytetään vähintään yhtä EVO-pisteitä tuottavaa peer review-julkaisua kotimaisessa tai ulkomaisessa lääketieteiden alalla lehdessä. Tohtorin tutkinto tai aiemmat vastaavat artikkelit hyväksytään korvaamaan ko vaatimuksen.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

INFEKTIOSAIRAUDET

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Pirkko Kotilainen
pirkko.kotilainen@utu.fi
Sisätautien klinikka
TYKS, 20520 Turku

Puh. (02) 313 3074

Ohjaava kouluttaja

Dosentti Jarmo Oksi
jarmo.oksi@utu.fi

Puh. (02) 313 1714

Koulutusohjelman tavoitteet:

Infektiosairauksien erikoislääkärin koulutusohjelman tavoitteena on, että infektioerikoislääkäri kykenee toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä. Hänen tulee hallita avohoidossa ja sairaaloissa esiintyvien tavallisten sekä harvinaisten infektiosairauksien diagnostiikka, hoito ja ehkäisy. Infektioerikoislääkärin pitää tuntea infektiosairauksien epidemiologia ja etiopatogeneesi, sekä hallita mikrobilääkkeiden ominaisuudet, käyttöindikaatiot, haittavaikutukset ja käyttöpolitiikka mikrobilääkeresistenssin minimoimiseksi. Hänen tulee myös tuntea rokkeet ja niiden käyttöindikaatiot. Infektioerikoislääkärin tulee hallita sairaalainfektioiden rekisteröinti ja torjuntakeinot, sekä pystyä toimimaan asiantuntijajäsenenä ja puheenjohtajana sairaalahygienia-toimikunnassa. Hänen tulee kyetä toimimaan muiden erikoisalojen infektiokysymysten asiantuntijana sekä pystyä konsultoimaan avohoidon lääkäreitä. Infektioerikoislääkärin tulee osata antaa valistusta infektioiden ehkäisystä sekä rokotuksista myös suurelle yleisölle. Hänen tulee olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon ja kyetä johtamaan infektiosairauksien yksikköä.

Sisällön rakentuminen ja keskeiset toimintaympäristöt:

Käytännön palvelu tapahtuu koulutusvirassa tai infektiosairauksien erikoislääkärin viransijaisena pääosin TYKS:in sisätautien klinikan osastoilla ja poliklinikoilla. Turun yliopiston infektiosairauksien erikoislääkärikoulutusohjelmaan hyväksytään myös palvelua Suomen muiden yliopistosairaaloiden koulutusviroissa joko täysimääräisesti tai osittain eri yliopistojen vastuukouluttajien yhteisellä päätöksellä.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9kk

Runkokoulutus 2 v 3 kk

Eriytyvä koulutus 3 v

Runkokoulutus 2 v 3 kk on yhteinen sisätautialojen kanssa. Se on palvelua erikseen sovitussa keskussairaalassa ja/tai aluesairaalassa.

Eriytyvä koulutus 3 vuotta (infektiosairauksien varsinainen koulutus)

3 vuotta palvelua infektiosairauksien koulutusvirassa yliopistosairaalassa, josta enintään 1 vuosi voidaan korvata toimimalla muussa hyväksyttävässä koulutusvirassa kotimaassa tai ulkomailla, joillakin seuraavista infektiosairauksien osa-alueista: 3 - 6 kk kliinisen mikrobiologian yksikön palvelua, 3 - 6 kk palvelua Kansanterveyslaitoksen infektioepidemiologian yksikössä, 3 - 6 kk palvelua keskussairaalan infektioerikoislääkärin viransijaisena, 3-12 kk muun yliopistosairaalan infektiosairausiin erikoistuvan lääkärin tai infektiosairauksien erikoislääkärin viransijaisena, 3 - 6 kk palvelua infektioalan tutkijan toimessa. Koulutukseen tulee sisältyä perehtymistä sairaalainfektioiden torjuntaan ja epidemiologiaan, HIV-infektion hoitoon, onkologisten, hematologisten, elin- ja kantasolusiirtopotilaiden infektioiden sekä trooppiisiin tauteihin.

Kliininen koulutus:

Käytännön kliininen koulutus sisätautien klinikan osastoilla sekä poliklinikalla. Infektiokonsulttina toimiminen sisätautien, kirurgian ja muiden klinikoiden osastoilla sekä teho-osastoilla. Eriytisalueet ja aiheet:

- Infektiosairauksien epidemiologia
- Infektiosairauksien etiopatogeneesi
- Sairaalahygienian erityiskysymykset
- Infektioepidemioiden torjunta

- Sairaalainfektiot
- HIV-infektio
- Trooppiset taudit ja matkailuun liittyvät infektiot
- Mikrobilääkkeet
- Rokotukset
- IV-immunoglobuliinien käyttö
- Septiset infektiot
- Infektiivinen endokardiitti
- Keuhkokuume ja muut hengitystieinfektiot
- Keskushermostoinfektiot
- Luuinfektiot
- Iho- ja pehmytkudosinfektiot
- Hepatiitit
- Gastroenteriitit
- Gynekologiset infektiot
- Sukupuolitaudit
- Nefriitit ja urologiset infektiot
- Kirurgiset infektiot
- Teho-osaston infektiot
- Infektiot syöpäpotilailla
- Eliinsiirto- ja muiden immunosuppressiopotilaiden infektiot
- Vierasesineinfektiot
- Silmäinfektiot
- Korvainfektiot
- Hammas- ja muut suun alueen infektiot
- Muut spesifisten mikrobin aiheuttamat oireyhtymät
- Immunisairaudet
- Epäselvä kuumeilu
- Kliinisen mikrobiologian ja immunologian testien tulkinta
- Kvanttamismenetelmien käyttö infektiodiagnostiikassa
- Mikrobilääkeprofylaksi
- Hygieniatoimikunnan toiminta
- Infektioyksikön johtaminen
- Sairaalan hallinto ja talous

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen tarkoituksena on antaa koulutettavalle riittävät perustiedot infektiosairauksien alalta, jotta hän saavuttaisi hyvän itsenäiseen työskentelyyn infektioalalla. Toimipaikkakoulutuksen muotoja ovat

- Osallistuminen kouluttajan ylikiertoihin 2 kertaa viikossa
- Henkilökohtainen kliinisen työn ohjaus
- Osallistuminen sisätautiklinikan seminaariohjelmaan
- Osallistuminen yhteismenteihin infektioalalla ja mikrobiologian kanssa 2 kertaa kuukaudessa
- Osallistuminen ongelmatapauskokouksiin 2 kertaa kuukaudessa
- Osallistuminen Turun infektioyhteisöön kerran kuukaudessa
- Esitykset näissä meeningeissä 4-6 kertaa vuodessa

Koulutusvirat:

Infektiosairauksien erikoistuvan lääkärin virka (1) TYKS:n sisätautien klinikassa

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalan koulutus vähintään 80 tuntia, josta runkokoulutuksen aikana suoritetaan vähintään 40 tuntia ja eriytyvän koulutuksen aikana vähintään 40 tuntia. Hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Koulutuksen vastuuhenkilön ja koulutettavan tulee tavata henkilökohtaisesti vähintään kaksi kertaa vuodessa. Tällöin pohditaan yhdessä koulutusohjelman toimivuutta. Vastuukouluttajan tulee tavata vähintään kaksi kertaa vuodessa jokainen koulutettava henkilökohtaisesti. Tällöin käydään läpi koulutettavan oppimistavoitteet, mahdolliset koulutuksen puutteet ja niiden korjaaminen. Näissä tapaamisissa on koulutettavalla mahdollisuus

myös arvioida kouluttajien onnistumista. Näiden tapaamisten lisäksi kouluttajat ja koulutettavat noudattavat tiedekunnan määräämiä yleisohjeita koulutuksen kehittämisestä ja arvioinnista. Kaikille infektiosairauksien erikoisalnan koulutettaville laaditaan lokikirja, jonka avulla voidaan seurata koulutuksen etenemistä. Lokikirja toimii myös apuna koulutuksen laadunvarmistuksessa. Oppimisprosessin seuranta perustuu sekä lokikirjaan että henkilökohtaisiin palavereihin vastuukouluttajan kanssa.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

KARDIOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Juhani Airaksinen
juhani.airaksinen@tyks.fi
Sisätautien klinikka
TYKS, 20520 Turku

Puh. (02) 313 1005

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutusohjelman suoritettuaan kardiologian erikoislääkäriin tulee kyetä toimimaan alansa erikoislääkäriin tehtävissä siten että hän

- hallitsee oman alansa tautien ehkäisyn, diagnostiikan, hoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen
- tuntee edellä mainittujen tautien esiintyvyyden, patogeeniesin ja syyt
- kykenee hoitamaan alansa äkilliset sairaustapaukset
- kykenee suorittamaan alansa kuuluvat diagnostiset ja terapeutitset toimenpiteet kykenee toimi-
maan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa
- kykenee jakamaan alansa yleistä terveystietoa

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveystakeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveystakeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus 2 v 3 kk

Eriytyvä koulutus 3 v

Runkokoulutus 2 v 3 kk on yhteinen sisätautialojen kanssa. Se on palvelua sisätautien erikoisalain koulutus-
viroissa erikseen sovitussa keskussairaalaassa ja/tai aluesairaalaassa.

Eriytyvä koulutus

3 vuotta palvelua kardiologian erikoisalain koulutusvirassa, josta vähintään 1,5 v yliopistosairaalaassa. Enin-
tään 18 kuukautta koulutuksesta voidaan suorittaa yliopiston ulkopuolella erikseen sovitussa yliopistojen
kardiologikouluttajien hyväksymissä koulutusviroissa. Koulutuksesta , 6 – 18 kk voidaan suorittaa Satakun-
nan keskussairaalaassa, 6-12 kk Turun kaupunginsairaalan kardiologian poliklinikalla ja 3-6 kk Vakka-Suomen
sairaalan sisätautiyksikössä. Koulutus sisältää 12 - 18 kk työtä konsultoivana kardiologina poliklinikalla, vuo-
deosastoilla, teho-osastoilla ja sydänkirurgisella osastolla. Eriytyvään koulutukseen voidaan hyväksyä kor-
keintaan 6 kk päätoimista tutkimustyötä kardiologian alalla.

Lisäksi koulutukseen kuuluu seuraavat toimenpiteet:

- EKG:n tulkintaa vastaten vähintään 1000 EKG-nauhaa *
- rasitus EKG:n tulkintaa: vähintään 300 *
- pitkäaikais EKG-rekisteröintien tulkintaa: vähintään 200
- kaikukardiografiatutkimuksia: vähintään 500, joista ruokatorven kautta tehtyjä vähintään 50
- pysyvien tahdistimien asennuksia: vähintään 10
- tahdistimen ohjelmointia: vähintään 50
- rytmihäiriötahdistimen ohjelmointia: vähintään 10
- oikean ja vasemman puolen sydänkatetrisaatioita: vähintään 25
- sepevaltimoiden varjoainekuvauksia vähintään: 300 **
- pallolaajennustoimenpiteitä ja muita interventioonaalisia toimenpiteitä: vähintään 50 ***
- elektrofysiologisia tutkimuksia: vähintään 25 ***
- sydänlihhasbiopsiat tai väliaikaisen tahdistimen asennukset: vähintään 20
- sydämen isotooppiutkimuksia: vähintään 30 ***

* = sisältää myös runkokoulutuksen aikana tehdyt toimenpiteet

** = joista 100 itsenäisenä

*** = sisältää myös toimenpiteet, joissa mukana toimenpiteessä, hoitoratkaisujen pohdinnassa tai tulosten tulkinnassa

Edellä esitetyt toimenpiteet on rekisteröitävä lokikirjaan 12 kuukauden jaksoissa. Lokikirjaan pyydetään toi-
menpiteet ohjanneen seniorin nimi. Edellä mainittu toimenpiteiden lukumäärä on minimi koko koulutusajalle.

Kustakin toimenpiteestä tulee koulutettavan perehtyä niiden indikaatioihin, kontraindikaatioihin, komplikaatioihin, tulosten tulkintaan ja merkitykseen diagnostiikassa ja potilaan hoidossa.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on antaa koulutettavalle riittävät perustiedot ja -taidot kardiologian eri osa-alueilta jotta hän saavuttaisi hyvyn itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn kardiologina. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 37:nä viikkona vuodessa 3 - 5 tuntia viikossa. Koulutuksen muodot:

- Luennot, seminaarit ja vastaavat koulutustilaisuudet 1 - 3 tuntia viikossa
- Potilastapausseminaarit 1 - 2 tuntia viikossa
- Kirjallisuus ja tutkijakoulutusseminaarit ½ - 1 tuntia viikossa

Koulutusvirat:

Kardiologiaan nimettyjä koulutusvirkoja on toistaiseksi neljä. Osa koulutuksesta voidaan toteuttaa vakinaisten kardiologien viransijaisuuksia käyttämällä.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalan koulutus vähintään 80 tuntia, josta runkokoulutuksen aikana suoritetaan vähintään 40 tuntia ja eriytyvän koulutuksen aikana vähintään 40 tuntia. Hallinto- ja johtamiskoulutus vähintään 20 tuntia. Suositellaan osallistumista valtakunnalliseen Suomen Kardiologisen Seuran järjestämään kurssitoimintaan sekä Euroopan Kardiologiseuran järjestämään jatkokoulutukseen. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Koulutuksen arviointi:

Kullekin erikoistumassa olevalle lääkärille nimetään henkilökohtainen ohjaaja (tutori), joka on klinikassa toimiva kardiologi. Ohjaajan tehtävänä on opastaa erikoistumassa olevaa lääkärinä ja seurata hänen edistymistään koko koulutuksen ajan. Kullakin kardiologian osa-alueella on vastaava kouluttaja. Seurannan apuvälineenä käytetään henkilökohtaista lokikirjaa.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattilinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

KEUHKOSAIRAUDET JA ALLERGOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori (ma) Tarja Laitinen
tarja.h.laitinen@utu.fi

Puh. (02) 313 4237

Turun yliopisto, Keuhkosairausoppi ja kliininen allergologia
Turun yliopistollinen keskussairaala, T-sairaala, PL 52, 20521 Turku

Koulutuksen tavoitteet:

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoisalalan keskeiset alueet ovat keuhkosairauksien lisäksi tuberkuloosi, allergiset ja työperäiset hengityselinsairaudet, unenaikaiset hengityshäiriöt ja hengityksen toiminnan vajavuuden aiheuttamat tehostettua hoitoa vaativat tilat sekä keuhkoputkien ja rintakehän endoskopiat.

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoislääkärin

- on hallittava alan keskeinen teoreettinen tietous ja pystyttävä seuraamaan sen kehitystä
- on osattava alan keskeiset diagnostiset toimenpiteet, niiden suorittaminen ja tulkinta; toimenpiteet luettelaaan tarkemmin erikoistuvan lääkärin lokikirjassa
- on tiedettävä alan sairauksien ehkäisyn mahdollisuudet ja hoito sekä kyettävä eri hoitomenetelmien
- kriittiseen arvioon ja vertailuun
- on pystyttävä toimimaan alan terveyden- ja sairaanhoidon hallinnollisena kouluttajana ja alan asiantuntijatehtävissä

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveystieteiden keskuksella, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveystieteiden keskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus 2v 3kk

1v 9kk palvelua sisätautien erikoisalalla ja 6kk palvelua millä tahansa lääketieteen erikoisalalla tai toimimista keuhkosairauksien ja allergologian alan tutkijan virassa; lyhin hyväksyttävä palvelu 6 kk:n vapaavalintaisessa koulutuksessa on 3 kk alaa kohti.

Eriytyvä koulutus 3 vuotta

1v 9kk - 2v 3kk palvelua keuhkosairauksien alalla, 3 - 6kk palvelua valvotun hoidon tai tehohoidon yksikössä ja 6 - 12kk palvelua yliopistollisen sairaalan allergiapoliklinikalla tai allergiatutkimusyksikössä, missä tehdään allergiatestuksia ja hoidetaan allergiapotilaita. Eriytyvästä koulutuksesta vähintään 2 vuotta on suoritettava yliopistollisessa sairaalassa. Muusta kuin yliopistollisen sairaalajakson palvelusta voidaan 3kk suorittaa anesthesiologian ja tehohoidon, ihotautien ja allergologian, infektiosairauksien, kliinisen fysiologian ja isotooppiäätieteen, kliinisen neurofysiologian, korva-, nenä- ja kurkkutautien, radiologian, syöpätautien tai työterveyshuollon erikoisalalla.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla lääkärille riittävät perustiedot ja -taidot kaikilta erikoisalaltaan liittyviltä osa-alueilta, jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn keuhkosairauksien ja allergologian erikoislääkärinä. Säännöllisiä toimipaikkakoulutustilaisuuksia järjestetään 37 viikkona vuodessa (=työviikot ajanjaksona syyskuu-toukokuu). Säännöllisiä toimipaikkakoulutustilaisuuksia järjestetään noin 5 tuntia viikossa.

Koulutuksen muodot ovat seuraavat:

- seminaarit ja vastaavat koulutustilaisuudet, joissa käsitellään systemaattisesti alan keskeisiä alueita
- sekä ajankohtaisia kysymyksiä. Näistä viimeksi mainitut tilaisuudet toimivat täydennys- ja koulutustilaisuuksina
- myös alueen erikoislääkäreille;
- potilasmeetingit ja kliiniset-patologiset yhteismeetingit, joissa käsitellään tapausselestusten lisäksi aiheeseen liittyvää kirjallisuutta sekä kirjallisuusreferaatit;
- röntgendemonstraatiot;
- potilaskonsultaatiotilaisuudet;
- opettajana toimivan ylilääkärin tai erikoislääkärin kierrot;
- henkilökohtainen ohjaus potilastyöskentelyssä ja toimipisteissä

Koulutusvirat:

TYKS, 3 erikoistuvan lääkärin virkaa. SatKS, 1 erikoistuvan lääkärin virka.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalan koulutus 80 tuntia, josta 30 tuntia allergologian alalta sekä hallinto- ja johtamiskoulutusta 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Erikoisalan opinnot tulee valita siten, että ne muodostavat erikoistujan kannalta mielekkään kokonaisuuden. Kursseja pyritään järjestämään mm. seuraavista aihepiireistä:

- keuhkosairauksien epidemiologia
- kansanterveydellinen merkitys ja kuntoutus
- keuhkoalan kliininen fysiologia
- keuhkosairauksiin liittyvät hätätilanteet
- kliininen immunologia ja allergologia
- kliininen farmakologia keuhkosairauksissa
- systeemisairauksien ja lääkkeiden aiheuttamat keuhkomuutokset
- keuhkoputkien ja rintakehän endoskopia
- tuberkuloosi ja muut infektioaudit
- radiologinen kuvantaminen
- unenaikaiset hengityshäiriöt

Erikoistuja voi myös käyttää hyväkseen keuhkosairauksien erikoisalayhdistysten ja vastaavien järjestämiä koulutustilaisuuksia, joiden sisältö ja laajuus vastaavat teoreettisen opetuksen tavoitteita.

Oppimisprosessin arviointi ja koulutuksen seuranta:

Saatuaan opinto-oikeuden erikoistuva sopii koulutusvastaavan kanssa alustavan koulutussuunnitelman jonka toteutumista seurataan koulutuksen aikana yhdessä vastuuhenkilön kanssa. Erikoistumiskoulutuksen edistymistä ja koulutussuunnitelman toteutumista seurataan myös kehityskeskusteluihin ja lokikirjoihin. Kehityskeskustelujen yhteydessä erikoistuva antaa palautetta ohjaajalle **koulutusympäristön soveltuvuudesta ja kehittämistarpeista**.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

KLIININEN FARMAKOLOGIA JA LÄÄKEHOITO

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Risto Huupponen
risto.huupponen@utu.fi
Turun yliopisto, Farmakologia, lääkekehitys ja lääkehoito
Itäinen Pitkäkatu 4 B
20520 Turku

Puh. (02) 333 7542

Koulutuksen tavoitteet:

Yleistavoitteet: Kliinisen farmakologian ja lääkehoidon erikoislääkärin tulee omata hyvät tiedot lääkkeiden ominaisuuksista ja käytöstä sekä lääkehoidon asemasta kansanterveyden kannalta keskeisten sairauksien hoidossa. Hänen tulee hallita näyttöön perustuvan lääkehoidon arvioinnin perusteet (lääkkeen tehon ja vaikuttavuuden arviointi) ja kyetä toimimaan kliinisen lääkehoidon asiantuntijana arvioitaessa yksittäisen potilaan lääkehoitoa sekä lääkkeen tai lääkeryhmän vaikuttavuutta potilashoidossa sekä kyetä edistämään tehokasta, turvallista, taloudellista ja tarkoituksenmukaista lääkehoitoa. Kliinisen farmakologian ja lääkehoidon erikoislääkärin tulee hallita riittävässä määrin kliinisten lääketutkimusten suorittamisen teoriaa ja käytäntöä, viranomaismääryksiä sekä olla selvillä ihmisellä tehtävään tutkimukseen liittyvistä eettisistä normeista. Hänellä tulisi olla omakohtaista kokemusta kliinisen lääketutkimuksen suunnitteluun, toteutukseen, analysointiin ja raportointiin osallistumisesta. Alan erikoislääkärillä tulisi olla perusvalmiudet osallistua lääkkeiden rekisteröintiin, tutkimukseen ja turvallisuusseurannan edellyttämään toimintaan niin kansallisten ja kansainvälisten viranomaisten kuin lääketieteellisuudenkin piirissä.

Koulutuksen rakenne ja sisältö:

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, johon sisältyy kaikille koulutusohjelmille pakollinen 9 kk:n pituinen terveyskeskuspalvelu. Koulutusohjelman kokonaispituudesta (ml. terveyskeskuspalvelu) vähintään puolet suoritetaan yliopistosairaalan ulkopuolella. Terveyskeskuspalvelun tavoitteena on antaa yleiskuva terveydenhuoltojärjestelmän toiminnasta.

Erikoistumiskoulutus jakautuu erikoisalan täydentävään koulutukseen ja erikoisalan eriytyvään koulutukseen. Täydentävän koulutuksen pituus (sisältäen vähintään 9kk terveyskeskuspalvelua) on 2,5-3 vuotta ja se suoritetaan yleensä vähintään kahdella lääkehoitotensivisellä alalla (esim. sisätaudit, psykiatria, neurologia, anesthesiologia, pediatria, geriatria, syöpätaudit, yleislääketiede). Erikoisalan eriytyvä koulutus suoritetaan kliinisen farmakologian yksikössä ja sen pituus on 3-3,5 vuotta.

Täydentävän koulutuksen tavoitteena on antaa yhdessä lääkärin peruskoulutuksen kanssa kliinisen farmakologian ja lääkehoidon erikoislääkärille kliiniset valmiudet toimia konsultoivana lääkärinä lääkehoitoa koskevissa asioissa. Palvelu hyväksytään vastuhenkilön harkinnan mukaan edellyttäen että kouluttajana toimii ao. erikoisalan koulutusosoikeuden omaava henkilö tai muu koulutusohjelman vastuhenkilön hyväksymä henkilö.

Tutkimustoimintaa voidaan erikoistumiskoulutukseen hyväksyä korvaavana koulutuksena vastuhenkilön harkinnan mukaan korkeintaan 6kk.

Koulutusohjelman läpikäyneen erikoislääkärin edellytetään hallitsevan seuraavat asiakokonaisuudet:

- tuntee tavallisimpien kliinisessä käytössä olevien lääkkeiden farmakokinetiikan ja -dynamiikan pääpiirteet
- hallita yleisen farmakokinetiikan ja -dynamiikan perusteet ja kyetä näiden tietojen perusteella laskemaan keskeiset farmakokineettiset suureet
- tuntee iän, sukupuolen, raskauden ja imetyksen sekä maksan tai munuaisten vajaatoiminnan vaikutukset lääkehoitoon sekä kyetä soveltamaan tietoja potilaan lääkitystä valittaessa
- tuntee tavallisimpien myrkytysten diagnostiikan ja hoidon
- hallita tavallisimpien, kliinisesti merkittävien lääkeinteraktioiden syntymekanismit sekä osaa soveltaa tietoa interaktioiden diagnostiikkaan ja ehkäisyyn
- tunta lääke-, huume- ja intoksikaatioanalytiikan perusteet, tulkinnan, rajoitukset ja virhelähteet
- osata analysoida lääkehoidon osuutta potilaalla ilmeneviin haittavaikutuksiin
- pystyä arvioimaan lääkkeiden hoidollista arvoa ja opastamaan terveydenhuoltohenkilökuntaa rationaaliseen ja kustannustehokkaaseen lääkehoitoon
- tuntee kliinisiä lääketutkimuksia koskevat viranomaisohjeet
- kyetä laatimaan kliinisen lääketutkimuksen tutkimussuunnitelman sekä raportoimaan tutkimustu-

- lokset sekä viranomaisraportin että tieteellisen artikkelin muodossa
- ymmärtää kliinisen lääketutkimuksen vaatiman laadunvarmistuksen tarpeet ja tutkimuksen edellyttämän organisaatiotarpeen sekä kyetä itse suorittamaan ja johtamaan terveillä henkilöillä tai potilailla tehtävää kliinistä lääketutkimusta
- kykettä toimimaan eettisen toimikunnan jäsenenä tai asiantuntijana kliinisiä lääketutkimuksia käsiteltäessä
- tuntee farmakoepidemiologian, farmakoekonomian sekä lääkekorvausjärjestelmän perusteet
- tuntee lääkkeiden rekisteröinnissä noudatettavan käytännön

Toimipaikkakoulutus

Koulutettavat osallistuvat kliinisen farmakologian yksikön viikottaisiin konsultaatiomeetingeihin sekä valmiit vuorollaan siellä käsiteltävät tapaukset Koulutettavan tulee osallistua myös kliinisten lääketutkimusten metodologiaa käsittelevään kurssimuotoiseen koulutukseen. Koulutusohjelman vastuuhenkilö voi hyväksyä jälkimmäisen kohdan suorittamisen muullakin tavalla.

Koulutusvirat:

Turun yliopisto: 1 assistentti/erikoistuvan lääkärin sivuvirka Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä Assistentin (tutkijan tms) toimia kun niihin liittyä soveltuva sairaanhoitopiiriin (osa-aikainen) työsuhde.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta vaaditaan erikoistumiskoulutuksen aikana vähintään 80 tuntia josta oman erikoisalan koulutusta vähintään 60 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Koulutuksen arviointi:

Kullekin kliinisen farmakologian ja lääkehoidon erikoislääkärikoulutusohjelmaan hyväksytyille laaditaan henkilökohtainen koulutusohjelma ja nimetään yksikön toimesta henkilökohtainen ohjaaja. Koulutettava pitää lokikirjaa suorittamastaan palvelusta, kurseista ja koulutustilaisuuksista joihin on osallistunut sekä muista toiminnoista, joilla koulutettava katsoo olevan merkitystä erikoistumisen kannalta. Koulutettava ja hänelle nimetty henkilökohtainen ohjaaja tarkastelevat säännöllisin väliajoin koulutettavan koulutusohjelman toteutumista.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattilinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

KLINIINEN FYSIOLOGIA JA ISOTOOPPILÄÄKETIEDE

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

professori Jaakko Hartiala

Kuulustelijat:

professori Jaakko Hartiala ja professori Juhani Knuuti

Tavoitteet

Koulutusohjelman suoritettuaan kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan erikoisalansa lääkärin tehtävissä siten, että hän

- hallitsee ihmisen perusfysiologian ja patofysiologiset muutokset eri sairauksissa
- hallitsee kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen tutkimus- ja hoitomenetelmät, mittausten suorituksen ja tulkinnan siten, että osaa hyödyntää niitä sairauksien diagnosoinnissa, seurannassa, leikkaus- ja toimenpideriskien arvioinnissa, työkyvyn arvioinnissa, epidemiologisissa tutkimuksissa sekä työlääketehtävissä
- kykenee antamaan alansa konsultaatiopalveluja muille erikoisaloille ja terveydenhuollon yksiköille
- kykenee laatimaan vastuualueelleen kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen palvelusuunnitelman, valvomaan sen toteuttamista ja johtamaan laboratorion toimintaa ottaen huomioon yleisesti hyväksytyt eettiset normit
- hallitsee tieteellisen työskentelyn periaatteet ja kykenee eri tutkimusmenetelmien kriittiseen arviointiin sekä uusien tutkimusmenetelmien kehittämiseen
- kykenee toimimaan kliinisen fysiologian ja isotooppilaboratorion henkilökunnan koulutuksen asiantuntijana ja jakamaan alansa yleistä tietoutta
- pystyy toimimaan säteilyn käytön turvallisuudesta vastaavana johtajana isotooppilääketieteen ja terveydenhuollon röntgentoiminnan aloilla.

Koulutusohjelman rakenne

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Erikoistumiskoulutus (5 v 3 kk)

Erikoistumiskoulutuksesta 6 kuukautta tulee olla palvelua sisätautien, kardiologian, keuhkosairauksien ja allergologian, anesthesiologian, syöpätautien ja/tai pediatrian erikoisalana lääkärin tehtävissä.

Palvelu kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen varsinaisella erikoisalalla kestää 4v 9 kk, johon tulee sisältyä 3 kk palvelua radiologian erikoisalalla. Varsinaiseen erikoistumiskoulutukseen voidaan sisällyttää kaikkiaan 9 kuukautta palvelua radiologian erikoisalalla.

Erikoisalana varsinaisesta palvelusta enintään 2 vuotta voidaan suorittaa muun kuin yliopistosairaalan kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen laboratoriossa, jonka kanssa on tehty koulutus sopimus. Erikoistumiskoulutukseksi voidaan hyväksyä myös enintään 6 kk palvelua erikoisalana läheisesti liittyvässä tutkijan toimessa. Palvelua, joka sisältää isotooppitoimintaa tai radiologiaa tulee olla vähintään 3 vuotta. Erikoisalana varsinaista palvelua yliopistosairaalan kliinisen fysiologian päävirassa tulee kuitenkin olla vähintään 2v 9 kk.

Yliopistokoulutukseen kuuluu myös säteilysuojelukoulutus, jonka tavoitteena on säteilyn käytön turvallisuudesta vastaavan johtajan pätevyys isotooppilääketieteen ja terveydenhuollon röntgentoiminnan aloilla.

Jos erikoistuvalla on erikoislääkärin oikeudet sisätautien, kardiologian, keuhkosairauksien, anesthesiologian ja tehohoidon, kliinisen kemian, kliinisen neurofysiologian, radiologian, syöpätautien tai lastentautien erikoisalalla, voidaan tästä lukea hänelle yksi vuosi hyväksi erikoisalana varsinaisessa koulutuksessa. Tällöinkin palvelua yliopistollisen keskussairaalan kliinisen fysiologian laboratoriossa on oltava vähintään 2v 9 kk.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa. Säännöllisen toimipaikkakoulutuksen lisäksi osallistutaan soveltuvin osin sisätautien, kardiologian, keuhkosairauksien ja allergologian, kirurgian, ortopedian, lastentautien, syöpätautien, radiologian ja kliinisen kemian jatkokoulutusohjelmiin.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Teoreettinen koulutus jakautuu kaikille erikoisaloille yhteisiin opintoihin, joiden laajuus on vähintään 20 tuntia (johtamis- ja hallinnon koulutus), sekä kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen erikoisalan opintoihin, joiden laajuus on vähintään 60 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen erikoisalan teoreettinen 60 tunnin koulutus sisältää seuraavia aiheita: mittaustekniikka, radiofarmasia, lääketieteellinen informaatiotekniikka, statistiikka, sydän- ja verenkiertotutkimukset, isotooppitutkimukset, radiologinen leikekuvantaminen, keuhkofunktiotutkimukset, ruuansulatuskanavan funktiotutkimukset, eritystoiminnan tutkimukset, tyofysiologiset tutkimukset, pediatrinen kliininen fysiologia, eri elintoimintojen pitkäaikaisrekisteröinnit ja telelääketiede ja laadunvarmennus.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Erikoistuvalla lääkärille nimetään henkilökohtainen ohjaaja (tutor), joka yhdessä erikoistuvan kanssa seuraa opintojen edistymistä. Koulutussuunnitelmaan sisältyy tasapuolinen käytännön perehtyminen kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen piiriin kuuluviin sydän- ja verenkiertotutkimuksiin, keuhkofunktiotutkimuksiin, ruuansulatuskanavan tutkimuksiin, munuais- ja virtsaelintutkimuksiin, luuston isotooppitutkimuksiin, onkologisiin ja endokrinologisiin isotooppitutkimuksiin, isotooppihoitoihin ja radiologisiin tomografiatutkimuksiin. Valtakunnallisesti on sovittu vähimmäismäärät keskeisistä tutkimuksista, joita koulutusaikana tulee suorittaa. Soveltuvien osin noudatetaan UEMS:n suosituksia isotooppilääketieteen koulutusvaatimuksista (Eur J Nucl Med 2007;34:433–436).

Koulutuksen toteutumista seurataan lokikirjan ja erikoistuvan kanssa käytävien säännöllisten keskustelujen avulla. Tutorin tehtävänä on valvoa, että erikoistuvalla on mahdollisuus perehtyä vaadittuihin tutkimuksiin.

Koska kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen yksiköiden toiminta Suomessa painottuu jossain määrin vaihtelevasti, pidetään suotavana, että erikoistuva toimisi useammassa kuin yhdessä koulutuspaikassa erikoistumiskoulutuksensa puitteissa varmistuen näin koulutuksen riittävän monipuolisuuden.

Valtakunnallinen kuulustelu

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

KLIININEN HEMATOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Dosentti Kari Remes
kari.remes@tyks.fi, Sisätautien klinikka
TYKS, 20520 Turku

Puh. (02) 313 1053

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutusohjelman suorittaneen tulee:

- hallita erikoisalaansa kuuluvat diagnostiset toimenpiteet ja menetelmät
- hallita erikoisalaansa kuuluvien sairauksien syyt, patogeneesi ja hoito
- hallita alan keskeinen teoreettinen tietous ja kyetä seuraamaan sitä
- kyetä arvioimaan hoitotuloksia tieteellisin menetelmin
- kyetä osallistumaan oman alansa kehittämiseen ja suunnitteluun

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus 2 v 3 kk

Eriytyvä koulutus 3 v

Runkokoulutus 2 v 3 kk on yhteinen sisätautialojen kanssa. Se on palvelua sisätautien erikoisalan koulutus-
viroissa erikseen sovitussa keskussairaalassa ja/tai aluesairaalassa.

Eriytyvä koulutus 3 vuotta

Palvelu hematologian erikoisalan koulutusvirassa yliopistosairaalassa hematologian osastolla. Palveluun si-
sältyy osallistuminen päivystystoimintaan sisätautiklinikassa. Koulutukseen voidaan hyväksyä yhteensä 6 kk
palvelua seuraavissa yksiköissä:

- Yliopistollisen sairaalan hematologinen laboratorio
- Yliopistosairaalan infektioyksikkö
- SPR:n veripalvelu
- Yliopistosairaalan onkologinen yksikkö
- Hematologian alan tutkimustyö (enintään 3 kk).
- Hematologinen palvelu keskussairaalassa koulutussopimuksen mukaan (6-12 kk).

Voimassa oleva koulutuspaikkasopimus: Satakunnan keskussairaala 1 v.

Toimipaikkakoulutus

Erikoislääkärikoulutuksessa vaadittava toimipaikkakoulutus:

- Osallistuminen hematologisen yksikön koulustilaisuuksiin, joissa käydään läpi hematologian
keskeisiä osa-alueita (1 t viikko)
- Osallistuminen yhteismenteihin hematologisen laboratorion, klinisen genetiikan ja patologian
laitoksen kanssa (2 t/kk)
- Osallistuminen henkilökohtaiseen ohjaukseen potilastyöskentelyssä ja toimenpiteissä
- Osallistuminen alan erikoislääkäriin ylikiertoihin (1 - 2x/viikko)

Koulutusvirat:

TYKS:n sisätautiklinikan koulutusvirkoja (tällä hetkellä 26 kpl), käytetään tarkoituksenmukaisella tavalla eri
koulutusohjelmien tarpeen mukaan.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalan koulutus vähintään 80 tuntia, josta runkokoulutuksen aikana suoritetaan vähintään 40 tuntia ja
eriytyvän koulutuksen aikana vähintään 40 tuntia. Hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille,
jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutus-
ta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Runkokoulutukseen kuuluvaan teoreettiseen koulutukseen hyväk-
sytään koulutusta seuraavilla alueilla: sydän- ja verisuonitaudit, keuhkosairaudet, endokrinologia, infektiosai-
raudet, gastroenterologia, nefrologia, reumatologia, akuutti sisätautioppi.

Koulutuksen arviointi ja seuranta

Kliinisen hematologian eriytyvän koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla, joka tulee antaa erikoistuvalla lääkärille runkokoulutusvaiheen alussa. Lokikirja toimii apuvälineenä laadunvarmistuksessa. Erikoistuva lääkäri osallistuu lisäksi oman oppimisensa arviointiin sekä koulutuksen kehittämiseen.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

KLIININEN KEMIA

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Ilkka Mononen
ilkka.mononen@tyks.fi
TYKSLAB
TYKS, 20520 Turku

Puh. (02) 313 1900

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutuksen suoritettuaan kliinisen kemian (laboratoriolääketieteen) erikoislääkäriin tulee:

- hallita laboratoriolääketieteellisten, mm. kliiniskemiallisten proteiini-, hormoni-, syöpämerkkiaine-, metabolia-, allergia-, lääke- ja toksikologisten sekä molekyylibiologisten ja hematologisten tutkimusten suorittaminen ja laadunvarmistus sekä niiden käyttö ja tulosten tulkinta sairauksien ennaltaehkäisyssä, diagnostiikassa ja hoidon seurannassa
- kyetä konsultoimaan muiden alojen lääkäreitä laboratoriotutkimusten käyttöön ja tulkintaan liittyvissä kysymyksissä
- kyetä johtamaan ja kehittämään kliinisen laboratorion toimintaa ja olla perehtynyt terveydenhuollon lainsäädäntöön, hallintoon, tietotekniikkaan ja terveystaloustieteen perusteisiin
- hallita alueellisen porrastetun laboratoriotoinnin periaatteet, suunnittelu ja toteutus
- kyetä toimimaan laboratoriolääketieteen opettajana
- olla hyvin perehtynyt lääketieteelliseen kirjallisuuteen ja pystyä arvioimaan laboratoriotutkimusten käyttöön ja merkitykseen liittyviä tieteellisiä julkaisuja
- tuntee laboratoriolääketieteellisen tutkimus- ja kehitystyön periaatteet

Koulutuksen rakenne:

Koulutusohjelman kokonaispituus on 5 vuotta. Terveyskeskuksessa suoritettavaa palvelua 9 kk, 3 kk sairaalapalvelua kliinisillä aloilla, sekä 4 vuotta eriytyvää koulutusta.

Eriytyvä koulutus

4 vuotta palvelua yliopistosairaalassa. Tästä ajasta voidaan hyväksyä korkeintaan 1 vuosi palvelua kliinisen kemian tai lääketieteellisen biokemian assistentin virassa tai alaan liittyvässä tutkimustyössä. Toimimista kliinisen opettajan/apulaisopettajan virassa voidaan erikoitumiskoulutukseen hyväksyä korkeintaan 2 vuotta edellyttäen, että siihen liittyy alan sivuvirka yliopistollisessa keskussairaalassa. Koulutusyksikön harkinnan mukaan voidaan 1 vuosi toimimisesta kliinisen kemian laboratoriolääkäriin virassa hyväksyä korvaavaksi koulutukseksi edellyttäen, että sairaalassa on koulutettavalle erikoislääkäriin oikeudet omaava kouluttaja, jolla on vähintään lääketieteen tohtorintutkinto.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen tarkoituksena on antaa koulutettavalle riittävät perustiedot ja perustaidot kliinisen kemian eri osa-alueista. Koulutusmuotoina ovat toimiminen ohjattuna laboratoriolääkäriin tehtävissä, seminaarit ja luennot sekä perehtyminen laboratoriotoinnin johtamiseen ja järjestämiseen. Koulutettavalle laaditaan henkilökohtainen koulutusohjelma lokikirjoineen, jossa huomioidaan koulutettavan aikaisempi perehtyminen laboratoriolääketieteeseen. Toimipaikkakoulutus jakaantuu seuraaviin osiin:

- perehtyminen kliiniskemialliseen ja biokemialliseen laboratoriotointaan ja niiden automaatioon (vähintään 1 v)
- perehtyminen hematologiseen laboratoriotointaan (vähintään 1 v) mukaan luettuna molekyylibiologiset tutkimukset
- perehtyminen aineenvaihdunta- ja endokrinologisiin tutkimuksiin (vähintään 0,5 v) mukaan luettuna molekyylibiologiset tutkimukset
- perehtyminen erikseen sovitettavaan suuntautumisvaihtoehtoon

Perehdyttäminen toteutetaan työpisteittäin siten, että koulutettava osallistuu menetelmien käytännön suorittamiseen, perehtyy menetelmien perusteisiin, osallistuu menetelmien laadunvarmistukseen ja uusien menetelmien sisään ajamiseen ja kehittämiseen. Koulutuksen aikana koulutettava osallistuu tutkimustulosten tulkintaan ja lausuntojen antamiseen ohjattuna toimintana. Edelleen koulutettava osallistuu klinikakokouksiin ja klinikoille järjestettäviin koulutus- ja informaatiotilaisuuksien normaalin toiminnan yhteydessä. Koulutettavan tulee osallistua koulutusyksikön sisäisiin koulustilaisuuksiin ja pitää esitelmää annetuista aiheista. Koulutusohjelmat julkaistaan etukäteen. Koulutuksen aikana koulutettava osallistuu laboratoriotoinnin organisoimiseen yhdessä ohjaavan kouluttajan kanssa perehtyen tällöin myös porrastettuun alueelliseen laboratoriotointaan ja sen laadunvarmistukseen sekä tietotekniikan hyödyntämiseen. Koulutettava osallistuu tutkimus- ja kehittämistyöhön.

Koulutusvirat:

TYKS, TYKSLAB 4 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalan koulutusta vähintään 60 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. **Koulutuksen aihepiirejä voivat olla yleinen kliininen kemia, hematologia ja kaikki ne teoreettiset tai kliiniset aiheet, joissa merkittävässä määrin käsitellään kliiniskemiallisia laboratoriotutkimuksia ja niiden käyttöä.** Opetus voidaan järjestää koulutusyksiköiden välisenä yhteistyönä. Koulutustilaisuuksien hyväksymisestä teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi päättää yliopisto. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Arviointi erikoislääkärikoulutuksessa:

Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen arviointiin ja kehittämiseen kehityskeskusteluis-
sa sekä säännöllisissä tapaamisissa koulutusesimiesten kanssa.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

KLIININEN MIKROBIOLOGIA

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilöt:

Professori Pentti Huovinen
pentti.huovinen@utu.fi
Lääketieteellinen mikrobiologia

Puh. (02) 333 7330

Professori Timo Hyypä
timo.hyypia@utu.fi
Virusoppi

Puh. (02) 333 7460

Yliääkäri Olli Meurman
oli.meurman@tyks.fi
TYKSLAB, Kliininen mikrobiologia

Puh. (02) 313 3941

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutusohjelman suoritettuaan erikoislääkärin tulee hallita/kyetä:

- infektiotautien mikrobiologinen laboratoriodiagnostiikka
- immuunisairauksien laboratoriodiagnostiikka (autoimmuunitaudit, immunovajavuustilat, immunogenetiikka)
- edellä mainittujen laboratoriomenetelmien laadunvalvonta
- pääpiirteittäin infektiotautien ja systeemisten autoimmuunitautien taudinkuvat, ehkäisy ja hoito
- sairaalainfektioiden tutkiminen, epidemiologia ja torjunta
- yleiset mikrobiologiset työturvallisuuskohdat ja mikrobiologisen laboratorion työturvallisuus
- avustamaan muiden alojen lääkäreitä kliinisen mikrobiologian tutkimusten käyttöön ja tulkintaan liittyvissä kysymyksissä
- johtamaan ja kehittämään kliinisen mikrobiologian laboratorion toimintaa
- laboratoriolääketieteellisen tutkimus- ja kehitystyön periaatteet
- ottamaan käyttöön ja validoimaan/evaluoimaan uusia menetelmiä
- terveydenhuollon lainsäädäntö (mm. infektiotautilainsäädäntö, laboratoriodien toimilupakäytäntö)
- laboratorion hallinto, tietojärjestelmät ja terveystaloustieteen (mm. kilpailutus) perusteet
- porrastetun laboratoriotoininnan periaatteet, suunnittelu ja toteutus
- toimimaan kliinisen mikrobiologian erikoisan opettajana
- alan keskeinen lääketieteellinen kirjallisuus

Koulutuksen rakenne:

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Täydentävä koulutus

3 kk palvelua iho- ja sukupuolitautilien, keuhkosairauksien, korva-, nenä- ja kurkkutautien, naistentautien ja synnytysten, lastentautien, sisätautien tai syöpätautien alalla.

Eriytyvä koulutus

4 vuotta palvelua kliinisen mikrobiologian alan koulutusvirassa. Koulutuksen tulee sisältää:

- vähintään 1,5 vuotta kliinistä bakteriologiaa
- vähintään 1 vuosi kliinistä immunologiaa
- vähintään 1 vuosi kliinistä virologiaa
- koulutusyksikön riittäväksi katsoma määrä mykologiaa ja parasitologiaa

Enintään 6 kk:

- infektioauteja
- tutkimustyötä

Toimipaikkakoulutus

Koulutuksen opetusmuotoja ovat seminaarit, demonstraatiot ja henkilökohtainen työnohjaus.

Koulutusvirat:

TYKSLAB

- Yksi kliinisen mikrobiologian erikoistuvan lääkärin virka

Turun yliopisto

- Kliininen työ diagnostisen palvelutoiminnan laboratoriossa; mahdollisuuksien mukaan lääketieteellisen mikrobiologian tai virusopin koulutukseen soveltuvissa tehtävissä.

Koulutus toteutuu käytännössä siten, että erikoistuja aloittaa pääsääntöisesti TYKSLABissa kahden vuoden jaksolla. Tämän jälkeen erikoistuja työskentelee Turun yliopistossa sekä lääketieteellisellä mikrobiologialla että virusopilla. Erikseen sovittavalla tavalla on myös mahdollista aloittaa erikoistuminen joko lääketieteellisellä mikrobiologialla tai virusopilla. Kohdassa "Koulutuksen tavoitteet" mainittiin yleisluontoisiin asioihin (hallinto, johtaminen, menetelmävaldoinnint jne) erikoistuja perehtyy jokaisessa toimipisteessä. TYKSLAB-jakson aikana erikoistuja osallistuu infektiotautien osastotoimintaan erikseen sovittavalla tavalla (esim. kierrot, potilasmeetingit). Erikoistuja voi osallistua lääketieteellisen mikrobiologian ja virusopin opetuksen antamiseen.

Erikoistujan **käytännön ohjaamiseen** osallistuvat TYKSLABissa kliinisen mikrobiologian erikoislääkärit, lääketieteellisellä mikrobiologialla ja virusopilla palvelutoiminnan johtajat, osastonjohtajat sekä analyysivastavat.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus on perusopintoja syventävää, tiettyä aihekokonaisuuksia käsittelevää opetusta, jonka järjestää tai hyväksyy koulutusyksikkö. Erikoisalan koulutusta vaaditaan vähintään 60 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Teoreettiseksi koulutukseksi voidaan hyväksyä kliinisen mikrobiologian alan koulustilaisuuksia, joiden sisältö laajuudeltaan ja tasoltaan vastaa koulutuksen sisällön tavoitteita. Tilaisuuden hyväksymisestä teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi päättää yliopisto.

Koulutuksen suunnittelu ja arviointi:

Kullekin kliinisen mikrobiologian erikoislääkärikoulutusohjelmaan hyväksytylle laaditaan henkilökohtainen koulutusohjelma ja nimetään yksikön toimesta henkilökohtainen ohjaaja.

Henkilökohtaisena ohjaajana toimii:

TYKSLAB:

- kliinisen mikrobiologian erikoislääkäri

Turun yliopisto:

- lääketieteellisen mikrobiologian diagnostisen palvelutoiminnan johtaja tai osastonjohtaja (kliinisen mikrobiologian erikoislääkäri)
- virusopin diagnostisen palvelutoiminnan kliinisen mikrobiologian erikoislääkäri

Koulutettava pitää lokikirjaa suorittamastaan palvelusta, kursseista ja koulustilaisuuksista, joihin on osallistunut. Koulutettava ja hänelle nimetty henkilökohtainen ohjaaja sekä vastuuhenkilöt tarkastelevat säännöllisin väliajoin koulutettavan koulutusohjelman toteutumista ja laativat tarvittaessa muutoksia ohjelmaan.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

KLIININEN NEUROFYSIOLOGIA

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Satu Jääskeläinen
satu.jaaskelainen@tyks.fi
Kliinisen neurofysiologian palvelualue os. 936
TYKS-SAPA-Liikelaitos
VSSHP
PL 52
20521 TURKU

Puh. (02) 313 1939

Kouluttajat:

TYKS:ssä kouluttajina toimivat kaikki kliinisen neurofysiologian erikoislääkärit. Satakunnan keskussairaala-ssa kouluttajana toimii erikoislääkäri Esa Rauhalu.

Koulutusohjelman kuulustelijat:

Professori Esa Mervuula (ISY), Professori Sari-Leena Himanen (TAY), Dosentti Joel Hasan (TAY), Dosentti Tapani Salmi (HY), EL Seppo Rytty (OYS) ja professori Satu Jääskeläinen (TY).

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutusohjelman suoritettuaan kliinisen neurofysiologian erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan itsenäisesti alansa erikoislääkärin ja ylläkkärin tehtävissä. Hän en tulee:

- hallita kliinisen neurofysiologian tutkimusmenetelmät
- pystyä arvioimaan ja tulkitsemaan löydösten kliininen merkitys
- pystyä johtamaan kliinisen neurofysiologian laboratoriu
- pystyä itsenäisesti soveltamaan ja ottamaan käyttöön alan menetelmiä
- osata arvioida alan mittalaitteiden soveltuvuutta kliiniseen käyttöön ja tieteelliseen tutkimukseen sekä niiden potilasturvallisuutta
- olla perehtynyt KNF-alan tutkimusmenetelmien ja laboratoriuoden laadunhallintaan
- pystyä ohjaamaan ja opettamaan laboratoriuon muuta henkilökuntaa kliinisen neurofysiologian tutkimusten suorittamisessa
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon ja lainsäädäntöön
- hallita erikoisalun tieteellisen tutkimustyön periaatteet
- olla riittävä tuntemus niistä erikoisaloista, jotka käyttävät kliinisen neurofysiologian alan tutkimuksia

Koulutuksen sisältö:

Koulutuksen pituus on 5 vuotta. Koulutus rakentuu yhdeksän kuukauden mittaisesta terveyskeskuspalvelusta, runkokoulutuksesta ja varsinaisesta kliinisen neurofysiologian alan koulutuksesta.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

On toivottavaa, että tämä jakso on suoritettu ennen kuin varsinainen koulutus aloitetaan.

Runkokoulutus:

Asetuksen mukaan neurologisille aloille on 1-1,5 vuotta kestävä yhteinen koulutusrunko seuraavilla aloilla: neurologia, lastenneurologia, neurokirurgia ja kliininen neurofysiologia. Kliinisen neurofysiologian alalla tulee palvelu vähintään 6 kuukautta joillakin edellä mainituista erikoisaloista. Suotavaa on, että vähintään 3 kuukautta tästä on neurologiaa. Lisäksi runkokoulutuksessa voidaan huomioida enintään 3 kuukauden palvelu kliinisen fysiologian alalla.

Varsinainen kliinisen neurofysiologian koulutusjakso:

Kliinisen neurofysiologian erikoisalun koulutusta on kolme vuotta ja yhdeksän kuukautta, joka voidaan suorittaa kokonaisuudessaan yliopistosairaalassa. Tästä vähintään kolme vuotta ja kolme kuukautta TYKS:n kliinisen neurofysiologian yksikössä tai muussa kliinisen neurofysiologian yliopistollisessa laboratoriuossa Suomessa tai ulkomailla. Puoli vuotta koulutusta voidaan hankkia muussa alan erikoislääkärin johtamassa julkisen terveydenhuollon kliinisen neurofysiologian yksikössä, esim. Satakunnan keskussairaalassa.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on antaa jatkokoulutettavalle lääkkärille riittävät perustiedot ja käytännön taidot kliinisen neurofysiologian menetelmistä, jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen työskentelyyn kliinisen

neurofysiologian erikoislääkärinä. Toimipaikkakoulutusta järjestetään kliinisen neurofysiologian osastolla 37 viikkona vuodessa (=työviikot ajanjaksona syyskuu-toukokuu) vähintään 2 tuntia viikossa.

Toimipaikkakoulutuksen muodot:

- Erikoistuvien lääkäreiden seminaarit, joissa käydään läpi systemaattisesti kliinisen neurofysiologian keskeiset alueet sekä käsitellään ajankohtaisia kysymyksiä. Seminaarit ovat avoimia myös muille neurologisille aloille erikoistuville.
- Osaston omat potilasmeetingit ja TYKS:n asiantuntijatyöryhmät, joihin kliininen neurofysiologia osallistuu.
- Kliinisen neurofysiologian ammatillinen jatkokoulutusseminaari yksi tunti kerran viikossa. Seminaarissa
- käsitellään alan keskeisiä menetelmiä, uusia tutkimussuuntauksia ja osastolle käyttöönotettuja uusia menetelmiä.
- Soveltuvin osin TYKS:n neurologisten alojen klinikkameetingit.
- Toimipaikkakoulutuksen opetussuunnitelma julkaistaan kutakin lukuvuotta varten erikseen.

Erikoistumisvirat

1 erikoistuvan lääkärin virka

Kurssit ja teoreettinen koulutus

Erikoistuvan lääkärin tulee suorittaa kurssimuotoista teoreettista koulutusta osaston ulkopuolella. Tämän koulutuksen laajuus on vähintään 80 tuntia. Kurssimuotoista koulutusta ovat esimerkiksi Suomen kliinisen neurofysiologian yhdistyksen tilaisuudet, alan kansainvälisten kongressit ja niiden yhteydessä järjestettävät kurssit, Ruotsissa pidettävät ST-kurssit sekä yliopiston järjestämät tohtorikoulutukseen liittyvät kurssit. Teoreettisesta koulutuksesta vähintään 60% tulee olla erikoisalakohtaista koulutusta (kliininen neurofysiologia).

Hallinnollinen koulutus

Erikseen suoritetaan 20 tunnin mittainen hallinnon koulutus. Niille, jotka ovat kirjoittautuneet erikoistumisohjelmaan 01.08.2009 jälkeen, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Koulutussuunnitelma:

Koulutusta varten laaditaan erikoistuvalla yksilöllinen koulutussuunnitelma, joka kirjataan lokikirjaan. Koulutussuunnitelman toteutumista seurataan lokikirjan avulla sekä kehityskeskusteluissa vuosittain.

Koulutuksen arviointi.

Koulutettava ja kouluttaja arvioivat yhdessä koulutuksen edistymistä säännöllisin väliajoin. Kliiniseen neurofysiologiaan erikoistuvat lääkärit osallistuvat myös Turun Yliopiston vuosittain järjestämään sähköiseen koulutuksen arviointikyselyyn, jonka tuloksista käydään palautekeskustelu pääkouluttajan kanssa. Erikoislääkäritentin jälkeen käydään erillinen koulutuksen palautekeskustelu. Koulutusta ja sen tarvetta arvioidaan säännöllisesti myös osaston sisäisissä vuosittaisissa kehityskeskusteluissa ja VSSHP:n täydennyskoulutuksen seurantaohjelman puitteissa.

Valtakunnallinen kuulustelu

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

KORVA-, NENÄ- JA KURKKUTAUDIT

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Reidar Grenman
reidar.grenman@tyks.fi
Korvaklinikka, TYKS, 20520 Turku

Puh. (02) 313 1500

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutusohjelman suorittanut on perehtynyt hyvin korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoisalalan teoreettiseen sisältöön sekä hallitsee erikoisalalla vaadittavat käytännön tehtävät ja toimenpiteet ja on valmis korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkärin tehtäviin sekä itsenäiseen erikoislääkärintoimen harjoittamiseen.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 5 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk.

Runkokoulutus

Vähintään 3 kk palvelua tulee suorittaa jollakin kirurgisella erikoisalalla tai anestesiologian ja tehohoidon erikoisalalla.

Eriytyvä koulutus

2,5 vuotta yliopistosairaalan korva-, nenä- ja kurkkutautien klinikassa. 1v 6 kk yo-sairaalan ulkopuolella hyväksytyssä koulutuspaikassa, josta enintään 3 kk voidaan korvata mm. toimimalla päätoimisena tutkijana.

Toimipaikkakoulutus

Erikoistumiseen kuuluva toimipaikkakoulutus käsittää luentoja, seminaareja, demonstraatioita, tapausseloituksia, kliinis-patologisia kokouksia, röntgen-demonstraatioita, kirjallisuuden referentia, opetuskiertoja, leikkaussaliopetusta ja muuta henkilökohtaista ohjausta potilastyöskentelyssä sekä perehdyttämistä erikoisalalan tutkimustoimintaan. Toimipaikkakoulutuksen laajuus on n. 4 – 6 t/viikossa. Koulutukseen kuuluvissa tilaisuuksissa käsitellään erikoisalalan keskeiset kysymykset 3- 4-vuotiskausittain.

Lokikirja ja yksilöllinen koulutussuunnitelma:

Käytännöllinen toimipaikkakoulutus toteutetaan UEMS:n ORL-HNS-sektion laatiman lokikirjan mukaisesti. Suomessa sovellettavat vaatimukset po. lokikirjaan on erikseen tarkennettu (Oto-Rhino- Laryngology – Head and Neck Surgery [ORL-NHS], European Training Programme, Logbook. Specialist Section within the UEMS). Jokaisella erikoislääkärikoulutukseen hyväksytyllä tulee olla määrättyinä **vastaava kouluttaja** sekä erikseen **henkilökohtainen koulutuksen ohjaaja (tutor)**. Lisäksi jokaiselle koulutukseen hyväksytylle tulee laatia henkilökohtainen koulutussuunnitelma, jonka vastaava kouluttaja ja henkilökohtainen ohjaaja yhdessä koulutettavan kanssa allekirjoittavat. Vastaavan kouluttajan ja henkilökohtaisen ohjaajan tulee seurata ja tarvittaessa tarkentaa koulutussuunnitelman etenemistä. Erikoislääkärikoulutuksessa olevalle tulee järjestää mahdollisuus osallistua oman oppimisensa ja koulutuksensa toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin.

Koulutusvirat:

TYKS, 7 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalalan koulutus vähintään 80 tuntia, johon tulee sisältyä hallinnollista koulutusta 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Teoreettiseksi koulutukseksi hyväksytään lääketieteellisten tiedekuntien vahvistamat koulutustilaisuudet kuitenkin siten, että kunkin vastaavan kouluttajan tulee erikseen arvioida ja hyväksyä koulutuksen lopullinen sisältö ja laajuus.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattilinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

KÄSIKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Hannu Aro

hannu.aro@tyks.fi

Kirurgian klinikka, TYKS, 20520 TURKU

Puh. (02) 313 1203

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutuksen tavoitteena on antaa koulutettavalle käsikirurgian erikoislääkärin valmiudet toimia sairaalassa alansa kirurgian vastaavana lääkärinä. Hänen tulee hallita erikoisalansa seuraavat aihepiirit:

- Diagnostiset menetelmät ja toimenpiteet
- Käsikirurgisen potilaan hoitosuunnitelman laadinta ja erilaisten hoitomahdollisuuksien ymmärrettävä selostaminen potilaalle
- Käsikirurgiassa vaadittava mikrokirurginen tekniikka
- Leikkausindikaatioiden ja leikkaukelpoisuuden arviointi
- Leikkausmenetelmän valinta ja leikkauksen valmistava hoito
- Käsikirurgian alan keskeisten elektiiivisten ja päivystysleikkaustoimenpiteiden suorittaminen itsenäisesti
- Postoperatiivinen hoito
- Toimenpidekomplikaatiot ja niiden ennaltaehkäisy
- Käsikirurgisten potilaiden kuntoutuksen järjestäminen yhteistyössä käsiterapeutin (lääkintävoimistelija, toimintaterapeutti) kanssa
- Hoitotulosten arviointi ja raportointi tieteellisin menetelmin
- Uusien diagnostisten menetelmien käyttöönotto, hoitomuotojen arviointi sekä alan kehityksen seuraaminen
- Osallistuminen alansa kehittämis-, tutkimus- ja koulustoitointaan
- Perehtyisyys terveydenhuollon hallintoon ja kustannusrakenteeseen
- Yhteistyö muiden erikoisalojen edustajien kanssa sekä kyky ryhmätööhön muiden henkilöstöryhmien kanssa

Koulutuksen sisältö:

Koulutusmuodot ovat teoreettinen ja käytännön koulutus. Koulutusohjelman hyväksymisen edellytyksenä on kirurgian runkoviheen (3 vuotta) ja siihen kuuluvan kuulustelun suorittaminen.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk (sisältyy runkokoulutukseen)

Runkokoulutus (3 vuotta) suoritetaan pääsääntöisesti Turun yliopiston kanssa koulutus sopimuksen tehneissä keskus - ja aluesairaaloissa erikoistuvan lääkärin viroissa. Koulutuspaikoista ja koulutukseen käytettävistä erikoistuvan lääkärin viroista yliopisto tekee sopimuksen kunkin sairaalalaitoksen kanssa erikseen. Käsikirurgian erikoistumiskoulutukseen valittaessa katsotaan eduksi puolen vuoden koulutusjakso yhdessä tai useammassa seuraavista erikoisaloista: traumatologia ja ortopedia, lastenkirurgia, plastiikkakirurgia, verisuonikirurgia tai reumakäsikirurgia. Mikrokirurgisen perustekniikan koulutus tai erillisen kurssin suoritus on välttämätön ennen erikoiskoulutuksen alkua.

Eriytyvä koulutus 3 vuotta

Erikoiskirurgian koulutusjakson pituus on 3 vuotta, josta on suoritettava 2 vuotta TYKS:n käsikirurgian yksikössä osallistuen samalla koko ajan käsi- ja mikrokirurgiseen päivystystoimintaan. Lisäksi tarvitaan 1 vuoden palvelu muussa yliopiston kanssa koulutussopimuksen tehneessä maamme käsikirurgian yksikössä (Orton/HYKS/TAYS/OYKS/KYS), jossa kouluttajana on käsikirurgian dosentti. Ulkomainen käsikirurgian koulutus voidaan hyväksyä 1 vuoden ajalta koulutussopimuksen tehneessä koulutusyksikössä. Erillissopimuksella voidaan myös hyväksyä 6 kk mittainen palvelu sellaisessa plastiikkakirurgian osastossa, jossa harjoitetaan runsaasti rekonstruktiivista raajavammoihin kohdistuvaa mikrokirurgiaa. Samoin voidaan erikoissopimuksella hyväksyä 6 kk reumakäsikirurgista palvelua esimerkiksi Reumasäätiön sairaalassa Heinolassa. Erikoiskirurgille, joka haluaa hankkia käsikirurgian päteyyden, voidaan hyväksyä toisen alan erikoiskoulutuksesta korkeintaan 1 vuosi.

Toimipaikkakoulutus

Teoreettinen toimipaikkakoulutus:

- käsikirurgian yksikön koulutustilaisuudet, joissa käydään systemaattisesti läpi käsikirurgian keskeiset osa-alueet kolmen vuoden aikana, käsitellään erikoisalajien ajankohtaisia kysymyksiä ja esitetään tapausselestuksia
- ortopedis-traumatologisen ja käsikirurgian yksiköiden yhdistetyn koulutusohjelman viikkokokoukset ja niiden valmistetut alustukset (TROP-ohjelma)
- TROP-ohjelmaan kuuluvat ongelmatapaus- ja kirjallisuuskatsaukset
- soveltuvin osin Kirurgian klinikan viikoittainen yhteiskoulutusohjelma (maanantai-meeting)
- muiden klinikoiden kanssa järjestettävät klinispatologiset yhteiskokoukset
- muut ohjatut sisäiset koulutustilaisuudet ja seminaarit

Säännöllinen kliininen toimipaikkakoulutus sisältää:

- ohjaajan kliiniset kierrot osastoilla
- päivittäiset röntgenmeetingit
- viikoittaiset luu- ja pehmytkudostuumorikokoukset
- henkilökohtaisesti ohjattu potilastyöskentely ja toimenpiteiden suoritus
- ohjattu leikkaustoiminta sekä avustaminen toimenpiteissä ja leikkauksissa
- osasto- ja poliklinikapotilaiden konsultaatiotilaisuudet

Koulutusvirat:

Kirurgian klinikalla on 19 erikoistuvan lääkärin virkaa, joita käytetään eri koulutussuuntien tarpeen mukaan.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalajien koulutus on 60 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutusta on 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Koulutettavalle suositellaan osallistumista Suomen Käsikirurgiyhdistyksen järjestämään peruskoulutukseen sekä jatko- ja täydennyskoulutustilaisuuksiin, muiden yliopistojen ja hyväksytyjen valtakunnallisten koulutusyksiköiden koulutustilaisuuksiin, alansa pohjoismaisiin ja muihin kansainvälisiin koulutustilaisuuksiin ja käsi- ja rekonstruktivisen kirurgian kursseille, sovelletusti klinikan tieteelliseen tutkimusohjelmaan sekä muuhun tieteelliseen lisäkoulutukseen myös koulutusyksikön ulkopuolella. Erikoistuvan odotetaan pitävän erikoistumisaianaan ainakin yksi käsikirurgian alaa koskeva esitelmä kotimaissa tieteellisessä kokouksessa ja mielellään myöskin pohjoismaisessa tai kansainvälisessä kokouksessa.

Koulutusyksikön arviointi ja seuranta:

Koulutusyksikössä koulutettavalle nimetään henkilökohtainen tutor, jonka tulee olla apuna erikoistumiseen liittyvissä käytännön ongelmissa ja hänen tulee säännöllisesti seurata koulutettavan kehitystä ja edistymistä. Koulutettavalla tulee olla ohjaajan kanssa keskustelutilaisuus vähintään kaksi kertaa vuodessa, jolloin tarkistetaan suunnitellun koulutuksen toteutuminen. Näistä tapaamisista on suoritettava kirjaukset kunkin erikoistujan kehityskansioon (portfolio). Lisäksi koulutettava pitää erikoistumisjakson ajalta leikkausopintokirjaa (lokikirja), johon merkitään kaikki leikkaustoimenpiteet, joihin asianomainen on osallistunut.

Runkokoulutusvaiheen aikana tulee erikoistuvan suorittaa teoreettista kurssimuotoista koulutusta vähintään 60 tuntia sekä ylläpitää koulutuskansiota ja lokikirjaa, johon merkitään leikkaustoimenpiteet. Jo runkokoulutusvaiheen aikana koulutettavalla tulee olla henkilökohtainen tutor eri koulutusyksiköissä. Koulutusyksikön ylilääkärin on seurattava koulutuksen edistymistä säännöllisesti ja tehtävä siitä kirjallinen merkintä erikoistuvan koulutuskansioon. Peruskirurgian koulutusyksikössä on järjestettävä säännöllinen viikoittainen meeting-ohjelma, hyväksyttävät kirjastopalvelut sekä mahdollisuus osallistua kohtuullisessa määrin ulkopuoliseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Runkokoulutukseen kuuluu yliopiston järjestämän kirjallisen kuulustelun suorittaminen ennen erikoistumisvaiheen aloittamista.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

LASTENKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Lastenkirurgian dosentti Timo Hurme
timo.hurme@tyks.fi
TYKS, Lastenkliniikka
PL 52, 20521 Turku

Puh. (02) 331 1455

Koulutusohjelman yleiskuvaus:

Runkokoulutus on sovittu samansisältöiseksi kaikilla kirurgian erikoistumisaloilla. Sen tavoitteena on antaa jokaisen erikoisalalan kirurgille valmiudet toimia sairaalapäivystäjänä. Elektiivisen toiminnan valmius tähtää niiden kirurgisten sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, jotka ovat tavallisia eivätkä edellytä erikoiskirurgista osaamista. Jokaisen tulee kuitenkin hallita erikoiskirurgisten toimenpiteiden indikaatiot sekä päivystyskirurgiassa että elektiivisessä kirurgiassa. Lääkärin ilmoittautuessa koulutusohjelmaan hänen tulee neuvotella koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa koulutuksensa toteuttamisesta. Neuvottelun perusteella tehdään erikoistuvalla lääkärielle henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja sovitaan sen toteuttamisesta Turun yliopiston kanssa sopimuksen tehneiden sairaaloiden erikoistumisohjelmassa. Vastuuhenkilö nimeää erikoistuvalla lääkärielle vastuukouluttajan(t) sekä henkilökohtaisen tutorin. Suurin osa runkovaiheen koulutuksesta tapahtuu siis TYKS:n ulkopuolisissa. Usein yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus on ennen varsinaista yliopistosairaalassa suoritettavaa koulutusjaksoa ja tällöin erikoistuvien lääkäreiden valinnan suorittavat ulkopuolisen paikan kouluttaja sekä yliopistosairaalan vastuuhenkilö yhdessä noudattaen erikoislääkäritoimikunnan sekä EU:n lääkärikoulutuksen neuvoa antavan komitean (ACMT) antamien suosituksien periaatteita.

Koulutuksen tavoitteet:

Lastenkirurgian erikoisalalan koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa itsenäiseen työhön kykenevä lastenkirurgi, joka hallitsee lastenkirurgisen diagnostiikan, leikkausmenetelmät ja jälkihoidon. Erikoislääkärin on myös hallittava lastenkirurgisten ongelmapotilaiden jatkohoito tapauksissa, joiden primaarihoito on suoritettu yliopistosairaalassa. Koulutuksen osa-alueita ovat tavallinen lastenkirurgia, neonataalkirurgia, lasten gastroenterologinen kirurgia, lasten urologia, plastiikkakirurgia, käsikirurgia, thoraxkirurgia, ortopedia ja traumatologia sekä lasten tehohoito.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9kk (sisältyy runkokoulutukseen)

Runkokoulutus 3 vuotta suoritetaan pääsääntöisesti toimimalla Turun yliopiston kanssa koulutus sopimuksen tehneissä keskus- ja aluesairaaloissa erikoistuvan lääkärin viroissa. Koulutuspaikoista ja koulutukseen käytettävistä erikoistuvan lääkärin viroista yliopisto tekee sopimuksen kunkin sairaalalaitoksen kanssa erikseen.

Eriytyvä koulutus

3 vuotta palvelua TYKS:n lastenkirurgian yksikössä koulutusvirassa. Osa koulutuksesta voidaan suorittaa toimimalla vastaavassa tehtävässä jossain muussa maamme lastenkirurgista koulutusta antavassa yliopistosairaalassa tai kouluttajan kanssa etukäteen sovituksi ulkomailla vastaavassa lastenkirurgian yksikössä. Kokemuksen kartoittamiseksi harvinaisten tapausten osalta suositellaan 3-6 kk palvelua HUS lasten ja nuorten sairaalassa.

Toimipaikkakoulutus

Koulutuksen vastuuhenkilö on lastenkirurgian yksikön ylilääkäri. Erikoistuvalla lääkärielle osoitetaan henkilökohtainen ohjaaja ja hänelle laaditaan yksityiskohtainen koulutus-suunnitelma. Toimipaikkakoulutus (37 viikkona kalenterivuodessa) käsittää viikoittain kolme opetus-tilaisuutta, joista yksi käsitteleepidatitriaa, yksi on kirurginen koulutus tilaisuus ja yksi lastenkirurginen meeting. Lisäksi koulutukseen kuuluvat päivittävät diagnostisen radiologian demonstraatiot, viikoittaiset osastokierrot, seniorilääkärin kliininen tutoropetus, henkilökohtainen leikkausopetus ja lastenkirurgiset tiede meetingit. Leikkauksista on laadittu erillinen luettelo (list of experience), missä luetellaan ne toimenpiteet, jotka asianomaisen koulutettavan on itse tehtävä ja osattava, sekä ne, joihin hänen on osallistuttava. Leikkaustoiminnasta ja kliinisestä koulutuksesta pidetään henkilökohtaista lokikirjaa.

Koulutusvirat:

TYKS, 2 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalan koulutus vähintään 80 tuntia (koulutuksesta yleisen kirurgian osuuden tulee olla vähintään 40 tuntia ja lastenkirurgian osuuden vähintään 30 tuntia, jonka tulee kattaa mahdollisimman laajasti lastenkirurgian eri osa-alueet) sekä hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Koulutus hankitaan erikoisalayhdistysten sekä yliopistosairaaloiden/yliopistojen järjestämien alalle hyväksytyjen koulutusten puitteissa. Koulutuksesta osa voidaan korvata kansainvälisellä kongressilla tai kurssilla, jollaiseen erikoistuvan edellytetään osallistuvan ainakin kerran palvelunsa aikana. Koulutus kirjataan henkilökohtaiseen lokikirjaan. Teoreettisen opetuksen hyväksyy koulutuksen vastuuhenkilö. **Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).**

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Kirurgian eri erikoisalojen yhteistä runkovaiheen koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla. Oppimisprosessin seuranta perustuu erikoistuvan lääkärin pitämään opintokansioon ja lokikirjaan. Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin. Kuten edeltä käy ilmi, runkovaiheen kirurgia koostuu useammasta osiosta, ja erikoistuvalla on eduksi asettaa kullekin osiolle omat oppimispäämäärät ja osion lopussa arvioida, jos hän on saavuttanut asettamansa päämäärät. Peruskirurgiajakson aikana tulee jokaisen erikoistujan suorittaa teoreettista kurssimuotoista koulutusta vähintään 60 tuntia ja ylläpitää lokikirjaa, johon merkitään leikkaustoimenpiteet. Jokaiselle runkovaiheen koulutettavalla pitää olla oma henkilökohtainen tutor, joka säännöllisesti seuraa ja tukee koulutettavan toimintaa kyseisessä koulutusyksikössä. Koulutusyksikön ylilääkärin on vähintään kahdesti vuodessa seurattava koulutuksen edistymistä ja tehtävä siitä kirjallinen merkintä erikoistujan koulutuskansioon. Peruskirurgian koulutusyksikössä järjestetään säännöllinen viikoittainen meeting -ohjelma, hyväksyttävät kirjastopalvelut sekä mahdollisuus osallistua kohtuullisessa määrin ulkopuoliseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Runkokoulutukseen kuuluu yliopiston järjestämän kirjallisen kuulustelun suorittaminen ennen erikoiskoulutusvaiheen aloittamista.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

LASTENNEUROLOGIA

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutuksen vastuuhenkilö:

Professori Leena Haataja
leena.haataja@utu.fi

Puh. (02) 313 1464

Lastenneurologian yksikkö, Lastenkliniikka, TYKS
20521 Turku

Koulutuksen vastuuhenkilö vastaa koulutuksen kokonaisuudesta ja laatii erikoistuvan lääkärin kanssa henkilökohtaisen koulutussuunnitelman. Koulutusohjelmalla ja myös sen eri jaksolla tulee olla selkeät ja tarkoituksenmukaiset tavoitteet. Arvioinnissa voidaan käyttää apuna sitä varten laadittuja lomakkeita.

Henkilökohtainen koulutussuunnitelma

Koulutuskokonaisuuden tavoitteena on antaa tarvittavat valmiudet itsenäiseen työskentelyyn lastenneurologian erikoislääkärinä. Keskeisinä koulutuselementteinä toimivat tällöin taidot seuraavilla osa-alueilla:

1. Potilas-lääkärisuhde
 - Lapsen kohtaaminen
 - Vanhempien kohtaaminen
2. Lääketieteellisen hoidon toteuttamisvalmiudet
 - Konsultaatiotaidot
 - Ongelmaratkaisukyky
 - Päätöksentekotaito
 - Tiedon hankinta
 - Näyttöön perustuvan lääketieteen hallinta
3. Työyhteisön jäsenyystaidot
 - Työn organisaatiokyky
 - Vastuunottokyky
 - Yhteistyökyky
4. Asenne työhön
 - Aloitteellisuus
 - Itsenäisyys
 - Luotettavuus
 - Täsmällisyys

Lastenneurologian erikoislääkärin tulee:

- tuntee keskushermoston normaali ja poikkeava kehitys, toiminta ja rakenne
- hallita ikäsidonnan neurologisen suoriutumisen arviointi sekä aivohermojen ja ääreishermoston perustutkimuksen suorittaminen
- tuntee lastenneurologiset taudit ja vammat ja niiden patofysiologia, diagnostiikka, hoitokäytäntö, kuntoutus ja ehkäisy
- tuntee lastenneurologiassa käytettävä lääkahoito ja kyetä arvioimaan laajasti lääkehoidon hyötyjä ja haittoja kussakin tapauksessa
- hallita neurologisten hätätilanteiden hoito ja aivokuoleman toteaminen
- pystyä arvioimaan tarkoituksenmukainen tutkimusten ja hoidon porrastuskäytäntö perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä
- omata lastenneurologian kannalta keskeiset tiedot lastentautien, lastenkirurgian, neurologian, perinnöllisyyslääketieteen, kehitysvammalääketieteen, lastenpsykiatrian, nuorisopsykiatrian ja neurokirurgian erikoisaloilta sekä pystyä arvioimaan neuropsykologin, puhe-, fysio- ja toimintaterapeutin arvon tarve sekä sosiaalitoimen, koulutoimen ja muiden läheisten paramedisiinisten toimien ongelmakohtainen tarve ja sovellettavuus
- tuntee terveydenhuollon lainsäädäntö soveltuvin osin

Koulutuksen rakenne:

Käytännön palvelun suorittaminen

Kokonaiskoulutusaika on 5 vuotta, josta puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, voidaan mahdollisuuksien mukaan suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Lastenneurologian erikoisalalle on myönnetty erikoisalakohtainen poikkeuslupa yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimuksesta (50/50-sääntö) 31.10.2013 päättyväksi ajaksi.

Päättöstä sovelletaan niihin erikoistuviin, jotka ovat saaneet opiskeluoikeuden ennen poikkeuslupa-päättöstä sekä niihin, jotka saavat opiskeluoikeuden poikkeuslupapäätöksen aikana.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Erikoisalan koulutus (yhteensä 4v 3 kk) käsittää runkokoulutuksen ja eriytävän koulutuksen.

Runkokoulutus, (yhteensä 1v 3kk)

1 vuosi lastentautien koulutusta ja 3 kk palvelua neurologiassa tai sovitusti muussa kliinisen neurotieteen koulutuksessa (kliinisellä neurofysiologialla, neurokirurgiassa tai neuropatologiassa).

Koulutettavan ilmoittauduttua lastenneurologian koulutusohjelmaan hänen tulee neuvotella lastentautien koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa pediatriksen koulutuksensa toteuttamisesta. Kouluttaja ja koulutettava tekevät yhdessä koulutettavan henkilökohtaisen pediatriksen koulutus suunnitelman ja sopivat sen runkokoulutusosuuden toteuttamisesta lastentautien kouluttajan kanssa.

Eriytyvä koulutus (yhteensä 3 vuotta)

Palvelua lastenneurologian erikoisalan koulutusvirassa, pääsääntöisesti yliopistosairaalassa. Eriytyvän koulutuksen aikana erikoistuva osallistuu lastentautien etupäivystykseen.

Koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa voidaan erikseen sopia, että enintään 6 kuukautta erikoisalakouluksesta voidaan korvata seuraavilla erikoisaloilla: neurologia, kliininen neurofysiologia, neuroradiologia, neuropatologia, perinnöllisyyslääketiede, lastenpsykiatria, foniatria, kehitysvammalääketiede tai toimiminen päätoimisena lääkäritutkijana lastenneurologian alalla.

Koulutusvirat:

TYKS:n lastenkliniikalla on 2 lastenneurologian erikoistuvan lääkärin virkaa.

Toimipaikkakoulutus

Koulutettava osallistuu lastenneurologian yksikön toimipaikkakoulutukseen systemaattisen viikko-ohjelman mukaisesti. Neuroradiologian meeting (1 h), KNF-meeting (1 h), video-EEG-meeting (1.5 h) ja yhteistapaaminen perinnöllisyyslääketieteen sekä lastenpsykiatrian neuropsykiatrisen työryhmän kanssa (1.5 h) tapahtuvat kerran kuukaudessa. Lastenneurologinen koulutusmeeting (1 h) järjestetään 2-3 kertaa kuukaudessa, ja näissä käydään systemaattisesti läpi lastenneurologista tautikirjoa valmisteltujen esitysten pohjalta ja myös erikoistuvat lääkärit toimivat alustajina. Lastenkliniikan viikoittaiset koulutusmeetingit (1 h) ja ongelmatapaamukset (1 h) kuuluvat myös lastenneurologikoulutukseen. Lastenneurologian erikoistuvat lääkärit osallistuvat lisäksi lastentautien erikoistuvien lääkäreiden koulutukseen (1 h) kerran viikossa. Erikoistuva käy vuosittain ainakin kerran valtakunnallisessa lastenneurologisessa koulutustapahtumassa ja koulutuksen aikana ainakin kerran ulkomaisessa alan kongressissa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoistumiskoulutus 80 tuntia: Klinikan ulkopuolinen koulutus ja klinikan sisäinen toimipaikkakoulutus
Hallinnon koulutus 20 tuntia

Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op)

Koulutusohjelman vaatimusten mukainen teoreettinen koulutus kirjataan.

Koulutuksen seuranta ja arviointi

Erikoislääkäritutkintoa koskevan asetuksen mukaisesti opintojen arvioinnin avulla edistetään oppimisen ja koulutuksen kehitystä. Arvioinnin tarkoituksena on paitsi tukea erikoistuvan lääkärin oppimista, myös kerätä palautetta itse koulutuksesta, koulutusympäristöstä sekä erikoistuvan tukena olevista henkilökohtaisista ohjaajista ja koulutusohjelman vastuuhenkilöstä. Arviointi on aina molempipuolista. Vastuuhenkilö ja erikoistuva lääkäri käyvät puolivuositain strukturoidun arviointikeskustelun, jossa vastavuoroinen kritiikki on mahdollista. Täten varmistuu koulutuksen joustava eteneminen. Tarvittaessa yhdessä erikoistuvan kanssa henkilökohtaisen koulutusohjelman suunnitelmaa muutetaan. Keskusteluun liittyy myös kouluttajien ja koulutusyksikön arviointi. Vastuuhenkilö vastaa kokonaisarviosta. Ristiriitatilanteissa hän on vastuullinen päätöksentekijä. Mikäli erikoistuva lääkäri tuntee tulleensa arvioiduksi epäoikeudenmukaisesti, hän voi huomauttaa siitä tiedekuntaan.

Kullekin erikoistuvalla lääkärille sovitaan yhteistyössä koulutettavan ja vastuuhenkilön kanssa **henkilökohtainen ohjaaja (mentor)**, joka on erikoislääkäri. Ohjaaja saattaa olla sama koko koulutuksen ajan, vaihtua

tarpeen mukaan tai olla eri henkilö esim. runkokoulutuksen ja eriytyvän koulutuksen aikana. Mentorin tehtävänä on toimia erikoistuvan lääkärin apuna ja tukena koko koulutuksen ajan. Erilaisissa ongelmatilanteissa mentorin on pyrittävä tukemaan erikoistujaa ja tarvittaessa toimimaan sovittelijana. Hänen tehtävänä on tukea erikoistuvaa lääkärinä ammatillisessa kehittämisessä etenkin eettisten arvojen osalta. Mentor toimii myös kanavana erikoistujan arvioissa kouluttajia ja koulutusyksikköä.

Toimipisteiden **vastuukouluttajat** ovat alue- ja keskussairaaloitten ja TYKS:n lastenklinikan toimipisteiden senioreita. Jokaista toimipistettä kohden on nimetty vastuukouluttaja. Jokaisen koulutusjakson alussa käydään keskustelu kouluttajan ja erikoistuvan välillä oppimistavoitteista. Koulutusjakson päätteeksi, mutta soveltuvin osin myös puolivälissä, käydään arviointikeskustelu oppimistavoitteiden saavuttamisesta. Arviointi on aina molemminpuolista.

Valtakunnallinen kuulustelu

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

LASTENPSYKIATRIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Jorma Piha
piha@utu.fi
VSSHP/TYKS Lastenpsykiatrian klinikka, 20520 Turku

Puh. (02) 313 1421

Koulutuksen tavoite:

Koulutuksen tavoitteena on:

- Perehdyttää lastenpsykiatrian tieteelliseen tietoon
- Antaa valmiudet lastenpsykiatrian erikoislääkärin tehtäviin, ammattitaidon ylläpitämiseen, lastenpsykiatrian erikoisalalan kehittämiseen ja toimimiseen lastenpsykiatrian erikoislääkärinä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu-järjestelmässä
- Perehdyttää lastenpsykiatrisen terveydenhuollon suunnitteluun, hallintoon ja moni- ammatilliseen yhteistyöhön.

Runkokoulutuksen tavoitteena on:

- Varmistaa koulutuksen riittävä laaja-alaisuus ja tarkoituksenmukaisuus palvelujärjestelmän kannalta
- Taata päivystystoiminnassa tarvittavat perusvalmiudet.

Henkilökohtainen koulutussuunnitelma, seuranta ja arviointi:

Koulutettavalle nimetään henkilökohtainen ohjaaja ja laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma, jonka toteutumista ohjaaja seuraa. Koulutettavan oman oppimisen sekä koulutuksen toimivuuden arviointi ja kehittäminen tapahtuvat koulutettavan ja henkilökohtaisen ohjaajan välisissä keskusteluissa, joita järjestetään kahdesti lukukaudessa.

Koulutuksen rakenne:

Koulutusohjelma kestää kuusi vuotta, josta terveyskeskuksessa suoritettavan palvelun osuus on 9 kuukautta, runkokoulutuksen osuus 15 kuukautta ja erikoistumiskoulutuksen osuus 48 kuukautta. Koulutuksesta vähintään 3 vuotta tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Sairaanhoitopiirin alueella on kehitelty parin terveyskeskuksen kanssa erityisjärjestelyjä terveyskeskuspalvelun suorittamiseksi siten, että palvelu tapahtuisi ensisijaisesti lastenneuvola- ja kouluterveydenhuollossa sekä perheneuvolassa. Tällöin terveyskeskuspalvelun yhteydessä tulisi suoritetuksi erikoistumiseen kuuluva 6 kk koulutus lääketieteen alueella, joka liittyy lapsen ruumiilliseen kasvuun, kehitykseen tai terveydentilaan.

Runkokoulutus 15 kk, josta suoritetaan 6 kk aikuispsykiatriassa (ensisijaisesti akuutti aikuispsykiatria) ja 9 kk lastenpsykiatriassa, nuorisopsykiatriassa, aikuispsykiatriassa ja/tai oikeuspsykiatriassa. Koulutukseen tulee sisältyä vähintään 12 kk psykiatrian alojen päivystystä. Runkokoulutus suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutusyksiköissä ennen erikoistumiskoulutusta.

Erikoistumiskoulutus 3 - 4 vuotta lastenpsykiatriassa ja 0-1 vuosi nuorisopsykiatriassa. Erikoistumiskoulutuksesta noin kaksi vuotta tulee suorittaa yliopistosairaalassa, ellei erillisellä sopimuksella ole toisin sovittu tilanteessa, jossa yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikassa on monipuolista lastenpsykiatrista toimintaa ja koulutusjärjestelyt ovat erityisen hyvät.

Erikoistumiskoulutusta tulee olla eri-ikäisten lasten parissa sekä avohoidossa ja vuodeosastohoidossa siten, että koulutuksesta muodostuu tasapainoinen kokonaisuus. Erikoistumiskoulutukseen voi sisältyä koulutusohjelman vastuuhenkilön hyväksymä 6 kk koulutus kliinisellä erikoisalalla, joka vastaa koulutuksellisia päämääriä (esim. lastentaudit, lastenneurologia, naistentaudit ja synnytykset). Erikoistumiskoulutukseen voi sisältyä 6 – 12 kk:n erikoisalaa koskeva tutkimustyö.

Terveyskeskuksessa suoritettavaan palveluun ja/tai erikoistumiskoulutukseen tulee sisältyä 6 kk koulutus lääketieteen alueella, joka liittyy lapsen ruumiilliseen kasvuun, kehitykseen tai terveydentilaan.

Koulutuksen sisältö:

Runkokoulutuksessa ja erikoistumiskoulutuksessa on omat sisältöalueet, joita käsitellään teoreettisessa koulutuksessa, toimipaikkakoulutuksessa ja psykoterapiakoulutuksessa. Runkokoulutuksen sisältöalueita ovat:

- perustiedot elämäkaaresta, lapsuuden, nuoruuden, aikuisuuden ja vanhuuden psyykinen kehitys

ja häiriöt

- psykiatrinen diagnostiikka
- perustiedot lasten, nuorten, aikuisten ja vanhusten psykiatrisista hoito-mahdollisuuksista
- perusvalmius akuutissa psykiatriassa ja päivystyksessä
- perustiedot psykiatrisesta lääkehoidosta
- psykoterapian perusteet
- perustiedot psykiatriaan liittyvästä lainsäädännöstä ja oikeuspsykiatriset näkökohdat

Runkokoulutuksen päätteeksi ennen erikoistumiskoulutukseen siirtymistä koulutusohjelman vastuuhenkilö tarkistaa, että koulutettava on omaksunut runkokoulutuksen tavoitteet ja sisältöalueet.

Erikoistumiskoulutuksen sisältöalueita ovat:

- lapsen ja nuoren normaali psyykinen kasvu ja kehitys sekä yhteydet ruumiilliseen kasvuun
- lasten ja nuorten psyykkisten häiriöiden ja sairauksien kliininen kuva sekä niiden yksilö-, perhe- ja yhteisödynamiikka
- lasten ja nuorten psykiatristen häiriöiden ja sairauksien tutkimus ja diagnostiikka sekä lapsen ja hänen perheensä lastenpsykiatrisen hoidon tarpeen arviointi
- lastenpsykiatrisen hoidon ja kuntoutuksen menetelmät
- yksilöpsykoterapian ja perhepsykoterapian sekä verkostoterapian perusteet
- lastenpsykiatrisen konsultaatio ja työnohjaus
- lastenpsykiatristen häiriöiden ennaltaehkäisy sekä preventiivisen työn periaatteet
- lasten mielenterveytyön ja lastenpsykiatrisen erikoissairaanhoidon organisaatio ja hallinto sekä niiden suunnittelu ja kehittäminen sekä lastenpsykiatrisen työyhteisön johtajuus
- lastenpsykiatrisen tieteellisen tutkimuksen perusteet

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalan koulutus vähintään 60 tuntia sekä hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Teoreettisen koulutuksen tulee ensisijaisesti tapahtua varsinaisen erikoistumiskoulutuksen aikana.

Toimipaikkakoulutus:

Toimipaikkakoulutus toteutuu koulutusyksikön käytännön toiminnassa ja sitä annetaan lukuvuoden aikana noin 4 tuntia viikossa (runkokoulutuksen aikana noin 240 t, erikoistumiskoulutuksen aikana noin 640 t). Toimipaikkakoulutus tarkoittaa jatkuvaa ja säännöllistä:

- käytännön työhön ohjaaavaa koulutusta eli potilaan tutkimiseen ja hoitamiseen liittyvää kliinisen työn opetusta, ohjaamista ja valvontaa (ml. työnohjaus);
- työaikana ryhmälle annettavaa ohjattua, seminaarityyppistä teoriaopetusta.

Psykoterapiakoulutus:

Tavoitteena on, että koulutettava saa erikoistumisaikana perusvalmiudet joko yksilöpsykoterapian tai perhepsykoterapian alueella. Erikoistumisaikana koulutettava voi hankkia psykoterapeuttikoulutuksen, joka oikeuttaa psykoterapeutin ammattinimikkeen käyttöön.

Moniammatillinen johtamiskoulutus:

Moniammatillinen johtamiskoulutus (10 op) sisältää viisi (5) kahden päivän lähiopetusjaksoa, joihin sisältyy asiantuntijaluentoja, seminaarityöskentelyä oppimistehävineen sekä koulutuksen ja opetuksen arviointia. Erikoistuvan lääkärin on myös mahdollista suorittaa lähijohtajapätevyyden antava koulutus, jonka laajuus on 30 opintopistettä ja se antaa valmiudet toimia lähijohtajana sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä.

Koulutusvirat:

VSSHP:n lastenpsykiatrian tulosyksikkö, 6 erikoistuvan lääkärin virkaa, joista 4 yliopistosairaалassa ja 2 yliopistosairaalan ulkopuolella. Varsinais-Suomen ja Satakunnan sairaanhoitopiirin alueella olevat lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian virat.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

LASTENTAUDIT

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Olli Simell

olli.simell@utu.fi

Lastenkliniikka, TYKS, 20520 Turku

Puh. (02) 313 2466

Koulutuksen tavoitteet:

Lastentautien koulutusohjelmassa sana lapsi tarkoittaa lapsia ja nuoria, ellei toisin mainita. Runkokoulutuksen ja eriytyvän koulutuksen tavoitteena on, että opiskelija omaksuu alla luetellut tiedot, taidot ja asenteet:

1. Kasvu:

Tiedot: Kattavat tiedot normaalista kasvusta ja sen vaihtelusta, geneettisten, pre- ja postnataaalisten tekijöiden, ympäristön ja sosiaalisten tekijöiden vaikutuksista kasvuun, murrosiästä, sen endokrinologiasta ja tyttöjen ja poikien kehityksen ja aikataulun vaihtelevuudesta; kasvukäyrästä ja kasvuseulan periaatteista, luusto- ja kasvun tavallisimmista häiriöistä ja epäsuhtaisesta kasvusta.

Taidot: Kasvukäyrästä käyttö, murrosiän asteen arviointi, kivesten kovan mittaus, kasvutyyppien tunnistaminen, primaarisesti ja sekundaarisesti poikkeavan kasvun tunnistaminen, murrosiän kasvuongelmien ja lihomisen varhainen tunnistaminen ja näiden taitojen soveltaminen hoitoratkaisuihin.

Asenteet: Lapsen iän, kehityksen ja elämäntilanteen mukainen suhtautuminen lapseen ja perheeseen; kasvun ja murrosiän pitkän aikavälin vaikutukset psyykkiseen ja sosiaaliseen kehitykseen; muut kuin somaattiset sairaudet kasvun ja murrosiän kehityksen häiriöiden syynä.

2. Kehitys:

Tiedot: Kattavat tiedot motoriikan, puheen ja kielen, tunne-elämän, sosiaalisen ja kognitiivisen toiminnan, näön, kuulon ja muiden aistien kehityksestä, tavallisimmista arviointimenetelmistä, tärkeimmistä kehityksen viivästymisen syistä ja geneettisten ja ympäristötekijöiden vaikutuksista niiden ennusteeseen.

Taidot: Lasten terveydenhuollon edellyttämien toimien hallinta, kehitysarvioiden ja kuntoutussuunnitelmien teko.

Asenteet: Ongelmien aiheuttamien perhedynaamisten vaikutusten ja vanhempien ja terveydenhuoltohenkilöstön huolen ymmärtäminen; perheiden pitkäjänteisen tuen tarpeen sisäistäminen.

3. Nuori:

Tiedot: Perustiedot nuorten maailmasta; seksuaalisesta identiteetistä, koulusta ja työstä, itsenäistymisestä, ideaalisuudesta, murrosiän psykososiaalisen kehityksen etenemisestä ja tyttöjen ja poikien kehityksen eroista; nuorten seksuaalisesta käyttäytymisestä, kehitystä haittaavasta ja tukevasta toiminnasta, sukupuolitaudeista ja niiden ehkäisystä, sukupuolielimiin liittyvistä kysymyksistä; riskikäyttäytymisestä, alkoholista, huumeista ja seksuaalisesta holtittomuudesta, nuoruuden tavanomaisesta ja patologisesta vaikutuksesta terveyteen ja sairauteen; syömishäiriöiden tunnistamisesta.

Taidot: Toimeen tuleminen nuorten kanssa vanhempien ollessa läsnä ja poissa, selviytyminen nuorten lyhytjänteisyyden, itsekeskeisyyden, itsenäistymisvaiheen ja mustavalkoisuuden aiheuttamissa tilanteissa; pitkäaikaissairaana nuoren siirto aikuislääkärin hoitoon.

Asenteet: Nuorten erityisten terveydenhuollollisten tarpeiden sisäistäminen, nuorten oikeus vaikuttaa omaan hoitoonsa ja terveyteensä, tyttöjen ja poikien kasvun, kehityksen ja kypsyamisen erojen sisäistämien; fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kypsyamisen yhteensovittaminen.

4. Ravitsemus:

Tiedot: Perustiedot ravintoaineiden imeytymisestä ja välittömästä aineenvaihdunnasta, raskaus- ja imetyksen ravitsemuksen merkityksestä sikiölle, imeväiselle ja aikuiselle, ravitsemuksen suhde kasvuun, imeväisten, lasten ja nuorten ravitsemussuosituksista, keskosten ja alipainoisten vastasyntyneiden ravintotarpeet, rintaruokinnan merkitys, äidinmaidonkorvikkeiden ja erityismaitovalmisteiden tuntemus, vitamiini- ja hivenainelien tarve, imeväisten syömishäiriöt, ravinnon ja sairauksien väliset yhteydet, caries, lihavuus, aikuisiän sepelvaltimotauti ja tyypin 2 diabeteksen syntyyn vaikuttavat tekijät lapsuudessa; ruoka diabeteksen ja muiden pitkäaikaissairauksien hoidossa; akuutti ja krooninen aliravitsemus; lasten krooninen aliravitsemus globaalissa skaalassa.

Taidot: Ruoka-anamneesin otto, ravitsemustilan arviointi, lasten terveellisten ruokatarpeiden ohjaus ja neuvonta, ravitsemushäiriöiden tunnistaminen, laihdutusohjelmien toteuttaminen.

Asenteet: Oivaltava suhtautuminen ravitsemuksen merkitykseen sikiöaikana ja lapsuus- ja nuoruusiässä; ruokaan ja ruokailuun terveen ja sairaana lapsen perheessä liittyvien tekijöiden ja ongelmien sisäistäminen; ravitsemuksen merkitys aikuisiän sairastuvuuden ehkäisyssä.

5. Neonatologia:

Tiedot: Hyvät tiedot perinataalikuolleisuuteen ja -sairastavuuteen vaikuttavista tekijöistä, sikiön voimnin arvioinnista, riskiraskauksista, syntymää edeltävän sairauden ja sen hoidon merkityksestä sikiölle, synnytyksen ja perinataalisten tapahtumien merkityksestä vastasyntyneiden ja imeväisten sairastavuuteen ja kuolleisuuteen, äidin lääkehoidon merkityksestä sikiölle, vastasyntyneelle ja rintaruokittulle vauvalle; terveen vastasyntyneen hoito ja sairauksien seuloenta (perushoito, ruokinta, lämpösaätely, nestetasapaino, happo-emästasapaino, kivun tunnistus ja hoito, vanhempien tukeminen, kotihoidon tuen tarpeen arviointi); syntymän jälkeen esiintyvien ongelmien hoito (adaptaatio-ongelmat, asfyksia, pulmonaalihypertensio), hyvin ennenaikaisen tai rakennevikaisen vastasyntyneen hoito; eettiset, sosiaaliset ja lailliset näkökohdat; vastasyntyneen hengitysvaikeudet; tavallisimmat rakennepoikkeavuudet ja niiden hoitomahdollisuudet.

Taidot: Terveen vastasyntyneen anamneesi, tutkiminen, normaali vaihtelun tunnistaminen ja sairauksien seuloenta; sairaan vastasyntyneen anamneesi, tutkiminen, tutkimustulosten tulkinta ja hoitosuunnitelman tekeminen, vanhempien opastaminen vastasyntyneen hoidossa, vastasyntyneen elvytys, infuusioreittien käyttö, seuranta- ja hengitystukilaitteiden käyttö, diagnostisten näytteiden ottaminen, geneettisten tietokantojen käyttö.

Asenteet: Vanhempien tukemisen merkitys terveen ja sairaan lapsen syntyessä, vastasyntyneen rakennevikaisuuden, vammautumisen ja kuoleman kohtaaminen.

6. Kardiologia:

Tiedot: Kattavat tiedot sikiöaikaisen verenkierron anatomia ja fysiologiasta sekä muutoksista terveellä ja sairaalla vastasyntyneellä, tavallisten synnynnäisten sydänvikojen anatomia ja toiminnalliset seuraamukset ja niiden liittyminen muihin rakennevikoihin, geneettisten ja ympäristötekijöiden merkitys sydämen rakennevikojen synnyssä; sydämen toiminnanvajausten ja hypovolemian sekä sydänpysähdyksen patofysiologia ja hoito; endokardiitiprofylaksian aiheet ja toteutus, rytmihäiriöt, aikuisten sepelvaltimotaudin riskitekijöiden ja ateroskleroosin ehkäisymenetelmien tunteminen.

Taidot: Sydämen tavallisten rakennevikojen epäily, vastasyntyneen välittömän lisätutkimuksen aiheet, fysiologisen sivuäänien tunnistaminen, sydämen toiminnanvajausten, hypovolemian ja hypoksian tunnistaminen, elvytys, verenpaineen mittaaminen ja tulkinta eri ikäisillä, sydämen koon ja keuhkojen verekkyden arviointi röntgenkuvasta, sydänfilmin tulkinta: rytmi, tiheys, akseli, eteis- ja kammiohypertrofia, sydämen kliininen tutkimus inspektiolla, palpaatiolla ja auskultaatiolla. Preventiivisen kardiologian edellyttämä perheiden ohjaus.

Asenteet: Sydänvian erityismerkitys elämän hahmottumisessa; aikuisiän sepelvaltimotaudin ehkäisystrategioiden oikea arvottaminen.

7. Endokrinologia, diabetes ja aineenvaihduntasairaudet:

Tiedot: Kattavat tiedot umpirauhasten toiminnasta, hormonien vaikutuksista ja yleisimmistä endokrinologisista lastensairauksista; vastasyntyneiden hypotyreoosiseulonnasta, lasten diabeteksestä ja sen hoidosta, diabeteksen ennustamisen ja ehkäisyn mahdollisuuksista; kasvupoikkeavuuksien ja murrosiän endokrinologisesta selvittelystä ja hoidosta; parakriinisesti vaikuttavista tekijöistä; nestetasapainon häiriöiden diagnoosista ja hoidosta; perinnöllisten aineenvaihduntasairauksien kriisitilanteiden tunnistamisesta ja hoidosta. Hyvät tiedot tavallisimpien ja suomalaisen tautiperintöön kuuluvien aineenvaihduntasairauksien geneettisestä taustasta, patofysiologiasta ja hoidosta; prenataaliagnostiikan periaatteista, tärkeimpien aineenvaihduntareittien kliinisestä ja ravitsemuksellisesta merkityksestä.

Taidot: Hypo- ja hypertyreosin, hypopituitarismin, diabetes insipiduksen, hypogonadismin, hypoparatyreoosin, Addisonin taudin, APECEDin epäily ja tutkimustarpeiden arviointi; kuivumis- ja turvotustilojen kliininen arviointi ja hoito; diabetekseen juuri sairastuneen alkuhoito ja diabeettisen ketoasidoosin hoito; tyypin 1 ja tyypin 2 diabeteksen seuranta ja ylläpitohoito; seurantalomakkeiden hyödyntäminen hoidossa. Metabolisen kriisin akuuttihoito ja diagnostisten näytteiden tunteminen.

Asenteet: Potilaan ja perheen tukemisen, hoitotiimin yhteistyön, sopeutumismennuksen ja kuntoutuksen perustavan merkityksen ymmärtäminen diabeteksen ja muiden endokrinologisten poikkeavuuksien hoidossa; lastenlääkärin tehtävien sisäistäminen pitkäaikaisairaana lapsen oikeuksien puolustajana yhteiskunnassa; perinnöllisten ja pysyvästi elämää haittaavien sairauksien perhevaikutuksien oivaltaminen; aikuispuolen hoitoon siirtymiseen liittyvien ongelmien tunnistaminen.

8. Gastroenterologia:

Tiedot: Kattavat tiedot imeväisen huonosta kasvusta, lapsen akuutista ja pitkäaikaisesta ripulista, lasten toistuvista vatsakivuista, ummetuksesta ja sen hoidosta, tuhrimisesta, gastroesophagealisesta refluksista, laktoosi-intoleranssista, keliakiasta, Crohnin taudista, colitis ulcerosasta, hepatiiteista, pankreatiiteista, kystisestä fibroosista ja muista tärkeistä lasten gastroenterologisista sairauksista ja niiden hoidosta.

Taidot: Vatsan alueen ultraäänitutkimuksen, yleisröntgenkuvan ja varjoainetutkimusten yleisarviointi. Akuuttien suolikanavan vuotojen diagnostiikka. Suolistobiopsioiden ja tähystysten tekniikan tunteminen, muiden diagnostisten menetelmien yleishallinta.

Asenteet: Suolistotutkimusten ja –sairauksien vaikutukset lapseen ja perheeseen. Pitkäaikaisesti sairaan lapsen sopeutumisvalmennuksen ja kuntoutuksen arvon sisäistäminen.

9. Nefrologia ja urologia:

Tiedot: Kattavat tiedot vesi- ja elektrolyyttisäätelyn fysiologiasta ja neste- ja elektrolyyttitarpeista, virtsatieinfektioiden, nefroosin, nefriitin ja muiden tavallisimpien munuaisten ja virtsateiden tautien diagnoosista, hoidosta ja seurannasta, akuutin ja kroonisen munuaisten toiminnanvajausten diagnostiikasta ja hoitoperiaatteista ja kastelun tutkimisesta ja hoidosta. Perustiedot dialyysihoidon ja munuaistrasplantaatioiden aiheista, toteutuksesta ja jälkihoidosta ja keskeisistä urologisista sairauksista.

Taidot: Munuaisten toiminta- ja virtsatutkimusten tulkinta, virtsanäytteen otto; sopivien kuvantamis- ja muiden tutkimusmenetelmien valinta.

10. Hematologia ja onkologia:

Tiedot: Perustiedot verenkuvan arvojen ja verta muodostavien elinten kehityksestä, hemostaasin mekanismeista ja häiriöistä, antikoagulanttihoidon toteutuksesta ja seurannasta, verituotteiden siirron periaatteista ja toteutuksesta, anemian erotusdiagnoosista, raudanpuuteanemian estosta ja hoidosta, asplenisen lapsen infektioiden estosta, syövälle altistavista geneettisistä ja ympäristötekijöistä, maligniteettien oireista ja löydöksistä, tavallisimpien maligniteettien tyypipiirteistä, lasten keskeisten syöpätyyppien nykyhoidosta ja hoidon akuuteista ja pitkäaikaisista haitoista, yleiskäsitys kantasolututkimuksen nykytilanteesta ja kantasolujen kliinisistä käyttömahdollisuuksista.

Taidot: Verenkuvan tulkinta, tavallisten löydösten tunnistaminen perifeerisen veren morfologiassa, infuusioporttien hoito ja lääkehoitojen toteuttaminen.

Asenteet: Vanhempien syöpäpelon, hoidon laaja-alaisuuden, palliatiivisen hoidon ja terminaalihoidon merkityksen ymmärtäminen.

11. Reumatologia, luusto ja ortopedia:

Tiedot: Perustiedot luuston, nivelten ja sidekudosrakenteiden anatomia, fysiologiasta ja kasvusta, riisitaudista, systeemisairauksien luu- ja nivelmanifestaatioista, akuuteista ja kroonisista artriiteista, lastenreuman ja systeemisten sidekudossairauksien diagnoosista ja hoidosta, lääkehoitojen farmakologiasta ja hoitojen akuuteista ja pitkäaikaisista haitoista ja lasten tavallisimmista ortopedisistä pulmista.

Taidot: Vastasentyneen lonkkatutkimus, osteomyeliitin ja artriitin diagnostiikka, niveltutkimusten hallinta; selkä, ryhti, kävely ja muut ortopediset perustutkimukset.

Asenteet: Pitkäaikaisairaahan lapsen perheen monipuolinen tukeminen.

12. Allergologia ja pulmologia:

Tiedot: Hyvät tiedot allergisten sairauksien patofysiologiasta, diagnostiikasta, hoidosta; hengitysvaikeuksien syyt ja hoitoperiaatteet, ylähengitystieobstruktiot, ylä- ja alahengitystieinfektiot, infektiokierre ja hengitysoireet. Perustiedot kliiniseen toimintaan liittyvästä keuhkofysiologiasta, bronkopulmonaalisen dysplasiasta ja hengitystieoireiden ja -löydösten syntymekanismeista; endoskopia- ja GER-tutkimusten käyttöindikaatioista.

Taidot: Anafylaksian diagnoosi ja hoito; allergia-anamneesi, prick-tutkimusten ja keuhkofunktiotutkimusten tulkinta (PEF-seuranta, spirometria, rasiuskokeet); atopian, allergisten nenä- ja silmäoireiden, ruoka-aineallergian, urtikarian ja astman tunnistus, diagnostisten tutkimusten ja hoidon suunnittelu; kyky arvioida hengitysvaikeuksien kliinistä merkitystä; inhalaatiolaitteiden käyttö, valmius hätätorakosenteesiin ja -trakeostomian tekoon.

Asenteet: Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon työnjako, allergioiden vaikutus lapsen päivähoitossa, koulussa, harrastuksissa; tupakoinnin ehkäisy, yhteistyön merkitys vanhempien ja lasten sekä erityistyöntekijöiden kanssa, tiimityöskentely; yksilöllisen seuranta- ja tutkimustarpeen ja ennusteen ymmärtäminen.

13. Ihotaudit:

Tiedot: Perustiedot ihon, hiusten ja kynsien rakenteesta ja fysiologiasta; tavalliset häiriöt vastasyntyneen ihossa, hiuksissa ja kynsissä; geneettisten ja systeemisairauksien, infektioiden, autoimmunisairauksien ja maligniteettien iho- ja limakalvomuutokset; aknen, ihoon vaikuttavien loisten ja hyönteisten puremajälkien tunnistaminen ja impetigon, vaippaihottuman, psoriasiksen ja muiden tavallisten ihosairauksien diagnostiikka ja hoito; ihon bakteeri-, virus- ja sieni-infektiot; allergiset iho-oireet eri-ikäisillä.

Taidot: Syyllien ja molluskojen hoito; voiteiden käytön ohjaus.

Asenteet: Pitkäaikaisen ihottuman aiheuttamien haittojen ymmärtäminen, näkyviä ihosairauksia potevien tukeminen.

14. Infektiotaudit:

Tiedot: Kattavat tiedot suomalaisen lapsen keskeisistä bakteeri-, virus-, sieni-, alkueläin-, mato- ja muista loistaudeista, mikrobien pääjaottelu ja kliininen relevanssi, keskeisten diagnostiikkametodien hallinta näyt-

teenotosta analyysiin, mikrobilääkkeiden pääluokittelu ja vaikutusmekanismit, niiden tarkoituksenmukainen käyttö kustannuskysymykset huomioon ottaen, sairaalainfektioiden merkitys; rokotukset, keskeinen infektio-tauteja koskeva lainsäädäntö, infektioierre ja sen hoito, septisen sokin ja DIC:n patofysiologia; immuunipuutoksien tavallisimmat syyt, diagnostiikka ja hoito.

Taidot: Tunnistaa kliinisesti keskeiset bakteeri-, virus-, sieni-, alkueläintaudit, mato- ja muut loistaudit; erottaa kiireiset kliiniset tilanteet ei-kiireellisistä ja toimia kiireen mukaisesti; osata käyttää mikrobilääkkeitä tarkoituksenmukaisesti; epidemioiden katkaisu sairaalassa ja sen ulkopuolella; mikrobi tutkimusnäytteiden otto; Mantoux-kokeen teko, BCG ja muut rokotukset.

Asenteet: Sisäistää anamneesin ja kliinisen statusksen keskeinen arvo infektioiden arvioinnissa; oivaltaa infektiosairauksien merkitys lasten terveystentässä koko maailmassa ja länsimaissa yhteiskunnassa ja preventiivisten ja hygieniaan liittyvien toimien tärkeys infektioiden ehkäisyssä.

15. Immunologia:

Tiedot: Perustiedot immuunijärjestelmästä eri ikäkausina, autoimmuunisairauksien patofysiologia, diagnoosi ja hoito; HIV-infektion kliiniset oireet ja hoito.

Taidot: Immuunipuutokseen ja autoimmuunisairauksiin viittaavan anamneesin ja löydösten tunnistaminen.

Asenteet: Sisäistää immuunipuutos- ja autoimmuunitauteihin liittyvän ongelmakentän laaja-alaisuus.

16. Kliininen farmakologia:

Tiedot: Kattavat tiedot lääkkeiden käyttöindikaatioista eri ikäkausina, tavallisimpien lääkkeiden toimintatavoista, antibiootien käyttöön perustuvasta käytöstä silloin kun se on mahdollista ja inhalaatiolääkkeistä; hyvät tiedot keskeisten lääkkeiden farmakodynaamikasta, interaktioista, tyyppillisistä sivuvaikutuksista, kotilääkkeiden käytöstä ja lasten tavallisimpien myrkytysten hoidosta.

Taidot: Lääkkeiden veripitoisuuksien seurannan indikaatiot ja perusteet hoidon muuttamiseksi pitoisuuksien mukaisesti; inhaloitavien lääkkeiden käyttövälineet; kyky kirjoittaa oikeita ja luettavia reseptejä; laskimoon annettavien lääkkeiden käytön erityispiirteet, annosten lasku painon ja pinta-alan mukaan, lääkkeiden sivuvaikutusten raportointi, taito estää ja hoitaa kipua eri-ikäisillä lapsilla, taito välttää polyfarmasiaa, lääkkeen hinnan merkitys valinnoissa, erittäin kalliiden lääkkeiden eettiset kysymykset.

Asenteet: Hoitokomplianssiin vaikuttavien tekijöiden ja lapsen ja perheen lääkkeenkäytön neuvonnan tärkeyden sisäistäminen.

17. Lastenneurologia:

Tiedot ja taidot: Kattavat tiedot lapsen kokonaiskehityksestä ja sen tavallisimmista häiriöistä ja niiden diagnostisista perusteista; hyvät tiedot kohtauksellisista neurologisista sairauksista ja niiden hoidosta, EEG-, EMG-, MRI-, PET- ja muiden erikoistutkimusten käyttöindikaatioista, kehitysvammaisuuden etiologisista tutkimuksista, lastenneurologisesta kuntoutustoiminnasta, hoidon porrastuksesta ja eri tukimuodoista.

18. Psykosomatiikka:

Tiedot ja asenteet: Hyvät tiedot akuutin ja pitkäaikaisen sairauden psykologisista seuraamuksista eri-ikäisillä lapsilla ja nuorilla ja perheen ja lähiympäristön merkityksestä näissä tilanteissa; ymmärtävä ja ratkaisuhakuisen asennoituminen ongelmiin.

19. Kliininen genetiikka:

Tiedot: Perustiedot suomalaisesta tautiperinnöstä ja sen sairauksista; milloin tautia tulee epäillä perinnölliseksi, tautigeenien tunnistaminen; periytymistavat; perinnöllisyysneuvonnan perusteet; geenien ja ympäristötekijöiden vuorovaikutus monitekijäisten sairauksien synnyssä; väestöön ja sukuihin kohdistuvat geneettiset seulonnat.

20. Akutologia:

Tiedot: Kattavat tiedot akuuttien hätätilanteiden hoidosta.

Taidot: Elvytys, akuutin kouristuksen etiologia ja ensiapu, tajuttoman lapsen tutkiminen ja ensiapu, oligo- ja anurisen lapsen ensiapu, akuutisti vuotavan lapsen hoito, vaikeasti aneemisen lapsen hoito, myrkytyksen saaneen hoito, anafylaktisessa sokissa olevan hoito, kuivumistilassa olevan lapsen akuutin nestetasapainohäiriön hoito, sepsiksen ensiapu ja hoito, monivammapotilaan ensiapu, immuunivajepotilaan kuumeen hoito, SIDS-tilanteen vaatima toiminta.

Asenteet: Sisäistää lapsen akuuttiin kriittiseen sairastumiseen tai kuolemaan kytkettyä psykodynaamikkaa perheessä.

21. PEDIATRINEN ETIIKKA:

Tiedot: Kattavat tiedot YK:n, EU:n ja Suomen keskeisestä lasta ja nuorta koskevasta lainsäädännöstä ja lasten oikeuksista, YK:n lasten oikeuksien julistuksesta, NOBAB:in suosituksista ja lääkärin etiikasta.

Taidot: Taito aloittaa terminaalihoido kun se on aiheellista, taito yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen lasten terveyttä koskevista kysymyksissä.

Asenteet: Lastenlääkärin roolin ymmärtäminen lasten terveyttä koskevia yhteiskunnallisia ratkaisuja tehtäessä; lasten kivun hoitoa koskevat asenteet; kollegiaalisuuden toteuttaminen jokapäiväisessä työssä; tiimityöskentelyn tärkeyden sisäistäminen.

22. Sosiaali- ja yhteisöpediatria:

Tiedot: Hyvät tiedot lastensuojelusta ja siihen liittyvästä lainsäädännöstä, hoidon laiminlyönnistä, lasten pahoinpitelystä, seksuaalisesta ja henkisestä pahoinpitelystä, perheväkivallan merkityksestä lapsuudessa; kansanterveytyön suunnittelusta ja sairauksien seulonnnasta; kehitysvammahuollosta, lastenneuvola- ja kouluterveydenhuollosta, lapsijärjestöjen toiminnasta, lastenpsykiatrisesta ja nuorisopsykiatrisesta tutkimuksesta ja hoidosta, riskilapsista ja – nuorista, oppimis- ja kehityshäiriöistä, kuntoutuksesta ja sopeutumisvalmennuksesta.

Asenteet: Sairaala- ja avohoitopediatrin yhteiskunnallisten velvoitteiden sisäistäminen lasten asemaa koskevista kysymyksistä päätettäessä.

23. Kehityskauppediatria:

Tiedot: Perustiedot maailman lasten terveydestä; lasten sairauksien globaalista yleisyydestä ja merkityksestä; trooppisista taudeista, eri väestöjen ikärakenteesta ja globaalitalouden vaikutuksista lasten terveyteen; maailman rokotustilanne; pediatrian rooli kehitysmaiden tulevaisuuden rakentamisessa.

Asenteet: Aktiivinen asenne maailman lasten terveytilanteeseen vaikuttamiseen.

24. Hallinto ja johtamistaidot

Tiedot: Hallitsee terveydenhuoltoa koskevan lainsäädännön pääpiirteissään niin, että kykenee johtamaan lastentautien sairaala- tai avoterveydenhuollon yksiköjä; on sisäistänyt keikkeiset johtamis- ja henkilöstöhallinnon tiedot, taidot ja asenteet.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Terveyskeskuksessa suoritettavan palvelun kesto on 9 kk.

Koulutuksessa voi suuntautua yliopistosairaalalääkäriksi, keskussairaalalääkäriksi, avohoidon pediatriksi tai kliiniseksi tutkijalääkäriksi.

Runkokoulutus

Vähintään 2 vuotta 3 kk palvelua lastentaudeissa yliopistosairaalan ulkopuolisessa hyväksytyssä koulutussairaalassa. Hyväksytyt koulutussairaaloita ovat kaikki keskussairaalat ja muut sairaalat, joissa on useamman lastenlääkärin miehitys; aluesairaalat, joissa on pediatriin johtama lastenyksikkö; Turun ja muiden suurten kaupunkien pediatrijohtoiset lastenyksiköt ja erikseen sovitvat suurten tutkijaryhmien kliiniset tutkimusyksiköt. Runkokoulutuksen aikana erikoistuvan lääkärin tulee omaksua opetussuunnitelmassa esitetyt tiedot, taidot ja asenteet lastentautien eri osa-alueilta.

Eriytyvä koulutus

Vähintään 2,5 vuotta yliopistosairaalan lastentautien klinikassa. Koulutus jaetaan moduuleihin. Koulutukseen pyrkivät suunnittelevat 3-vuotisen koulutuksen yhdessä koulutuksen vastuuhenkilön ja kouluttajan kanssa. Se koostuu pääsääntöisesti 6 - 12 kk:n moduuleista 2 - 4 alueella ja 3 kk:n moduuleista 4 alueella. Eriytyvän koulutuksen aikana tulee saada koulutusta myös tieteellisen tutkimuksen, tilastitiikan ja epidemiologian aloilta. Koulutettavien tulee koulutusaikanaan osallistua ainakin kahteen ulkomaiseen alan koulutustapahtumaan, jotka koulutuksen vastuuhenkilö on hyväksynyt.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on tukea koulutettavaa pediatrian eri osa-alueilla tarvittavien tietojen, taitojen ja asenteiden omaksumisessa niin, että hän saavuttaa kyvyn itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn lastenlääkärinä. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 37 - 40 viikkona vuodessa 3 - 5 tuntia viikossa. Yksityiskohtainen ohjelma on saatavana Lastenklinikan hallinnosta.

Koulutuksen muodot:

- pperehdyttämiskokous, jossa tavataan suppeiden erikoisalojen ja klinikan hallinnon edustajat, tutustutaan potilashoito- ja sairauskertomuskäytäntöihin, varmistetaan hätätilanteiden hallinnasta, saadaan Akuuttihoito-opas, Päivystäjän opas ja Vastasyntyneiden teho-osaston hoitokäytäntöjä-opas ja sovitaa henkilökohtaisesta kouluttajasta

- keskiiviikkomeetingit: keskeisiä ajankohtaisia aiheita, usein vierailevien luennoitsijoiden pitämiä
- systemaattinen opetus, viikoittain yhtenä päivänä, käsitellään 3 vuoden aikana lastentautiopin koko alue
- Journal Club-, ongelma- ja opetuspotilastilaisuudet, viikoittain yhtenä päivänä
- osallistuminen osastotyöskentelyn mukaisesti erikoispoliklinikka-meetingeihin viikoittain
- osastopalvelu: osaston seniorien kierrot ja henkilökohtainen ohjaus potilastyössä ja toimenpiteissä
- osallistuminen tieteelliseen koulutukseen (tiedemeetingit ja muu järjestetty koulutus soveltuvilta osin)
- osallistuminen kliinisen mikrobiologian infektiomeetingiin kerran kuukaudessa tai kouluttajan kanssa erikseen sovittaessa osallistuminen muuhun lastentauteja tukevaan säännölliseen meetingtoimintaan
- röntgen- ja muut vastaavat demonstraatiot.

Kokousohjelma julkaistaan kutakin lukukautta varten erikseen.

Koulutusvirat:

TYKS, 9 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Vähintään 120 tuntia, josta vähintään 40 tuntia runkokoulutuksen aikana ja vähintään 40 tuntia eriytyvän koulutuksen aikana; hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Henkilökohtaiset ohjaajat, henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja koulutuksen arviointi:

Kullekin erikoistuvalla lääkärillä määrätään yhteistyössä koulutettavan ja vastuuhenkilön kanssa henkilökohtainen ohjaaja, joka on alan erikoislääkäri. Ohjaaja saattaa olla sama koko koulutuksen ajan, vaihtua tarpeen mukaan tai olla eri henkilö esim. runkokoulutuksen ja eriytyvän koulutuksen aikana.

Tavoitteena on, että ohjaaja ja koulutettava tapaavat toisensa säännöllisesti keskinäisen sopimuksen mukaan ja käyvät koulutussuunnitelmaa suuntaavia keskusteluja pääsääntöisesti kerran kuukaudessa. Kouluttaja ja koulutettava käyvät eriytyvän koulutuksen aikana vuosittain strukturoidun arviointikeskustelun, jossa vastavuoroinen kritiikki on mahdollista. Arvioinnissa tasapuolisuuden ja -arvoisuuden tulee korostua: arviointiin liittyy myös kouluttajan ja koulutusyksikön arviointi. Kouluttaja raportoi koulutuksen edistymisestä ja arviointikeskusteluista säännöllisesti koulutuksen vastuuhenkilölle.

Henkilökohtainen koulutussuunnitelma tehdään koulutettavan lokikirjaan, jota muutoinkin käytetään koulutuksen tukena. Koulutettava laatii koulutuksestaan koulutusportfolion.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

LIIKUNTALÄÄKETIEDE

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Olli J. Heinonen
ollj.heinonen@utu.fi

Puh. (02) 333 7560

Paavo Nurmi – keskus, Urheilututkimusasema
Kiinamylynkatu 10, 20520 Turku

Yleiskuvaus

Liikuntalääketieteen koulutusohjelman pituus on 5 vuotta. Siihen kuuluu vähintään 9 kuukautta terveyskeskuspalvelua. Erikoistumiskoulutuksen pituus on 4 vuotta 3 kuukautta, josta 3 kuukautta palvelua voi suorittaa kliinisessä työssä terveyskeskuksessa tai muussa avoterveydenhuollon yksikössä, työterveyshuollon yksikössä tai kuntoutuslääkärinä. Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa.

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutusohjelman suoritettuaan liikuntalääketieteen erikoislääkärin tulee:

- tuntee liikunnan terveysvaikutukset kasvuvaiheissa, aikuisvuosina ja ikääntyessä
- hallita liikunnan ja liikuntahoidon käyttömahdollisuudet terveyden edistämiseksi sekä sairauksien ennaltaehkäisyssä ja hoidossa sekä kuntoutuksessa
- hallita liikunnan yhteydet yksilön ja väestön terveyteen ja liikunnan vaikutusten suuntaaminen siten, että sillä on terveyttä säilyttävää, edistävää tai kuntouttavaa vaikutusta
- hallita terveyden, toimintakyvyn ja fyysisen suorituskyvyn mittaamisessa, selvittämisessä ja diagnostiikassa keskeisten arviointi-, mittaus- ja diagnostisten menetelmien käytön ja teorian (käyttöalueet, ominaisuudet, suoritustapa, tulosten tulkinta, palvelujen saatavuus)
- hallita liikuntaan liittyvien riskitekijöiden ennaltaehkäisyä, diagnostiikkaa ja hoitoa
- hallita liikunta- ja urheiluvammojen diagnostiikkaa, hoitoa ja kuntoutuksen ja avoterveydenhuoltoon sopivien menetelmien käytön samoin kuin vammojen ennaltaehkäisymahdollisuudet
- hallitsemalla alan tietoa-aineokset ja menetelmät alan keskeisen tiedon välittämiseksi terveydenhuollon henkilöstölle, alan opiskelijoille, potilaille, liikunnan ja urheilun harrastajille ja näiden ohjaus sekä valmennustehtävissä toimiville
- kyetä toimimaan alansa asiantuntijatehtävissä, välittämään tietoa alansa erityiskysymyksistä sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan henkilöstölle, liikunnan ja urheilun harrastajille sekä potilaille
- tuntee dopingin ilmenemismuodot ja antidopingtyön lähtökohdat
- hallita doping-kontrollien toteuttaminen
- pystyä toimimaan urheilujoukkueen, -seuran tai lajiin lääkäriä
- kyetä alan tiedon seuraamiseen ja kriittiseen arviointiin sekä hallita liikuntalääketieteellisen tutkimustyön periaatteet
- kyetä osallistumaan alansa kehittämiseen ja suunnitteluun
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon

Koulutusohjelman rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 5 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Erikoistumiskoulutus (4v 3kk)

Koulutukseen (joko täydentävään tai eriytyvään) voidaan hyväksyä 1-6 kk toimimista päätoimisessa liikuntalääketieteeseen liittyvässä tutkimustyössä, johon on nimetty ohjaaja, joka toimii myös kouluttajana.

Erikoisalankoulutuksesta pääosa (2,5–3 vuotta) suoritetaan Paavo Nurmi-keskuksen tähän koulutukseen osoittamassa ja sosiaali- ja terveyshallituksen hyväksymässä erikoistumisvirassa. Tässä virassa erikoistuvan lääkärin työnkuva painottuu liikunta- ja urheiluvammojen hoitoon, liikuntaa rajoittavien sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, kliinifysiologisiin diagnostisiin toimenpiteisiin sekä myös suorituskyvyn testaukseen, koulutustoimintaan

ja liikuntalääketieteelliseen tutkimustoimintaan. 1 vuosi Ty:n fysiologian assistentin, ylisassistentin tai apulaisopettajan toimessa siten, että koulutettava toimii samalla Paavo Nurmi -keskuksen liikuntalääketieteen sivutoimessa tai tehtävässä.

Liikuntalääketieteen poikkitieteellisyydestä johtuen muu eriytyvä koulutus suunnitellaan henkilökohtaisesti erikoistuvan kanssa seuraavasti: loput neljästä vuodesta voidaan suorittaa palveluna vähintään kahdella seuraavista erikoisaloista (1–6 kk/ valittu erikoisala) siten, että sopiva painotus suunnitellaan vastuuhenkilön kanssa: fysiatria, yleiskirurgia, ortopedia, kliininen fysiologia, kliininen kemia, lastentaudit, neurologia, sisätaudit. Henkilökohtaiset kouluttajat ja ohjaajat näiden valinnaisten erikoistumispuoleiden osalta nimetään samassa yhteydessä kun henkilökohtainen erikoistumissuunnitelma täsmennetään.

Koulutusvirat:

Paavo Nurmi-keskus, 1 erikoistuvan lääkärin virka.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta tulee suorittaa vähintään 80 tuntia, josta terveydenhuollon hallintoon perehdyttävää koulutusta vähintään 20 tuntia ja oman erikoisalnan koulutusta vähintään 60 tuntia. Koulutus tulee hankkia siten, että se muodostaa tarkoituksenmukaisen, erikoistuvan suuntautumista tukevan kokonaisuuden. Tiedekunnan järjestämien yhteisten kurssien lisäksi kurssimuotoisen koulutuksen aihepiireinä voivat olla: biomekaniikka ja kinesiologia, endokrinologia, epidemiologia, erityisryhmien liikunta, laboratoriodiagnostiikka, liikuntafysiologia, liikuntajärjestöjen toiminta, liikuntasosiologia ja -psykologia, liikuntatraumatologia ja liikuntaortopedia, nuorten valmennus ja terveys, ravitsemustiede, terveysneuvonta (mukaan lukien metodiikka), tärkeimmät urheilumuodot ja niiden säännöt, valmennusoppi. Kurssimuotoiseksi teoreettiseksi koulutukseksi voidaan hyväksyä yllämainittuja aiheita käsitteleviä kansainvälisiä kongresseja ja kursseja. Kurssit hyväksyy etukäteen koulutusyksikkö koulutuksen vastuuhenkilön esityksestä. Niille, jotka kirjoittautuvat 1.8.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet:

Perustan muodostaa lokikirja sekä vastuuhenkilön ja erikoistuvan väliset tapaamiset. Ennen valinnaisia jaksoja vastuuhenkilö, kouluttaja ja erikoistuva asettavat lokikirjaan merkittävät tavoitteet ko. koulutusjaksolle ja jakson kuluessa ja sen päätyttyä tavoitteiden toteutumista arvioidaan.

Erikoistuva lääkäri osallistuu lukausittain valtakunnalliseen liikuntalääketieteen kouluttajien ja erikoistuvien yhteiskokoukseen, jossa samassa yhteydessä annetaan teoreettista koulutusta ja arvioidaan koulutuksen toimivuutta.

Vastuuhenkilö tapaa erikoistuvan lääkärin eriytyvän koulutuksen perusjakson aikana lähes päivittäin Paavo Nurmi – keskuksessa ja valinnaisten jaksoiden aikana vähintään lukausittain, jolloin koulutuksen toimivuutta myös voidaan analysoida.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

NAISTENTAUDIT JA SYNNYTYKSET

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilöt:

Professori Juha Mäkinen
juha.makinen@tyks.fi
Naistenklinikka, TYKS, 20520 Turku

Puh. (02) 313 1364

Professori Seija Grénman
seija.grenman@tyks.fi
Naistenklinikka, TYKS, 20520 Turku

Puh. (02) 313 3010

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutusohjelman suoritettuaan naistentautien ja synnytysten erikoislääkäriällä tulee olla

- riittävät tiedot synnytyselinten rakenteesta ja toiminnoista
- riittävät tiedot raskauden kulkuun ja seurantaan liittyvistä tekijöistä
- riittävät tiedot synnytysten hoidosta ja tehostetusta valvonnasta sekä lapsivuodeajan tapahtumista normaaleissa ja poikkeavissa tilanteissa
- taito hallita itsenäisesti gynekologisten sairauksien diagnostiikka ja hoito
- valmius keskeisten gynekologisten ja obstetristen toimenpiteiden suorittamiseen
- valmius gynekologisten ja synnytysopillisten ennaltaehkäisevien toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen

Koulutusohjelman kesto:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan lukien tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Koulutusohjelma koostuu seuraavista kokonaisuuksista:

- a) pakollinen 9 kk:n perusterveydenhuollon koulutus
- b) erikoisalan koulutus 5 vuotta, 3 kuukautta.

Erikoisalan koulutuksesta vähintään 6 kk tulee olla gastroenterologisen kirurgian, urologian tai yleiskirurgian erikoisalalla. Edelleen koulutuksesta 6 kk voidaan hankkia vaihtoehtoisesti jollakin seuraavista erikoisaloista: anestesiologia ja tehohoito, endokrinologia, gastroenterologinen kirurgia, infektiotaudit, kliininen farmakologia ja lääkehoito, kliininen fysiologia ja isotooppi lääketiede, kliininen mikrobiologia, lastenkirurgia, lastenneurologia, lastentaudit, nefrologia, neurologia, patologia, perinnöllisyyslääketiede, plastiikkakirurgia, radiologia, sisätaudit, syöpätaudit, urologia tai yleiskirurgia. **Edelleen** koulutuksesta enintään 6 kk voidaan suorittaa muissa koulutusyksikön hyväksymissä laitoksissa, yksiköissä tai synnytys- ja naistentautioppiin liittyvässä tutkimustyössä. Varsinaisesti naistentautien ja synnytysten erikoisalalla annettavan koulutuksen kestoksi muodostuu siten vähintään 3 vuotta 9 kuukautta ja enintään 4 vuotta 9 kuukautta.

Naistentautien ja synnytysten erikoisalan koulutuspaikat:

Erikoisalan koulutuksesta suoritetaan vähintään 2 vuotta 7 kk yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutusyksiköissä, joiden kanssa yliopistollinen yksikkö ennen koulutuksen alkamista tekee koulutus sopimuksen. Koulutus sopimuksessa määritellään ulkopuolisessa yksikössä saatavan koulutuksen laatu ja tavoitteet. Yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutusyksikköjen koulutus oikeus vaihtelee niiden koulutuksellisten mahdollisuuksien mukaan 6 kuukaudesta 2 vuoteen 7 kuukauteen. Yliopistosairaalassa annettavan koulutuksen vähimmäiskeston tulee olla 2 vuotta. Lyhin hyväksyttävä palveluajan pituus on yhteensä 1 kuukausi. Lyhyempiäkin ajanjaksoja voidaan hyväksyä, mikäli ne on suoritettu samassa koulutuspaikassa ajallisesti lähekkäin.

Koulutuksen sisältö:

Koulutusta antavan yksikön tavoitteena on antaa jatkokouluttavalle lääkäriille riittävät perustiedot ja -taidot naistentautien ja synnytysten eri osa-alueilta, jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn gynekologina. Koulutus annetaan naistenklinikassa yleensä normaalin päivittäisen työajan aikana. Tavoitteena on käydä läpi erikoisalan kliinisiin ongelmiin liittyvät erikoistilanteet ja tuottaa niihin sekä teoreettiseen taustatietoon että kliiniseen kokemukseen pohjaavat ratkaisumallit. Koulutus annetaan vähintään sellaisessa laajuudessa, että se täyttää European Board and College of Obstetricians and Gynecologists (EBCOG)- ja Union Européenne des Médecins Spécialistes (UEMS, Section d'Obstétrique et de Gynécologie)- järjestöjen kulloinkin voimassa olevat koulutusvaatimukset.

Koulutukseen sisältyvät seuraavat osiot:

1. Opettajina toimivien lääkäreiden antama henkilökohtainen kliininen koulutus polikliinisessä potilastyöskentelyssä, kirurgisissa ja muissa toimenpiteissä, raskauksien ja synnytysten hoidossa sekä vuodeosastohoidossa
2. Teoreettinen koulutus
3. Oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden ja kehittämisen arviointi
4. Tutkijakoulutukseen ja tieteelliseen työhön osallistuminen ja vähintään yhden raportin laatiminen.

Kliininen koulutus:

Kliininen koulutus tulee antaa naistentautien ja synnytysten kaikilla osa-alueilla riittäväksi katsottavan laajuuisena. Koulutuksen kestoa arvioitaessa otetaan huomioon myös yliopistollisen sairaalan ulkopuolisissa koulutusyksiköissä annetun koulutuksen kesto. Ulkopuolisen yksikön on annettava kirjallinen selvitys koulutuksen kestosta eri osa-alueilla. Kliinisen koulutuksen sisältöä seurataan ns. lokikirjan avulla, johon koulutettava kirjaa suorittamansa toimenpiteet ja niiden määrän. Kouluttajat ja tutor kirjaavat lokikirjaan arvionsa koulutuksen edistymisestä.

Eri osa-alueilla annettavien koulutusosioiden yhteiskesto on 3 vuotta. Jäljellä olevan ajan koulutuksesta koulutettava saa mahdollisuuksien mukaan suorittaa haluamillaan osa-alueilla. Koulutus eri osa-alueilla muodostuu seuraavasti:

1. Gynekologinen kirurgia

Opetuksesta huolehtivat alan erikoislääkärit, apulaisopettajat, dosentit ja professorit. Toimittuaan avustajana leikkauksissa erikoistuva lääkäri suorittaa leikkauksia ensin kouluttajan avustamana, sitten kouluttajan konsultaatioavun tukemana. Koulutusaika vähintään 10 kk.

2. Gynekologinen polikliininen toiminta

Erikoistuja työskentelee opetusta antavien lääkäreiden kanssa yleisellä gynekologisella poliklinikalla ja alan erikoispoliklinikoilla. Hänelle järjestetään konsultaatiomahdollisuus, ja hän osallistuu poliklinikan erikoiskysymyksiä käsitteleviin koulutustilaisuuksiin. Koulutusaika vähintään 6 kk.

3. Gynekologinen endokrinologia, lapsettomuuden hoito, nuorisogynekologia, vaihdevuosiongelmat sekä gynekologinen geriatria

Erikoistuja tutustuu yliopistokoulutuksensa aikana gynekologisen endokrinologian, nuorisogynekologian, vaihdevuosien sekä vanhuusajan erityiskysymyksiin kouluttajan opastamana sekä vuodeosastoilla että poliklinikoilla. Koulutusaika vähintään 3 kuukautta.

4. Gynekologinen onkologia

Erikoistuja osallistuu gynekologisen syövän diagnostiikkaan ja hoitoon sekä perehtyy tässä yhteydessä kolposkopiaan. Koulutusaika vähintään 3 kuukautta.

5. Gynekologisten tulehdusten hoito

Jatkokoulutuksessa oleva toimii gynekologisten infektioiden osastolla opetusta antavien lääkäreiden ohjajana. Koulutusaika vähintään 2 kk.

6. Normaalin ja patologisen raskauden ja synnytyksen hoito

Jatkokoulutuksessa oleva perehtyy raskauden suunnitteluun, prenataalidiagnostiikkaan, normaalin ja patologisen raskauden, normaalin ja patologisen synnytyksen sekä synnytyksen jälkeisen ajan seurantaan ja hoitoon. Tänä aikana hän perehtyy äitiyspoliklinikan toimintaan, osallistuu alaa käsitteleviin seminaareihin ja kokouksiin ja opettelee toimenpiteet kouluttajiensa ohjaamana. Koulutusaika vähintään 12 kk.

7. Ehkäisyneuvonta ja perhesuunnittelu

Jatkokoulutuksessa oleva perehtyy nykyaikaisiin ehkäisymenetelmiin ja perhesuunnitteluun ja niitä koskevaan lainsäädäntöön.

8. Gynekologinen urologia

Jatkokoulutuksessa oleva perehtyy urologisten tutkimusten tekniikkaan, urologisiin operatioihin ja lantionpohjan kuntoutustekniikoihin. Koulutus saadaan polikliinisten ja operatiivisten jaksujen aikana.

9. Ultraäänidiagnostiikka ja ultraääniohjasteiset toimenpiteet

Jatkokoulutuksessa oleva perehtyy ohjatuksi obstetriseen ja gynekologiseen ultraäänidiagnostiikkaan sekä äkillisten tilanteiden vaatimaan ultraäänitutkimuksen käyttöön. Samalla hän perehtyy ultraäänivusteisten toimenpiteiden suorittamiseen.

Koulutusvirat:

TYKS, 7 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Kurssimuotoinen teoreettinen koulutus on perusopintoja ja kliinistä opiskelua syventävää, eri aihekokonaisuuksia käsittelevää koulutusta, jonka järjestää tai hyväksyy koulutusyksikkö. Erikoisalan kurssimuotoisen teoreettisen koulutuksen laajuus koulutusaikana on vähintään 60 tuntia. Lisäksi koulutettavan tulee saada hallinnollista koulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Klinikana antamassa teoreettisessa koulutuksessa käydään erikoisalan pääalueiden keskeiset ongelmat järjestämällä kursseja ja seminaareja mm. seuraavista aihepiireistä:

- lapsuus- ja nuoruusiän gynekologia
- gynekologinen endokrinologia
- fertiiliteetti ja steriiliteetti
- vaihdevuosi-ongelmat ja vanhuusiän gynekologia
- perhe-suunnittelu ja raskauden ehkäisy
- gynekologiset infektiot
- gynekologinen onkologia
- gynekologinen urologia
- gynekologinen kirurgia
- raskaudenaikaan ja synnytykseen liittyvät erikoistapaukset
- prenataali-diagnostiikka
- gynekologinen ja obstetrinen ultraäänitutkimus
- seksologia

Kurssimuotoista teoreettista koulutusta annetaan seuraavasti:

- luennot ja vastaavat käytännön koulutustilaisuudet, n. 15 kertaa/lukukausi, joissa käydään systemaattisesti läpi naistentautien ja synnytysten keskeiset alueet
- potilas-seminaarit, n. 20 kertaa/lukukausi, joissa käsitellään tapaus- ja esitelmien lisäksi aiheeseen liittyvää keskeistä kirjallisuutta
- klinispatologiset kokoukset 1/viikko
- demonstraatiot 20/lukukausi
- teemaseminaarit n. 2 kertaa/lukukausi

Koulutettava voi hankkia kurssimuotoista teoreettista koulutusta yliopistollisen tai muiden koulutusyksikköjen järjestämän koulutuksen lisäksi myös osallistumalla kotimaisiin koulutustilaisuuksiin, jotka jokin lääketieteellinen tiedekunta on hyväksynyt kurssimuotoiseksi naistentautien ja synnytysten erikoisalan teoreettiseksi koulutukseksi. Kurssimuotoista teoreettista koulutusta voi saada myös osallistumalla kansainvälisiin naistentautien ja synnytyksiä käsitteleviin kokouksiin, jotka koulutusohjelman vastuuhenkilö on hyväksynyt.

Oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittäminen ja arviointi:

Erikoistuvalla nimetään koulutusyksikössä tutorkouluttaja, jonka kanssa koulutettava säännöllisin väliajoin analysoi omaa oppimistaan ja tarvittaessa keskustelelee koulutuksensa tehostamisesta ja joka huolehtii siitä, että koulutettava saa koulutuksensa aikana tasapuolisesti koulutusta koko naistentautien ja synnytysten erikoisalalta. Oppimisen seurannassa ja arvioinnissa käytetään lokikirjaa, johon arvioinnin suorittaa sekä jatkokoulutettava, tutorkouluttaja että muut kouluttajat. Jatkokoulutettavien mentorointi toteutetaan vuosittain.

Tutkijakoulutukseen ja tieteelliseen työhön osallistuminen:

Jatkokoulutuksessa olevan tulee osallistua myös koulutusyksikön antamaan lääketieteellistä tutkimustyötä koskevaan koulutukseen. Hänen tulee yliopistoklinikassa koulutusta antavien lääkäreiden ohjauksessa kerätä tutkimusaineisto ja minimivaatimuksena valmistaa siitä yksi tutkimusraportti tai osallistua siitä laadittavan julkaisun valmistamiseen.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattilinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

NEFROLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Dosentti Kaj Metsärinne
kaj.metsarinne@tyks.fi
Sisätautien klinikka, TYKS
20520 Turku

Puh. (02) 313 1006

Kouluttajat:

Dosentti Kaj Metsärinne ja LKT Risto Tertti

Koulutusohjelman yleiskuvaus:

Nefrologia on sisätautien erikoisala, johon kuuluu akuuttien ja kroonisten munuaissairauksien diagnostiikka ja hoito. Keskeisiä toimintoja ovat myös dialyysihoidot sekä potilaiden valmistelu munuaisensiirtoon ja tämän jälkihoito. Verenpainetauti kuuluu oleellisena osana nefrologiaan ja erikoislääkärin kuuluu tuntee hypertensi- on keskeiset patogeneettiset ja hoidolliset osat. Oleellinen osa nefrologiaa on potilaiden hoito pitkäaikais- es- ti dialyysillä ja munuaisensiirrolla, mikä johtaa vuosikymmeniäkin kestäviin potilas-lääkäri suhteisiin. Tämä asettaa erityisiä vaatimuksia erikoislääkärin kyvyille kommunikoida potilaiden ja heidän omaistensa kanssa ja kehittyneitä eettisiä suhtautumista. Yhteistyö perusterveydenhuollon kanssa on tärkeä potilasaineksen kroo- nisuuden takia. Nefrologian alan toiminnan ja kehittämisen kannalta on yhteistyö muiden erikoisalojen, mm. elinsiirtokirurgian, munuaispatologian, kardiologian, endokrinologian, infektiosairauksien ja tehohoitolääkäri- en, kanssa hyvin tärkeää.

Koulutuksen tavoitteet:

- Hallita alaan kuuluvat diagnostiset tutkimukset ja menetelmät.
- Hallita alaan kuuluvat hoidolliset ja kuntoutuksen menetelmät ja tuntee niiden vaikutus potilaan ennusteeseen.
- Hallita sekä akuutin että kroonisen hemodialyysi- ja peritoneaaldialyysihoidon eri muodot.
- Hallita munuaisensiirtoleikkauksen arviointi ja siirronjälkeinen hoito.
- Hallita alan keskeinen teoreettinen tietous, pystyttävä seuraamaan sen kehitystä ja toimimaan alan asiantuntijana.
- Pystyttävä osallistumaan erikoisalansa kehittämiseen ja suunnitteluun.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus 2 v 3 kk

Eriytyvä koulutus 3 v

Runkokoulutus 2 v 3 kk on yhteinen sisätautialojen kanssa. Palvelu sisätautien erikoisalalan koulutusviroissa erikseen sovitussa keskussairaalassa ja/ tai aluesairaalassa.

Eriytyvä koulutus

3 vuotta palvelua yliopistosairaalan nefrologian erikoisalalan koulutusvirassa. Osa palvelua (1 vuosi) voidaan sopimuksen mukaan suorittaa keskussairaalassa kokeneen nefrologin ohjauksessa. Eriytyvän koulutuksen aikana on toimittava sekä kliinisessä nefrologian alan työssä (vuodeosasto, poliklinikka) että dialyysiosastoi- la. Eriytyvään koulutukseen voidaan hyväksyä korkeintaan 6 kk päätoimista tutkimustyötä nefrologian alalla.

Koulutuksen sisältö:

Kliininen nefrologia:

Palvelua munuaisosastolla ja poliklinikalla vähintään 1½ vuotta

- Nefrologian erikoislääkärin tulee hallita:
- Munuaisten ja virtsateiden anatomia ja fysiologia
- Ao. sairauksien patogeneesi, kliiniset löydökset, diagnostiikka, ja hoito
- Glomerulustaudit
- Tubulusten ja interstitiumin taudit

- Systemiset sidekudostaudit ja vaskuliitit
- Neste-, elektrolyytti- ja happoemästäsapainon häiriöt
- Hypertensio kaikissa muodoissaan
- Synnynnäiset ja perinnölliset munuaistaudit
- Virtsaiteiden infektiot
- Virtsakivitauti
- Diabeettinen nefropatia
- Raskauteen liittyvät munuaiskomplikaatiot
- Akuutti munuaisten vajaatoiminta
- Krooninen munuaisten vajaatoiminta
- Diagnostiset toimenpiteet, indikaatiot ja tulkinta
- Immunologia ja immunodiagnostiikka
- Munuaisbiopsia
- Munuaispatologia
- Histologia
- Immunohistologia
- Elektronimikroskopia
- Luustobiopsia
- Radiologiset tutkimukset
- Ultraäänitutkimus
- Laskimourografia
- Tietokone- ja magneettitutkimus
- Isotoopitutkimukset
- Angiografia ja -plastia
- Lääkeaineet ja munuaiset
- Pre-dialyysitoiminta, vajaatoiminnan progression hidastaminen
- Ravitsemus
- Munuaistautien vaikutus ravitsemukseen
- Munuaistautien ravitsemushoito

Dialyysi:

- Palvelua dialyysiosastoilla vähintään 1 vuosi
- Hemodialyysi ja peritoneaaldialyysi
- Indikaatiot
- Toteutus
- Komplikaatiot
- Riittävyden arviointi

Transplantaatio:

- Palvelua transplantaatio-osastolla vähintään 3 kk
- Lainsäädäntö
- Indikaatiot ja kontraindikaatiot
- Siirteiden hankinta (kadaver ja elävät luovuttajat)
- Immunosuppressio
- Lyhyen ja pitkän-ajan komplikaatioiden diagnostiikka ja hoito

Teho-osasto:

- Osallistuttava teho-osaston toimintaan
- Akuutit jatkuvat keuhkomunuaishoidot (hemofiltratio, hemodiafiltratio)
- Akuutit dialyysihoidot
- Plasmafereesit
- Monielinvammapotilaiden hoito

Toimipaikkakoulutus:

Toimipaikkakoulutus takaa koulutettavalle riittävät perustiedot ja -taidot nefrologian alalta, niin että hän pystyy itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn alalla. Toimipaikkakoulutukseen kuuluu henkilökohtainen ohjaus potilastyöskentelyssä (mm. konsultaatiot) ja toimenpiteissä, joita ovat mm: munuaisbiopsia (natiivi munuainen ja siirännäinen), akuutissa hemodialyysissä käytettävän katetrin asettaminen. Tämän lisäksi edellytetään että erikoistuva on osallistunut munuaisensiirto-, fisteli-, suonigraftin ja katetrin implantaatioleikkauksiin. Sisätautien seminaariohjelman lisäksi on osallistuttava:

- Kouluttajien ylikiertoihin
- Ongelmatapauskokouksiin
- Munuaisbiopsiakokouksiin

- Hoitosuunnittelukokouksiin
- Vascular access kokouksiin
- Nefrologisen yksikön omiin koulutustilaisuuksiin (nefrokinkerit)
- Toimipaikkakoulutusta arvioidaan olevan noin 2-5 tuntia viikossa.

Kliiniset kontaktit ja konsultaatiomahdollisuudet ao. spesialiteettien kanssa

Muut sisätaudeista eriytyneet alat:

- Urologia
- Verisuonikirurgia
- Silmätaudit
- Gynekologia ja obstetriikka
- Sädediagnostiikka
- Kliininen kemia
- Kliininen immunologia
- Patologia

Koulutusvirat:

TYKS:n sisätautiklinikan koulutusvirkoja (tällä hetkellä 26 kpl), käytetään tarkoituksen mukaisella tavalla eri koulutusohjelmien tarpeen mukaan.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalan koulutus vähintään 80 tuntia, josta runkokoulutuksen aikana suoritetaan vähintään 40 tuntia ja eriytyvän koulutuksen aikana vähintään 40 tuntia. Hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Etenkin Suomen Nefrologiyhdistyksen kokouksiin sekä Suomen Nefrologiyhdistyksen ja yliopistojen järjestämiin nefrologiaan erikoistuvien lääkäreiden koulutustilaisuuksiin on syytä osallistua. Näistä teoreettisen koulutuksen aiheista on muodostuttava yhtenäinen, mahdollisimman laaja kokonaisuus. Koulutusaineiden valinta on suunniteltava kouluttajan kanssa yhteistyössä.

Koulutuksen arviointi:

Koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla. Siinä on tavoitteet esitetty tarkasti ja se toimii apuvälineenä laadunvarmistuksessa. Jokaisella erikoistuvalla on oma tutorinsa, jonka kanssa erikoistuva käy formaalisen koulutuskeskustelun 1-2 kertaa vuodessa. Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisensa arviointiin ja antaa palautetta koulutuksesta.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

NEUROKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Dosentti Esa Kotilainen

esa.kotilainen@tyks.fi

Kirurgian klinikka

Neurokirurgian yksikkö, TYKS 20520 Turku

Puh. (02) 313 1205

Koulutusvaatimukset:

- vaadittavan erikoistumisajan suorittaminen
- riittävän leikkausmäärän tekeminen valvotusti (lokikirja)
- riittävä määrä leikkausten avustamisia (lokikirja)
- valtakunnallisen kuulustelun suorittaminen.

Koulutuksen rakenne:

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9kk

Runkokoulutus

6 kk kirurgiaa, josta 3 kk voi olla vaihtoehtoisesti muullakin operatiivisella erikoisalalla. 6 kk neurologiaa, josta 3 kk vaihtoehtoisesti lastenneurologiaa, neuropsykiatria, neuropatologiaa, neurofysiologiaa, neuroradiologiaa, neuroanestesiologiaa ja tehohoitoa, 3 kk neurokirurgiaa.

Eriytyvä koulutus

4 vuotta palvelua neurokirurgialla. On toivottavaa, että osa neurokirurgisesta koulutuksesta suoritetaan oman koulutuspaikan ulkopuolella, hyväksyttävässä koti- tai ulkomaisessa neurokirurgisessa yksikössä.

Koulutusvirat:

TYKS neurokirurgian yksikössä on yksi erikoistuvan lääkärin virka.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalan koulutus vähintään 60 tuntia sekä hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Vaadittava teoreettinen koulutus tullaan pääasiassa hankkimaan seuraavista koulutustilaisuuksista:

- yksikön omat koulutustilaisuudet
- TYKS kirurgian klinikan koulutustilaisuudet
- Suomen neurokirurgisen yhdistyksen järjestämä valtakunnallinen koulutus
- Yhteispohjoismainen koulutus (Nordisk neurokirurgisk förening)
- Yhteiseurooppalainen koulutus (European Association of Neurosurgical Societies)

Erikoistuvalla on henkilökohtainen ohjaaja, joka pääsääntöisesti ei ole koulutusohjelman vastuhenkilö.

Monitorointi:

- kehityskeskustelu puolivuositain
- lokikirja
- portfolio muista kuin leikkaussuoritteista

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattilinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

NEUROLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Risto Roine
risto.roine@tyks.fi
Neurologian klinikka, TYKS
PL 52, 20521 Turku

Puh. (02) 313 0758

Koulutusohjelman yleiskuvaus:

Neurologian koulutusohjelma jakautuu runkokoulutukseen ja eriytyvään koulutukseen, joiden yhteispituus on 6 vuotta. Erikoislääkärikoulutuksesta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Erikoistuvien valinnat koulutusvirkoihin suoritetaan vastuuhenkilön toimesta TYKS:ssa tai vastuuhenkilön kanssa käydyin neuvottelun perusteella koulutussopimuksen saaneessa keskussairaalassa. Koulutettavalle laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma, jonka toteutuminen kirjataan lokikirjaan. Ohjelman päätyttyä ja valtakunnallisen erikoislääkäritutkinnon suoritettuaan koulutettava saa neurologian erikoislääkäri oikeudet.

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutusohjelman suoritettuaan neurologian erikoislääkäriin tulee kyetä itsenäisesti toimimaan alansa erikoislääkäriin tehtävissä. Hänellä tulee olla seuraavat taidot:

- hallitsee neurologisten tautien ehkäisy, diagnostiikan, hoidon ja lääkinällisen kuntoutuksen
- tuntee neurologisten tautien yleisyyttä, esiintymistä, patogeneesiä ja syitä
- kykenee hoitamaan alansa äkilliset tilanteet ja on perehtynyt niiden tehohoitoon
- kykenee suorittamaan alansa kuuluvat diagnostiset ja terapeutiset toimenpiteet
- omaa potilaiden tutkimukseen, hoitoon ja kuntoutukseen liittyvät ihmissuhdetaidot
- kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon koulutuksessa
- kykenee osallistumaan oman alansa tieteelliseen tutkimukseen, kehittämiseen ja suunnitteluun
- kykenee jakamaan alansa yleistä terveystietoutta tuntien palvelujen saatavuuden ja työnjaon
- on perehtynyt alansa eettisiin kysymyksiin, terveydenhuollon hallintoon ja suunnitteluun
- on perehtynyt alansa eettisiin kysymyksiin, terveydenhuollon hallintoon ja suunnitteluun

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9kk

Runkokoulutus 1 v 3 kk

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu ja runkokoulutus kestävät yhteensä 2 vuotta. Runkokoulutus suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa. Se voi sisältää palvelua päätoimisessa sairaalalääkäri virassa soveltuvalla alalla, esim. sisätautien, psykiatrian, kuntoutuksen, neurokirurgian, lastenneurologian ja kliinisen neurofysiologian yksiköissä, sekä myös erikoisalaaan liittyvää tutkimustyötä (enintään 6 kk). Koulutusjaksojen hyväksymisestä sovitaan koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa koulutusohjelmaa laadittaessa. Sekä perusterveydenhuollon palvelu että runkokoulutus olisi pääsääntöisesti suoritettava ennen eriytyvään koulutukseen siirtymistä.

Eriytyvä koulutus

4 vuotta palvelua neurologian erikoisalain koulutusvirassa, josta pääsääntöisesti 3 vuotta ja joka tapauksessa vähintään 2 vuotta on suoritettava yliopistollisen sairaalaan neurologian klinikassa. Palvelua muussa neurologian erikoisalain hyväksytyssä koulutusvirassa hyväksytään siten yllä olevan perusteella korkeintaan 2 vuotta.

Koulutusvirat:

Eriytyvää koulutusta varten TYKS:ssa on 9 erikoistuvan lääkäriin virkaa. Satakunnan keskussairaalassa on 1 erikoistuvan lääkäriin virka.

Toimipaikkakoulutus:

Toimipaikkakoulutusta annetaan 48 viikon aikana vuodessa (ei heinäkuussa). Säännöllisiä opetustilaisuuksia järjestetään 3-5 tuntia viikossa. Näihin luetaan mm. luennot, seminaarit, opetuskierrat ja demonstraatiot. Näissä käydään läpi systemaattisesti neurologian keskeiset alueet tautioppi, diagnostiikka, hoitotoimenpiteet, kuntoutus sekä käsitellään ajankohtaisia kysymyksiä. Koulutusohjelma julkaistaan lukukausittain erikseen. Lisäksi toimipaikkakoulutukseen kuuluu henkilökohtainen työnohjaus, josta vastaa nimetty ohjaaja.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Neurologian erikoisalan teoreettisessa koulutuksessa perehdytään keskeisiin neurologian alueisiin. Teoreettista kurssimuotoista koulutusta on hankittava vähintään 80 tuntia. Se jakautuu neurologian erikoisalan opintoihin, joiden laajuus on vähintään 60 tuntia sekä vähintään 20 tunnin laajuiseen hallinto- ja johtamiskoulutukseen. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Erikoisalan koulutus voi sisältää yliopiston järjestämiä kursseja, Suomen neurologisen yhdistyksen tai muiden tieteellisten yhdistysten koulutustilaisuuksia ja kansainvälisten kongressien yhteydessä järjestettäviä kursseja.

Koulutuksen arviointi:

Erikoistuvalla lääkärillä laaditaan yksilöllinen koulutussuunnitelma ja nimetään henkilökohtainen ohjaaja. Erikoistuvan koulutusta ja oppimista seurataan lokikirjan avulla. Erikoistuva osallistuu oppimisensa ja koulutuksensa arviointiin säännöllisesti toistuvissa tapaamisissa ohjaajan ja vastuuhenkilön kanssa.

Valtakunnallinen kuulustelu

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

NUORISOPSYKIATRIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Simo Saarijärvi

simo.saarijarvi@tyks.fi

Psykiatrian tulosalueen nuorisopsykiatrian yksikkö, TYKS

Kunnallissairaalan tie 20, rakennus 5.

20700 Turku

Puh. (02) 313 2739

Ohjaava kouluttaja Satakunnan shp:ssä:

LT, kliininen opettaja, ylilääkäri Kirsi-Maria Haapasalo-Pesu

Tavoitteet:

Nuorisopsykiatrian erikoislääkärikoulutuksen suorittaneen lääkärin tulee hallita nuorten psyykkisten häiriöiden epidemiologia, häiriöiden kirjo, diagnostiikka, etiologia tekijöistä, tutkimus- ja hoitomenetelmät, ennuste ja ennaltaehkäisy mahdollisuudet. Erikoislääkärillä tulee olla valmiudet moniammatilliseen yhteistyöhön ja hänen tulee osata soveltaa alansa tietoa yhteistyössä muiden erikoisalojen, perusterveydenhuollon ja muiden asiaan kuuluvien tahojen kanssa (esim. koulu, sosiaalitoimi, oikeuslaitos). Hänen tulee tuntee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän toiminta ja olla perehtynyt alansa tieteelliseen tietoon.

Tavoitteiden osakokonaisuuksia:

- perustiedot elämäntilanteesta; lapsuuden, nuoruuden, aikuisuuden ja vanhuuden psyykkinen kehitys
- psykiatriaan tarvittavat perustiedot neurobiologiasta
- psykiatrinen diagnostiikka
- perustiedot psykiatrisesta lääkähoidosta
- perusvalmius akuutissa psykiatriassa ja päivystyksessä
- psykoterapian perusteet
- psykiatriaan liittyvä lainsäädäntö
- nuoruusiän psyykkinen kehitys ja sen häiriöt
- nuoruusiän fyysinen kehitys
- nuoruusiän diagnostiikka
- riittävän laajasti psykologiset, biologiset ja fysiologiset tutkimusmenetelmät
- riittävä tieto nuorten psykoterapiamuodoista ja taito ainakin yhdessä terapiamuodossa
- nuoren psykiatrinen lääkehoito
- työryhmän ohjaaminen
- moniammatillinen yhteistyö
- nuorten mielenterveyshäiriöiden häiriöiden ennaltaehkäisy
- perehtyneisyys psykiatrian alan tieteellisiin menetelmiin, valmius tutkimuksen tekemiseen
- nuoria koskeva lainsäädäntö ja osattava tehdä asiantuntijalausunto
- valmius kehittää omaa erikoisalaansa ja opettaa alan tietoutta muille
- nuorisopsykiatrisen terveydenhuollon rahoitus, organisaatio ja hallinto

Koulutukseen hakeutuminen

Nuorisopsykiatrian erikoistumiskoulutus voi alkaa lääketieteen lisensiaattitutkinnon ja laillistuksen jälkeen. Nuorisopsykiatrian erikoistumiskoulutukseen pääseminen edellyttää todettua soveltuvuutta nuorisopsykiatrian erikoislääkäriksi. Hakijan aikaisempi kokemus ja tieteellinen ansio lasketaan hyväksi.

Koulutuksen rakenne

Nuorisopsykiatrian koulutusohjelman pituus on 6 vuotta. Koulutuksesta vähintään puolet terveyskeskuspalvelu (9 kk) mukaan lukien tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuspalvelu 9 kk

Runkokoulutus 1 v 3 kk:

Nuorisopsykiatriassa runkokoulutus rakentuu seuraavasti: 6 kk palvelu aikuispsykiatriassa, 9 kk jotakin psykiatrian erikoisalaa, aikuis-, lasten-, nuoriso- ja oikeuspsykiatriaa. Runko-osa suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa. Koulutusohjelman tulee sisältää vähintään 6 kk palvelua akuutissa aikuispsykiatriassa ja vähintään 12 kk psykiatrian alojen päivystystä. Muu psykiatrinen palvelu tulee sisältää sellaista psykiatrista palvelua, jonka vastuuhenkilö hyväksyy ja joka vastaa koulutuksellisia pää-

määriä. Runkokoulutuksen aikana järjestetään erikoistuvalla koulutusta, joka sisältää sekä aikuis-, lasten-, nuoris- ja oikeuspsykiatriaa. Tämä tapahtuu yhteistyössä psykiatrian eri alojen kanssa.

Eriytyvä koulutus 4 v:

Erikoistuvan siirtyessä eriytyvään koulutukseen vastuuhenkilö arvioi erikoistuvan saavuttamat taidot runkokoulutuksen aikana. Eriytyvän koulutus tapahtuu yliopistollisessa sairaalassa ja/tai sovitussa yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa. Erikoistumiskoulutus on 3-4 vuotta lastenpsykiatriassa ja 0-1 vuotta nuorisopsykiatriassa. Erikoistumiskoulutuksesta noin kaksi vuotta tulee suorittaa yliopistosairaalassa, ellei erillisellä sopimuksella ole toisin sovittu tilanteessa, jossa yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa on monipuolista lastenpsykiatrista toimintaa ja koulutusjärjestelyt ovat erityisen hyvät.

Erikoistumiskoulutukseen voi sisältyä 6-12 kk:n erikoisalaa koskeva tutkimustyö.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutus sisältää luentoja, seminaareja, potilaskokouksia ja henkilökohtaista opetusta. Koulutuksen tulee sisältää diagnostiikkaa, epidemiologiaa, sosiaalipsykiatriaa, psykopatologiaa, spesifejä sairauksia ja oireyhtymiä, somaattisiin sairauksiin liittyvää psykiatriaa, päihdepsykiatriaa, psykoterapiaa, psykofarmakologiaa, tutkimusmenetelmiä, työryhmätyöskentelyä ja hallintoa. Koulutusta on keskimäärin neljä tuntia viikossa ja se muodostuu seuraavasti:

- nuorisopsykiatriaan liittyvät luennot ja seminaarit
- nuorisopsykiatrian teoreettiset seminaarit, 4 tuntia joka toinen viikko
- lähikouluttajan antama henkilökohtainen ohjaus kerran viikossa
- työryhmätyöskentelyä
- potilaskonsultaatiot
- henkilökohtainen psykoterapian työnohjaus

Psykoterapiakoulutus

Psykoterapiakoulutusta sisältyy sekä runko- että eriytyvän vaiheen koulutukseen. Psykoterapiakoulutusta annetaan erikoislääkärikoulutuksen aikana nuoren hoitosuhteen perusteista, kriisien hoidosta, pitkäkestoisesta psykoterapiasta ja työskentelystä nuoren vanhempien ja perheen kanssa. Erikoistuva lääkäri perehtyy myös ryhmä-, toiminta- ja verkostoterapiaan.

Eriytyvän koulutuksen aikana erikoistuva voi valita jonkin psykoterapiamuodon, josta hän hankkii perusteelliset tiedot ja taidot. Koulutus voi jatkua erikoislääkärikoulutuksen jälkeen.

Lähteväisyydessä tavoitteena on tuottaa erikoistuvalla valmius toteuttaa valittua psykoterapiamuotoa terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen psykoterapeuttikriteerien määrittämällä tavalla.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (100 tuntia)

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen määrä on nuorisopsykiatriassa 100 tuntia. Näistä tunteista suoritetaan runkokoulutuksen aikana 40 tuntia, eriytyvän koulutuksen aikana 40 tuntia ja hallinnon koulutusta 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Koulutus jaetaan tasaisesti erikoistumisvuosiin.

Erikoistuvan on osallistuttava eri yliopistojen yhteistyönä kerran vuodessa järjestämään nuorisopsykiatriseen kliniseen ja teoreettiseen kurssimuotoiseen koulutukseen.

Teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi hyväksytään yliopistojen, Suomen Lastenpsykiatriyhdistyksen, Suomen Nuorisopsykiatrisen yhdistyksen, Suomen Psykiatriyhdistyksen ja muiden tieteellisten seurojen koulutustilaisuudet sekä alaa koskevat ulkomaalaiset ja kansainväliset kokoukset ja kongressit, jotka käsittelevät nuorisopsykiatriaa ja nuorisolääketiedettä.

Toimipaikkakoulutuksen ja teoreettisen koulutuksen tavoitteet on esitetty kohdassa tavoitteet. Yksityiskohtainen koulutuksen seuraaminen tapahtuu lokikirjan avulla, jossa on eriteltyä sekä klinisen että teoreettisen koulutuksen sisällöt ja niiden toteutuminen.

Kouluttajat ja koulutusvirat / Koulutuspaikat

Kouluttajina TYKSissä toimivat vastuuhenkilön lisäksi nimetyt nuorisopsykiatrian erikoislääkärit. Turun yliopiston lääketieteellinen tiedekunta ja SATSHP ja ovat perustaneet klinisen opettajan viran 1.1.2005. Tämän perusteella SATSHP:ssa voidaan suorittaa koko erikoistumispalvelu. Erikseen sovitaan se, missä määrin eri-

koistuvat lääkärit osallistuvat TYKS:ssä järjestettävään opetukseen vuosittain.

VSSHP:n ja SATSHP:n nuorisopsykiatrian yksiköt, joissa on erikoistumisvirkoja:

VSSHP:

TYKS: 3 erikoistuvan lääkärin virkaa

Salo: 1 erikoistuvan lääkärin virka

Loimaa ja Lieto: 1 erikoistuvan lääkärin virka

SATSHP:

Pori ja Harjavalta: 3 erikoistuvan lääkärin virkaa

Mahdollisten muiden koulutuspaikkojen kanssa tehdään erilliset sopimukset silloin, kun edellytykset koulutuksen antamiselle täyttyvät.

Oppimisen ja koulutuksen arviointi

Erikoistuva seuraa koulutuksen toteutumista lähikouluttajan kanssa säännöllisesti kahden viikon välein. Tapamisissa seurataan erikoistuvan kliinisen työn ja koulutuksen monipuolisuuden toteutumista sekä erikoistuvan edistymistä ja siinä mahdollisesti olevia esteitä. Tämän lisäksi koulutuksen vastuuhenkilö seuraa erikoistuvan oppimisprosessia puolivuositain. Lokikirjan pohjalta tarkastellaan koulutuksen etenemistä; kliinistä työtä, taitojen kertymistä, teoreettista osaamista ja erikoistuvan asennoitumista potilaisiin, potilaiden vanhempiin, työtovereihin ja erikoistuvan kykyä moniammatilliseen työskentelyyn sekä kliinisissä että hallinnollisissa tehtävissä ja erikoistuvan johtamistaitojen kehittymistä.

Valtakunnallinen kuulustelu

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

OIKEUSLÄÄKETIEDE

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Pekka Saukko
pekka.saukko@utu.fi
Turun yliopisto, Oikeuslääketiede
Kiinamylynkatu 10, 20520 Turku

Puh. (02) 333 7543

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutusohjelman suoritettuaan erikoislääkärin tulee:

- hallita oikeuslääketieteellinen ajattelutapa sekä tajuta syy-seuraussuhteet erityisesti erilaisissa
- vammautumis-, sairaus- ja hoitotoimenpidetapauksissa
- hallita kuolemansyyn selvittämisen metodiikka, johon liittyy ruumiinavausten makroskooppinen
- ja mikroskooppinen tutkimus yhdistettynä muilla lisätutkimuksilla, tarvittaessa
- muiden alojen konsultaatioapua käyttäen
- omata riittävät tiedot toksikologiassa ja oikeuskemiassa sekä etenkin niiden soveltamisessa
- kuolemansyyn selvitykseen
- olla harjaantunut kliiniseen oikeuslääketieteeseen
- osata hyvä lausuntotekniikka
- olla perehtynyt käytännön hallinnollisiin tehtäviin
- hallita rikos-, siviili- ja hallinto-oikeuden yleiset oikeusperiaatteet oikeuslääkärille soveltuvin osin sekä
- hallita alan kannalta olennainen lääkintälainsäädäntö
- tuntea lääkintäetiikan periaatteet ja niiden soveltaminen lääkärityöhön

Koulutuksen rakenne:

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9kk

Runkokoulutus tapahtuu oikeuspatologian ja patologian alalla, josta vähintään 6 kk tulee suorittaa patologian yksikössä.

Eriytyvä koulutus

Vähintään 3,5 vuotta palvelua oikeuslääketieteen laitoksessa.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön palvelu yliopiston oikeuslääketieteen laitoksessa jakaantuu tehtävien mukaisesti oikeuspatologian ja kliinisen oikeuslääketieteen osa-alueisiin. Patologian osalta koulutus tapahtuu (yliopiston patologian laitoksessa tai tiettyjen keskussairaaloiden patologian yksikössä) ko. laitoksen tai yksikön koulutusohjelman puitteissa. Pääosan toimipaikkakoulutuksesta muodostaa erikoislääkärin antama kliiniseen työhön liittyvä henkilökohtainen työnohjaus. Sen puitteissa koulutettava tekee vuodessa vähintään 175 oikeuslääketieteellistä ruumiinavausta lausuntoineen sekä mikroskooppisine tutkimuksineen. Lisäksi järjestetään 2 tuntia viikossa 36 viikon ajan vuodessa seminaarityyppistä opetusta.

Koulutusvirat:

Ty, 1 oikeuslääketieteen assistentti.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalan koulutus vähintään 80 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Koulutus pyritään järjestämään siten, että kurssit yhdessä toimipaikkakoulutusta täydentäen muodostavat erikoistujan kannalta mielekkään kokonaisuuden. Osa kursseista järjestetään valtakunnallisesti eri yliopistojen yhteistyönä, osa yhteistyössä patologien kanssa. Valtakunnallisten koulutustilaisuuksien järjestäjänä voi olla paitsi jonkin yliopiston jatkokoulustoimikunta tai vastaava myös esimerkiksi erikoisalan lääkäreiden yhdistys. Yhdistystenkin tilaisuudet suunnitellaan ottamalla huomioon yliopistollisen koulutuksen tavoitteet. Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen koulutusaiheita ovat mm.: patologinen ja kriminalistinen oikeuslääketiede, traumatologinen oikeuslääketiede, seksuaalinen oikeuslääketiede, kliininen oikeuslääketiede, toksikologinen oikeuslääketiede, suuronnettomuudet ja katastrofit, lääkintälainsäädäntö, muu oikeustiede, lääkintäetiikka, liikennelääketiede, vakuutuslääketiede, oikeuspsykiatria, prosessioikeus, isyyskysymykset ja terveydenhuollon ja valtion hallinto.

Arviointi erikoislääkärikouluksessa:

Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin pitämällä lokikirjaa sekä osallistumalla säännöllisesti palautekeskusteluihin kouluttajien kanssa.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

OIKEUSPSYKIATRIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Raimo K R Salokangas

raimo.salokangas@utu.fi

Psykiatrian klinikka, TYKS, 20520 Turku

Puh. (02) 313 1740

Koulutuksen tavoitteet:

Oikeuspsykiatrian erikoislääkärikoulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla valmiudet erikoisalansa tehtäviin, moni ammatilliseen työhön, ammattitaidon ylläpitämiseen ja yhteiskunnallisissa palvelujärjestelmissä toimimiseen sekä perehdyttää tieteelliseen tietoon. Koulutuksen jälkeen koulutettavalla tulee olla perustiedot ja valmiudet seuraavissa asioissa:

- Kehityspsykologia
- Psykopatologia
- Psykkisten häiriöiden etiologia huomioiden biologiset, psykologiset ja sosiaaliset muuttujat
- Psykotraumatologia
- Psykkisten häiriöiden, aineiden väärinkäytön ja rikollisuuden väliset yhteydet
- Strukturoidut DSM ja ICD diagnostiikat ja arviointiasteikkojen käyttö psykiatristen oireiden mittaamisessa
- Rikollisuuden ennusteen ja hoidon merkityksen arviointi
- Persoonallisuushäiriöiden oikeuspsykiatrinen merkitys
- Seksologia, sukupuoli-identiteettihäiriöt sekä seksuaaliset poikkeavuudet
- Impulssikontrollihäiriöt
- Alkoholin ja huumeiden väärinkäytön diagnostiikka, hoito sekä tietämys väärinkäyttöjen komplikaatioista
- Maahanmuuton, kulttuurikonfliktien ja aikaisempien elämäntapahtumien vaikutukset psykkisiin häiriöihin ja rikollisuuteen
- Diagnostiset vaikeudet tutkittaessa tulkin avulla toisen kulttuuritaustan omaavia henkilöitä
- Neuropsykologinen ja persoonallisuuspsykologinen diagnostiikka
- Itsemurhariskin arvio
- Vaarallisuusarviot
- Farmakologiset ja psykologiset menetelmät hoidettaessa poikkeavaa aggressiivisuutta
- Pidättämistä ja vangitsemista koskeva lainsäädäntö
- Prosessi- ja rikosoikeus soveltuvin osin
- Väkivallan alalajit ja taustat
- Rikolliset alakulttuurit ja samaistuminen
- Rikosten ehkäisy
- Kriminaalihuollon asiakkaat
- Kriminaalihuolto-organisaatio psykkiset häiriönsä ja hoidon tarve
- Sosiaalihuollon organisaatio ja resurssit psykologiseen ja sosiaaliseen hoitoon
- Sosiaalihuollon pakkolainsäädännöt
- lasten ja nuorten oikeuspsykiatrinen diagnostiikka ja hoito
- Oikeuspsykiatrisen tiimityöskentelyn suunnittelu ja johto
- Vaikeudet diagnostiikassa tutkijan ja tutkittavan erilaisen sosiaalisen taustan johdosta
- Dissimulaatio, aggravaatio ja simulaatio
- Käytäntö oikeuspsykiatrisen lausunnon laatimisessa. Lausunnon muoto ja sisältö
- Todistajana esiintymisen oikeudessa
- Syyntakeisuusarviot

Lisäksi tietoa ja kokemusta seuraavissa asioissa:

- Yksilö-, ryhmä- ja perheterapian muodot
- Psykosomatiikka
- Tiedot kriminologiasta ja kriminaalipolitiikasta
- Poikkeavuuden sosiologia ja kontrollipolitiikka
- Sairauskäsitteen historia
- Yleinen etiikka, erityisesti hoidon, tahallisuuden, vastuun, syyllisyyden ja hoidon käsitteet huomioiden
- Kansallinen ja kansainvälinen oikeuspsykiatrian historia
- Oikeushistoria

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusajaksi on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Kun lääkäri on ilmoittautunut koulutusohjelmaan, tulee hänen neuvotella vastuuhenkilön kanssa koulutuksen toteuttamisesta. Seuraavaksi he tekevät yhdessä erikoistuvan lääkärin henkilökohtaisen koulutussuunnitelman ja sopivat sen runkokoulutusosuuksien toteuttamisesta koulutussairaalan psykiatrian kouluttajan kanssa. Vastuuhenkilö nimeää henkilökohtaisen ohjaajan kullekin erikoistuvalla lääkärillä runkokoulutuksen ajaksi.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus 1v 3kk

Vähintään 6 kk palvelua akuutti vastaanotto-osastolla.

Vähintään 6 kk palvelua psykiatrisessa avohoidossa.

Palveluun tulee sisältyä päivystystä vähintään 12 kk aikana. Muu palvelu(3 kk) on valinnaista psykiatrian alan palvelua (esim. lastenpsykiatria, nuorisopsykiatria, vanhuspsykiatria, oikeuspsykiatria, yleissairaalaopsykiatria). Runkokoulutus suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolella tiedekunnan hyväksymissä koulutusyksiköissä. Runkokoulutus tulee suorittaa kokonaisuudessaan ennen eriytyvää koulutusta. Koulutettavassa eriytyessä eriytyvään koulutukseen vastuuhenkilö arvioi koulutettavan saavuttamat taidot ja tiedot runkokoulutuksen aikana.

Eriytyvä koulutus

Eriytyvä koulutus tapahtuu yliopistollisessa sairaalassa tai muussa vastuuhenkilön hyväksymässä yksikössä. Eriytyvän koulutuksen tulee olla vastuuhenkilön hyväksymää ja 0 - 2 vuotta voi tapahtua jollain muulla psykiatrian erikoisalalla. Eriytyvään koulutukseen voi sisältyä enintään 6 kk erikoisalaa koskeva, päätoiminen tutkimustyö ja 6 kk palvelua muulla kliinisellä erikoisalalla.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutus sisältää luentoja, seminaareja, mielentilatutkittavia koskevia kokouksia sekä henkilökohtaista opetusta. Koulutusta on ainakin neljä tuntia viikossa ja se muodostuu seuraavasti:

- Oikeuspsykiatriaan liittyvät luennot ja seminaarit
- Kouluttajan antama henkilökohtainen ohjaus
- Työryhmätyöskentelyt ja raportoinnit
- Tutkittavia koskevat konsultoinnit

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Yksityiskohtainen koulutuksen seuraaminen tapahtuu lokikirjan avulla. Arviointi suoritetaan kouluttajan toimesta eriytyvän koulutuksen aikana. Erikoistuvan lääkärin tulee käydä koulutusohjelmaan liittyviä keskusteluja kouluttajan kanssa tarvittaessa ja vastavuoroisen kritiikin pitää olla mahdollista. Erikoistuvan lääkärin myönteiset ominaisuuksia ja taitoja korostetaan tehtäessä kehityssuunnitelmia. Muut kouluttajat raportoivat säännöllisesti vastuuhenkilöille.

Koulutusvirat:

Vankimielisairaala, psykiatrian alan lääkärin virka. Vanhan Vaasan sairaalan lääkärin virat. Muut kouluttajien erikseen hyväksymät psykiatrian alojen lääkärin virat.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalan koulutus 80 tuntia sekä hallinto- ja johtamiskoulutusta 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumishjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).Teoreettiseksi koulutukseksi voidaan hyväksyä yliopistojen, Suomen Psykiatri-yhdistyksen, Suomen Lastenpsykiatriyhdistyksen, Suomen Nuorisopsykiatri-yhdistyksen ja muiden tieteellisten seurojen koulutustilaisuudet sekä alaa koskevat ulkomaiset ja kansainväliset kokoukset ja kongressit, jotka käsittelevät tavalla tai toisella oikeuspsykiatrian kenttää. Myös esim. Oikeusministeriön vankeinhoito-osaston koulutustilaisuudet tulevat kysymykseen. Hallinnon koulutusta pitää olla vähintään 20 tuntia.

Valtakunnallinen kuustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

ORTOPEDIA JA TRAUMATOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Hannu Aro

hannu.aro@utu.fi

Ortopedian ja traumatologian klinikka

TYKS, 20520 Turku

Puh. 040 - 514 4149

Koulutusohjelman yleiskuvaus:

Koulutusohjelma sisältää runkokoulutusvaiheen ja eriytyvän koulutuksen. Runkokoulutus on sovitettu samansisältöiseksi kirurgian erikoistumisalojen kanssa. Sen tavoitteena on antaa valmiudet toimia sairaalapäivystäjänä. Elektiivisen toiminnan valmius tähtää niiden kirurgisten sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, jotka ovat tavallisia eivätkä edellytä erikoiskirurgista osaamista. Jokaisen tulee kuitenkin hallita erikoiskirurgisten toimenpiteiden indikaatiot sekä päivystyskirurgiassa että elektiivisessä kirurgiassa. Lääkärin ilmoittautuessa koulutusohjelmaan hänen tulee neuvotella koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa koulutuksensa toteuttamisesta. Neuvottelun perusteella tehdään erikoistuvalla lääkärille henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja sovitaan sen toteuttamisesta Turun yliopiston kanssa sopimuksen tehneiden sairaaloiden erikoistumisohjelmissa. Vastuuhenkilö nimeää erikoistuvalla lääkärille vastuukouluttajan(t) eri koulutusjaksoille ja erikoistuva valitsee henkilökohtaisen tutorin. Suurin osa runkovaiheen koulutuksesta tapahtuu TYKS:n ulkopuolisissa yksiköissä. Usein yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus on ennen varsinaista yliopistosairaalassa suoritettavaa koulutusjaksoa ja tällöin erikoistuvien lääkäreiden valinnan suorittavat ulkopuolisen paikan kouluttaja sekä yliopistosairaalan vastuuhenkilö yhdessä noudattaen erikoislääkäritoimikunnan sekä EU:n lääkärinkoulutuksen neuvoa antavan komitean (ACMT) antamien suosituksien periaatteita.

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutuksen tavoite on antaa koulutettavalle ortopedian ja traumatologian erikoislääkärin valmiudet toimia sairaalassa alansa vastaavana lääkärinä. Hänen tulee hallita seuraavat aihepiirit:

- Tuki- ja liikuntaelinten sairauksien oireet, löydökset ja diagnostiset menetelmät
- Tapaturmien aiheuttamien kudosauroidien kliiniset oireet, löydökset ja diagnostiikka
- Hoito- ja seurantasuunnitelman laadinta ja sen ymmärrettävä selostaminen potilaalle
- Leikkausaiheet ja vasta-aiheet sekä leikkauksen turvallisuuden arviointi
- Leikkausmenetelmien valinta ja leikkauksen valmistava hoito
- Postoperatiivinen hoito ja kuntoutus
- Alan keskeisten toimenpiteiden suorittaminen itsenäisesti
- Toimenpidekomplikaatiot ja niiden ennaltaehkäisy
- Päivystystoiminta
- Hoitotulosten arviointi ja raportointi
- Uusien diagnostisten menetelmien käyttöönotto, hoitomuotojen arviointi sekä alan kehityksen seuraaminen
- Perehtyneisyys väestön tuki- ja liikuntaelinsairauksien ja tapaturmien epidemiologiaan
- Perehtyneisyys terveydenhuollon hallintaan sekä kustannusrakenteeseen
- Potilas-lääkärisuhteen kehittäminen
- Yhteistyö muiden erikoisalojen edustajien kanssa sekä kyky ryhmätyöhön muiden henkilöstöryhmien kanssa

Koulutuksen sisältö:

Koulutusmuodot ovat teoreettinen ja käytännön koulutus. Koulutusohjelman hyväksymisen edellytyksenä on kirurgian runkokoulutusvaiheen (3 vuotta) ja siihen kuuluvan kuulustelun hyväksytyt suorittaminen.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk (sisältyy runkokoulutukseen)

Runkokoulutus 3 vuotta suoritetaan pääsääntöisesti toimimalla Turun yliopiston kanssa koulutus sopimuksen tehneissä keskus- ja aluesairaaloissa erikoistuvan lääkärin viroissa. Koulutuspaikoista ja koulutukseen käytettävistä erikoistuvan lääkärin viroista yliopisto tekee sopimuksen kunkin sairaalalaitoksen kanssa erikseen.

Eriytyvä koulutus 3 vuotta

Eriytyvän koulutusjakson pituus on 3 vuotta ja se on suoritettava pääosin TYKS:ssa. Tämän osan korvaavaksi koulutukseksi hyväksytään korkeintaan 6 kk kirurgian erikoisanalan koulutusta ja toisen erikoisanalan koulutusta korkeintaan 3 kk. Suositeltavaa on saada lisäkoulutusta 3 kk ortopedisiä sairauksia hoitavissa muissa keskuksissa (Sairaala Orton, lapsiortopedia). TYKS:n koulutusjaksosta voidaan suorittaa myös osa (6-12 kk) koulutussopimuksen tehneessä ulkomaisessa yliopistollisessa ortopedis-traumatologisessa koulutusyksikössä.

Toimipaikkakoulutus

Teoreettinen toimipaikkakoulutus sisältää:

- ortopedis-traumatologisen yksikön koulutusohjelman viikkokokoukset ja niihin valmistetut alustukset (TROP-ohjelma)
- TROP-ohjelmaan kuuluvat ongelmatapaus- ja kirjallisuuskatsauskokoukset
- soveltuvin osin kirurgian klinikan viikoittainen yhteiskoulutusohjelma
- muiden klinikoiden kanssa järjestettävät klinispatologiset yhteiskokoukset
- muut ohjatut sisäiset koulutustilaisuudet ja seminaarit.

Säännöllinen kliininen toimipaikkakoulutus sisältää:

- ohjaajien kliiniset opetuskierrot osastoilla
- päivittäiset röntgenmeetingit
- joka viikko järjestettävä pehmyt- ja luutumorikokous
- henkilökohtaisesti ohjattu potilastyöskentely ja toimenpiteiden suoritus
- ohjattu leikkaustoiminta sekä avustaminen toimenpiteissä ja leikkauksissa
- osasto- ja polikliinisten potilaiden konsultaatiotilaisuudet.

Koulutusvirat:

Ortopedian ja traumatologian klinikalla on käytössä 6-8 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisanalan koulutus 60 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutusta 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Koulutettavalta odotetaan säännöllistä osallistumista Suomen Ortopedi yhdistyksen järjestämiin peruskoulutuskursseihin sekä jatko- ja täydennyskoulutustilaisuuksiin. Tämän lisäksi koulutettavalle suositellaan osallistumista muiden yliopistojen ja hyväksytyjen valtakunnallisten koulutusyksiköiden koulutustilaisuuksiin, alansa pohjoismaisiin ja muihin kansainvälisiin koulutustilaisuuksiin, klinikan tieteelliseen tutkimusohjelmaan sekä muuhun tieteelliseen lisäkoulutukseen myös koulutusyksikön ulkopuolella.

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Koulutus perustuu ohjaavan kouluttajan kanssa tehtävään yksilölliseen koulutussuunnitelmaan. Leikkausteknisen käytännön koulutuksen ja henkilökohtaisten valmiuksien kehittymistä seurataan toimenpide-lokikirjalla. Koulutettava osallistuu koulutuksen edistymisen seurantaan säännöllisillä arviointitapaamisilla kouluttajan kanssa. Runkovaiheen koulutuksen etenemistä seurataan oman lokikirjan avulla. Oppimisprosessin seuranta perustuu erikoistuvan lääkärin pitämään opintokansioon ja lokikirjaan. Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin. Runkovaiheen koulutus koostuu useammasta osiosta, ja erikoistuvalla on eduksi asettaa kullekin osiolle omat oppimis päämäärät ja osion lopussa arvioida, jos hän on saavuttanut asettamansa päämäärät. Peruskirurgiajakson aikana tulee jokaisen erikoistujan suorittaa teoreettista kurssimuotoista koulutusta vähintään 60 tuntia ja ylläpitää lokikirjaa, johon merkitään leikkaustoimenpiteet. Jokaiselle koulutettavalla pitää olla oma henkilökohtainen tutor, joka tukee koulutettavan toimintaa. Koulutusyksikön ylilääkäri on vähintään kahdesti vuodessa seurattava koulutuksen edistymistä ja tehtävä siitä kirjallinen merkintä erikoistujan koulutuskansioon. Peruskirurgian koulutusyksikössä järjestetään säännöllinen viikoittainen meeting-ohjelma, hyväksyttävät kirjastopalvelut sekä mahdollisuus osallistua kohtuullisessa määrin ulkopuoliseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Runkokoulutukseen kuuluu yliopiston järjestämän suullisen kuulustelun suorittaminen ennen eriytyvän koulutusvaiheen aloittamista.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

PATOLOGIA

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Olli Carpén

oli.carpén@utu.fi

Kliinis-teoreettinen laitos / Patologia

Kiinamylynkatu 10, 20520 Turku

Puh. (02) 333 7217

Koulutuksen tavoitteet:

Patologian erikoislääkärin on koulutusohjelman suoritettuaan

- pystyttävä tekemään taudinmääritys kudosis- ja solunäytteistä sekä ruumiinavauksista
- tiedettävä kliinis-patologisessa tutkimuksessa näytteiden valmistukseen yleisesti käytettävien menetelmien lisäksi erilaisten solumuutosten osoittamiseen käytettävät kemialliset, immunohistokemialliset, molekyylibiologiset ja elektronimikroskooppiset menetelmät ja osattava tulkita näitä käyttäen esiin saatuja löydöksiä
- tunnettava Suomessa kysymykseen tulevien tautien etiologiset tekijät sekä tautien patogeneesi ja epidemiologia
- osattava selostaa potilasta hoitavalle lääkärille patologiseen löydökseen liittyvät prognostiset ja muut hoitoon vaikuttavat tekijät ja pystyttävä tarvittaessa avustamaan kliinikkoa jatkohoitoon liittyvistä toimenpiteistä päätettäessä
- osattava esiintyä kliinisissä kokouksissa
- osattava arvioida todettujen patologisten löydösten merkitys eri tautien diagnostiikassa muiden tutkimusmenetelmien antamien tulosten täydentäjänä ja varmentajana sekä pystyttävä auttamaan hoitavaa lääkärinä tarpeellisten lisätutkimusten teosta päätettäessä
- kyettävä soveltamaan uutta tietoa omaan diagnostiseen työhön seuraamalla jatkuvasti alalla tapahtuvaa kehitystä
- kyettävä työskentelemään itsenäisesti, mutta kyettävä myös arvioimaan kriittisesti omaa toimintaansa pohtiessaan mahdollisesti tarvitsemaansa konsultaatiota
- kyettävä vaivatta keskustelemaan löydöksistä ja niiden tulkinnasta muiden lääkärin kanssa.

Koulutuksen sisältö:

Koulutus käsittää seuraavat patologian osa-alueet

- ruumiinavauspatologia
- histopatologia
- sytologia.

Runkokoulutukseen kuuluu

- ruumiinavauksia koskeva ja muu patologian alan toimintaa säätelevä lainsäädäntö
- ammattitaudit
- kudosisopilliset ja molekyylibiologiset menetelmät.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 5 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Patologian erikoisalalle on myönnetty erikoisalakohtainen poikkeuslupa yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimuksesta (50/50-sääntö) 31.10.2013 päättyväksi ajaksi. Päätöstä sovelletaan niihin erikoistuviin, jotka ovat saaneet opiskeluoikeuden ennen poikkeuslupapäätöstä sekä niihin, jotka saavat opiskeluoikeuden poikkeuslupapäätöksen aikana.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9kk

Runkokoulutus 3kk on yhteinen oikeuslääketieteen kanssa.

Eriytyvä koulutus

4 vuotta palvelua patologian oppiaineen ja/tai yliopistollisen keskussairaalan patologian yksikön lääkärin virassa. Tästä ajasta voidaan 2 vuotta korvata palvelemalla keskussairaalan patologian osaston tai vastaavan yksikön lääkärin virassa.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutus käsittää patologian erikoislääkäreiden antamaa henkilökohtaista päivittäistä työnohjausta ruumiinavauspatologiassa, histopatologiassa ja sytologisessa diagnostiikassa, sekä säännöllisiä toimipaikkakoulutustilaisuuksia, joita ovat

- histopatologisten löydösten demonstraatiot
- kliinisen patologian seminaarit.
- diagnostiset tapausmeetingit

Päivittäisissä histopatologisten löydösten demonstraatioissa (180 t/v) erikoistuvat lääkärit käsittelevät erikoislääkäreiden kanssa päivittäisessä näytämateriaalissa ilmeneviä tulkintaongelmia.

Kliinisen patologian seminaareissa (66 t/v) käsitellään esimerkkejä ongelmatapauksista, sekä uusia kliinisen patologian tutkimusmenetelmiä ja -tuloksia. Diagnostisissa tapausmeetingeissä (66 t/v) käsitellään patologian alan ongelmatapauksia alustusten pohjalta.

Koulutusvirat:

Ty, 6 patologian assistentin virkaa (erikoistuvan lääkärin sivuvirat TYKS:ssa)

Ty, 1 patologian yliassistentin virka (erikoistuvan lääkärin sivuvirka TYKS:ssa)

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalan koulutus vähintään 60 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Patologian teoreettinen koulutus järjestetään Suomen yliopistojen kaikkien patologian yksiköiden ja International Academy of Pathology (IAP) Suomen osaston sekä Suomen Kliinisen Sytologia Yhdistyksen (SKSY) yhteistyönä. Teoreettiseen jatkokoulutukseen hyväksytään IAP:n Suomen osaston ja SKSY:n kokousten yhteydessä järjestettävät probleematapausseminaarit sekä erikseen hyväksyttävät kongressit ja muut koulutustilaisuudet.

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Koulutusohjelman vastuuhenkilö nimeää jokaiselle koulutettavalle patologian erikoislääkärin henkilökohtaiseksi ohjaajaksi. Henkilökohtainen ohjaaja opastaa koulutettavaa säännöllisesti 2 kertaa lukukaudessa. Koulutettava ja henkilökohtainen ohjaaja laativat koulutettavalle yksilöllisen koulutusohjelman, jonka koulutusohjelman vastuuhenkilö hyväksyy. Yksilöllinen koulutusohjelma sisältää suunnitelman patologian eri työpisteissä tapahtuvan palvelun aikataulusta ja tutkittavien näytämäärien tavoitteista sekä kussakin työpisteessä koulutusta antavasta patologian erikoislääkäristä. Yksilöllisen koulutusohjelman mukaiset suoritukset rekisteröidään koulutettavan patologian erikoislääkärikoulutuksen lokikirjaan. Koulutusohjelman vastuuhenkilö tarkastaa koulutussuunnitelman etenemisen 1 kerran lukuvuodessa yhdessä koulutettavan ja tämän henkilökohtaisen ohjaajan kanssa.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

PERINNÖLLISYYSLÄÄKETIEDE

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Kliininen opettaja Marja Hietala
Lääketieteellinen biokemia ja genetiikka
Biolääketieteen laitos, Turun Yliopisto
Kiinamylynkatu 10
20520 Turku

Koulutuksen tavoitteet:

Perinnöllisyyslääketieteen koulutus sisältää sekä kliinistä potilastyötä TYKSin perinnöllisyyspoliklinikalla että omakohtaista perehtymistä lääketieteelliseen genetiikkaan liittyviin laboratoriotutkimuksiin (kromosomianalyysit ja molekyyliogeneettiset tutkimukset) Turun yliopiston lääketieteellisen genetiikan osaston laboratoriossa.

Koulutusohjelmasta valmistuneen perinnöllisyyslääkärin tulee:

- Osata ihmisen perimän rakenne ja periytymisen perussäännöt.
- Tietää, millä tavoin perintötekijät ja niiden muutokset vaikuttavat sairauksien syntyyn.
- Hallita DNA- ja kromosomitutkimusten tärkeimmät menetelmät niin, että hän pystyy omaksumaansa uutta tietoa ja soveltamaan sitä periytyvää tautia sairastavien potilaiden hyväksi ja toimimaan diagnostisia tutkimuksia suorittavan geneettisen laboratorion vastuulääkärinä.
- Tuntea lääketieteen eri osa-alueiden yleisimmät perinnölliset sairaudet ja niiden periytymistavat ja diagnostiikka.
- Tuntea raskaudenaikaisten sikiötutkimusten menetelmät ja sikiödiagnostiikan ja sikiöseulontojen käytäntö Suomessa.
- Kyetä antamaan perinnöllisyysneuvontaa eli selvittämään potilaalle ja hänen sukulaisilleen taudin perusasiat, periytymistavan ja siitä aiheutuvan uusiutumisen todennäköisyyden sekä auttamaan neuvottavaa löytämään itselleen parhaat vaihtoehdot taudin aiheuttamien ongelmien voittamiseksi.
- Hallita lääketieteellisen genetiikan tutkimuksen nykytilanne niin, että hän pystyy tietojensa, kirjallisuuden ja alan tietokantojen avulla auttamaan muita lääkäreitä periytyviin tauteihin liittyvissä kysymyksissä.
- Pystyä toimimaan asiantuntijana mahdollisten väestöön suunnattujen geneettisten seulontojen suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Kyetä omassa toimintaympäristössään huolehtimaan muun henkilöstön lääketieteellisen genetiikan alan täydennyskoulutuksesta sekä alueen väestön genetiikan alan tiedonsaannista.
- Tuntea alaa koskeva lainsäädäntö sekä perinnöllisyyslääketieteen keskeiset eettiset kysymykset ja periaatteet ja työssään toteuttaa näitä periaatteita.
- Kyetä vastaamaan perinnöllisyyslääketieteen yksikön hallinnosta.

Koulutuksen rakenne:

Koulutusohjelman kokonaispituus 5 v

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Erikoisalan koulutus (4 v 3 kk)

Varsinainen erikoiskoulutusjakson pituudesta sovitaan koulutettavan kanssa. Perinnöllisyyslääketiede kuuluu niihin erikoisaloihin, joita ei koske ns. 50/50-sääntö ja varsinainen käytännön palvelu suoritetaan kokonaisuudessaan yliopistosairaalassa.

Päämääränä on koota erikoistumisaikana seuraava koulutus:

Kliinistä potilastyöskentelyä (sisältäen sikiödiagnostiikan) 30 kk

Molekyyliogeneettistä, kromosomi- ja sytomolekyyliogeneettistä diagnostiikkaa 8-12 kk

Vapaavalintaista lääketieteelliseen genetiikkaan liittyvää palvelua 9 kk

Erikoistumiskoulutuksesta 6 kk suositellaan suoritettavaksi lastentautien, lastenneurologian, neurologian, sisätautien tai synnytysten ja naistentautien aloilla.

Periytyviin tauteihin välittömästi liittyvä tutkimustyö voi korvata osan, enintään 6 kk koulutuksesta. Myös kliinisestä koulutuksesta osa, enintään kuitenkin yksi vuosi, voidaan suorittaa ulkomailta koulutuksen vastuhenkilön hyväksymässä kliinisen genetiikan klinikassa.

Koulutusvirat: 1

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalan koulutus 100 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Teoreettisesta koulutuksesta tehdään kunkin koulutettavan kohdalla erillinen suunnitelma koulutuksen vastuuhenkilön kanssa. Genetiikan alan tutkimuksen nopea kehitys edellyttää erityistä panostamista perinnöllisyyslääkärin teoreettiseen koulutukseen. Koulutettavan tuleekin osallistua aktiivisesti sekä koulutusyksikön omiin että ulkopuolisiin koulutustilaisuuksiin ja tieteellisiin kokouksiin sekä kotimaassa että ulkomailla. Teoreettisen koulutuksen tulee käsittää mahdollisimman paljon osallistumista lääketieteellisen genetiikan kouluun (kotimaisista valtakunnallinen ns. EKSOMI-koulutus, ulkomaisista esim. European School of Medical Genetics) ja ainakin kerran koulutusjakson aikana suositellaan koulutettavan osallistumista suureen kansainväliseen kokoukseen (esim. American Society of Human Genetics ja European Society of Human Genetics).

Koulutuksen arviointi:

Koulutettavien arvioinnissa pyritään noudattamaan tiedekunnan hyväksymiä periaatteita. Arviointi suoritetaan koulutusjakson aikana vuosittain. Oppimisprosessin seuranta varten on käytössä lokikirja.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

PLASTIIKKAKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

LT Erkki Suominen
erkki.suominen@tyks.fi
Kirurgian klinikka, TYKS
20520 Turku

Puh. (02) 313 0546

Koulutusohjelman yleiskuvaus:

Plastiikkakirurgian koulutusohjelman pituus on 6 vuotta. Siihen sisältyy 9 kuukautta terveyskeskuspalvelua ja 2 vuotta 3 kuukautta runkokoulutusta eri kirurgian aloilla. Eriytyvän koulutuksen pituus on 3 vuotta, josta 6 kk suoritetaan Helsingissä. Eriytyvän koulutuksen 1 virka täytetään 3 vuotta kerrallaan.

Koulutuksen tavoitteet:

Runkokoulutus (2 v 3 kk)

Runkokoulutus on sovittu samansisältöiseksi kaikilla kirurgian erikoistumisaloilla. Sen tavoitteena on antaa jokaisen erikoisalalan kirurgille valmiudet toimia sairaalapäivystäjänä. Elektiivisen toiminnan valmius tähtää niiden kirurgisten sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, jotka ovat tavallisia eivätkä edellytä erikoiskirurgista osaamista. Jokaisen tulee kuitenkin hallita erikoiskirurgisten toimenpiteiden indikaatiot sekä päivystyskirurgissa että elektiivisessä kirurgiasa.

Plastiikkakirurgian vaatimukset peruskirurgian jaksolla ovat seuraavat:

- haavan revisio ja suturatio
- kasvovamman tai monikudosvamman ensihoito
- palovammapotilaan ensihoito
- ihonsiirto
- pieni palovammaleikkaus
- ihokasvaimen poisto
- suorasulku
- kieleke ja ihonsiirto

Eriytyvä koulutus (3 v)

Koulutuksen tavoitteena on itsenäiseen työskentelyyn ja yhteistyöhön muiden spesialiteettien kanssa kykenevä plastiikkakirurgi. Koulutuksessa korostetaan hyvän potilas-lääkärisuhteen merkitystä.

Plastiikkakirurgian erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä siten, että hän:

- hallitsee alan diagnostiset menetelmät
- kykenee laatimaan plastiikkakirurgisen potilaan hoitosuunnitelman ja informoimaan potilasta
- hallitsee palovammapotilaan hoidon
- hallitsee leikkausindikaatioiden ja leikkaukelpoisuuden arvioinnin
- hallitsee leikkausmenetelmän valinnan ja preoperatiivisen hoidon
- kykenee suoriutumaan itsenäisesti plastiikkakirurgiaan kuuluvasta elektiivisestä ja päivystysleikkaustoiminnasta
- hallitsee postoperatiivisen jälkihoidon sekä potilaan kuntoutuksen
- kykenee arvioimaan hoitotuloksia tieteellisiin menetelmin ja
- kykenee osallistumaan oman alansa kehittämiseen ja suunnitteluun

Erikoistuvan tulee omaksua teoreettiset tiedot ja käytännön taidot seuraavilla plastiikkakirurgian alueilla:

- plastiikkakirurgian historia
- haavan paraneminen
- ihonsiirron periaatteet ja tekniikka
- iho- ja lihaskielekkeiden periaatteet, fysiologia (kehon vaskulaariset territoriot) ja käytännön suoritus
- mikrokirurgian periaatteet ja tekniikka: replantaatio, perifeeriset hermojen (plexus brachialis, kasvohermo ja raajahermot) ja lymfasuonten kirurgian, vapaat mikrovaskulaariset kudossiirteet (free flap)
- endoproteesit, implantit ja alloplastiset materiaalit
- kudostenvenyttimen (tissue expansion) periaatteet ja tekniikka
- palovammat
- pään ja kaulan anatomia, halkioiden ja muiden kasvojen epämuodostumien ilmentymät ja embryologia

- kraniofakiaalikirurgian ja halkioiden kokonaishoidon periaatteet
- kasvovammat, kasvojen rekonstruktiot ja korjaava kirurgia: silmäluomi- ja muiden kasvojen alueiden rekonstruktiot; rhinoplastia; korvalehden korjaava kirurgia; blefaroplastia ja kasvojen kohotus (face lift), kasvohermohalvauksen korjaava kirurgia
- ihotuumorit: diagnostiikka ja hoito; hyvän- ja pahanlaatuiset kasvaimet, vaskulaariset malformaatiot, vartijaimusolmuketekniikka
- pehmytkudossarkoomien diagnostiikan ja hoidon periaatteet
- tietyt imusolmuke-evakuatiot (radical neck dissektio, kainalon-, nivustaipeen ja iliacaalueen dissektio)
- pään ja kaulan alueen pahanlaatuisten kasvainten hoitoperiaatteet ja rekonstruktiot
- vartalon alueen rekonstruktio ja muovaava kirurgia: painehaavauma; rintakehän ja vatsan alueen syvän defektin rekonstruktio; abdominoplastia ja vartalon muotovirheen korjaaminen (body contouring)
- rintarauhasen kirurgian periaatteet ja tekniikka: rintasyövän kirurgisen hoidon periaatteet, -rintarekonstruktio, mammoplastia ja rintarauhasen esteettinen kirurgia
- genitourinaarisen plastiikkakirurgian periaatteet ja tekniikka
- käden anatomia, tutkiminen ja käsikirurgian yleiset periaatteet ja tekniikka: käden tuumorit ja käsivamman hoito, osteosynteetit, jänne- ja hermo-rekonstruktiot, vapaat mikrokirurgiset siirteet yläraajaan
- alaraajan anatomia, tutkiminen ja vamman sekä tuumorikirurgian periaatteet ja tekniikka: krooninen alaraajahaava, akuutti komplisoitunut vamma, osteosynteetit ja eksternifikaatio, jalkaterän pehmytkudosten rekonstruktio, vapaat mikrokirurgiset siirteet alaraajaan; makro-mikro-vaskulaarisen verisuonikirurgian periaatteet
- lymphedeman hoito

Tiettyjen harvinaisten sairauksien hoidon kohdalla, kuten halkiot, kraniofakiaalikirurgia, vaikeiden palovammojen hoito, sarkoomakirurgia ja vaativat mikrokirurgiset rekonstruktiot, erikoistuva ei saavuta valmiutta hoitaa näitä sairauksia itsenäisesti, vaan ainoastaan perehtyneisyyden hoitoperiaatteisiin. Esteettisen kirurgian koulutus yliopistosairaalassa ei ole tarpeeksi monipuolinen. Erikoistuvalla järjestetään mahdollisuus hankkia valmiudet itsenäiseen työskentelyyn alalla esteettisen kirurgian kursseilla ja yksityisiltä plastiikkakirurgeilta.

Koulutuksen sisältö:

Koulutusmuodot ovat teoreettinen ja käytännön koulutus. Koulutusohjelman hyväksymisen edellytyksenä on kirurgian runkokoulutusvaiheen (3 vuotta) ja siihen kuuluvan kuulustelun hyväksytyt suorittaminen.

Koulutuksen rakenne:

Terveyskeskuspalvelu 9 kk.

Runkokoulutus 2 v 3 kk suoritetaan pääsääntöisesti toimimalla Turun yliopiston kanssa koulutus sopimuksen tehneissä keskus- ja aluesairaloissa erikoistuvan lääkärin viroissa. Koulutuspaikoista ja koulutukseen käytettävistä erikoistuvan lääkärin viroista yliopisto tekee sopimuksen kunkin sairaalalaitoksen kanssa erikseen.

Eriytyvä koulutus 3 vuotta:

Erikoislääkärin koulutusjakson pituus on 3 vuotta. Koulutuksesta suoritetaan 6 kk jakso Helsingin yliopistollisessa sairaalassa. 3–6 kuukautta plastiikkakirurgian koulutuksesta voi suorittaa käsi-, verisuoni-, tai lastenkirurgian alalla, suu- ja leukakirurgiassa tai korvatautiin klinikassa.

Toimipaikkakoulutus:

Teoreettinen toimipaikkakoulutus sisältää:

- plastiikka-, rintarauhas- ja käsikirurgian yhteinen viikkokokous
- kirurgian klinikan viikkokokous
- evaleille tarkoitettu viikkokokous

Säännöllinen kliininen toimipaikkakoulutus sisältää:

- ohjaajien kliiniset opetuskierrot osastoilla
- joka viikko järjestettävä pehmyt- ja luutumorikokous
- joka viikko järjestettävä rintasyöpäkokous
- henkilökohtaisesti ohjattu potilastyöskentely ja toimenpiteiden suoritus
- ohjattu leikkaustoiminta sekä avustaminen toimenpiteissä ja leikkauksissa
- osasto- ja polikliinisten potilaiden konsultaatiotilaisuudet.

Koulutusvirat:

Kirurgian klinikalla on 1 plastiikkakirurgiaan erikoistuvan lääkärin virka.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (120 tuntia ja runkokoulutus 60 tuntia):

Teoreettinen koulutus on vähintään 180 t (60t/v) ja tapahtuu sekä Suomessa että ulkomailla. Erikoistuva osallistuu ja valmistaa kirjallisen yhteenvedon (vähintään neljä) kouluttajan määräämästä aiheesta plastiikkakirurgian viikottaisessa aamukokouksessa (30 t/v). Myös muiden erikoisalojen klinikkakokouksia voidaan hyväksyä plastiikkakirurgian koulutukseen. Erikoistuvan tulee olla osallistunut vähintään neljään Pohjoismaiseen plastiikkakirurgian jatkokoulutukseen (30 t/jokainen), joiden aiheet ovat seuraavat:

- transplantation och sårläggning
- onkologi
- traumatologi
- kongenitala missbildningar
- estetisk kirurgi

Pohjoismaisen kurssin voi korvata muulla kansainvälisellä kurssilla.

- Erikoistuvan tulee osallistua vähintään yhteen kansainväliseen kongressiin plastiikkakirurgian, halkio- tai kraniofakiaalikirurgian, palovammahoidon tai esteettisen kirurgian, mikrokirurgian alalta. Erikoistuvalla tulisi järjestää rahoitus kotimaisia tai ulkomaisia koulutuskursseja varten.

Hallinnon koulutusta vähintään 20 t. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Tieteellinen tutkimustyö:

Plastiikkakirurgiksi erikoistuva osallistuu tai on osallistunut yliopistossa tohtorinkoulutusohjelman opetukseen. Erikoistuvan tulisi olla koulutusjakson aikana mukana vähintään yhdessä kliinisessä tai kokeellisessa tutkimustyössä, millä tahansa lääketieteen alalla. Koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia kaikille erikoisaloille kuuluvaa johtamis- ja hallinnollista koulutusta.

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Erikoistuvalla on plastiikkakirurgian lokikirja (sama kuin Helsingin yliopistossa), joka noudattaa eurooppalaisia vaatimuksia (EBOPRAS). Oppimisprosessia seurataan lokikirjan, arviointien ja keskustelujen kautta. Tärkeän osan koulutuksessa muodostavat kouluttajan ja erikoistuvan väliset leikkausten suunnittelutapahumat sekä yhteiset leikkaukset. Lokikirja jakautuu eurooppalaisen käytännön mukaan toimenpiteisiin, jotka a) erikoistuva on leikannut itsenäisesti, b) on ollut avustajana tai leikannut kouluttajan ohjauksessa tai on c) nähnyt tai tuntee teoreettisesti. Erikoistuva laatii oppimistaan leikkauksista piirroksia ja selvityksiä ("leikkausten nuotit"), jotka esittelee kouluttajalle.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

PSYKIATRIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Raimo K R Salokangas

raimo.k.r.salokangas@tyks.fi

Psykiatrian klinikka

TYKS, 20520 Turku

Yksityiskohtaisemmat koulutusohjeet ovat saatavissa psykiatrian oppiaineesta,

opetushoitaja Ritva Eklund

ritva eklund@utu.fi

Puh. (02) 313 1740

Puh. (02) 269 2529

Koulutuksen tavoitteet:

Runkokoulutuksen tavoitteena on antaa koulutettavalle perustiedot ihmisen psyykkisestä kasvusta ja kehityksestä, eri ikäkausien psykiatrisista häiriöistä, psykiatristen potilaiden tutkimisesta ja häiriöiden diagnosoinnista, hoitodikaatioista, psykiatrisista hoitomenetelmistä ja niiden toteuttamisesta, erityisesti akuutti- ja kriisipotilaiden hoidosta, psykiatriaa sivuavasta lainsäädännöstä (erityisesti tahdosta riippumattoman hoidon toteuttamisesta), psykiatrisesta päivystyksestä ja toimimisesta psykiatrisissa työryhmissä. Eriytyvän koulutuksen tavoitteena on antaa valmiudet toimia itsenäisenä erikoislääkärinä omalla erikoisalallaan ja toimia oman erikoisalansa kliinisen yksikön vastuulääkärinä. Erikoislääkärin tutkinnon suorittuaan lääkäri kykenee tekemään itsenäisiä päätöksiä ja toimenpiteitä, pitämään yllä kliinisiä taitojaan, suorittamaan potilailleen somaattisen ja psykiatrisen tutkimuksen, keräämään sairauden määrittelyä ja hoitoa varten tarvittavia tietoja eri lähteistä, diagnosoimaan psykiatriset häiriöt, laatimaan hoitosuunnitelman, hoitamaan ja konsultoimaan oman erikoisalansa psykiatrisia häiriöitä ja seuraamaan oman erikoisalansa tieteellistä ja hoitomenetelmien kehitystä.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus 1 vuosi 3 kuukautta

Vähintään 6 kk palvelua akuutti vastaanotto-osastolla.

Vähintään 6 kk palvelua psykiatrisessa avohoidossa.

Palveluun tulee sisältyä päivystystä vähintään 12 kk aikana. Muu palvelu (3 kk) on valinnaista psykiatrian alan palvelua (esim. lastenpsykiatria, nuorisopsykiatria, vanhuspsykiatria, oikeuspsykiatria, yleissairaalaopsykiatria). Runkokoulutus suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolella, tiedekunnan hyväksymissä koulutusyksiköissä, joissa koulutettavalla on psykiatrian tai nuorisopsykiatrian erikoislääkäri kliinisenä lähi-kouluttajana. Runkokoulutuksen päätyttyä koulutettavan tulee suorittaa tulee suorittaa hyväksytysti kirjallinen kuulustelu, jossa selvitetään runkokoulutuksen aikana omaksutut tiedot ja taidot. Kuulusteluja järjestetään vuosittain ja sen hyväksyty tulos on voimassa 3 vuotta.

Eriytyvä koulutus 4 vuotta

3,5 vuotta palvelua psykiatrian alan yksiköissä ja 6 kk täydentävää koulutusta. Koulutuksesta vähintään 2 vuotta tulee suorittaa yliopistosairaalassa. Muu osa koulutuksesta voidaan suorittaa tiedekunnan hyväksymässä, korkeatasoisessa koulutusyksikössä. Koulutuksesta vähintään puolet, 9 kuukauden terveyskeskuspalvelu mukaan lukien, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Palvelun tulee sisältää päivystystä vähintään 2 vuotta. Koulutuksesta voidaan pääsääntöisesti korvata 6 kk alan kliinisenä tutkijana tai työskentelyllä psykiatrian alan kehittämissuunnitelmilla. Koulutukseen sisältyvä täydentävä koulutus voidaan suorittaa palveluna neurologian tai sisätautiin yksikössä tai psykiatrian läheisesti liittyvillä laboratorioaloilla (esim. kliininen neurofysiologia, neuroradiologia) tai muulla kliinistä psykiatriaa läheisesti liittyvällä alalla kouluttajan harkinnan mukaan.

Toimipaikkakoulutus

Runkokoulutuksessa teoreettista toimipaikkakoulutusta annetaan 3 tuntia viikossa, yhteensä 150 tuntia. Runkokoulutuksen teoreettinen toimipaikkakoulutus käsittää

- a) teoreettiset seminaarit (ihmisen elämänkaaren biopsykososiaalisen kehityksen, psyykkiset häiriöt lapsuus-, nuoruus- ja aikuisiässä, oikeuspsykiatrian perusteet, psykiatristen tilojen arvioinnin ja psykiatristen hoitojen keskeiset sisällöt). Tämä osa voidaan korvata vuosittain järjestettävällä tentillä.
- b) tieteelliset meetingit, joissa pidetään vähintään 2 omaa esitystä
- c) tapausseminaarit, joissa esitellään vähintään 2 omaa tapausta.

Lisäksi runkokoulutuksen toimipaikkakoulutukseen kuuluu esimiehen antamaa kliinisen työn ohjausta 2 tuntia viikossa ja viikoittaiset potilaskierrot (2 tuntia viikossa) sekä psykoterapioiden perusteiden, psykoterapiatarpeen ja – edellytysten koulutusta (yhteensä 20 tuntia). Runkokoulutuksen aikana koulutettavalla tulee olla työnohjaus (yhteensä 20 tuntia).

Eriytyvän koulutuksen teoreettista toimipaikkakoulutusta annetaan 4 tuntia viikossa, yhteensä 420 tuntia. Eriytyvän koulutuksen toimipaikkakoulutus käsittää

- a) viikoittaisen tieteellisen ja tapausseminaarin (keskiviikkomeeting), jossa käsitellään vuoroviikoin psykiatrian alueen ajankohtaisia tieteellisiä kysymyksiä ja potilastapauksia,
- b) systemaattisen ja käytännön psykiatrian seminaareja, joissa käydään läpi psykiatrian keskeiset teoriat, psykiatriset häiriöt, psykiatrian alueen tutkimus- ja hoitomenetelmät, psykiatrinen hoitojärjestelmä ja tieteellinen tutkimus sekä harjoitellaan käytännössä psykiatrisen potilaan kliinistä ja standardoitua tutkimista.

Lisäksi toimipaikkakoulutukseen kuuluu esimiehen antamaa kliinisen työn ohjausta 2 tuntia viikossa ja viikoittaiset potilaskierrot (yhteensä 560 tuntia). Eriytyvän koulutuksen aikana tulee koulutettavalla olla työnohjaus (yhteensä 100 tuntia).

Psykoterapiakoulutusta annetaan 2 tuntia viikossa, yhteensä 240 tuntia.

Psykoterapiakoulutuksen tulisi mahdollistaa psykoterapeutin ammattinimikepätevyyden.

Koulutusryhmää täydennetään vuosittain

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalan koulutus vähintään 80 tuntia, josta 20 tuntia runkokoulutuksen aikana sekä hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Psykiatrian erikoislääkärin palveluvaatimukset:

Runko- ja eriytyvän palvelun tulee yhdessä sisältää seuraavat vähimmäispalvelut:

- 12 kuukautta palvelua akuutilla vastaanotto-osastolla
- 12 kuukautta palvelua psykiatrisessa avohoidossa
- 12 kuukautta palvelua yleissairaalapsykiatrisessa tai vastaavassa konsultaatio-liaison palvelua antavassa yksikössä
- 6 kuukautta palvelua joko lastenpsykiatrisessa tai nuorisopsykiatrisessa yksikössä
- 36 kuukautta palvelua, johon sisältyy päivystysvelvollisuus
- Runko- ja eriytyneen palvelun tulee lisäksi sisältää palvelua jollakin seuraavista alueista:
- 6 kuukautta pitkäaikais- (kuntoutus) psykiatrisessa yksikössä
- 6 kuukautta palvelua vanhus- tai oikeuspsykiatrisessa yksikössä
- 6 kuukautta palvelua neurologian tai sisätautiyksikössä tai muussa kouluttajan hyväksymässä yksikössä

Koulutusvirat:

Yliopistosairaalakoulutus:

TYKS:n Psykiatrian klinikan erikoistuvan lääkärin virat

Muu koulutus:

Turun psykiatrian erikoistuvan lääkärin virat

Satakunnan sairaanhoitopiirin psykiatrian alojen lääkärin virat

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin psykiatrian alojen lääkärin virat

Vankimielisairaalan psykiatrian alan lääkärin virat

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Erikoisalakohdaisen ohjaavan kouluttajan johdolla jokaiselle koulutettavalle laaditaan henkilökohtainen koulutusohjelma. Jokaiselle koulutettavalle nimetään palvelupaikan toimesta palveluyksikkökohtainen henkilökohtainen ohjaaja (lähikouluttaja), jonka vastuulla on korkeintaan kaksi koulutettavaa. Vuosittain mutta aina kun koulutettava siirtyy toiseen toimipaikkaan (toisen lähikouluttajan vastuulle), lähikouluttaja käy kahdenkeskisessä keskustelussa koulutettavan kanssa läpi koulutettavan edistymisen ja raportti tästä keskustelusta lähetetään koulutusyksikön koulutusvastaavalle. Myös erikoistuva itse arvioi toimintaansa kirjallisesti.

Koulutettavalla on lokikirja, jolla hän yhdessä kouluttajien kanssa seuraa koulutuksen edistymistä. Lokikirjaan merkitään runkokoulutuksen ja eriytyvän koulutuksen palvelut, toimipaikkakoulutuksen eri osa-alueet, kurssimuotoinen teoreettinen koulutus, koulutukseen sisältyvät toimenpiteet ja erikoisalakohdainen kuulustelu. Kaikilla tiedekunnilla on yhteinen erikoisalakohdainen lokikirja.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

RADIOLOGIA

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Hannu Aronen
Radiologian hallinto, TYKS
20520 Turku

Puh. (02) 313 3953

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutuksen tavoitteena on antaa valmiudet suoritua tulevan työn lääketieteellisestä, teknisestä, hallinnollisesta, kommunikatiivisesta, laillisesta ja koulutuksellisesta osuudesta. Koulutuksen läpäistyään radiologin tulee kyetä toimimaan itsenäisesti kliinisenä radiologina ja kyetä ylläpitämään alansa tietoutta ajantasaisesti. Yliopistokoulutuksen sisältö kattaa laajalti radiologian perus- ja erityistason tietomäärän. Oppimisvaatimukset on jaettu kolmeen tasoon:

- kykenee itsenäisesti tekemään ja tulkitsemaan,
- tuntee hyvin ja hallitsee
- osaa teoriassa, joskaan ei käytännössä.

Koulutuksen rakenne:

Terveyskeskuspalvelua vähintään 9kk. Koko koulutusajasta terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna vähintään puolet (yhteensä 2,5 vuotta) tulee suorittaa yliopistosairaalan

Sairaalapalvelua vähintään 3kk jollakin seuraavista aloista: sisätaudit, kirurgiat, lastentaudit, neuroalat, naisentaudit ja synnytykset, syöpätaudit, keuhkotaudit ja allergologia, patologia.

Erikoisalan koulutus on 4 vuotta

Eriytyvä koulutus

Yliopistosairaalapalvelua radiologiassa (TYKS:n kantasairaalassa (mukaan lukien TKS) tai TYKSpiiriin ulkopuolisessa yliopistosairaalassa) hyväksytään koulutukseen 2,0-2,5 vuotta ja tämän verran yliopistosairaalapalvelua myös edellytetään suoritettavaksi. 11/2- 2 vuotta sairaalapalvelua radiologiassa tulee suorittaa TYKS:n kantasairaalan ulkopuolella, ei yliopistosairaalassa. Päätoimista radiologian alaan liittyvää tutkimustyötä voidaan hyväksyä eriytyväksi koulutukseksi yhteensä 6 kk. TYKS:n vastuualueella hyväksytään radiologian sairaalapalvelua seuraavasti:

SatKS 12 kk (tietyin ehdoin 1.5 v), aluesairaalat tietyin ehdoin 6kk.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksessa oleva erikoistuja kiertää koulutusohjelman mukaisesti eri työpisteissä ja klinikoissa saadakseen monipuolisen, kaikki radiologian osa-alueet kattavan koulutuksen. Koulutus työpisteissä annetaan "mestari-kisälli" -periaatteella, kouluttajan valvonnassa "hands on" toimintana. Koulutuksen rakenteen seurannassa käytetään lokikirjaa, johon erikoistuva hankkii työpisteen vastaavalta kouluttajalta merkinnän.

Koulutusvirat:

TYKS, 12 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutukseen määrä on 150 tuntia, josta erikoisalan koulutus 130 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutus 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Teoreettista koulutusta annetaan sekä yliopistojen että erikoisalayhdistysten toimesta. Myös ulkomainen koulutus hyväksytään, vastuuhenkilön harkinnan mukaan. Teoreettisen koulutuksen aihepiirejä ovat: thorax, lapset ja nuoriso, GI radiologia, uroradiologia, onkologinen kuvantaminen, neuroradiologia, ortopedia ja traumatologia, interventio/angiografia, fysiikka ja laitetietous, säteilyturva.

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Jokaiselle koulutettavalle tehdään henkilökohtainen koulutussuunnitelma. Yliopiston ulkopuolisen jakson osalta sen tekevät vastuuhenkilö yhdessä paikallisen kouluttajan ja koulutettavan kanssa. Kehityskeskusteluja kouluttaja ja koulutettava käyvät kuukausittain. Yliopistovaiheen koulutussuunnitelman tekevät vastuuhenkilö, erikoistuvien lääkäreiden vanhin ja koulutettava yhdessä.

Kehityskeskusteluja käydään toimipaikkaakohtaisesti paikallisen kouluttajan ja koulutettavan välisissä palave-

reissa kunkin jakson puolivälissä ja lopussa, ja vuosittain lisäksi vastuuhenkilön kanssa.

Erikoistujan koulutusta seurataan ja evaluoidaan kierron aikana henkilökohtaisesti, lokikirjan avulla, pidettyjen seminaariesitelmien valossa ja kussakin kiertopisteessä suoritettujen kuulustelujen perusteella. Lokikirja on nähtävissä osoitteessa: http://www.med.utu.fi/radiology/Radiologian_lokikirja_tyks_versio1.1.htm

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

REUMATOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Timo Möttönen

timo.mottonen@tyks.fi

Sisätautien klinikka, TYKS, Paimion sairaala, 21540 Paimio

Puh. (02) 313 4376

Koulutuksen tavoitteet:

Reumatologian koulutusohjelma on yleiseurooppalainen, Euroopan erikoislääkäriliiton (U.E.M.S.) reumatologisen jaoksen hyväksymä.

Koulutusohjelman suoritettuaan reumatologian erikoislääkärin tulee:

- tuntee erikoisalaansa kuuluvien sairauksien etiologia, patogeneesi ja epidemiologia
- hallita reumatologian alaan kuuluvat diagnostiset ja hoidolliset menetelmät sekä kuntoutus
- hallita alan keskeinen teoreettinen tietous ja pystyä seuraamaan sen kehitystä
- hallita tuki- ja liikuntaelimestön anatomia ja sairauksien siinä aiheuttamat muutokset
- tuntee toiminnanvajausten ehkäisyn ja parantamisen laaja-alaiset mahdollisuudet
- tuntee muiden erikoisalojen (fysiatria, ortopedia) mahdollisuudet hoitaa reumasairauksia
- pystyä toimimaan reumatologian erikoislääkärinä yksityisvastaanotolla ja työyhteisön konsultoivana erikoislääkärinä
- pystyä toimimaan alan hoitohenkilökunnan kouluttajana ja asiantuntijana
- pystyä toimimaan kuntoutuksessa vastaavana lääkärimä

Valinta

Koulutusohjelmaan valitaan laillistettu lääkäri, jonka runkokoulutus on riittävässä määrin suoritettu. Valintamenettely on julkinen ja pyrkiminen on avoin kaikille lääketieteellisen peruskoulutuksen suorittaneille.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus 2 v 3 kk

Eriytyvä koulutus 3 v

Runkokoulutus 2 v 3 kk on yhteinen sisätautialojen kanssa. Se on palvelua sisätautien erikoisalan koulutusviroissa erikseen sovittuna keskussairaalassa ja/tai aluesairaalassa.

Eriytyvä koulutus

Koulutuksessa olevalle laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma. Tästä kolmen vuoden koulutuksesta vähintään kaksi vuotta tulee suorittaa varsinaisissa koulutuspaikoissa eli yliopistosairaloissa (TYKS:ssa sisätautien klinikalla, reumatologisessa työssä), Keski-Suomen keskussairaalassa tai Reumasäätiön sairaalassa. Osa (korkeintaan 12 kk) eriytyvästä koulutuksesta voidaan kouluttajan harkinnan mukaan suorittaa myös ulkomaisessa koulutusyksikössä. Sopimuksen mukaan voidaan hyväksyä korkeintaan 1 v palvelua kokeneen reumatologin ohjauksessa isossa sairaalassa, jossa on monipuolinen reumatologinen toiminta. Eriytyvään koulutukseen voi sisältyä päätoimista reumatologian alan tutkimustyötä puolen vuoden ajan, jos se sisällöltään on selvästi syventänyt erikoistuvan reumatologian alaan kuuluvaa osaamista. Lisäksi koulutuksesta voidaan korkeintaan 6 kk korvata fysiatrian, kliinisen mikrobiologian, ortopedian ja traumatologian, radiologian, kuntoutuksen ja neurologian alan koulutuksella.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on antaa itsenäiseen ja kriittiseen toimintaan valmistavat teoreettiset ja käytännölliset taidot reumatologian alalla. Toimipaikkakoulutusta järjestetään lukukausien aikana seuraavasti:

- Kirjallisuusreferaatit/tieteelliset meetingit (½ - 1 t/vko)
- TYKS:n sisätautien keskiviikkoamumeeingit (1½t/vko)
- Potilasmeetingit (2 t/vko)
- Röntgendemonstraatiot (2 x ½t/vko)
- Henkilökohtainen opetus käytännön työssä

Koulutusvirat:

TYKS:n sisätautiklinikan koulutusvirkoja (tällä hetkellä 25 kpl), käytetään tarkoituksen-mukaisella tavalla eri koulutusohjelmien tarpeen mukaan. Yliopistosairaalat, Keski-Suomen Keskussairaala sekä Reumasäätiön sairaala toimivat varsinaisina reumatologian alan koulutuspaikkoina. Myös eräiden keskussairaaloiden reumatologian koulutus voidaan hyväksyä eriytyväksi koulutukseksi pääsääntöisesti 6 - 12 kuukauden ajalta.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikosisalan koulutus vähintään 80 tuntia, josta runkokoulutuksen aikana suoritetaan vähintään 40 tuntia ja eriytyvän koulutuksen aikana vähintään 40 tuntia. Hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Reumatologian alan kansainvälinen koulutus (esim. kongressi) voidaan hyväksyä kurssimuotoiseksi koulutukseksi enintään 5 tuntia koulutuspäivää kohden ja yhteensä korkeintaan 20 tuntia.

Oppimisprosessin arviointi ja koulutuksen seuranta:

Koulutuksen seurantaan ja arviointiin käytetään opintosuoritusten erittelyä, joka on laadittu U.E.M.S.:n suositusten pohjalta (lokikirja), mikä määrittelee koulutuksen tavoitteet ja hankittavat käytännön taidot. Jokaisella erikoistuvalla on oma tutorinsa, jonka kanssa erikoistuva käy formaalisen koulutuskeskustelun 1-2 kertaa vuodessa.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

SILMÄTAUDIT

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Eija Vesti

eija.vesti@tyks.fi

Silmätautien klinikka, TYKS

20521 Turku

Puh. (02) 313 1590

Koulutuksen tavoitteet:

Silmätautien erikoislääkärin tulee kyetä itsenäisesti toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä siten, että hän

- hallitsee silmätautien etiologian, patogeenesisin, diagnostiikan, erotusdiagnoostiikan ja hoidon sekä ehkäisyyn ja kuntoutuksen
- kykenee suorittamaan silmätautien alan tutkimukset ja muut diagnostiset toimenpiteet ja kykenee arvioimaan niissä saadut tulokset
- pystyy määrittämään silmälasit ja piilolasit niitä tarvitseville
- kykenee suorittamaan alansa liittyvät operatiiviset ja muut terapeutitset toimenpiteet
- kykenee hoitamaan alansa äkilliset tilanteet
- omaa valmiudet toimia sekä sairaala- että avoterveydenhuollossa yhteistyössä muun terveydenhuoltohenkilöstön kanssa sekä tarvittaessa pystyy konsultoimaan muita erikoisaloja
- on perehtynyt alansa keskeiseen lainsäädäntöön ja omaa valmiudet alansa koskevan terveydenhuoltojärjestelmän kehittämiseen, suunnitteluun ja hallintoon sekä yhteistyöhön myös sosiaalihuollon, työsuojelu- ja koulutusviranomaisten kanssa
- kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana ja jakamaan yleistä terveystietoutta

Koulutuksen sisältö:

Silmätauteihin erikoistuvalla opetetaan seuraavat silmätautien tutkimusmenetelmät:

skiasopia, ristisyylinterin käyttö, fokimetria, applanatiometri, gonioskopia, kolmipeilitutkimus, indirekti oftalmoskopia, kovakalvon indentaatio ja silmänpohjakartan piirtäminen, pakymetria, manuaalinen keratometria, automaattikeratometria, ultraäänimittaukset, karsastusstatus, kaksoiskuvien tutkiminen, synoptoforitutkimus, Hessin kartta, stereotestit, Amslerin kartta, Goldmannin näkökenttätutkimus, tietokoneperimetria, diagnostinen ultraäänitutkimus (A- ja B-laitteet), värinäkökenttätutkimukset, pimeäadaptaatio, elektoretinografia, elektro-okulografia, VEP, valokuvaustutkimukset, fluoreseiiniangiografia, indosyaaniinivihreäangiografia, verkkokalvon OCT –tutkimus, keratioskopia, sarveiskalvotopografia, neuro-oftalmologinen status, sarveiskalvon endoteelitutkimus. Erikoistuvalla opetetaan seuraavat kliiniset tutkimus- ja hoitomenetelmät: silmälasien määrääminen, piilolasien määrääminen, piilolasisovitus, heikkonäköisten apuvälineiden määrääminen, tekomykiövahvuuden määrääminen, silmätapaturman ensiapu, sarveiskalvorikan poisto, perikulaaripuudutus, lääkeaineen anto sidekalvon alle, perikulaarisesti ja silmän taakse, etukammionpistot sekä näytteen otto ja lääkkeen laito etukammioon, näytteen otto lasiaistilasta ja lääkkeen laito lasiaiseen, kyyneltiehuuhtelu, Fresnellin prismat ja prismalasiääritys sekä prismakokeilu preoperatiivisesti.

Koulutettavalle opetetaan seuraavat leikkaustoimenpiteet: laserkirurgisina toimenpiteinä lasertrabekuloplastia, YAG-laseriridotomia, YAG-kapsulotomia, silmänpohjan laserkoagulaatio ja muut paikalliset laserhoidot. Okuloplastisina leikkaustoimenpiteinä entropium-, ektropium-, dermatokalaasi, ptoosi-, luomituumorin resektio- ja muut luomien plastiikkakirurgiset leikkaukset. Kyyneltieleikkauksina sondeeraus, kyyneltieputkitus, kyynelpussin poisto ja dakryokystorhinostomia. Karsastusleikkauksina suoriin ja vinoihin lihaksiin kohdistuvat leikkaukset: resektio, repositio, antepositio. Kaihileikkauksina, fakoleikkaus, pehmeän kaihen poisto, kaihileikkaus ja trabekulektomia sekä kaihileikkaus ja sarveiskalvosirto-triple-leikkaukset. Paineleikkauksina syvä sklerektoomia, trabekulektomia, implanttileikkaus (esim. Molteno), syklokryokoagulaatio ja syklofotokoagulaatio. Sarveiskalvoleikkauksina pterygiumleikkaus, sarveiskalvoahaavan ompelu ja sarveiskalvosirto. Vit-reoretinaalisina leikkauksina retinan kryokoagulaatio, retinan laserhoito, plombioperaatio, cerclageleikkaus, vitrektomia, silikoniöljyn laito ja poisto. Vammakirurgiana opetetaan silmän lävistävän haavan ompelu, viersesineen poisto silmän sisältä, kyyneltievamman korjaus. Silmän enukleaatio ja eviskeraatio.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 5 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Täydentävä koulutus

3 kk palvelua kokopäivätoimisessa lääkärin virassa, toimessa tai tehtävässä tai erikseen hyväksytyssä tutkijan virassa kotimaisessa tai ulkomaisessa koulutuspaikassa.

Eriytyvä koulutus

Eriytyvästä koulutuksesta 4 vuotta tulee suorittaa silmätautien alalla: tästä 2 - 2,5 vuotta yliopistollisessa keskussairaalassa ja 1,5 - 2 vuotta muussa keskussairaalassa (koulutussopimus). Päätoimisena tutkijana toimimisesta silmätautien erikoisalaan liittyvässä ja vastuuhenkilön puoltamassa tutkijan tehtävässä voidaan hyväksyä 6 kuukautta, samoin siviilipalveluun liittyvää työskentelyä päätoimisissa lääkärin tehtävissä silmätautien yksikössä tai palvelua ulkomaisessa, tiedekunnan hyväksymässä koulutuspaikassa.

Koulutussopimukset silmätautien alalla ovat voimassa seuraavien keskussairaaloitten kanssa: Keski-Suomen keskussairaala, Pohjois-Karjalan keskussairaala, Päijät-Hämeen keskussairaala, Satakunnan keskussairaala, Seinäjoen keskussairaala ja Vaasan keskussairaala. Lisäksi toimimiseseta Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen silmätautien poliklinikalla voidaan 6 kk hyväksyä keskussairaalapalveluksi.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen avulla erikoistujalle annetaan riittävät perustiedot ja -taidot silmätautien eri osa-alueilta, jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen työskentelyyn silmä lääkärimäisenä. Erikoistumiskoulutukseen kuuluva palvelu jakaantuu palveluun silmätautien poliklinikalla, näköpoliklinikalla, silmätautien vuodeosastolla ja leikkausosastolla. Palveluun liittyvä erikoislääkärin antama henkilökohtainen työnohjaus on keskeinen osa toimipaikkakoulutusta. Erikoislääkärin opettamana tapahtuu hoito- ja leikkaustoimenpiteiden opetus siten, että koulutettava hallitsee kaikki ne yksinkertaiset hoitotoimenpiteet ja leikkaustoimenpiteet, jotka jatkokoulutetun lääkärin tulee hallita, sekä perehdytetään monimutkaisempiin silmäleikkausteekniikoihin siten, että erikoistuja toimii assistenttina kyseisissä leikkauksissa opettajan suorittaessa kyseisen monimutkaisemman silmäleikkauksen.

Säännöllisiä koulutustilaisuuksia järjestetään 38 viikkona vuodessa kolme tuntia viikossa. Toimipaikkakoulutukseen sisältyvät luennot, tutkimusmenetelmädemostraatiot, potilasdemostraatiot ja -seminaarit, kirjallisuusseminaarit sekä silmäkirurgian, laserhoidon ja fluoreseiiniangiografian demostraatiot. Näissä käydään lävitse silmätautiopin keskeiset alueet ja käsitellään ajankohtaisia kysymyksiä.

Koulutusvirat:

TYKS, 6 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta yhteensä 100 tuntia, josta erikoisalan koulutusta vähintään 80 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka ovat kirjoittautuneet erikoistumisohjelmaan 1.8.2009 jälkeen, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Silmätautien erikoisalan teoreettiset kurssit pyritään suunnittelemaan niin, että ne toimipaikkakoulutusta täydentäen muodostavat oftalmologian tärkeimmät osa-alueet (silmätautien embryologia, anatomia, fysiologia, epidemiologia, genetiikka, patologia ja farmakologia; silmien tutkimusmenetelmät; refraktio- ja silmälasin- ja piilolasimääritys; pediatriinen oftalmologia ja karsastus; orbitan sairaudet, kyynelien sairaudet ja luomien sairaudet; sidekalvon, sarveiskalvon ja kovakalvon sairaudet; suonikalvoston, verkkokalvon ja lasiaisen sairaudet; kaihi ja mykiön sairaudet; glaukooma; neuro-oftalmologia; silmäpatatutumat, silmäkirurgia, ergoftalmologia ja näkövammaisten kuntoutus) kattavan ajanmukaisen ja koulutuksen kannalta tehokkaan kokonaisuuden. Kurssien suunnittelussa otetaan huomioon Suomen Silmä lääkäriyhdistyksen jatkokoulutuspäivät. Pääosa teoreettisesta kurssimuotoisesta koulutuksesta järjestetään yhtenäisinä kokonaisuuksina.

Koulutuksen arviointi- ja seurantajärjestelmä:

Yliopistosairaalan ulkopuolisen koulutuksen ajan kouluttajana toimii koulutussopimuksen tehneen keskussairaalan lääkäri. Yliopistosairaalakoulutuksen alkaessa kullekin koulutukseen tulevalle osoitetaan koko koulutuksen ajaksi henkilökohtainen ohjaaja (tutor) ja tehdään yksilöllinen koulutussuunnitelma. Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin. Henkilökohtaisen koulutussuunnitelman seuranta ja erikoistuvan lääkärin edistymisen arviointi tapahtuu koulutettavan ja hänen henkilökohtaisen ohjaajan tapaamisissa kunkin toimipaikka/osastopalveluperiodin päättyessä. Seurannan apuvälineenä käytetään lokikirjaa.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

SISÄTAUDIT

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Jorma Viikari
jorma.viikari@tyks.fi
Sisätautien klinikka
TYKS, 20520 Turku

Puh. (02) 313 1008

Koulutusohjelman yleiskuvaus:

Runkokoulutus on yhteinen sisätaudeille ja siitä eriytyville sisätautialoille sekä keuhkosairauksille ja allergologialle sekä kliiniselle farmakologialle ja lääkehoidolle. Runkokoulutuksen tulisi olla samansisältöinen kaikilla edellä mainituilla aloilla. Runkokoulutus tapahtuu yliopistosairaalan ulkopuolisissa tiedekunnan hyväksymissä koulutussairaaloissa, joissa koulutuksesta vastaa vastuuhenkilön nimeämä yliopistosairaalan ulkopuolinen kouluttaja. Erikoistuvalla lääkärille nimetään henkilökohtainen ohjaaja. Runkokoulutusvaihe on suositeltavaa suorittaa pääosin ennen sisätautien alan eriytyvää koulutusta. Erikoistuvien lääkäreiden valinnan koulutusohjelmaan suorittavat yhdessä sairaalan kouluttaja sekä yliopistosairaalan vastuuhenkilö. Erikoistuva lääkäri ilmoittautuu sisätautien 6 vuoden koulutusohjelmaan. Runkokoulutusohjelman loppuvaiheessa hän voi muuttaa koulutusohjelmansa muuksi sisätautien alan eriytyväksi koulutusohjelmaksi, mikäli koulutuksen vastuuhenkilö ja eriytyvän alan kouluttaja tämän hyväksyvät. Sisätautien eriytyvä koulutus (3v) suoritetaan yliopistollisissa keskussairaaloissa. Siitä voidaan korvata korkeintaan 1 v. palvelulla keskussairaalassa.

Koulutuksen tavoitteet:

Sisätautien koulutusohjelman tavoitteena on tuottaa sisätautien erikoislääkäreitä, jotka kykenevät toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä siten, että he

- hallitsevat sisätautien alaan kuuluvien sairauksien diagnostiikan, hoidon, lääkinnällisen kuntoutuksen ja ehkäisyyn
- tuntevat sisätautien alaan kuuluvien sairauksien epidemiologian, syyt ja patogeneesin
- kykenevät hoitamaan sisätautien alaan kuuluvien sairauksien äkilliset sairaustapaukset
- kykenevät suorittamaan sisätautien alaan kuuluvien sairauksien diagnostiset ja hoidolliset toimenpiteet
- kykenevät toimimaan sisätautien erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilökunnan koulutuksessa
- kykenevät jakamaan yleistä terveystietoutta
- ovat perehtyneitä terveydenhuollon hallintaan
- kykenevät johtamaan sisätautien yksikköä
- Runkokoulutuksen suorittaneen tulee kyetä toimimaan sisätautien alalla lääkärintehtävissä siten, että hän
- hallitsee sairaalan päivystystoiminnassa tarvittavat perusvalmiudet sisätautien alalla ja siihen liittyvillä aloilla
- hallitsee tärkeimpien sairauksien diagnostiikan ja hoidon sisätautien alalla ja siihen liittyvillä aloilla

Koulutuksen sisältö:

Runkokoulutukseen osallistuvien lääkäreiden tulee saada sisätautien alan koulutusta erityisesti sairauksissa, jotka ovat yleisiä ja joita esiintyy päivystystilanteissa (esim. sydän- ja verisuonisairaudet ja gastroenterologia). Koulutusta antavien yksikköjen on taattava erikoistuvalla lääkäreille riittävä kierto eri toimipisteiden välillä monipuolisen koulutuksen turvaamiseksi. Sisätautien eriytyvään koulutukseen osallistuvien lääkäreiden tulee saada laaja-alaista sisätautien alan koulutusta paitsi sairauksissa, jotka ovat yleisiä ja joita esiintyy erityisesti päivystystilanteissa, myös sisätautien muilla eriytyvillä aloilla (endokrinologia, gastroenterologia, hematologia, infektiosairaudet, kardiologia, nefrologia, reumatologia). Erikoistuvalla lääkäreille tulee taata riittävä kierto sairaalan eri toimipisteissä monipuolisen koulutuksen turvaamiseksi. Jokaiselle koulutuksessa olevalle laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma koulutusohjelman vastuuhenkilön tai hänen valtuuttamansa kouluttajan kanssa.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus 2 v 3 kk

Eriytyvä koulutus 3 v

Runkokoulutus 2 v 3 kk on yhteinen sisätautialojen kanssa.

Se on palvelua sisätautien erikoisalnan koulutusviroissa erikseen sovituissa keskussairaalassa ja/ tai alueesairaalassa.

Voimassaolevat koulutussopimukset:

Etelä-Pohjanmaan keskussairaala	3 v
Satakunnan keskussairaala	3 v
Loimaan aluesairaala	2 v
Salon aluesairaala	2 v
Selkämeren sairaala	1 – 2 v
Turun kaupunginsairaala	1 v
Vakka-Suomen aluesairaala	1 v
Porin kaupunginsairaala	6 kk

Eriytyvä koulutus

3 vuotta palvelua sisätautien erikoisalnan koulutusvirassa yliopistollisessa keskussairaalassa. Eriytyvästä koulutuksesta voidaan korvata ad 6 kk alaan liittyvällä tutkimustyöllä. Eriytisestä syystä voidaan koulutukseen hyväksyä lisäksi **enintään 6 kuukautta** (6 kk) tutkimustyötä, mikäli vastuuhenkilö arvioi tutkimustyön tukevan erikoisalnan koulutusta ja mikäli erikoisalnan kliiniset vaatimukset tavoitetaan.

Koulutusvirat:

TYKS:n sisätautiklinikan koulutusvirkoja (tällä hetkellä 26 kpl), käytetään tarkoituksenmukaisella tavalla eri koulutusohjelmien tarpeen mukaan.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalnan koulutus vähintään 80 tuntia, josta runkokoulutuksen aikana suoritetaan vähintään 40 tuntia ja eriytyvän koulutuksen aikana vähintään 40 tuntia. Runkokoulutuksen aikana koulutus pyritään painottamaan alan akuuttien sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon. Hallinto- ja johtamiskoulutusta suositellaan suoritettavaksi runkokoulutuksen aikana 10 tuntia. Hallinto- ja johtamiskoulutusta yhteensä vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Kurssimuotoinen koulutus on suositeltavaa suorittaa laajoina kokonaisuuksina sisätautiopin keskeisiltä alueilta.

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Runkokoulutusvaiheen koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla, ja se toimii apuvälineenä laadunvarmistuksessa. Erikoistuva lääkäri osallistuu lisäksi oman oppimisensa arviointiin sekä koulutuksen kehittämiseen. Jokaisella erikoistuvalla on oma tutorinsa, jonka kanssa erikoistuva käy formaalisen koulutuskeskustelun 1-2 kertaa vuodessa. Sisätautien eriytyvän koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla, joka tulee antaa erikoistuvalla lääkärille runkokoulutusvaiheen alussa. Lokikirja toimii apuvälineenä laadunvarmistuksessa. Erikoistuva lääkäri osallistuu lisäksi oman oppimisensa arviointiin sekä koulutuksen kehittämiseen.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattilinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

SUU- JA LEUKAKIRURGIA

Vastuuhenkilöt:

professori Risto-Pekka Happonen, TYKS, suusairauksien klinikka ja dosentti Kalle Aitasalo, TYKS, korvaklinikka

Yleistä

Koulutusohjelma, jonka pituus on 6 vuotta, on tarkoitettu hammaslääkäreille ja lääkäreille. Erikoiskoulutuksen aikana hammaslääkärit saavat täydentävää lääketieteen koulutusta ja lääkärit täydentävää hammaslääketieteen koulutusta. Muilta osin koulutusohjelma on sama kaikille koulutettaville. Perustutkinnosta riippuen koulutusohjelmasta valmistuu suu- ja leukakirurgian erikoishammaslääkäreitä ja erikoislääkäreitä. Opiskelija voi suorittaa tiedekunnassa joko erikoishammaslääkärin tai erikoislääkärin tutkinnon. Ennen suu- ja leukakirurgian erikoiskoulutuksen aloittamista suoritetuista hammaslääkärin ja lääkärin tutkinnoista voidaan lukea hyödyksi koulutusaikaa lyhentävänä korkeintaan 2 vuotta.

Koulutuksen päämäärät

Suu- ja leukakirurgian spesialistin tulee

- hallita suu- ja leukakirurgian alaan kuuluvien tautien patogeenesi, diagnostiikka ja hoito
- kyetä toimimaan alansa opetus-, suunnittelu-, kehittämis- ja konsultaatiotehtävissä
- kyetä osallistumaan eri hammaslääketieteen ja lääketieteen erikoisalojen väliseen yhteistyöhön

Koulutusohjelman sisältö

1. Yleisopinnot

Yleisopinnot järjestetään soveltuvien osin yhteisinä muiden hammaslääketieteen ja lääketieteen erikoiskoulutusohjelmien kanssa. Opetukseen kuuluu luentoja seuraavista aihepiireistä: kirjaston käyttö, kliininen valokuvaus, kliininen mikrobiologia ja immunologia sekä suupatologia.

2a. Täydentävä lääketieteellinen koulutus (kokonaisuudessaan hammaslääkäreille ja osin lääkäreille)

Opinnot suoritetaan osaksi lääketieteen peruskoulutuksen ja erikoislääkärikoulutuksen sekä osaksi erikoishammaslääkärikoulutuksen yhteydessä. Koulutus käsittää teoreettisia opintoja ja sairaalapalvelua seuraavilta alueilta:

Diagnostiikkaa palveleva yleiskoulutus

- Sisätaudit
- Lastentaudit
- Radiologia
- Ihotaudit

Suu- ja leukakirurgian erikoisalaa tukeva yleiskoulutus

- Kliininen farmakologia
- Anestesiologia ja tehohoito
- Yleiskirurgia
- Ortopedia ja traumatologia
- Neurokirurgia
- Plastiikkakirurgia
- Lastenkirurgia
- Korva-, nenä- ja kurkkutaudit
- Neurologia
- Syöpätaudit

Lisäksi koulutusyksikön järjestämä kuulustelu seuraavilla lääketieteen aloilla:

- Sisätaudit
- Anestesiologia ja tehohoito
- Ortopedia ja traumatologia
- Korva-, nenä- ja kurkkutaudit

2b. Täydentävä hammaslääketieteellinen koulutus (kokonaisuudessaan lääkäreille ja osin hammaslääkäreille)

Opinnot suoritetaan muiden hammaslääketieteen erikoisalojen koulutuksen yhteydessä. Koulutus käsittää teoreettisia opintoja ja kliinistä palvelua seuraavilta alueilta:

- Kariologia ja endodontia

- Parodontologia
- Hammasproteesioppi
- Kliininen parentafysiologia
- Pedodontia
- Ortodontia
- Hammaslääketieteellinen radiologia
- Suupatologia

3. Erikoisalakohtaiset opinnot

Kliiniset opinnot

Erikoisalan kliininen palvelu, joka suoritetaan Turun yliopistollisen keskussairaalan suusairauksien klinikassa, jakautuu 6 vuoden ajalle. Osa kliinisestä palvelusta voidaan suorittaa myös tiedekunnan hyväksymässä muussa keskussairaalassa. Kliinisestä palvelusta 9 kuukautta tulee suorittaa terveyskeskuksessa. Opiskelija palvelee kokopäivätoimisesti koulutusvirassa suorittaen kuhunkin koulutusvaiheeseen soveltuvia tutkimus- ja hoitotoimenpiteitä. Itsenäisesti suoritetuista ja avustetuista leikkaustoimenpiteistä pidetään lokikirjaa. Keskeinen osa erikoisalakohtaisista opinnoista tapahtuu kliinisen palvelun yhteydessä eri erikoisalojen spesialistien antamana työnohjauksena.

Teoreettiset opinnot

Koulutus toteutetaan seminaarimuotoisena kiinteästi kliiniseen palveluun liittyen. Koulutettava voi käyttää hyväkseen myös kotimaisia ja kansainvälisiä koulustilaisuuksia, joiden sisältö laajuudeltaan ja tasoltaan vastaa teoreettisen koulutuksen sisällön tavoitteita. Opetus käsittelee seuraavat asiakokonaisuudet:

- Pään ja kaulan alueen kirurginen anatomia
- Komplikaatiot suu- ja leukakirurgiassa
- Suun limakalvosairaudet
- Suun ja kasvojen alueen kiputilat
- Hampaiston ja alveoliisäkkeen sairaudet
- Tulehdukselliset sairaudet
- Poskiontelon patologiset tilat
- Suun pehmytkudosten ja leukojen tuumorit ja kystat
- Leukojen ja kasvojen alueen pehmyt- ja kovakudostraumat
- Rekonstrukttiivinen kirurgia
- Preproteettinen kirurgia
- Hammas- ja kasvoimplantologia
- Leukanivelsairaudet
- Sylkirauhassairaudet
- Synnynnäiset, kehitykselliset ja hankitut leuka- ja kasvodeformiteetit
- Suun ja leukojen malignit kasvaimet

4. Tutkielma

Itsenäinen tai yhteistyönä tapahtuva tutkielma tai kirjallinen potilastapausselostus, joka pyritään julkaisemaan alan lehdessä. Vaatimus tutkielman tekemiseksi koskee 1.8.2009 jälkeen erikoistumisensa aloittaneita.

Valtakunnallinen kuulustelu

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

SYDÄN- JA RINTAELINKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Dosentti Kari Kuttila
kari.kuttila@tyks.fi
Kirurgian klinikka, TYKS
PL 52, 20521 Turku

Puh. (02) 313 2204

Koulutusohjelman yleiskuvaus:

Runkokoulutus on sovittu samansisältöiseksi kaikilla kirurgian erikoistumisaloilla. Sen tavoitteena on antaa jokaisen erikoisalalan kirurgille valmiudet toimia sairaalapäivystäjänä. Elektiivisen toiminnan valmius tähtää niiden kirurgisten sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, jotka ovat tavallisia eivätkä edellytä erikoiskirurgista osaamista. Jokaisen tulee kuitenkin hallita erikoiskirurgisten toimenpiteiden indikaatiot sekä päivistyskirurgiassa että elektiivisessä kirurgiassa. Lääkärin ilmoittautuessa koulutusohjelmaan hänen tulee neuvotella koulutusohjelman vastuhenkilön kanssa koulutuksensa toteuttamisesta. Neuvottelun perusteella tehdään erikoistuvalla lääkärille henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja sovitaan sen toteuttamisesta Turun yliopiston kanssa sopimuksen tehneiden sairaaloiden erikoistumisohjelmissa. Vastuuhenkilö nimeää erikoistuvalla lääkärille vastuukouluttajan(t) sekä henkilökohtaisen tutorin. Suurin osa runkovaiheen koulutuksesta tapahtuu siis TYKS:n ulkopuolisissa sairaaloissa. Usein yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus on ennen varsinaista yliopistosairaalassa suoritettavaa koulutusjaksoa ja tällöin erikoistuvien lääkäreiden valinnan suorittavat ulkopuolisen paikan kouluttaja sekä yliopistosairaalan vastuuhenkilö yhdessä noudattaen erikoislääkäritoimikunnan sekä EU:n lääkärinkoulutuksen neuvoa antavan komitean (ACMT) antamien suosituksien periaatteita.

Koulutuksen tavoitteet:

Erikoistumisohjelman suorittanut

- pystyy tarkkaan ja loogiseen potilaan kliinisen tutkimiseen ja hallitsee alansa diagnostiset toimenpiteet
- osaa laatia sydän- ja rintaelinkirurgisen potilaan tutkimus-, hoito- ja seurantasuunnitelmat sekä osaa valita oikeat konservatiiviset ja operatiiviset hoitomenetelmät
- osaa hoitaa nopeita ratkaisuja vaativat akuutit traumatologiset tapaukset
- osaa suorittaa itsenäisesti ja teknisesti oikein sydän- ja rintaelinkirurgian erikoisalanaan kuuluvat tavallisimmat toimenpiteet
- hallitsee ja osaa järjestää sydän- ja rintaelinkirurgisen potilaan postoperatiivisen hoidon
- pystyy yhteistyöhön muiden erikoisalojen lääkäreiden kanssa
- osaa analysoida ja seurata hoitotuloksia
- osaa potilashallintoon ja kustannusseurantaan liittyvät toimintaperiaatteet
- osaa suunnitella ja johtaa vuodeosaston, poliklinikan ja leikkausosaston välistä yhteistyötä oman työyksikkönsä puitteissa

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveystieteiden keskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveystieteiden keskuspalvelussa suoritettava palvelu 9kk (sisältyy runkokoulutukseen)

Runkokoulutus (3 vuotta), mukaan lukien vähintään 9 kuukauden terveystieteiden keskuspalvelu, suoritetaan pääsääntöisesti toimimalla Turun yliopiston kanssa koulutusohjelman tehneissä keskus- ja aluesairaaloissa erikoistuvan lääkärin viroissa. Koulutuspaikoista ja koulutukseen käytettävistä erikoistuvan lääkärin viroista yliopisto tekee sopimuksen kunkin sairaalalaitoksen kanssa erikseen. Koulutuspaikassa jokaisella koulutettavalla on henkilökohtainen tukihenkilö (=tutor), jonka tulee olla erikoistuvan apuna selvittäessä erikoistumiseen liittyviä käytännön ongelmia ja jonka tulee seurata säännöllisesti koulutettavan kehitystä ja edistystä. Ohjaavan kouluttajan kanssa tulee olla keskustelutilaisuus vähintään kahdesti vuodessa, jolloin tarkistetaan suunnitellun koulutuksen toteutuminen. Näistä tapaamisista on tehtävä merkintä erikoistujan opintokansioon. Jokainen koulutettava pitää erikoistumisjakson ajalta leikkausopintokirjaa (=lokikirja), johon merkitään kaikki leikkaustoimenpiteet, joihin asianomainen on osallistunut. Lokikirja tarkastetaan vastuuhenkilöiden toimesta kahdesti vuodessa.

Eriytyvä koulutus

Eriytyvä koulutus on korkeintaan 3 vuotta, joka suoritetaan työskentelemällä yliopistoklinikassa sydän- ja rintaelinkirurgisella osastolla. Koulutusajasta voi suorittaa kuuden kuukauden jakson toisessa kotimaisessa

tai ulkomaisessa sydän- ja rintaelinkirurgisessa yksikössä. Erikoiskirurgian jakson aikana edellytetään, että koulutettava osallistuu tieteelliseen tutkimustyöhön. Tarkoituksena on, että erikoistuva pitää erikoistumisaikanaan esitelmän erikoisalansa kotimaisessa tieteellisessä kokouksessa ja mahdollisesti myös pohjoismaisessa tai muussa kansainvälisessä kokouksessa. Tutkimustyön tuloksena toivotaan tulevan vähintään yksi tieteellinen julkaisu erikoistumisjakson aikana.

Toimipaikkakoulutus

Opetusta järjestetään vähintään 3 tuntia viikossa ja se sisältää:

- ohjaajien säännölliset kliiniset opetuskierron osastolla
- säännölliset kardiologien kanssa pidettävät meetingit
- henkilökohtaisesti ohjatun potilastyöskentelyn ja toimenpiteiden suorituksen
- henkilökohtaisesti ohjatun leikkaustoiminnan avustamisen toimenpiteissä ja leikkauksissa
- osasto- ja polikliinisten potilaiden konsultaatiotilaisuudet
- kirurgian klinikan viikoittaiset yhteiset opetusluennot

Koulutusvirat:

Tällä hetkellä sydän- ja rintaelinkirurgian käytössä on yksi erikoistuvan lääkärin virka.

Teoreettinen koulutus:

Kurssimuotoista teoreettista koulutusta 80 tuntia sekä 20 tuntia hallinnon koulutusta. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Koulutettava osallistuu koulutusyksikön järjestämään tai hyväksymään teoreettiseen kurssimuotoiseen koulutukseen, johon kuuluvat:

- oman koulutusyksikön hyväksymät säännölliset opetusseminaarit, hallinnolliset, kurssi-, kongressi- ja
- opintomatkokoukset valintansa mukaan koulutettava voi osallistua muuhunkin koulutusyksikön ennalta hyväksymään koulutukseen kuten Suomen Thoraxkirurgisen yhdistyksen kokouksiin, jatkotai täydennyskoulutustilaisuuksiin kotimaassa tai ulkomailla (vähintään kaksi kertaa vuodessa)
- muiden yliopistojen hyväksymiin koulutustilaisuuksiin.

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Kirurgian eri erikoisalojen yhteistä runkovaiheen koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla. Oppimisprosessin seuranta perustuu erikoistuvan lääkärin pitämään opintokansioon ja lokikirjaan. Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin. Kuten edeltä käy ilmi, runkovaiheen kirurgia koostuu useammasta osiosta, ja erikoistuvalla on eduksi asettaa kullekin osiolle omat oppimispäämäärät ja osion lopussa arvioida, onko hän saavuttanut asettamansa päämäärät. Peruskirurgiajakson aikana tulee jokaisen erikoistujan suorittaa teoreettista kurssimuotoista koulutusta vähintään 60 tuntia ja ylläpitää lokikirjaa, johon merkitään leikkaustoimenpiteet. Jokaiselle runkovaiheen koulutettavalla pitää olla oma henkilökohtainen tutor, joka säännöllisesti seuraa ja tukee koulutettavan toimintaa kyseisessä koulutusyksikössä. Koulutusyksikön ylilääkärin on vähintään kahdesti vuodessa seurattava koulutuksen edistymistä ja tehtävä siitä kirjallinen merkintä erikoistujan koulutuskansioon. Peruskirurgian koulutusyksikössä järjestetään säännöllinen viikoittainen meeting-ohjelma, hyväksyttävät kirjastopalvelut sekä mahdollisuus osallistua kohtuullisessa määrin ulkopuoliseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Runkokoulutukseen kuuluu yliopiston järjestämän kirjallisen kuulustelun suorittaminen ennen erikoiskoulutusvaiheen aloittamista.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

SYÖPÄTAUDIT

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Seppo Pyrhönen
seppo.pyrhonen@tyks.fi
Syöpätautien klinikka, TYKS
PL 52, 20521 Turku

Puh. (02) 313 1800

Ohjaava kouluttaja:

Kliininen opettaja Outi Hirvonen Puh. 02-313 0884
outi.hirvonen@tyks.fi

Koulutuksen tavoitteet:

Syöpätautien erikoislääkärin koulutus johtaa pätevyyteen toimia itsenäisesti erikoislääkärin tehtävissä hoidettaessa syöpäpotilaita kuratiivisesti ja palliatiivisesti sädehoidoilla, lääkehoidoilla sekä psykososiaalisin keinoin. Lisäksi syöpätautien erikoislääkärin tulee hallita sädehoidon käyttö muidenkin sairauksien kuin pahanlaatuisten kasvainten hoidossa. Syöpätautien erikoislääkäri kykenee johtamaan toimintayksikköään ja työryhmiään sekä hallitsee perusteet yhteistyöhön ja konsultointiin eri erikoisalojen ja eri henkilöstöryhmien kanssa. Syöpätautien erikoislääkärillä tulee olla hyvä tietämys kasvainsairauksia koskevasta terveydenhuollon järjestelmästä ja hallinnosta, ja hänen tulee hallita syöpäsairauksiin liittyvä diagnostiikka, yleis- ja jatkohoito, kuntoutus, sekä sosiaalisten ja yhteiskunnallisten tuki- ja avustusjärjestelmien toiminta. Syöpätautien erikoislääkärin tulee tuntea syöpäsairauksien etiologia, biologia ja kliininen käyttäytyminen, ja hänellä tulee olla hyvä tietämys syöpäsairauksien ehkäisystä ja varhaisdiagnoosista. Erikoislääkärin tulee pystyä toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon ammattihenkilöille, jakamaan yleistä terveystietoutta sekä osallistumaan alansa tieteelliseen kehittämiseen ja suunnitteluun.

Koulutuksen sisältö:

Syöpätautien erikoislääkärikoulutus on itsenäinen koulutusohjelma. koulutuksessa hankitaan erikoislääkäriltä edellytettävät tiedot ja taidot eri syöpätyyppien levinneisyysseurailusta, hoidon suunnittelusta, kuvantamis- ja laboratoriodiagnostiikasta sekä onkologisista hoitomuodoista eli sädehoidosta, lääkehoidosta, hormonaalisista ja biologisista hoitomuodoista sekä radioaktiivisilla isotoopeilla tapahtuvista hoidoista sekä eräiden hyvälaatuisten sairauksien sädehoidosta. Koulutuksen aikana opetellaan psykososiaalisesti asianmukainen potilaiden ja omaisten kohtelu ja tiedotus sekä oireenmukainen hoito mukaan lukien erityisesti kivun, syöpään liittyvien psyykkisten oireiden sekä tyypillisten syövän hoitoon liittyvien oireiden hoito. Koulutus perustuu valtakunnallisesti ja paikallisesti järjestettäviin teoreettisiin kurseihin sekä käytännön työskentelyyn nimetyin tai nimettyjen erikoislääkäreiden ohjauksessa ja valvonnassa. Yleisimpien syöpätyyppien hoito opetetaan ja opetellaan yksityiskohtaisesti ja monipuolisesti. Lisäksi erikoistumisen aikana paneudutaan harvinaisempien kasvaintyyppien ja harvinaisempien hoitomuotojen periaatteisiin ja perusteisiin. Syöpäsairauksien synty, eri hoitomuotojen vaikutusmekanismit, syöpäepidemiologia sekä syöpätauteihin liittyvän kliinisen tutkimustyön perusteet opiskellaan erillisillä kursseilla, käytännön toiminnassa ja omaehtoisesti kirjallisuuteen tutustumalla. Erikoistumiskoulutuksen aikana tuleva erikoislääkäri oppii tekemään hoitopäätökset itsenäisesti. Hoitopäätösten perustaminen hyvään ja riittävään tieteelliseen näyttöön sekä tällaisen näytön etsiminen ja arviointi opetellaan ja harjoitellaan hoitomuotojen ja tekniikoiden yhdistäminen, hoitotulosten arviointi sekä niiden yhteydet kliiniseen toimintaan ja laadunvalvontaan, laadukkaan työskentelyn kehittämiseen ja tulokselliseen sekä taloudelliseen kliiniseen toimintaan. Koulutettava erikoislääkäri hankkii koulutuksen aikana teoreettista ja käytännön kykyä opettaa ja arvioida opetusta. Syöpätautien erikoislääkärillä pitää olla riittävä tieto myös syöpäkirurgiasta ja hänen tulee hallita potilaiden tavanomaiset akuutit ja krooniset sisämedisiiniset ongelmat, niiden diagnostiikka ja hoito.

Koulutuksen rakenne:

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Erikoisalan koulutus 4v 3kk

-vähintään 3v 9kk palvelua syöpätautien yksikön lääkärinä, josta vähintään 2v 9kk yliopistollisessa syöpätautien klinikassa. Jos keskussairaalakoulutus on tapahtunut sellaisessa syöpätautien yksikössä, jossa on myös sädehoitoyksikkö ja koulutettava on saanut tällöin riittävästi koulutusta sekä syövän säde- että lääkehoidon toteuttamisessa, voidaan tällaista koulutusta hyväksyä kouluttajan harkinnan mukaan yhteensä enintään 1v 9kk, jolloin yliopistokoulutusaikaa tulee olla vastaavasti vähintään kaksi (2) vuotta. Erikoistumisen aikana koulutettava lääkäri toimii tasapuolisesti ja riittävän pitkiä yhtenäisiä jaksoja sädehoitoyksikössä, syöpätautien vuodeosastolla sekä poliklinikalla siten, että hän oppii tuona aikana hallitsemaan itsenäisesti erityyppisten

syöpien säde- ja lääkehoidon, ja hallitsee syöpäpotilaan kokonaishoidon mukaan lukien syövän hoitoon liittyvät psykososiaaliset näkökohdat.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on antaa jatkokoulutettavalle lääkärille riittävät perustiedot ja perustaidot onkologian eri osa-alueilta, jotta hän saavuttaisi itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn vaadittavan pätevyyden. Toimipaikkakoulutusta annetaan ryhmätyö- tai luentomuotoisena yliopiston lukukausien aikana vähintään kaksi tuntia viikossa. Toimipaikkakoulutukseen kuuluvat myös klinikan yhteiset potilasseminaarit sekä yhteiskokoukset muiden erikoisalojen lääkäreiden kanssa (mm. KNK-lääkärit, gynekologit, patologit, hematologit ja radiologit). Toimipaikkakoulutusta annetaan myös henkilökohtaisena ohjauksena potilastyöskentelyssä ja toimenpiteissä siten, että jokaisessa toimipisteessä erikoistuvalla lääkärillä on seniorilääkäri, joka ohjaa ja valvoo kyseisessä toimipisteessä tapahtuvaa toimintaa.

Koulutusvirat:

TYKS, 3 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Koulutukseen hyväksytään myös toimiminen erikoislääkärin viransijaisena, mikäli myös tänä aikana on järjestetty koulutuksen kannalta asianmukainen seniorilääkärin opastus- ja konsultointimahdollisuus.

Koulutussopimusvirat:

Muiden sairaaloiden kanssa sovitaan erillisten ohjeiden mukaisesti siellä tapahtuvasta koulutuksesta siten, että kyseisenä aikana taataan monipuolinen teoreettinen ja käytännön koulutus sekä riittävän pätevyyden omaava ohjaaja tai ohjaajat. Tällainen koulutussopimus voi olla koulutuspaikkakohtainen tai yhtä koulutettavaa koskeva erillissopimus.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalan koulutus vähintään 60 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittavat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Kurssimuotoista koulutusta järjestetään mm. valtakunnallisena yhteistyönä siten, että olennaisimmat alueet pyritään käymään läpi 3 - 4 vuoden jaksoin. Teoreettista koulutusta annetaan myös koulutusyksikön toimesta siten, että klinikan toiminta ja hoitopäätökset opetetaan tieteelliseltä, teoreettiselta ja käytännön kannalta. Näiden lisäksi tai niitä korvaamassa voivat olla myös kansalliset ja kansainväliset kongressit ja symposiumit, jotka käsittelevät koulutuksen kannalta olennaisia erikoiskysymyksiä tai laajempia kokonaisuuksia.

Koulutuksen arviointi:

Koulutuksen toteutumisen seurantaan käytetään mm. henkilökohtaista lokikirjaa, josta käy ilmi koulutuksen runko ja jonka avulla kouluttaja ja koulutettava yhdessä tarkistavat suunnitelman toteutumisen. Lokikirjaan merkitään mm. pidetyt esitelmät, julkaistut artikkelit sekä suoritetut erityiset vastuutehtävät ja niiden keskeiset tulokset. Kunkin koulutusjakson yhteydessä erikoistuva lääkäri arvioi ohjaajansa tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa, miten koulutus on täyttänyt tehtävänsä ja millaisiin asioihin koulutettavan tulisi saada lisäopetusta. Tyypillisiä kysymyksiä, joita käydään läpi ovat:

- Missä työpisteessä koulutettava on toiminut ja mitkä tehtävät ovat olleet olennaisimpia kuluneen ajanjakson aikana?
- Missä koulutettava on onnistunut ja missä on ollut eniten vaikeuksia tänä ajanjaksona?
- Mitä puutteita koulutettava kokee olevan tiedoissaan ja taidoissaan ja miten tämä voitaisiin korjata jäljellä olevan tai seuraavan jakson aikana?
- Miten yhteistyö muiden lääkäreiden sekä muun henkilökunnan kanssa on sujunut ja mitä toivomuksia on esimiehille, kollegoille ja muulle henkilökunnalle?
- Mitkä ovat erikoistuvan lääkärin kannalta toiminnan, opetuksen ja ohjauksen keskeiset ongelmat ja miten niitä voidaan korjata?
- Miten koulutettava on valmistautunut tai miten tulee valmistautumaan seuraavaa jaksoa tai jäljellä olevaa koulutusjaksoa varten?

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

TERVEYDENHUOLTO

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Risto Tuominen
risto.tuominen@utu.fi
Kansanterveystieteen oppiaine, Lemminkäisenkatu 1
20014 Turku

Puh. (02) 333 8434

Koulutusohjelman yleiskuvaus:

Terveydenhuollon erikoisalana (health care) kohteena on väestön terveys ja sen edistäminen. Se hankkii tieteellisin menetelmin tietoa väestön terveyteen vaikuttavista tekijöistä, niihin vaikuttamisen keinoista, keinojen vaikuttavuudesta sekä niiden soveltamisesta erilaisin toimenpitein yhteiskunnan eri lohkoilla, terveydenhuolto mukaan lukien. Hankittuja tutkimustietoja sovelletaan väestön terveyspalvelujen tarpeen arviointiin, terveydenhuollon suunnitteluun, johtamiseen ja arviointiin sekä toimintaan, jonka erityisenä tavoitteena on terveyden edistäminen, terveysriskien torjunta ja tautien ennaltaehkäisy. Tärkeimmät toiminta-alueet ovat terveydenhuollon tutkimus, hallinto ja johtaminen sekä kansanterveystyö ja viimeksi mainitun osana ympäristöterveydenhuolto. Koulutusohjelma perehdyttää koulutettavan kansanterveystieteen eri osa-alueisiin ja niiden menetelmiin, terveyspolitiikkaan, väestön terveyteen vaikuttavaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon, terveydenhuollon järjestelmään sekä terveydenhuollon suunnitteluun, johtamiseen ja arviointiin.

Kansanterveystiede on käsite joka kattaa monta tieteellistä menetelmäsuuntausta. Niille on yhteistä tutkimuksen kohde, väestön terveydentila, siihen vaikuttavat tekijät sekä väestön terveydentilan edistämiseksi ja tautien ennaltaehkäisemiseksi suunnattavat interventiot. Menetelmäaloina tulevat kyseeseen epidemiologia, yhteiskuntatieteet kuten terveys sosiologia, terveystaloustiede sekä terveydenhuoltotutkimus. Menetelmien kirjo ulottuu tilastotieteestä laadullisiin menetelmiin.

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutusohjelma muodostuu runkokoulutuksesta, joka suoritetaan terveydenhuoltojärjestelmän piirissä, ja eriytyvästä koulutuksesta, joka suoritetaan yliopiston laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa sekä koulutukseen soveltuvassa terveydenhuollon tutkimus-, suunnittelu-, hallinto- tai johtamistehävässä. Runkokoulutuksen tavoitteena on perehdyttää koulutettava terveydenhuoltojärjestelmään. Eriytyvän koulutuksen tavoitteena on ohjata ja tukea koulutettavaa hänen hankkiessaan erikoisalana keskeisen sisältö- ja menetelmäosaamisen ja sen soveltamisvalmiuden. Koulutusohjelman läpikäytyään terveydenhuollon erikoislääkäri kykenee erityisesti

- Selvittämään väestön terveyttä, terveystarpeita ja palveluiden saatavuutta ja kysyntää sekä niihin vaikuttavia tekijöitä
- Arvioimaan terveydenhuollon toimintaa ja teknologioita sekä terveyspalvelujen vaikuttavuutta ja laatua
- Vaikuttamaan väestön terveyteen yhteisö-, väestö- ja yksilötason keinoin käyttäen terveydenhuollon ja muita yhteiskunnan keinoja sekä muita hyödyllisiä vaikutus-kanavia
- Suunnittelemaan ja johtamaan yhteisötasoisia ja palvelujärjestelmän toimia, joiden tarkoituksena on terveyden edistäminen, sairauksien hoito ja kuntoutus

Koulutusohjelmaan hyväksytään hakemuksesta Suomessa oikeuden tai luvan harjoittaa lääkärin ammattia saanut henkilö. Koulutusohjelmaan hyväksymisen yhteydessä koulutettavalle nimetään kouluttaja. Koulutettava ja kouluttaja laativat koulutettavalle yksilöllisen koulutussuunnitelman portfolion muotoon. Suunnitelmaan sisällytetään mm. koulutettavan yksityiskohtaiset oppimistavoitteet, runko- ja eriytyvän koulutuksen alustavat suunnitelmat palveluineen ja kurssimuotoisine teoriakoulutuksineen.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 5 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk (sisältyy runkokoulutukseen)

Runkokoulutus 2 vuotta on yhteinen geriatrIAN, työterveyshuollon ja yleislääketieteen kanssa. Se suoritetaan perusterveydenhuollon tai erikoissairaanhoidon laitoksen lääkärin tehtävässä tai koulutukseen soveltuvassa suunnittelu- tai hallintotehtävässä (koulutussopimus). Tutkimustyön hyväksymisessä runkokoulutuksen osittaiseen korvaamiseen noudatetaan valtakunnallista suositusta.

Eriytyvä koulutus

3 vuotta Turun yliopiston kansanterveystieteen laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa sekä koulutukseen soveltuvassa terveydenhuollon tutkimus-, suunnittelu-, hallinto- tai johtamistehtävässä.

vissä. Koulutuksesta vähintään 1 vuosi suoritetaan yliopiston laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa.

Koulutusvirat:

Kansanterveystieteen assistentin virat sekä muut koulutuksen tavoitteisiin soveltuvat terveydenhuollon tai lähialojen toimet tai tehtävät esim. kunnassa, sairaanhoitopiirissä sekä valtion virastoissa ja laitoksissa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

220 tuntia, johon sisältyy vähintään 20 tuntia hallinto- ja johtamiskoulutusta. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Erikoisalan luonteesta johtuen teoreettinen kurssimuotoinen koulutus muodostaa huomattavan osan annettavasta koulutuksesta. Koulutettava laatii yhteistyössä kouluttajan kanssa yksilöllisen suunnitelman, jonka tulee sisältää riittävästi opintoja kaikista alla luetelluista aihekokonaisuuksista. Yksittäisten kurssien valinnassa sallitaan pitkälle menevä valinnanvapaus, mm. siten että ulkomailla suoritettuja opintoja voidaan hyväksyä korvaamaan kurssimuotoista koulutusta. Lisäksi erikoistujan on suoritettava yleislääketieteen erityiskoulutukseen kuuluva 16 tunnin terveydenhuollon hallintoon ja sosiaaliturvaan perehdyttävä koulutus.

Aihekokonaisuudet:

1. Väestön terveydentila ja kansansairauksien torjunta

Väestön terveydentilan ja sen kehityksen sekä terveyteen vaikuttavat tekijät ja tärkeimpien kansansairauksien epidemiologia ja torjuntamahdollisuudet, terveyskasvatus ja muut terveyden edistämisen keinot.

2. Epidemiologia

Epidemiologisen tutkimuksen menettelytavat ja menetelmät ja niihin liittyvät tilastotieteelliset perusteet sekä epidemiologian perusmenetelmien soveltaminen terveyttä ja terveydenhuoltoa koskevissa tutkimuksissa.

3. Terveydenhuoltotutkimus, terveydenhuollon tietojärjestelmät ja teknologian arviointi

Terveyttä ja terveydenhuoltoa koskevat tietojärjestelmät sekä terveydenhuollon suunnittelussa ja arvioinnissa tarvittavat tutkimusmenetelmät. Terveydenhuoltoa kuvaavien tietojen analysointi ja tietorekisterien käyttö tietoteknisiä työvälineitä hyödyntäen. Terveydenhuollon toiminnan ja teknologian vaikuttavuuden ja laadun arviointi.

4. Terveystaloustiede

Terveydenhuollon menetelmien ja teknologioiden taloudelliseen arviointiin tarvittavat peruskäsitteet ja menetelmät. Terveyden mittaamisen ja arvottamisen menetelmät ja niiden soveltaminen.

5. Terveydenhuollon hallinto

Kansallinen terveydenhuoltojärjestelmä, sosiaali- ja terveyslainsäädäntö sekä kansainvälinen yhteistyö terveydenhuollon alalla. Terveydenhuolto-organisaation erityispiirteet ja terveydenhuoltojärjestelmien kansainvälisen vertailu. Julkisen hallinnon normit ja päätöksentekoprosessi sekä sosiaali- ja terveyspolitiikka.

6. Terveys sosiologia

Lääketiede ja terveydenhuolto sosiaalisena organisaationa (mm. valta ja johtaminen, medikalisaatio, professionalistuminen, organisaatiokulttuuri) sekä ja potilas-lääkärisuhteen erityispiirteet.

7. Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristötekijöiden merkitys väestön ja yksilöiden terveydelle, terveysviranomaisten ympäristöä koskevat tehtävät ja terveysvaarojen torjunta. Ekologian peruskäsitteet, yleisimpien ympäristösaasteiden terveysvaikutukset ja saastetilanne Suomessa.

Oppimisen ja koulutuksen toimivuuden arviointi:

Koulutettavan portfolion muotoon laatima yksilöllinen koulutussuunnitelma tukee hänen oppimisensa ja suunnitelman toteutumisen systemaattista arviointia. Portfolio sisältää oppimispäiväkirjan, jossa koulutettava pohdii oppimisprosessiaan sekä omien oppimistavoitteittensa toteutumista.

Koulutettava käy kehityskeskusteluja vastaavan arviointikeskustelun kouluttajansa kanssa kerran vuodessa. Näissä keskusteluissa selvitetään koulutettavan oppimispäiväkirjojen ja muiden havaintojen perusteella myös koulutuksen toimivuuteen liittyviä seikkoja eri koulutuspaikoissa ja -tehtävissä. Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen koulutustilaisuuksiin voi sisältyä kuulusteluita, yksilöllisiä projektitoita tai ryhmätöitä, joilla arvioidaan oppimistuloksia. Laitoksen järjestämissä koulutustilaisuuksissa kerätään järjestelmällinen osallistujapalaute.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvuorot.html

TYÖTERVEYSHUOLTO

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja kuulustelija:
Professori Tuula Putus

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen tavoitteet

Koulutuksen tavoitteena on itsenäiseen työskentelyyn kykenevä erikoislääkäri, joka tuntee työn ja terveyden yhteydet, hallitsee työterveyshuollon toimintatavat ja kykenee moniammatilliseen ja monitieteiseen toimintaan sekä yhteistyöhön työpaikan ja yhteiskunnan palvelujärjestelmien kanssa.

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutusohjelma koostuu runkokoulutuksesta ja eriytyvästä koulutuksesta. Koulutuksen kesto on kuusi vuotta. Runkokoulutuksen pituus on kaksi vuotta (ks. tarkemmin perusterveydenhuollon lisäkoulutus). Neljän vuoden eriytyvän koulutuksen palveluun kuuluu työterveyshuoltojakso, työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakso, klinistä palvelua muilla erikoisaloilla ja Työterveyslaitosjakso. Koulutusohjelma sisältää tiedekunnan ohjeiden mukaisen moniammatillisen johtamiskoulutuksen. On suositeltavaa, että erikoistuvalla lääkärillä on eriytyvään koulutukseen hakeutuessaan suoritettuna koulutukseen sisältyvä runkokoulutus.

Palveluiden hyväksymisen edellytys on, että koulutuspaikalla on yliopiston kanssa voimassa oleva koulutuspaikkasopimus. Koulutuspaikan tulee osoittaa erikoistujalle henkilökohtainen ohjaaja, kouluttaja, jonka yliopisto on hyväksynyt kouluttajaksi. Ilmoitauduttuaan erikoistumaan erikoistuva lääkäri käy yliopiston järjestämän starttiseminaarin ja laatii työterveyshuoltojakson alussa yhdessä kouluttajansa kanssa henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman, joka toimitetaan koulutuksen vastuuhenkilölle. Lisäksi ovat voimassa ne määräykset, jotka ovat erikoislääkärikoulutusta koskeissa pysyväismääräyksissä.

Kouluttaja vastaa koulutusohjelman toteutumisesta lokikirjan mukaisesti ja erikoistujan henkilökohtaisesta ohjaamisesta. Hän ohjaa erikoistujan ammatillista kasvua, osallistuu erikoistujan henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman tekoon ja seuraa sen toteutumista ja arvioi yhdessä erikoistujan kanssa oppimisen edistymistä. Henkilökohtaista ohjausta tulee olla vähintään kaksi tuntia viikossa.

Tiedot sopimuksen tehneistä työterveyshuollon koulutuspaikoista ja kouluttajista saa lääketieteellisen tiedekunnan kansliasta, oppiaineen verkkosivuilta ja työterveyshuollon virtuaaliyliopiston sivuilta www.tthvyo.fi.

Runkokoulutus 2 vuotta

Runkokoulutus on yhteinen geriatriaan, terveydenhuoltoon ja yleislääketieteen erikoistuvien kanssa. Runkokoulutuksen pituus on 2 vuotta. Se muodostuu pääosin yleislääketieteen erityiskoulutuksesta. Runkokoulutus sisältää terveyskeskus- ja sairaalapalvelua ja lisäksi se voi sisältää enintään 6 kuukautta palvelua muussa hyväksyttävässä lääkärin tehtävässä. Terveyskeskuspalvelua tulee runkokoulutuksessa kuitenkin olla vähintään 9 kuukautta terveyskeskuslääkärin tehtävissä palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään ja sairaalapalvelua vähintään 6 kuukautta.

Runkokoulutuksen tavoitteet

- tuntee palvelujärjestelmä ja saumaton hoitoketjukäytäntö
- osata arvioida ja soveltaa tieteellistä tietoa käytännön terveyspalveluiden laadukkaassa toteuttamisessa
- perehtyä moniammatilliseen yhteistyöhön
- hallita potilaiden yhdenvertainen kohtelu ja tuntee potilaan oikeudet

Eriytyvä koulutus 4 vuotta

Eriytyvä koulutus koostuu palvelusta työterveyshuollon koulutuspaikassa, työkyvyn arviointia ja kuntoutusta toteuttavassa koulutuspaikassa, palvelusta soveltuvilla klinisillä erikoisaloilla sekä Työterveyslaitospalvelusta. Eriytyvään koulutukseen sisältyy toimipaikkakoulutusta ja teoreettista kurssimuotoista koulutusta. Työterveyshuollon loikirjassa kuvataan tarkemmin oppimissisällöt.

Eriytyvän koulutuksen tavoitteet

Työterveyslääkärin tulee alansa asiantuntijana hallita eettinen, teoreettinen ja lainsäädännöllinen tausta ja osata keskeiset hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaiset menetelmät ja ammattikäytännöt seuraavilta alueilta:

- yhteiskunnan ja elinkeinoelämän ja yritysten toimintaperiaatteet sekä työterveyshuollon toimintaympäris-

tö ja lähtökohdat

- työterveyshuollon asiakkuus ja toimintatavat
- yhteistyö muun terveydenhuollon, työhallinnon, opetushallinnon, sosiaalivakuutuksen ja sosiaalihuollon sekä työsuojeluviranomaisen edustajan kanssa
- työn kuormitus- ja vaaratekijöiden ja työhön liittyvien terveyshaittojen arviointi ja hallinta yhdessä työpaikan kanssa
- terveyden ja työhyvinvoinnin edistäminen ja vuorovaikutus yksilö-, yhteisö-, yritys- ja organisaatiotasolla
- työyhteisön toimintaan ja työn kehittämiseen osallistuminen
- työntekijöiden terveyden seuranta ja tukeminen työuran eri vaiheissa
- työhön liittyvien sairauksien ennaltaehkäisy, tunnistaminen ja hoito
- työ- ja toimintakyvyn arviointi, ylläpito, edistäminen ja kuntoutus sekä työhönpaluuun tukeminen
- työterveyshuollon toiminnan johtaminen, suunnittelu, laadun kehittäminen ja vaikuttavuuden arviointi.

Työterveyslääkärin tulee lisäksi hallita seuraavien työterveyshuoltoon liittyvien erityisalueiden perusteet ja soveltaa niitä työterveyslääkärin työssä:

- työlääketiede, toksikologia, työhygieniä, työfysiologia, työpsykologia, ergonomia, epidemiologia, terveys-taloustiede ja johtaminen
- tutkimustiedon kriittinen käyttö ja perusvalmiudet tieteellisen tutkimuksen tekoon.

Toimipaikkajaksot (24 kk)

Jakson tavoitteena on perehtyminen työterveyslääkärin ammattiin. Erikoistujan tulee osata käyttää ja soveltaa työterveyshuollon teoreettista tietopohjaa ja hallita työterveyshuollon palveluprosessit ja moniammatillinen toiminta. Jakson jälkeen hänellä on valmiudet toimia asiantuntijana työpaikan ja muiden tarpeellisten yhteistyötahojen kanssa hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisesti.

Työterveyshuoltojakso suoritetaan yliopiston hyväksymässä työterveyshuollon koulutuspaikassa. Koulutuspaikan tulee osoittaa erikoistujalle henkilökohtainen ohjaaja, joka on työterveyshuollon erikoislääkäri ja jonka yliopisto on hyväksynyt kouluttajaksi.

Toimipaikkakoulutus työterveyshuoltojaksolla

Koulutuspaikkana toimivan työterveyshuoltoaseman tulee järjestää erikoistuvalla lääkärielle toimipaikkakoulutusta vähintään 160 tuntia kahden vuoden aikana, mikä vastaa noin kahta tuntia viikossa. Toimipaikkakoulutus on osa erikoistuvan työtä. Toimipaikkakoulutuksen tulee olla suunnitelmallista ja erikoislääkärikoulutuksen tavoitteita palvelevaa. Toimipaikkakoulutusta voivat olla kliiniset kokoukset, ohjatut työpaikkakäynnit, opintopiirit, seminaarityyppiset koulutustilaisuudet, virtuaaliyliopiston oppimateriaalin ja verkkokurssien hyödyntäminen sekä ammattilehtien ja tenttikirjallisuuden ohjattu läpikäynti. Työterveyslaitoksen ja lääkäriyhdistysten järjestämä koulutus voi myös sisältyä toimipaikkakoulutukseen. Työterveyshuollon 11 opintopisteen kursseista voidaan hyväksyä 60 tuntia toimipaikkakoulutusta vastaavana koulutuksena.

Työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakso (6 kk)

Tavoitteena on syventää taitoja työ- ja toimintakyvyn arvioinnissa ja työikäisten kuntoutuksessa. Työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakso suoritetaan vastuuhenkilön päätöksellä yliopiston hyväksymässä koulutuspaikassa, jossa tehdään työkyvyn arviointia ja työikäisten kuntoutustarpeen arviointia. Koulutuspaikan tulee osoittaa erikoistujalle henkilökohtainen ohjaaja, jonka yliopisto on hyväksynyt kouluttajaksi.

Soveltuvia koulutuspaikkoja ovat sairaaloiden kuntoutustutkimusyksiköt ja kuntoutuslaitokset. Myös palvelu kliinisillä aloilla voidaan hyväksyä vastuuhenkilön päätöksellä mikäli painopiste on työkyvyn arvioinnissa ja kuntoutuksessa. Lisäksi 6 kk palvelu voidaan erityisestä syystä hyväksyä työterveyshuollossa suoritettuna. Edellytyksenä tällöin on, että tätä toimintaa varten on perustettu erillinen yksikkö tai että kyseessä on palvelu etukäteen suunnitellussa, määräaikaisessa, työkyvyn arviointiin ja kuntoutukseen keskittyvässä projektissa. Lisäksi palvelu Työterveyslaitoksella voidaan hyväksyä siltä osin, kun se ylittää vaaditun 6 kk:n Työterveyslaitosjakson ja koulutuksen vastuuhenkilö sen hyväksyy.

Kliininen palvelu muilla erikoisaloilla (12 kk)

Kliinisen palvelun muilla erikoisaloilla tulee tukea koulutuksen tavoitteita ja erikoistujan henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman toteutumista. Jakson aikana syvennetään tietoja erotusdiagnostiikan tueksi tautiryhmistä, joissa esiintyy työperäisiä sairauksia ja ammattitauteja.

Kliinistä palvelua suoritetaan vähintään kolmella soveltuvalla erikoisalalla (ennen 1.8.2003 opinto-oikeuden saaneilta vaaditaan palvelua vähintään kahdella alalla). Kultakin erikoisalalta tulee olla vähintään kolme kulkautta palvelua.

Soveltuvia erikoisaloja ovat psykiatria, fysiatria, ihotaudit, keuhkosairaudet, korva-, nenä- ja kurkkusairaudet, sisätaudit, kirurgia ja neurologia. Suositeltavaa on, että pääpaino on poliklinikatyössä. Erityisistä perusteluista vastuuhenkilö voi hyväksyä myös muun erikoisalan klinisen palvelun.

Jos runkokoulutukseen on kuulunut sairaalapaivalua, joka täyttää koulutussuunnitelman tavoitteet ja se ilmenee erikoistumissuunnitelmassa, voidaan palvelua hyväksyä eriytyvän vaiheen kliiniseksi palveluksi. Tällöin runkokoulutuksesta hyväksytyyn kliinisen palvelun vastaava osuus tulee korvata muulla palvelulla esim. työterveyshuollossa siten, että koulutuksen kokonaiskesto on 6 vuotta.

Toimipaikkakoulutus kliinisen palvelun yhteydessä

Kliinisillä erikoisaloilla palvelussaan erikoistujalta edellytetään osallistumista toimipaikkakoulutukseen noin kolme tuntia viikossa, yhteensä 80 tuntia vuodessa.

Työterveyslaitosjakso (6 kk)

Jaksolla keskitytään työlääkätieteeseen ja työterveyshuoltoa tukeviin tieteisiin sekä niiden sovelluksiin työterveyshuollossa, ja tutustutaan tieteellisen tutkimuksen perusteisiin. Jakso suositellaan suoritettavaksi erikoistumisen lopussa. Sen tavoitteena on:

- syventää tietoja työlääkätieteestä
- syventää taitoja ammattitautien ja työperäisten sairauksien tunnistamisessa, hoidossa ja kuntoutuksessa
- tehostaa vaikuttamista työoloihin työperäisiä sairauksia ehkäisevästi
- syventää tietoja työn vaara- ja kuormitustekijöiden arvioinnista
- päivittää tietoja työterveyshuollosta ja sen uusista treندهistä
- perehtyä erikoistujan opintosuunnitelman mukaisesti työterveyshuoltoa tukeviin tieteenaloihin kuten työhygieniaan, toksikologiaan, työfysiologiaan, työpsykologiaan, kognitiiviseen ergonomiaan ja epidemiologiaan
- perehtyä tieteellisen tutkimuksen tekoon ja tutkimustiedon kriittiseen arviointiin

Työterveyslaitosjakson voi suorittaa Työterveyslaitoksen erikoistumiseen tarkoitetuissa toimissa laitoksen toimipisteissä eri puolilla maata. Muutamilla paikkakunnilla sen voi myös suorittaa yliopisto- tai keskussairaalan toimissa, edellyttäen, että yliopisto on hyväksynyt tämän palvelun työterveyslaitosjaksoa korvaavaksi palveluksi.

Tutkimustyö

Tutkimustyöllä voi koulutuksen vastuuhenkilön päätöksellä korvata enintään 6 kk eriytyvän koulutuksen palvelusta, lukuun ottamatta Työterveyslaitosjaksoa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (120 tuntia)

Tavoitteena on monipuolinen koulutusohjelman tavoitteisiin ja henkilökohtaiseen erikoistumissuunnitelmaan perustuva koulutus, jota edellytetään seuraavasti:

- työterveyshuoltoa, työlääkätiedettä, toksikologiaa, työhygieniää, työfysiologiaa, työpsykologiaa, ergonomiää, työn sosiologiaa ja epidemiologiaa, terveyden filosofiaa ja näihin liittyviä tutkimusmenetelmiä ja potilas-lääkärisuhteen kehittämismenetelmiä vähintään 100 tuntia
- terveydenhuollon hallintoa ja johtamista sekä terveystaloustiedettä 20 tuntia Niille, jotka kirjoittavat 01.08.2009 jälkeen erikoistumishjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Työterveyshuollon 11 opintopisteen kurssista voidaan hyväksyä 40 tuntia teoreettisena kurssimuotoisena koulutuksena sekä 5 tuntia hallinnon koulutuksena.

Lisäksi erikoistujan on suoritettava yleislääkätieteen erityiskoulutukseen kuuluva 16 tunnin terveydenhuollon hallintoon ja sosiaaliturvaan perehdyttävä koulutus.

Arviointi

Erikoistuvan lääkärin tulee arvioida koulutustaan ja omaa edistymistään yhdessä kouluttajan kanssa. Arviointi perustuu henkilökohtaiseen erikoistumissuunnitelmaan ja koulutusohjelman tavoitteisiin. Arviointi tulee tehdä vähintään kahdesti vuodessa ja aina koulutusjakson päättyttyä. Tarkemmat ohjeet arvioinneista ovat työterveyshuollon virtuaaliyliopiston sivuilla www.tthvyo.fi. Opintojen suunnitteluun ja oman oppimisen aktiiviseen seuraamiseen ja arviointiin tulee käyttää erikoislääkärikoulutuksen hallintajärjestelmää (ERHA) ja lokikirjaa, lisäksi voi käyttää portfoliota.

Kuulusteluvaatimukset

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

UROLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Dosentti Martti Nurmi
martti.nurmi@tyks.fi
Kirurgian klinikka, TYKS
20520 Turku

Puh. (02) 313 2205

Koulutusohjelman yleiskuvaus:

Runkokoulutus on sovittu samansisältöiseksi kaikilla kirurgian erikoistumisaloilla. Sen tavoitteena on antaa jokaisen erikoisalalan kirurgille valmiudet toimia sairaalapäivystäjänä. Elektiivisen toiminnan valmius tähtää niiden kirurgisten sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, jotka ovat tavallisia eivätkä edellytä erikoiskirurgista osaamista. Jokaisen tulee kuitenkin hallita erikoiskirurgisten toimenpiteiden indikaatiot sekä päivystyskirurgiassa että elektiivisessä kirurgiassa. Lääkärin ilmoittautuessa koulutusohjelmaan hänen tulee neuvotella koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa koulutuksensa toteuttamisesta. Neuvottelun perusteella tehdään erikoistuvalla lääkärille henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja sovitaan sen toteuttamisesta Turun yliopiston kanssa sopimuksen tehneiden sairaaloiden erikoistumisohjelmissa. Vastuuhenkilö nimeää erikoistuvalla lääkärille vastuukouluttajan(t) sekä henkilökohtaisen tutorin. Suurin osa runkovaiheen koulutuksesta tapahtuu siis TYKS:n ulkopuolisissa sairaaloissa. Usein yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus on ennen varsinaista yliopistosairaalassa suoritettavaa koulutusjaksoa ja tällöin erikoistuvien lääkäreiden valinnan suorittavat ulkopuolisen paikan kouluttaja sekä yliopistosairaalan vastuuhenkilö yhdessä noudattaen erikoislääkäritoimikunnan sekä EU:n lääkärinkoulutuksen neuvoa antavan komitean (ACMT) antamien suosituksien periaatteita.

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutuksen tavoitteena on, että lääkäri koulutuksen päätyttyä ja valtakunnallisen kuulustelun suoritettuaan omaa urologian ajankohtaisen tietämyksen ja pystyy itsenäiseen työskentelyyn urologina. Koulutetun tulee hallita seuraavat aihepiirit:

- Tuntea urologinen diagnostiikka ja pystyä johtamaan sen toteutus yhteistyössä muiden erikoisalojen kanssa
- Pystyä laatimaan tapauskohtaisesti soveltuva urologinen hoitosuunnitelma ja perustelemaan se potilaalle.
- Pystyä itsenäisesti toteuttamaan elektiiviset ja päivystysluonteiset toimenpiteet erillisen lokikirjan asettamien vaatimusten mukaisesti.
- Pystyä johtamaan postoperatiivisen hoidon kokonaisuus.
- Ymmärtää tapauskohtaisesti jälkiseurannan tarve ja hallita siinä käytettävät menetelmät.
- Ymmärtää hoitotuloksia arvioivat tieteelliset menetelmät.
- Hallita oman alansa kehittäminen.
- Hallita vastavuoroinen urologinen konsultaatiotoiminta muiden erikoisalojen kanssa.
- Tuntea sairaalahallintoon ja -talouteen liittyvät toimintaperiaatteet.
- Osata johtaa urologista hoitoyksikköä yhdessä muiden henkilöstöryhmien edustajien kanssa.
- Pystyä eri henkilöstöryhmiin kohdistuvaan urologiseen jatko- ja täydennys koulustoitointaan

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk (sisältyy runkokoulutuksen)

Runkokoulutus 3 vuotta suoritetaan pääsääntöisesti toimimalla Turun yliopiston kanssa koulutus sopimuksen tehneissä keskus- ja aluesairaaloissa erikoistuvan lääkärin viroissa. Koulutuspaikoista ja koulutukseen käytettävistä erikoistuvan lääkärin viroista yliopisto tekee sopimuksen kunkin sairaalalaitoksen kanssa erikseen.

Eriytyvä koulutus

Erikoiskirurgian koulutusjakson pituus on 3 vuotta palvelua koulutusvirassa yliopistollisen sairaalan urologisessa yksikössä tai muussa yliopiston hyväksymässä yksikössä. Palveluun voi sisältyä yhteensä 6 kk toimintaa urologiaa sivuavilla aloilla kuten nefrologiassa (2 kk), munuaisierityksessä (2 kk) ja lastenkirurgisessa yksikössä urologisissa tehtävissä (2 kk).

Tutkimustyötä voidaan koulutukseen hyväksyä enintään 6 kk.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutukseen kuuluvat urologian yksikön koulutustilaisuudet, kirurgian klinikan maanantaisemiinaarit sekä kirurgian ja sisätautiklinikan yhteismeetit urologian ja sitä sivuavien aiheitten osalta Säännöllinen kliininen toimipaikkakoulutus sisältää:

- Koulutuksesta vastaavien lääkäreiden kliiniset kierrot
- Neuvottelutilaisuudet muiden erikoisalojen kanssa
- Urologian antama henkilökohtainen ohjaus tutkimus- ja hoitotoimenpiteissä
- Itsenäisesti tai ohjattuna suoritettujen urologisten toimenpiteitten hyväksyttävä kirjanpito (ns. lokikirja)

Koulutusvirat:

Kirurgian klinikalla on 19 erikoistuvan lääkärin virkaa, joita käytetään eri koulutus-suuntien tarpeen mukaan.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

100 tuntia, josta hallinto- ja johtamiskoulutusta on oltava 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumishjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Teoreettiseksi koulutukseksi lasketaan koulutusyksikön hyväksymät:

- Kotimaiset urologian erikoisalaa koskevat tai sitä läheisesti sivuavat koulutustilaisuudet, esim. Suomen urologiyhdistyksen vuosi- ja talvikokouksen tieteelliset ohjelmat.
- Ulkomaiset koulutustilaisuudet, esim. pohjoismaisen (NUF), eurooppalaisen (EAU), amerikkalaisen (AUA), kansainvälisen (SIU) urologiyhdistyksen ja kansainvälisen kontinenssiyhdistyksen (ICS) kongressit.

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Koulutus perustuu ohjaavan kouluttajan kanssa tehtävään yksilölliseen koulutussuunnitelmaan. Leikkausteknisen käytännön koulutuksen ja henkilökohtaisten valmiuksien kehittymistä seurataan toimenpide-lokikirjalla. Koulutettava osallistuu koulutuksen seurantaan säännöllisillä arviointitapaamisilla kouluttajan kanssa. Kirurgian eri erikoisalojen yhteistä runkovaiheen koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla. Oppimisprosessin seuranta perustuu erikoistuvan lääkärin pitämään opintokansioon ja lokikirjaan. Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin. Kuten edeltä käy ilmi, runkovaiheen kirurgia koostuu useammasta osiosta, ja erikoistuvalla on eduksi asettaa kullekin osiolle omat oppimispäämäärät ja osion lopussa arvioida, onko hän saavuttanut asettamansa päämäärät. Peruskirurgiajakson aikana tulee jokaisen erikoistujan suorittaa teoreettista kurssimuotoista koulutusta vähintään 60 tuntia ja ylläpitää lokikirjaa, johon merkitään leikkaustoimenpiteet. Jokaiselle runkovaiheen koulutettavalla pitää olla oma henkilökohtainen tutor, joka säännöllisesti seuraa ja tukee koulutettavan toimintaa kyseisessä koulutusyksikössä. Koulutusyksikön ylläkäarin on vähintään kahdesti vuodessa seurattava koulutuksen edistymistä ja tehtävä siitä kirjallinen merkintä erikoistujan koulutuskansioon. Peruskirurgian koulutusyksikössä järjestetään säännöllinen viikoittainen meetingohjelma, hyväksyttävät kirjastopalvelut sekä mahdollisuus osallistua kohtuullisessa määrin ulkopuoliseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Runkokoulutukseen kuuluu yliopiston järjestämän suullisen kuulustelun suorittaminen ennen erikoiskoulutusvaiheen aloittamista.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

VERISUONIKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Dosentti Harri Hakovirta
harri.hakovirta@tyks.fi
Kirurgian klinikka, TYKS
20520 Turku

Puh. (02) 313 0601

Määritelmä:

Verisuonikirurgia on kliininen lääketieteen ala, johon kuuluu verisuonisairauksien diagnosointi, hoito ja ennaltaehkäisy. Sillä tarkoitetaan kallon ulkopuolisten valtimoiden kirurgiaa (lukuun ottamatta sydänkirurgiaa ja sydänkeuhkokoneen avulla tehtävää aorttakirurgiaa) ja laskimokirurgiaa.

Koulutusohjelman yleiskuvaus:

Runkokoulutus on sovittu samansisältöiseksi kaikilla kirurgian erikoistumisaloilla. Sen tavoitteena on antaa jokaisen erikoisalain kirurgille valmiudet toimia sairaalapäivystäjänä. Elekttiivisen toiminnan valmius tähtää niiden kirurgisten sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, jotka ovat tavallisia eivätkä edellytä erityistä kirurgista osaamista. Jokaisen tulee kuitenkin hallita erikoiskirurgisten toimenpiteiden indikaatiot sekä päyvyystykirurgiassa että elekttiivisessä kirurgiassa.

Lääkäriin ilmoittautuessa koulutusohjelmaan hänen tulee neuvotella koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa koulutuksensa toteuttamisesta. Neuvottelun perusteella tehdään erikoistuvalle lääkäriille henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja sovitaan sen toteuttamisesta Turun yliopiston kanssa sopimuksen tehneiden sairaaloiden erikoistumisohjelmissa. Vastuuhenkilö nimeää erikoistuvalle lääkäriille vastuukouluuttajan(t) sekä henkilökohtaisen tutorin. Suurin osa runkovaiheen koulutuksesta tapahtuu TYKS:n ulkopuolisissa sairaaloissa. Usein yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus on ennen varsinaista yliopistosairaalassa suoritettavaa koulutusjaksoa ja tällöin erikoistuvien lääkäreiden valinnan suorittavat ulkopuolisen paikan kouluttaja sekä yliopistosairaalan vastuuhenkilö yhdessä noudattaen erikoislääkäritoimikunnan sekä EU:n lääkärikoulutuksen neuvoa-antavan komitean (ACMT) antamien suositusten periaatteita.

Koulutuksen tavoitteet:

Verisuonikirurgisen koulutuksen tavoitteena on antaa koulutettavalle tiedot ja taidot hoitaa itsenäisesti keskussairaaloissa tehtävää verisuonikirurgiaa. Koulutuksen tulee lisäksi antaa valmiuksia hoitaa myös yleisthoraxkirurgiaa keskussairaaloissa. Itsenäistä toimintaa varten verisuonikirurgian erikoislääkäriin tulee hallita:

- valtimosairauksien kliininen ja kliinisyfysiologinen tutkiminen ja diagnostiikka
- valtimosairauksien kuvantaminen ja tulosten tulkinta
- valtimosairauksien hoitovaihtoehdot, joita ovat
 - konservatiivinen hoito
 - endovaskulaarinen hoito pääpiirteittäin
 - kirurginen hoito, johon kuuluu verisuonikirurgisten leikkaustekniikoiden hallinta
- pinnallisen laskimovajaatoiminnan diagnostiikka ja hoito
- syvän laskimojärjestelmän sairauksien diagnostiikka
- epätavallisten verisuonisairauksien alkuselvittely ja jatkohoitoon ohjaaminen
- yhteistyö angioradiologian ja muiden erikoisalojen kanssa
- potilaiden jälkiseuranta

Verisuonikirurgian erikoislääkäriltä edellytetään seuraavat teoreettiset tiedot:

- veri- ja imusuoniston sairauksien etiologia ja patofysiologia
- riskitekijöiden tunnistaminen, ennaltaehkäisy ja hoito
- verenkierron hemodynaamikka, patofysiologia ja farmakologia
- kardiovaskulaariset taudit, joita ei hoideta kirurgisesti
- verisuonikirurgiaan liittyvät anestesiologiset erityispiirteet
- geriatristen potilaitten erityispiirteet
- trombofilioiden syyt ja tromboosiprofylaksia

Koulutuksen sisältö

Erikoistumiskoulutuksen runkovaiheen aikana tulee hankkia seuraavat kliiniset tiedot ja taidot:

- yksinkertainen pintalaskimokirurgia
- valtimokirurgista hoitoa tarvitsevan potilaan tunnistaminen

- akuutin raajaiskemian diagnosointi ja ensihoito
- verisuonivamman diagnosointi ja ensihoito
- embolektomian periaatteet

Verisuonikirurgian eriytyvän vaiheen koulutuksen tulee antaa seuraavat kliiniset valmiudet toimia itsenäisesti erikoislääkärinä keskussairaalassa tai vastaavassa työympäristössä:

A. Tiedot ja taidot hoitaa itsenäisesti

- verisuonipotilaan tutkiminen kliinisin, noninvasiivisin ja invasiivisin tutkimusmenetelmin
- konservatiivinen hoito mukaan lukien elämäntapakasvatus ja tupakasta vierottaminen
- kirurginen hoito:
 - akuutin ja akutisoituneen kroonisen alaraajaiskemian kirurginen ja liuotushoito
 - munuaisvaltimotason alapuolisen aortan rekonstruktiiivinen kirurgia (ASO & AAA)
 - ekstra-anatomiset valtimorekonstruktiot
 - alaraajan rekonstruktiiivinen valtimokirurgia
 - veritiekirurgia (valtimo-laskimoavanteet)
 - verisuonivammat
 - kaulavaltimokirurgia
- iskeemisen haavan hoito
- sympatektomiat
- amputaatiot ja amputaatiopotilaiden kuntoutus
- pinnallisen laskimovajaatoiminnan hoito
- vaativa laskimokirurgia (uusiutunut pinnallinen laskimovajaatoiminta, venöösi säärihaava, syvä laskimoinfusiensa, syvä laskimotromboosi)
- intraoperatiivinen monitorointi (Doppler, virtausmittaukset, painemittaukset, angiografia)
- päivystystilanteiden hallinta

B. Hyvät tiedot seuraavien tehtävien hoitamiseksi/järjestämiseksi

- kliinifysiologiset tutkimusmenetelmät (edellytykset itse suorittaa yksinkertaisimmat kliinifysiologiset tutkimukset) sisältäen hoidon tehon objektiivisen arvioinnin ja tiedot suonilaboratorion toiminnasta: suora laskimopainemittaus, pletysmografia, Doppler ultraäänitutkimus ja rasiuskokeet
- angiografiat ja endovaskulaariset toimenpiteet (erilaiset dilataatio- ja rekanalisaatiomenetelmät sekä endoproteesien laitto radiologian osastolla ja leikkaussalissa, hybriditoimenpiteet)
- thoracic outlet -syndrooman diagnosointi ja hoito
- syvät laskimorekonstruktiot
- kroonisen iskeemisen kivun hoito (neurostimulaatio, lääkehoidot)
- verisuonikirurgian sekä endovaskulaaristen toimenpiteiden komplikaatiot
- imusuoniston sairauksien hoito
- thoraxkirurgian perusteet

C. Tehtävät, joiden yleiset periaatteet tulee hallita

- munuaisvaltimo- ja mesenteriaalisuonten kirurgia
- supra-aortaalinen ja yläraajan valtimokirurgia
- suprarenaalinen aorttakirurgia
- laskevan rinta-aortan kirurgia
- vaativa rekonstruktiiivinen laskimokirurgia
- elinsiirtokirurgia, lähinnä talteenoton kannalta

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuspalvelu

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu on 9 kk.

Kirurgian runkokoulutus:

Runkokoulutus suoritetaan pääsääntöisesti toimimalla Turun yliopiston kanssa koulutussopimuksen tehneissä keskus- ja aluesairaaloissa erikoistuvan lääkärin viroissa. Koulutuspaikoista ja koulutukseen käytettävistä erikoistuvan lääkärin viroista yliopisto tekee sopimuksen kunkin sairaalalaitoksen kanssa erikseen. Verisuonikirurgian kannalta runkokoulutusvaiheessa olisi hyödyllistä saada kokemusta mm. yleiskirurgiasta, thoraxkirurgiasta ja plastiikkakirurgiasta sekä päivystysajan toiminnasta.

Eriytyvä koulutus

Eriytyvään vaiheeseen kuuluu verisuonikirurgiaa 30–36 kk, sisältäen mahdollisuuksien mukaan

- angioradiologista diagnostiikka ja interventioradiologiaa 3–6 kk
- kliinifysiologista diagnostiikka 1–2 kk
- sydän- ja rintaelinkirurgiaa 2–6 kk joko runko- tai eriytyvän vaiheen aikana
- plastiikkakirurgiaa 1–3 kk joko runko- tai eriytyvän vaiheen aikana

Koulutusvirat:

TYKS:ssä on kirurgian klinikassa yhteensä 18 erikoistuvan lääkärin virkaa, joista 1-3 verisuonikirurgian erikoisalalla.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Runkovaiheen aikana teoreettista koulutusta tulee suorittaa vähintään 60 tuntia ja eriytyvän vaiheen aikana erikoisalan koulutusta vähintään 60 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Teoreettiseksi koulutukseksi hyväksytään:

- koulutuspaikan erikoisalameetingit
- hyväksytyt ulkopuolinen verisuonikirurginen koulutus vähintään 60 tuntia
 - kotimaiset kokoukset: Verisuonikirurginen yhdistys, Angiologiayhdistys ym.
 - eurooppalaiset kokoukset: esim. Charing Cross Symposium, European Society for Vascular Surgery, European Vascular Course, CIRSE

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Kirurgian eri erikoisalojen koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla. Oppimisprosessin seuranta perustuu erikoistuvan lääkärin pitämään opintokansioon ja lokikirjaan. Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin. Kuten edeltä käy ilmi, verisuonikirurgian koulutusohjelman palvelut koostuvat useammasta osiosta, ja erikoistuvalla on eduksi asettaa kullekin osiolle omat oppimispäämäärät ja osion lopussa arvioida onko hän saavuttanut asettamansa päämäärät.

Runkokoulutusjakson aikana tulee jokaisen erikoistujan suorittaa teoreettista kurssimuotoista koulutusta vähintään 60 tuntia ja ylläpitää lokikirjaa, johon merkitään leikkaustoimenpiteet. Jokaisella koulutettavalla pitää olla oma henkilökohtainen tutor, joka säännöllisesti seuraa ja tukee koulutettavan toimintaa kyseisessä koulutusyksikössä. Koulutusyksikön ylilääkärin on vähintään kahdesti vuodessa seurattava koulutuksen edistymistä ja tehtävä siitä kirjallinen merkintä erikoistujan koulutuskansioon. Kirurgian koulutusyksikössä järjestetään säännöllinen viikoittainen meetingohjelma, hyväksyttävät kirjastopalvelut sekä mahdollisuus osallistua kohtuullisessa määrin ulkopuoliseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Runkokoulutukseen kuuluu yliopiston järjestämän kirjallisen kuulustelun suorittaminen ennen erikoiskoulutusvaiheen aloittamista.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

YLEISKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Matti Laato
matti.laato@tyks.fi
Kirurgian klinikka, TYKS
20520 Turku

Puh. (02) 313 1200

Koulutusohjelman yleiskuvaus:

Runkokoulutus on sovittu samansisältöiseksi kaikilla kirurgian erikoistumisaloilla. Sen tavoitteena on antaa jokaisen erikoisalain kirurgille valmiudet toimia sairaalapäivystäjänä. Elekttiivisen toiminnan valmius tähtää niiden kirurgisten sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, jotka ovat tavallisia eivätkä edellytä erikoiskirurgista osaamista. Jokaisen tulee kuitenkin hallita erikoiskirurgisten toimenpiteiden indikaatiot sekä päivystyskirurgiassa että elekttiivisessä kirurgiassa.

Lääkärin ilmoittautuessa koulutusohjelmaan hänen tulee neuvotella koulutusohjelman vastuhenkilön kanssa koulutuksensa toteuttamisesta. Neuvottelun perusteella tehdään erikoistuvalle lääkärille henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja sovitaan sen toteuttamisesta Turun yliopiston kanssa sopimuksen tehneiden sairaaloiden erikoistumisohjelmissa. Vastuhenkilö nimeää erikoistuvalle lääkärille vastuukouluttajan(t) sekä henkilökohtaisen tutorin. Suurin osa runkovaiheen koulutuksesta tapahtuu siis TYKS:n ulkopuolisissa koulutuspaikoissa. Usein yliopistosairaalan

ulkopuolinen koulutus on ennen varsinaista yliopistosairaalassa suoritettavaa koulutusjaksoa ja tällöin erikoistuvien lääkäreiden valinnan suorittavat ulkopuolisen paikan kouluttaja sekä yliopistosairaalan vastuuhenkilö yhdessä noudattaen erikoislääkäritoimikunnan sekä EU:n lääkärikoulutuksen neuvoa antavan komitean (ACMT) antamien suositusten periaatteita.

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutetun tulee:

- tuntee yleiskirurgian diagnostiikka ja pystyä johtamaan sen toteutusta yhteistyössä muiden erikoisalojen kanssa
- pystyä laatimaan tapauskohtaisesti soveltuva yleiskirurginen hoitosuunnitelma ja perustelemaan se potilaalle
- pystyä itsenäisesti toteuttamaan elekttiiviset ja päivystysluontoiset toimenpiteet erillisen lokikirjan asettamien vaatimusten mukaisesti
- pystyä johtamaan postoperatiivisen hoidon kokonaisuutta
- ymmärtää tapauskohtaisesti jälkiseurannan tarve ja hallita siinä käytettävät menetelmät
- ymmärtää hoitotuloksia arvioivat tieteelliset menetelmät
- hallita oman alansa kehittäminen
- hallita vastavuoroinen yleiskirurginen konsultaatiotoiminta muiden erikoisalojen kanssa
- pystyä eri henkilöstöryhmiin kohdistuvaan yleiskirurgiseen jatko- ja täydennyskoulutustoimintaan
- tuntee sairaalahallintoon ja talouteen liittyvät toimintaperiaatteet sekä osata johtaa yleiskirurgista hoitoyksikköä yhdessä muiden henkilöstöryhmien edustajien kanssa

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk (sisältyy runkokoulutukseen)

Runkokoulutus 3 vuotta suoritetaan pääsääntöisesti toimimalla Turun yliopiston kanssa koulutus sopimuksen tehneissä keskus- ja aluesairaaloissa erikoistuvan lääkärin viroissa. Koulutuspaikoista ja koulutukseen käytettävistä erikoistuvan lääkärin viroista yliopisto tekee sopimuksen kunkin sairaalalaitoksen kanssa erikseen. Runkokoulutuksen tarkoituksena on varmistaa koulutuksen riittävä laaja-alaisuus ja tarkoituksenmukaisuus terveyspalvelujärjestelmän kannalta sekä taata jokaisen erikoisalain kirurgille päivystystoiminnassa tarvittavat perusvalmiudet. Jokaisen erikoistujan tulee hallita eri kirurgian erikoisalojen päivystystoimenpiteiden leikkauksindikaatiot.

Eriytyvä koulutus 3 vuotta

Suoritetaan pääsääntöisesti työskentelemällä yliopistoklinikassa. Eriytyvää koulutusta voidaan myös suorittaa erillisen sopimuksen perusteella korkeintaan 1 vuoden ajan hyväksytyssä keskussairaalassa tai koulutus-sopimuksen tehneessä muussa erikoishoitoyksikössä tai ulkomaisessa lähinnä EU:n alueen yliopistosairaala-ssa. Yhteensä 3 vuoden työskentely sairaalalääkärin virassa.

Kirurgian eri toimialoilla seuraavasti:

1. Gastroenterologinen kirurgia n. 1 vuosi
2. Ortopedia ja traumatologia n. 1 vuosi
3. Rintasyöpäkirurgia ja endokriininen kirurgia tai muu vapaavalintainen kirurgian ala n. 1 vuosi

Eriyistäpauksissa voidaan jokin koulutusjakso toteuttaa myös yliopistollisen keskussairaalan ulkopuolella vastuuhenkilön hyväksymässä yksikössä. Tutkimustyötä voidaan hyväksyä enintään 6 kk.

Toimipaikkakoulutus

Koulutettava osallistuu kunkin edellä mainitun erikoisan kliniseen kokoustoimintaan ja kiertoihin, kirurgiaan erikoistuvien lääkäreiden meetingeihin ja toimii avustajana lokikirjan mukaan kunkin erikoisan leikkaustoi-
menpiteissä, sekä suorittaa kouluttajan ohjaamana ja itsenäisesti lokikirjan mukaan ne toimenpiteet, jotka katsotaan yleiskirurgiaan kuuluviksi edellä mainittujen erikoisalojen kohdalla.

Koulutusvirat:

TYKSin Kirurgian klinikalla on 18 erikoistuvan lääkärin virkaa, joita käytetään eri koulutus-suuntien tarpeen mukaan.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

100 tuntia, josta hallinto- ja johtamiskoulutusta on oltava 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeeseen erikoistumishjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opinto-
pistettä (op).

Teoreettiseksi koulutukseksi lasketaan:

- tiedekunnan hyväksymät kotimaiset erikoisalaa koskevat tai sitä läheisesti sivuavat koulutustilaisuudet
- vastuuhenkilön erikseen hyväksymät ulkomaiset kirurgian kurssit ja kongressit

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Kirurgian eri erikoisalojen yhteistä runkovaiheen koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla. Oppi-
misprosessin seuranta perustuu erikoistuvan lääkärin pitämään opintokansioon ja lokikirjaan. Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin. Kuten edeltä käy ilmi, runkovaiheen kirurgia koostuu useammasta osiosta, ja erikoistuvalla on eduksi asettaa kullekin osiolle omat oppimis päämäärät ja osion lopussa arvioida, onko hän saavuttanut asettamansa päämäärät. Peruski-
rurgijakson aikana tulee jokaisen erikoistujan suorittaa teoreettista kurssimuotoista koulutusta vähintään 60 tuntia ja ylläpitää lokikirjaa, johon merkitään leikkaustoiimenpiteet. Jokaiselle runkovaiheen koulutettavalla pitää olla oma henkilökohtainen tutor, joka säännöllisesti seuraa ja tukee koulutettavan toimintaa kyseisessä koulutusyksikössä. Koulutusyksikön yllälääkärin on vähintään kahdesti vuodessa seurattava koulutuksen edis-
tymistä (palautekeskustelut) ja tehtävä siitä kirjallinen merkintä erikoistujan koulutuskansioon. Peruskirurgian koulutusyksikössä järjestetään säännöllinen viikoittainen meetingohjelma, hyväksyttävät kirjastopalvelut sekä mahdollisuus osallistua kohtuullisessa määrin ulkopuoliseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Runkokoulu-
tukseen kuuluu yliopiston järjestämän suullisen kuulustelun suorittaminen ennen erikoiskoulutusvaiheen aloittamista.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

YLEISLÄÄKETIEDE

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Yleislääketieteen professori

Yleislääketiede

Lemminkäisenkatu 1

20014 Turun yliopisto

Yhteydenotot erikoistumisasioissa: kliininen opettaja Paula Vainiomäki

paula.vainiomaki@utu.fi

Yleislääketieteen koulutusohjelman pituus on kuusi vuotta: kaksi vuotta runkokoulutusta ja neljä vuotta eriytyvää koulutusta. Runkokoulutus muodostuu yleislääketieteen erityiskoulutuksesta. Eriytyvä koulutus jakaantuu kahden vuoden terveyskeskuspalveluun ja kahden vuoden kliiniseen erikoisalapaalveluun. Jaksot suoritetaan yliopiston etukäteen hyväksymissä terveyskeskuksissa ja sairaaloissa. Jokaisessa koulutuspiiteessä koulutuksesta vastaa nimetty kouluttaja, jolla on erikoislääkärin oikeus kyseisellä alalla. Jokaisella erikoistujalla on lisäksi henkilökohtainen ohjaaja, jonka tulee olla yleislääketieteen erikoislääkäri.

Koulutuksen tavoitteet:

Erikoislääkärin tutkintoon johtavan koulutusohjelman suoritettuaan yleislääketieteen erikoislääkärillä tulee olla:

1. Yleislääkärin ammatilliset taidot

- kyky eritellä ja tunnistaa yksilön ongelmia ja niiden vaikutusta hänen terveydentilaansa
- laaja-alainen kyky tunnistaa sairauksia ja niiden vaaratekijöitä, erityisesti maassamme yleisiä sairauksia, ensiapua ja -hoitoa vaativia sekä kroonisia tai vakavia seurauksia aiheuttavia sairauksia ja vammoja
- taito hyödyntää perusterveydenhuoltoon sovellettavia diagnostisia menetelmiä
- kyky yhteistyössä muun henkilökunnan kanssa antaa potilaalle se sairauden mukainen hoito ja kuntoutus, joka on annettavissa perusterveydenhuollossa, tieto muista käytettävissä olevista terveyden ja sairaanhoidon menetelmistä sekä kyky ohjata potilas niiden piiriin
- kyky soveltaa yksilön ja yhteisön terveyden edistämiseen vaikuttavia työskentelytapoja ja keinoja
- kyky toimia terveysneuvontatyössä, erityisesti äitiys-, perhesuunnittelu- ja lastenneuvolatoiminnassa
- kyky ottaa huomioon perhe-, työ- tai muun lähiyhteisön merkitys yksilön sairauksien muodostumisessa ja hoidossa
- kyky ottaa huomioon asumis- ja muun ympäristön merkitys sairauksien ja toiminnanvajavuuksien hoidossa ja kuntoutuksessa
- kyky ottaa huomioon elinympäristön ja sen muutosten vaikutus väestöön sekä sen sairauksien ehkäisy-, diagnosointiin ja hoitoon
- kyky ja valmius toimia perusterveydenhuollon lääketieteellisenä asiantuntijana yhteisössä
- kyky hyvän, jatkuvan potilas-lääkärisuhteen muodostamiseen ja ylläpitämiseen
- kyky ymmärtää empatian merkitys ja empaattinen toimintatapa yleislääkärin työssä
- valmius auttaa potilasta itse ratkaisemaan ongelmiaan ja hoitamaan itseään
- valmius ottaa kokonaisvaltainen vastuu potilaasta
- kyky yhteistyöhön muiden lääkäreiden sekä terveydenhuollon muun henkilökunnan ja yhteistyökumppaneiden kanssa

2. Tutkimukseen ja itsensä kehittämiseen liittyvät tiedot ja taidot

- kyky ymmärtää terveydenhuollon tieteellisen tutkimustyön perusteita sekä soveltaa tutkimustuloksia ja -menetelmiä kriittisesti omassa työssään, erityisesti soveltaa epidemiologisia menetelmiä ja epidemiologista ajattelutapaa
- kyky ja valmius seurata oman erikoisalansa kehitystä, valmius tietojensa ja taitojensa jatkuvaan uudistamiseen sekä oman työnsä kriittiseen arviointiin

3. Hallinnolliset tiedot ja taidot

- hyvä suomalaisen perusterveydenhuollon ja terveydenhuollon järjestelmän tuntemus
- terveydenhuoltoa koskevan lainsäädännön ja terveydenhuollon suunnittelujärjestelmän hyvä tuntemus
- kyky osallistua terveydenhuollon suunnitteluun, päätöksentekoon ja seurantaan
- kyky organisoida oman työyksikkönsä toimintaa siten, että väestön tarpeet tyydytetään optimaalisella tavalla käytettävissä olevin voimavaroin
- kyky toimia perusterveydenhuollon johtotehtävissä

Koulutukseen kuuluvat palvelut:

Runkokoulutus

Runkokoulutus on yhteinen peritriiaan, terveydenhuoltoon ja työterveyshuoltoon erikoistuvien kanssa. Runkokoulutuksen pituus on 2 vuotta. Se muodostuu pääosin yleislääketieteen erityiskoulutuksesta. Runkokoulu-

tus sisältää terveyskeskus- ja sairaalapalvelua ja lisäksi se voi sisältää enintään 6 kuukautta palvelua muussa hyväksyttävässä lääkärin tehtävässä. Terveyskeskuspalvelua tulee runkokoulutuksessa kuitenkin olla vähintään 9 kuukautta terveyskeskuslääkärin tehtävissä palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään ja sairaalapalvelua vähintään 6 kuukautta.

Eriytyvä koulutus

Koulutuksen pituus on 4 vuotta, josta on:

- 2-2,5 vuotta palvelua koulutusyksikön etukäteen hyväksymässä terveyskeskuksen koulutusvirassa perusterveydenhuollon eri osa-alueilla monipuolisessa yleislääkärin työssä.
- 1,5 - 2 vuotta vuotta henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaista palvelua kliinisen lääketieteen erikoisaloilla niin, että vähintään neljällä erikoisalalla suoritetaan kullakin vähintään 3 kk palvelua. Kliiniset erikoisalat tulee valita yleislääkärille olennaisilta aloilta. Palvelusta voidaan korvata enintään 6 kk palvelumalla päätoimisesti terveyskeskuksen vuodeosastolla ja enintään 6 kk muulla kliinisellä palvelulla koulutusohjelman vastuuhenkilön harkinnan mukaan. Kliinisten erikoisalapalvelujen ja sairaalapalvelun osuus koko erikoistumisjaksoista laillistamisen jälkeen (runkokoulutus ja eriytyvä koulutus) on yhteensä vähintään 1,5 vuotta. Mikäli näin menetellään, pitenee terveyskeskuspalvelun osuus vastaavasti 6 kk:lla. Kliinisten alojen palvelun tarkoituksena on kliinisen sairaalatyön lisäksi perehtyä mm. yhteistyöhön perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä esim. arvioimalla potilaan kulkua hoitoketjussa, hoitosuosituksia sekä työnjakoa.

Koulutusvirat:

Yliopiston kanssa koulutus sopimuksen tehneiden terveyskeskusten, sairaaloiden ym. yksiköiden lääkärin virat tai tarkoitusta varten erikseen perustetut virat.

Ohjaus koulutuksen aikana:

Erikoistujalla tulee olla henkilökohtainen ohjaaja (yleislääketieteen erikoislääkäri). Ohjaaja ja erikoistuja suunnittelevat ja seuraavat sekä arvioivat yhdessä erikoistujan edistymistä. Päivittäin tarvittavan lähiohjauksen lisäksi tulee ohjaajalle ja erikoistujalle varata yhteistä aikaa vähintään kaksi tuntia kuukaudessa edellä mainittuun tarkoitukseen. Henkilökohtaisen ohjaajan ja erikoistujan tulisi yhdessä arvioida koulutuksen etenemistä myös sairaalapalvelun aikana vähintään vuosittain, mahdollisesti yhdessä sairaalan kouluttajan kanssa.

Toimipaikkakoulutus:

Erikoistujan tulee osallistua sekä terveyskeskuksessa että sairaalassa työskennellessään oman toimipaikkansa toimipaikkakoulutukseen, jota tulee järjestää vähintään 100 tuntia vuodessa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Yleislääketieteen koulutusohjelman suorittamiseen kouluttavalta vaaditaan vähintään 100 tuntia teoreettista kurssimuotoista koulutusta, joka on tavoitteellista ja suunnitelmallisesti yleislääkärin ammattiin ja tehtäviin pätevyttäviä. Suoritettavien kurssien tulee muodostaa mielekäs kokonaisuus. Lisäksi suositellaan, että erikoistuja koulutuksensa aikana osallistuu yleislääketieteen kansalliseen tai kansainväliseen tieteelliseen kongressiin. Teoreettisesta kurssimuotoisesta koulutuksesta 20 tuntia on oltava koulutusyksikön järjestämää erikoisan omaa koulutusta ja siihen on sisällyttävä ns. starttiseminaari. Lisäksi erikoistujan on suoritettava yleislääketieteen erityiskoulutukseen kuuluva 16 tunnin terveydenhuollon hallintoon ja sosiaaliturvaan perehdyttävä koulutus.

Moniammatillinen johtamiskoulutus

Koulutukseen tulee sisältyä 10 opintopistettä (op) moniammatillista johtamiskoulutusta. Niille, jotka kirjoittavat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Koulutuksen suunnittelu ja arviointi:

Koulutuksen alussa erikoistumiskoulutuksesta vastaava kliininen opettaja ja erikoistuva lääkäri sopivat henkilökohtaisesta koulutus- ja opintosuunnitelmasta. Hyväksytyt suunnitelmat on edellytys ohjelmaan kirjoittautumiselle. Jatkossa erikoistuja osallistuu yhdessä kouluttajan ja ohjaajansa kanssa oman erikoiskoulutuksensa suunnitteluun ja arviointiin. Arvioinnin apuna voidaan käyttää lokikirjaa ja arviointilomakkeita. Kouluttajan tulee jokaisessa koulutuspaikassa olla kyseisen alan erikoislääkäri. Henkilökohtaisen ohjaajan tulee olla koulutusyksikön hyväksymä yleislääketieteen erikoislääkäri. Ohjaajien tulee osallistua ohjaajille järjestettävään koulutukseen.

Valtakunnallinen kuulustelu:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

LIITTEET

VALTIONEUVOSTON ASETUS ERIKOISLÄÄKÄRIN TUTKINNOSTA ANNETUN ASETUKSEN 6 JA 8 §:N MUUTTAMISESTA

Annettu Helsingissä 29 päivänä maaliskuuta 2007

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty opetusministeriön esittelystä, muutetaan erikoislääkärin tutkinnosta 4 päivänä syyskuuta 1998 annettun asetuksen (678/1998) 6 ja 8 §, sellaisena kuin niistä 6 § on osaksi asetuksessa 1343/2002, seuraavasti:

6 § Tutkinnon suorittaminen

Erikoislääkärin tutkinnon suorittamiseksi lääkärin tulee:

1. toimia kouluttajan ohjaamana yliopiston hyväksymässä erikoisalan koulutukseen tarkoitettussa virassa, toimessa tai tehtävässä 5 §:n 1 momentissa mainitussa koulutusohjelmassa viisi vuotta ja 5 §:n 2 momentissa mainitussa koulutusohjelmassa kuusi vuotta sekä osallistua tänä aikana yliopiston hyväksymällä tavalla säännölliseen toimipaikkakoulutukseen;
2. suorittaa yliopiston hyväksymä kurssimuotoinen teoreettinen koulutus, jonka laajuus on vähintään 80 tuntia;
3. osallistua oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin; sekä
4. suorittaa yliopistojen yhteistyönä järjestettävä valtakunnallinen erikoisalakohdainen kuulustelu.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua koulutusajasta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen sairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei terveyskeskuksessa suoritettavaa koulutusaikaa lukuun ottamatta koske foniatrian, kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen, kliinisen kemian, kliinisen mikrobiologian, kliinisen neurofysiologian, neurokirurgian, oikeuslääketieteen, perinnöllisyyslääketieteen, suu- ja leukakirurgian eikä syöpätautien koulutusohjelmaa.

Yliopisto voi myöntää erikoisalakohdaisen poikkeuksen 2 momentissa tarkoitettua yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimuksesta terveyskeskuksessa suoritettavaa koulutusaikaa lukuun ottamatta, jos keskussairaalat tai muut sairaalat eivät voi osoittaa koulutuspaikkaa kohtuullisen ajan kuluessa. Ennen poikkeuksen myöntämistä yliopiston on pyydettävä asiasta lausunto 8 §:ssä mainitulta erikoislääkärikoulutuksen alueelliselta neuvottelukunnalta. Poikkeus voidaan myöntää enintään kolmen vuoden ajaksi.

Yliopisto voi hyväksyä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuksi koulutukseksi lääkärin perusterveydenhuollon lisäkoulutuksesta annetussa asetuksessa (1435/1993) tarkoitettun koulutuksen tai koulutusohjelmaan soveltuvan osan siitä sekä erikoislääkärin tutkintoon kuuluvaksi koulutukseksi opiskelun tai palvelun, jonka opiskelija on suorittanut ennen tutkintoon johtavan koulutuksen alkamista, ja koulutuksen aikana tapahtuvan palvelun muussa kuin yliopiston hyväksymässä virassa, toimessa tai tehtävässä.

8 § Yhteistyöelimet

Erikoislääkärikoulutusta koskevissa kysymyksissä valtakunnallisena yhteistyöelimenä toimii terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 41 §:ssä tarkoitettu neuvottelukunta tai neuvottelukunnan jaosto. Kunkin erikoislääkärikoulutusta antavan yliopiston yhteydessä on lisäksi alueellista yhteistyötä varten erikoislääkärikoulutuksen alueellinen neuvottelukunta. Neuvottelukunnassa on yliopiston, erityisvastuualueen sairaanhoitopiirin kuntayhtymien sekä perusterveydenhuollon ja suunterveydenhuollon toimintayksiköiden nimeämiä jäseniä.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007.

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä asetuksen täytäntönnäponon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 29 päivänä maaliskuuta 2007

Opetusministeri Antti Kalliomäki
Ylitarkastaja Laura Hansén

ASETUS ERIKOISLÄÄKÄRIN TUTKINNOSTA 4.9.1998/678

Helsingin yliopiston konsistorin annettua Helsingin yliopiston osalta lausuntonsa opetusministerin esittelystä säädetään 27 päivänä kesäkuuta 1997 annetun yliopistolain (645/1997) 7 §:n 3 momentin nojalla:

1 § Koulutusvastuu

Erikoislääkärin tutkinto voidaan suorittaa Helsingin, Kuopion, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistoissa.

2 § Koulutukseen ottaminen

Erikoislääkärin tutkintoa suorittamaan voidaan ottaa henkilö, joka on saanut Suomessa oikeuden tai luvan harjoittaa lääkärin ammattia.

3 § Koulutuksen tavoitteet

Erikoislääkärin koulutuksen tavoitteena on perehdyttää lääkäri erikoisalansa tieteelliseen tietoon ja antaa hänelle valmiudet alansa erikoislääkärin tehtäviin, ammattitaidon ylläpitämiseen ja erikoisalansa kehittämiseen sekä toimimiseen erikoislääkärinä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Erikoisalan lisäksi koulutuksessa perehdytään terveydenhuollon suunnitteluun, hallintoon ja moniammatilliseen yhteistyöhön.

4 § Koulutuksen järjestäminen

Erikoislääkärin tutkintoon johtava koulutus järjestetään koulutusohjelmina, joiden pituus täysipäiväisenä ohjattuna opiskeluna on viisi tai kuusi vuotta.

Kahden tai useamman koulutusohjelman opintojen yhteisistä osuuksista muodostetaan yhteinen koulutusrunko, kun tämä on perusteltua yhteisen aineksen laajuuden ja erikoislääkärin tehtävissä tarvittavien valmiuksien vuoksi.

5 § Koulutusohjelmat

Koulutusohjelmat, joiden pituus on viisi vuotta, ovat foniatria, fysioterapia, geriatria, kliininen kemia, kliininen mikrobiologia, kliininen neurofysiologia, korva-, nenä- ja kurkkutaudit, lastenneurologia, liikuntalääketiede, oikeuslääketiede, patologia, perinnöllisyyslääketiede, radiologia, silmätaudit, syöpätaudit sekä terveydenhuolto.

Koulutusohjelmat, joiden pituus on kuusi vuotta, ovat anestesiologia ja tehohoito, endokrinologia, gastroenterologia, gastroenterologinen kirurgia, ihotaudit ja allergologia, infektiosairaudet, kardiologia, keuhkosairaudet ja allergologia, kliininen farmakologia ja lääkehoito, kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede, kliininen hematologia, käsikirurgia, lastenkirurgia, lastenpsykiatria, lastentaudit, naistentaudit ja synnytykset, nefrologia, neurokirurgia, neurologia, nuorisopsykiatria, oikeuspsykiatria, ortopedia ja traumatologia, plastiikkakirurgia, psykiatria, reumatologia, sisätaudit, suu- ja leukakirurgia, sydän- ja rintaelinkirurgia, työterveyshuolto, urologia, verisuonikirurgia, yleiskirurgia sekä yleislääketiede.

Opetusministeriö päättää sosiaali- ja terveysministeriötä kuultuaan, mitä erikoislääkärin tutkintoon johtavia koulutusohjelmia kussakin yliopistossa on.

6 § (29.3.2007/401) Tutkinnon suorittaminen

Erikoislääkärin tutkinnon suorittamiseksi lääkärin tulee:

1. toimia kouluttajan ohjaamana yliopiston hyväksymässä erikoisalan koulutukseen tarkoitettussa virassa, toimessa tai tehtävässä 5 §:n 1 momentissa mainitussa koulutusohjelmassa viisi vuotta ja 5 §:n 2 momentissa mainitussa koulutusohjelmassa kuusi vuotta sekä osallistua tänä aikana yliopiston hyväksymällä tavalla säännölliseen toimipaikkakoulutukseen;
2. suorittaa yliopiston hyväksymä kurssimuotoinen teoreettinen koulutus, jonka laajuus on vähintään 80 tuntia;
3. osallistua oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin; sekä
4. suorittaa yliopistojen yhteistyönä järjestettävä valtakunnallinen erikoisalakohdainen kuulustelu.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta koulutusajasta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen sairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei terveyskeskuksessa suoritettavaa koulutusaikaa lukuun ottamatta koske foniatrian, kliinisen fysiologian ja isotoppilääketieteen, kliinisen kemian, kliinisen mikrobiologian, kliinisen neurofysiologian, neurokirurgian, oikeuslääketieteen, perinnöllisyyslääketieteen, suu- ja leukakirurgian eikä syöpätautien koulutusohjelmaa.

Yliopisto voi myöntää erikoisalohtaisen poikkeuksen 2 momentissa tarkoitetusta yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimuksesta terveyskeskuksessa suoritettavaa koulutusaikaa lukuun ottamatta, jos keskussairaalat tai muut sairaalat eivät voi osoittaa koulutuspaikkaa kohtuullisen ajan kuluessa. Ennen poikkeuksen myöntämistä yliopiston on pyydettävä asiasta lausunto 8 §:ssä mainitulta erikoislääkärikoulutuksen alueelliselta neuvottelukunnalta. Poikkeus voidaan myöntää enintään kolmen vuoden ajaksi.

Yliopisto voi hyväksyä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuksi koulutukseksi lääkäriin perusterveydenhuollon lisäkoulutuksesta annetussa asetuksessa (1435/1993) tarkoitetun koulutuksen tai koulutusohjelmaan soveltuvan osan siitä sekä erikoislääkäriin tutkintoon kuuluvaksi koulutukseksi opiskelun tai palvelun, jonka opiskelija on suorittanut ennen tutkintoon johtavan koulutuksen alkamista, ja koulutuksen aikana tapahtuvan palvelun muussa kuin yliopiston hyväksymässä virassa, toimessa tai tehtävässä.

7 § Koulutusta koskevat ohjeet

Opetusministeriö antaa tarvittaessa tarkempia ohjeita koulutuksen järjestämisestä ja valtakunnallisesta kuulustelusta.

8 § (29.3.2007/401) Yhteistyöelimet

Erikoislääkärikoulutusta koskevissa kysymyksissä valtakunnallisena yhteistyöelimenä toimii terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 41 §:ssä tarkoitettu neuvottelukunta tai neuvottelukunnan jaosto.

Kunkin erikoislääkärikoulutusta antavan yliopiston yhteydessä on lisäksi alueellista yhteistyötä varten erikoislääkärikoulutuksen alueellinen neuvottelukunta. Neuvottelukunnassa on yliopiston, erityisvastuualueen sairaanhoitopiirin kuntayhtymien sekä perusterveydenhuollon ja suunterveydenhuollon toimintayksiköiden nimeämiä jäseniä.

9 § Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

Tällä asetuksella kumotaan erikoislääkäriin tutkinnosta 26 päivänä heinäkuuta 1985 annettu asetus (691/1985) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Kumotun asetuksen 3 a §:n 3 momenttia sovelletaan kuitenkin edelleen 31 päivään joulukuuta 2002.

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

10 § Opiskelijoiden asemaa koskeva siirtymäsäännös

Tämän asetuksen tullessa voimaan kumotun asetuksen mukaista erikoislääkäriin tutkintoa varten opiskelulla on oikeus siirtyä opiskelemaan tämän asetuksen mukaan tai jatkaa opintojaan kumotun asetuksen mukaan. Opiskelija siirtyy kuitenkin jatkamaan opintojaan tämän asetuksen mukaan, jollei hän ole suorittanut kumotun asetuksen mukaista tutkintoa vuoden 2005 loppuun mennessä. Yliopistot määräävät siirtymiseen liittyvistä järjestelyistä.

Opiskelija voi lukea hyväkseen kumotun asetuksen mukaisiin opintoihin sisältyneet opintosuorituksensa tämän asetuksen mukaista tutkintoa varten.

Henkilö, joka viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1999 on suorittanut loppuun kumotun asetuksen 3 a §:n 1 momentin mukaisen koulutusohjelman, saa suorittaa yhden saman pykälän 2 momentissa tarkoitetun koulu-

tusohjelman sillä edellytyksellä, että hän ei ole aikaisemmin suorittanut yhtään tällaista koulutusohjelmaa ja että hän ilmoittautuu koulutusohjelmaan viimeistään 31 päivänä elokuuta 1999. (30.12.1998/1195)

Niiden opiskelijoiden osalta, jotka 1 ja 3 momentin mukaisesti opiskelevat kumotun asetuksen mukaisissa koulutusohjelmissa, sovelletaan soveltuvien osien kumotun asetuksen säännöksiä. (30.12.1998/1195)

Muutossäädösten voimaantulo ja soveltaminen:

30.12.1998/1195:

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

30.12.2002/1343:

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003. (9.2.2006/105)

Erikoislääkärin tutkinnosta 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun asetuksen (691/1985) 3 a §:n 3 momenttia sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2007 niihin, jotka ovat aloittaneet mainitussa momentissa tarkoitetut opinnot viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2003. (9.2.2006/105)

9.2.2006/105:

Tämä asetus tulee voimaan 15 päivänä helmikuuta 2006.

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

29.3.2007/401:

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007.

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

ASETUS YLEISLÄÄKETIETEEN ERITYISKOULUTUKSESTA

5 §

Yleislääketieteen erityiskoulutus

Yleislääketieteen erityiskoulutukseen voidaan ottaa henkilö, joka on suorittanut Suomessa lääketieteen lisen-
siaatin tutkinnon tai ulkomailla vastaavan tutkinnon, joka kuuluu lääkärintoimen harjoittamisen vaatimuksiin.

Yleislääketieteen erityiskoulutuksen tavoitteena on perehdyttää lääkäri perusterveydenhuollossa toimivan
lääkärin tehtäviin, terveydenhuollon hallintoon ja sosiaaliturvajärjestelmään sekä yhteistyöhön terveyden-
huollon ja sosiaalihuollon alalla toimivan henkilöstön kanssa. Koulutuksen suorittamiseksi lääkäriin tulee:

- 1) palvella lääkärin tehtävissä lääketieteellisen alan tutkintoja antavan yliopiston (koulutusyksikkö) hyväksy-
mässä terveyskeskuksessa vähintään yhdeksän kuukauden ajan palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhty-
mään;
- 2) palvella lääkärin tehtävissä koulutusyksikön hyväksymässä sairaalassa vähintään kuuden kuukauden ajan;
- 3) osallistua säännöllisesti 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun toimintayksikön toimipaikkakoulutukseen; sekä
- 4) suorittaa koulutusyksikön hyväksymä tai järjestämä vähintään 16 tunnin kurssimuotoinen koulutus, joka
perehdyttää terveydenhuollon hallintoon ja sosiaaliturvajärjestelmään.

Yleislääketieteen erityiskoulutus kestää kokopäiväisenä kolme vuotta. Osa koulutuksesta voidaan suorittaa
osapäiväisenä, jos koulutuksen kokonaisaika ei lyhene, jos koulutuksen tavoitteet saavutetaan ja jos osapäi-
väinen palvelu on viikoittain vähintään 50 prosenttia kokopäiväisestä palvelusta.

Yleislääketieteen erityiskoulutuksesta voidaan enintään kuuden kuukauden palvelu suorittaa terveydenhuol-
lon ammattihenkilöistä annetun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetussa ja koulutusyksikön hyväksymässä
muussa yleislääkärin tehtäviin suuntautuvassa terveydenhuollon laitoksessa tai yksikössä kuin 2 momentin
1 tai 2 kohdassa tarkoitetussa toimintayksikössä. Koulutukseksi voidaan lisäksi hyväksyä lääketieteen li-
sensiaatin tutkintoon johtavaan koulutukseen sisältyvästä käytännön opetuksesta enintään yksi vuosi, kun
käytännön opetus on saatu koulutusyksikön hyväksymässä sairaalassa tai terveyskeskuksessa.

Koulutusyksikkö antaa todistuksen lääkärin yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittamisesta.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2011. Tämän asetuksen 5 §:n 2 momentin 1 kohdassa tar-
koitettua palvelusuhdevaatimusta kuntaan tai kuntayhtymään ei sovelleta niihin lääkäreihin, jotka ovat saa-
neet lääkärin perusterveydenhuollon lisäkoulutuksesta annetussa asetuksessa (1435/1993) tarkoitetun pe-
rusterveydenhuollon lisäkoulutuksen suorittamista koskevan opinto-oikeuden ennen 1 päivä syyskuuta 2010.

Helsingissä 28 päivänä huhtikuuta 2011
Peruspalveluministeri Paula Risikko
Hallitussihteeri Pirjo Kainulainen

ERIKOISTUVIEN LÄÄKÄREIDEN JA HAMMASLÄÄKÄREIDEN JOHTAMISOPINNOT (10 OP)

OPINTOJEN RAKENNE

Moniammatillisen johtamiskoulutuksen opintokokonaisuudet	Johtamisen teoria 3–6 op	(Vähintään 1 op kustakin)		
		Terveystieteiden ja toiminta	Terveystaloustiede	Henkilöstöjohtaminen
	Perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen hallinnon kurssi	Kurssimuotoisena tai kirjatenttinä (lukukausittain)	Kurssimuotoisena tai kirjatenttinä (lukukausittain)	
	Johtajaksi kehittyminen 2–5 op	Johtamisen portfolion kokoaminen teoriaopintojen rinnalla Työskentelymuotona: itsenäinen opiskelu + palaute		
Johtamisprojekti 2–5 op	Syventävä kehittämistyö/projektityö jostakin soveltuvasta temasta Työskentelymuotona: työssä oppiminen, itsenäinen opiskelu ja raportointi			

